

50 let orientačního běhu v ČR 1950 - 2000

1950-2000
50
let OB v ČR

GOTTWALDOV 4359

muži
ženy

Mapa prvního závodu v Československu
1950- Pohár města Zlína, I. ročník
Foto: archiv

Úvod

---

autor: *Ivan Matějů*

Vážení sportovní přátelé a čtenáři, otevíráte publikaci, která by nám měla trochu připomenout 50. výročí vzniku orientačního běhu v České republice. „Padesátka“ je takové výročí, které se ve slušných společnostech obvykle slaví, kdy se zavzpomíná na dobré i zlé, ale spíše na to první, připomeneme si jak šly roky, pokloníme se „otcům“ zakladatelům a oceníme úspěšné protagonisty. A vězte, že je za čím se ohlížet, na co vzpomínat a koho poklepat po ramenu. Vždyť se jednalo o rychlý rozvoj orientačního sportu, který započal vložением soutěžních prvků do turistiky, pokračoval přes vznik samostatného odvětví, až k dnešnímu Českému svazu orientačního běhu s právní subjektivitou s řadou činností a povinností občanského sdružení, které zastřešuje pestrou škálu odvětví orientačního sportu, sdružuje na 250 oddílů, klubů a dalších korporací s desetitisícovou členskou základnou. Český orientační běh se může chlubit tím, že patřil v r. 1960 k deseti zakládajícím členům mezinárodní federace orientačního běhu - IOF, naši reprezentanti pravidelně startují na MS a JMS v OB a LOB, jsme v popředí rozvoje další disciplíny - MTBO, nebo jedním ze zakladatelů a největších propagátorů nové disciplíny - parkového OB, který společně s lyžařským OB si důrazně říká o zařazení do programu olympijských her. Ve zkratce se dá říci, že orientační běh se stal klasickým sportovním odvětvím, které má svá pravidla, soutěže, trenéry, závodníky, rozhodčí, kartografy, příznivce, široký obsah i mnoho forem, od rekreačního pojetí přes výkonnostně - soutěžní charakter až po vrcholový

sport, kde se OB představuje jako technicky a fyzicky náročná vytrvalostní disciplína. A to jsem strašně rychle přeskočil ty aspekty našeho sportu, pro který ho miluje značná část příznivců jako jsou: přirozený pohyb ve zdravém lesním prostředí, skloubení běhu a správné orientace, možnost provozování od útlého věku do pozdního stáří, krásné přírodní scenérie kde každý závod je originál.

Je potěšitelné, že v uplynulém padesátiletí se jednalo o vývoj izolovaný, a že i přes určité přešlapování a dlíč zaváhání se orientační sport dále rozvíjí. Nakonec o tom pojednávají kapitoly naší publikace.

Přeji zejména mladším čtenářům, kteří jsou zdatnými uživateli moderních technologií a opojení érou „komixů“, aby tuto ročenku hned neodhazovali, ale aby ji spíše založili na správné místo a třeba si ji sami, nebo svým dětem a svěřencům, přečetli v roce 2025 nebo 2050, až se bude honosně oslavovat 100 let OB.

Správný sport má mít nejen svá pravidla, své soutěže, své předsedy a představitele, své trenéry a rozhodčí, své reprezentanty, ale i svou historii a tradice, své mistry světa, medailisty i své kronikáře ...

V závěru tedy dovolu, abych jménem Českého svazu orientačního běhu poděkoval všem, kteří se jakoukoli smysluplnou činností zasloužili o rozvoj našeho sportovního odvětví - orientačního sportu a přeji všem, aby nám v další padesátce kontroly lépe naskakovaly.

Ivan Matějů
generální sekretář
Českého svazu orientačního běhu

Poznámky autorů

---

autor: *Jan Žemlík*

Tato publikace dokumentuje 50 let historie československého a českého orientačního běhu. Vznikla pod patronací Českého svazu orientačního běhu - ČSOB.

Česká republika jako samostatný stát existuje od roku 1993. Český svaz OB vznikl rozdělením československé organizace OB koncem roku 1992. Od té doby svaz vystupuje jako samostatný člen IOF, stejně jako svaz slovenský.

V letech 1950 - 1992 byl československý OB řízen jedním centrálním orgánem. V určitém období byly funkční i dva národní orgány, které byly centrálním orgánem zastřešeny. Československo ale vystupovalo na mezinárodním poli jako jednotný celek. Je nyní obtížné zpětně oddělit úspěchy české od slovenských. Jak měřit úspěch smíšené štafety? Podle počtu zástupců? Podle jejich relativní úspěšnosti na úsecích? Byly to zkrátka úspěchy společné. Proto zde uvádíme všechny, včetně těch více či méně slovenských. Vždyť naše společná historie byla a je pouze jedna, je to historie našeho sportu a našich společných zájmů. To, co se stalo, se již nezmění.

Autoři předpokládají, že tento jejich názor je a bude vlastní oběma stranám, že všichni čtenáři tuto skutečnost pochopí a budou ji budou respektovat.

Děkujeme.

Použité zkratky

IOF Mezinárodní federace OB
International Orienteering Federation
TCH mezinárodní označení IOF
pro Československo
CZE mezinárodní označení IOF pro
Českou republiku

Ostatní použité zkratky jednotlivých států jsou užívány dle IOF

EOC	Mistrovství Evropy Europa Orienteering Championship
WOC	Mistrovství světa World Orienteering Championship
WMOC	Mistrovství světa veteránů World Masters Orienteering Championship
WOC Ski	Mistrovství světa LOB
J WOC	Juniorské mistrovství světa
J WOC Ski	Juniorské mistrovství světa LOB
EC	Evropský pohár Europa Cup
WC	Světový pohár World Cup
EC Ski	Evropský pohár LOB
WC Ski	Světový pohár LOB
EYC	Mistrovství Evropy dorostu
A WOC	Akademické mistrovství světa
PWT	světová série parkových OB Park World Tour
MTBO	OB na horských kolech Mountain Bike Orienteering

Označení závodů WC a WC Ski:
WC 94/6+7 ročník 1994, šestý a sedmý závod
v ročníku

Obsah

Úvod	3	Centrum historie OB	57
Poznámky autorů	3	A co na to já?	59
Obsah	4	Zpověď reprezentanta	61
České kontroly	5	Zdeněk Němec	62
Jak šly roky	15	Faktografie:	
IOF a Československo (Česká republika)	22	Řídící orgány OB	64
Výstroj a výzbroj v historii	23	Naši reprezentanti	71
Mapy, mapy, mapy...	28	Mistři republiky	76
Lyžařský orientační běh	38	Vítězové žebříčků	95
Mountain Bike Orienteering	47	Anketa Orientační běžec roku	104
Horský OB, sportovní trekking a rogaining	51	Závěr	106
Park včera, dnes a zítra	53		
ROB včera a dnes	56		

České kontroly

autor: Jan Žemlík

Popsat v krátkosti historii 50 let vývoje sportu snad není ani možné. Proto jsem se omezil na heslovitý a chronologický přehled nejvýznamnějších událostí v historii českého OB. Některé detaily jsou zvýrazněny na drobných střípcích z Poháru města Zlína, jako představitele tradičního závodu v období celých 50. let.

Nejprve byly orientační závody (OZ) začleněny pod odvětví turistiky. V roce 1968 vznikl v naší republice nový, samostatný sport s vlastním vedením - orientační běh, který je od roku 1992 v České republice řízen Českým svazem orientačního běhu.

Tolik slov úvodem a nyní k jednotlivým rokům.

►1950◀

- První orientační závod - později orientační běh v Československu.
- Závod byl odstartován v Chřibech, u chaty „Na Bunčiči“. Tam se 22. října 1950 sešlo na

Vítězná hlídka PMZ 1950 - Kubíček, Jaroš, Zapletal, Sokol Kroměříž. Foto: archiv

200 závodníků a pořadatelů, kteří tak zahájili éru orientačního běhu v českých zemích.

- PMZ - Pohár města Zlína (Pohár Gottwaldova) je tradiční orientační běh v České republice a jeden z nejstarších OB na světě.

Sokolské noviny 1950: „Sokol Svit Gottwaldov patří mezi ty sokolské jednoty, které se řídí heslem -

věčný ruch, věčná nespokojenost. Dokázal to opět novinkou, uskutečněním orientačního závodu.

►1951◀

- První školení organizátorů OZ v Prachovských skalách.
- PMZ - účast závodníků z jiných krajů - Brno, Nitra, Č. Budějovice, mapa - fotokopie 1:75 000, černobílá.

►1952◀

- První oficiální propozice OZ v časopise „Turistika a horolezectví“.
- První zimní OZ; pořadatel TJ Gottwaldov, Soláň, Vsetínské vrchy.
- Zavedena přeborová linie v OZ - přebory jednot, okresů, krajů.
- První Mistrovství ČSR v OZ - Jihlava, Čeřínek.
- Ustavení Komise OZ při ústředí turistiky - předseda Ing. Čermák z Prahy.

Ohlasy na Mistrovství z tisku: Normální turista chodí, neběhá. Co však říci tomu, že někteří do cíle přibíhali, jako by chtěli zlomit rekord v přespolním běhu?

►1953◀

- První noční OZ - TJ Gottwaldov, Tesák, Hostýnské hory, další v Praze.
- První OZ jednotlivců - Tatra Bystřice p/Host., Vizovické hory.
- Soutěžní řád byl vydán poprvé tiskem: muži mají trať 12-15 km, povinná zátěž 12 kg.

Definice OZ: Orientační závod je turistický, polní závod 3členných hlídek soutěžících v orientaci a rychlosti. Jde o rychlý postup neznámým terénem od kontroly ke kontrole; vyžaduje spolehlivý výkon s pětětří, v každém počasí a každém terénu.

►1954◀

- V OZ zavedeny výkonnostní třídy - dle umístění hlídky na přeborových závodech.
- Byli jmenováni první rozhodčí v OZ.
- V Pezinku proběhly první štafetové OZ - čtyřčlenné štafety - ještě s brannými prvky.

- TJ Jiskra Gottwaldov věnovala pro 5. ročník PMZ „Putovní pohár“ pro absolutního vítěze - dosud existuje (viz foto).

Perlička ze zkoušek na Mistrovství: určit a propočítat nejkratší tunel na mapě z bodu A do B.

►1955◀

- Velké diskuse na stránkách odborného tisku, zda při OZ běhat či neběhat, zda lze za běhu mapovat a další „orientačně-turistické“, dnes již úsměvné názory.
- První odborná příručka „Trénink orientačních hlídačů“, Boris Procháčka, Bratislava.
- PMZ - účast 330 závodníků (tehdy „velký“ závod); v archivu je uložena kompletní dokumentace celého závodu včetně mapy, popisů tratí, průkazů hlídačů a dalších podkladů. První ročník zimních OZ - Pohár Jizerských hor - Jablonecko.

„Turistika 1955“: ...hlídačka, která se chce v závodě aspoň čestně umístit, musí téměř celou trať běžet. Název „rychlostní úsek“ je groteskní. Proto jako nejzávažnější změnu doporučuji odstranit běžectví...

►1956◀

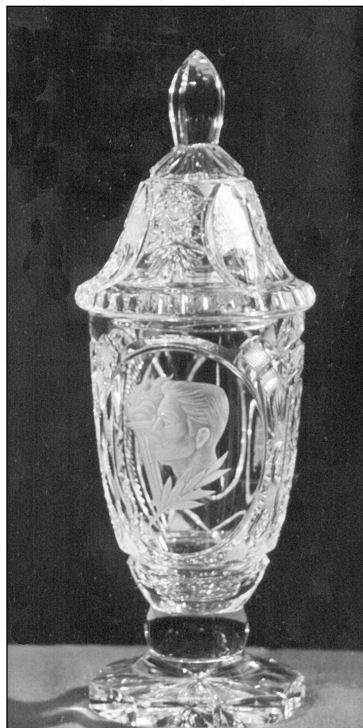
- Změna soutěžního řádu - byly vypuštěny písemné otázky, zůstaly pouze ústní.
- První reprezentace republiky; hlídačka Huska (Bratislava), Michalička (Praha) se zúčastnila Zimního mistrovství NDR. Při závodě naši reprezentanti obsadili 2. místo.
- Pohár SNP na Slovensku byl postaven jako ukázkový, účast zahraničních pozorovatelů - DDR, BUL, HUN. Byly úplně vypuštěny zkoušky, místo popisu byly kontroly zakresleny na mapách. Závod se líbil, bylo dohodnuto, že tudý vede cesta dále.
- PMZ - první mezikrajové utkání družstev: kraje Gottwaldov, Bratislava, Ostrava, Brno.

►1957◀

- Pro získání výkonnostních tříd byly vybrané závody vypsány jako klasifikační, kritérium - dle pořadí v kategorii.
- Na srazu turistů u Vranovské přehrady byl uspořádán první mezinárodní závod u nás. Účast - HUN, DDR, POL, BUL - 19 dvoučlenných hlídačů. Úprava pravidel obdobná jako v roce 1956.
- PMZ - nejlepší dosažený čas u mužů -

2:45 hod. - 13 km, 6 kontrol, včetně zkoušek. Elitáci, co vy na to?

Drobnička z mistrovství: Kontrola byla u hájovny. Hajného Ořech, dobrý hlídač, dělal co mohl, ale po jistě době ochraptěl. Jeden poctivý „bafuňář“, dbalý svých povinností, chtěl dodržet stejné podmínky, začal štěkat - a skončil stejně. Ale závod byl regulérní.

*Pohár města Zlína - dospělí, 1954.
Foto: archiv*

►1958◀

- Označování kontrol v terénu tabulkou, zákres tratí na jednotlivých kontrolách.
- Další reprezentace - Němec (Gottwaldov), Jaroš (Kroměříž) na vícedenním OZ v Bulharsku; zúčastnili se závodníci z 9 států; současně proběhla konference o dalším rozvoji OZ.
- Svou historii začal další tradiční lyžařský OZ - Krkonošský štít, Vrchlabí.

- Zkušební OZ jednotlivců - bratislavský Pohár Mieru.

Z archivu závodníka LOB: „Bylo málo sněhu. Doběhli jsme s lyžemi v rukou. Byli jsme nakonec diskvalifikováni, ač bylo před startem odhlasováno, že je možno jít bez lyží.“

►1959◀

- Při mezinárodních závodech v NDR vítězné Novotný, Lázníčka (Gottwaldov) poprvé v historii porazili švédské závodníky.
- PMZ - jubilejní 10. ročník:
  - celkem startovalo za 10 let 1795 závodníků,
  - kromě 1. ročníku byly v dalších letech používány černobílé fotokopie 1:75 000,
  - mezikrajová soutěž - 4x vítěz Gottwaldov.

►1960◀

- Zásadní úprava soutěžního řádu:
  - závodí jen dvoučlenné hlídky (i jednotlivci),
  - nová mapa - vojenská 1:50 000, čtyřbarevná (po závodě se vracely, případná ztráta musela být protokolována),
  - zrušení ústních zkoušek a limitovaného úseku,
  - zrušení povinné zátěže, závodník však musí mít u sebe obinadlo a pišťalku,
  - jediným kritériem je dosažený čas,
  - celá trať je oznámena závodníkům před startem,
  - závodník si sám značí průchod kontrolou (tištěné razítko do startovního průkazu).

►1961◀

- Československo je zakládajícím členem IOF, v předsednictvu Miroslav Hlaváček.
- Ustavení prvního reprezentačního družstva: Čermáková, Burýšková (Praha), Jachanová (Olomouc), Rotreklová, Žemlíková (Vsetín), Brunovský, Jankovič, Košecký (Bratislava), Kítěnský (N. Bor), Lázníčka, Novotný (Gottwaldov); trenér - Němec (Gottwaldov).
- Mezinárodní OZ dvoučlenných hlídek na Souši v Jizerských horách. Reprezentanti Novotný s Lázníčkou, a Čermáková s Burýškovou byli druzí za švédskými dvojicemi.
- Velmi dobře obsazený OZ v Bulharsku (celá orientační Evropa včetně závodníků z Kanady) - 4. místo Alois Lázníčka (Gottwaldov).
- PMZ - na trať žen byla špatně postavena 1. kontrola, první problémový ročník. Hodno-

cení kategorie ŽA od 2. kontroly, pro ženy nebyl závod uznán jako klasifikační.

- Celkový rozpočet tohoto závodu byl cca 7000,- Kčs.

►1962◀

- První EOC - NOR, Loten - umístění naší reprezentace: 15. Burýšková, 19. Čermáková, 29. Novotný, 33. Zemánek.
- Byl zaveden celostátní žebříček pro hodnocení závodníků (hlídky i jednotlivci).
- První orientační štafety - Slovan Trenčianské Teplice.
- V těchto letech se při závodě vyskytovaly „zelené body“ - kontroly, které s tehdejší mapou a buzolou nebylo možno najít. Mapa 1:50 000 nevystihovala přesně terénní tvary, pak nastalo kolektivní vyhledávání, náhoda měla volné pole působnosti.

►1963◀

- Přejechod na mapy vojenské - 1:25 000, vrstevnicové, čtyřbarevné, zapůjčované; bylo to zlepšení; i když mapa 1:25 000 byla stále málo přesná, byl to krok dopředu.
- Zavedení trenérské kvalifikace - I., II. a III. třída.
- První orientační maratón - TJ Gottwaldov; bylo uspořádáno 6 ročníků, pak tento závod nahradila dlouhá trať.
- PMZ - účast závodníků ze zahraničí - 8 závodníků HUN: Schönvizsky, Monspartová, celkově slušná účast - 316 závodníků, poprvé startovali jednotlivci.
- Při Celostátním srazu turistů ve Svratouchu proběhlo první mezinárodní Mistrovství ČSSR s účastí BUL, FIN, DDR a SWE. V ženách zvítězila Wallsten - SWE před Kumbárovou - Gottwaldov, v mužích byl na prvním místě Zemánek z Vrchlaví.

Z tisku: Gottwaldovští turisté opět přišli s novinkou. Uspořádali orientační maratón - skutečných 42 km v terénu. Start byl stylový. Před zámečkem v ZOO Lešná vypálil po zuby ozbrojený myslivec ránu z dvojky a smečka vyvalců s buzolami se vydala do lesa na dlouhou pout.

►1964◀

- EOC 64 - SUI; Ludmila Kumbárová, TCH - 8. místo v závodě jednotlivců.
- Mistrovství republiky = mistrovství Novotných: Jindra - vítěz MA, jeho sestra Jana - ŽA

(oba Gottwaldov), o tituly v ŽB a MB se rozdělili jejich teta a strýc - Dobra a Vítězslav (oba Loko Brno).

- Nové mapy 1:25 000 byly lepší než dřívější, pořad však běžcům chyběla přesnost - takže buď slovní zpřesnění nebo dokreslování.
- Novinka - úsek z poslední kontroly - sběrky do cíle je fáborokovaný.
- 15. ročník PMZ - vyhodnocen jako nejlepší žebříčkový závod roku.

Naše Pravda, 6.10.64 - Od turistky k závodům: „Turisté - závodníci z Gottwaldova tvoří většinu reprezentačního družstva. Pět členů TJČ se zúčastnilo II. Mistrovství Evropy - Kumbárová bylo osmá, Novotná dvanáctá a Hohausová 25. V mužích Novotný obsadil 35. místo a Galík byl 50.“ Na naše tehdejší poměry to byl úspěch.

► 1965 ◀

- Zavedení kategorie juniorů a junierek: 19 - 20 let. Zajímavý zvrat - bývalí dorostenci byli po roce běhání v MA přeráženi na třičtvrtěční tratě juniorů.
- V odborném časopisu „Turista“ se objevuje metodická řada článků - „Škola stavitelů tratí“, autor Dr. Frössel.

► 1966 ◀

- Rok prvního WOC 66 - FIN, Fiskars. Účast 11 států, 93 závodníků, 19 štafet.
- Kudlovská dolina v Chříbech - místo mezinárodního kurzu IOF stavitelů tratí. Přednášel Lasse Hedlund, SWE, tehdejší špička světových mapařů.
- Na trhu se objevily první gumotextilní „orientky“ (výrobce Svit Gottwaldov), které nám záviděl i sever. Také se objevily první německé buzoly „Sport“, které byly téměř rovnocenné severským buzolám a přístupné i naší peněžence.
- Po dohodě s vojáky se objevily první „zelené mapy“, 1:25 000, speciální výtisky pro OZ z vojenských podkladů, bez kót, čísel a popisů. První byly použity pro M ČSSR a pražský závod Pohár Turisty. Nebyly o nic přesnější než půjčované originály (utajované a evidované), měly ale obrovskou výhodu - závodníci si je po závodě mohli ponechat - bylo možno na těchto „oficiálních“ mapách i trénovat!!!
- Ústřední komise OZ vydala koncem roku „Ročenku orientačního sportu“ - komentář k

nejvýznačjším závodům roku včetně černobílých kopií map a tratí.

- Vznik prvního oddílu orientačního sportu (orientačního běhu) - TJ Gottwaldov.

PMZ - problémový závod. Stavitelé - Zdeněk Němec a Cyril Haláček situovali trať do neobvyklého terénu borových lesů mezi Bzencem a Ratíškovcemi. Byla to snaha vybírat terény, které se převýšením přibližovaly terénům severským, i když byl daný prostor pokryt pravidelnou sítí průseku. Byla použita vojenská mapa 1:25 000. Průběh závodu byl bezproblémový, přitom to byl svým způsobem experiment. Postup vyžadoval volit vhodnou taktiku - azimut a počítat přeběhnuté průseky. Na to dopltili někteří úspěšní reprezentanti z MS 66 ve Finsku.

Po závodě proběhla ostrá výměna názorů, která vyústila v negativní posudek delegovaného rozhodčího. Pořadatelé nevybrali vhodný terén - hustá síť komunikací, nedodrželi minimální vzdálenost mezi kontrolami, stavba tratí zvýhodňovala méně orientačně zdatné závodníky. To vše vyplývalo z tehdejšího soutěžního řádu.

Řešením tohoto problému se zabývala Ústřední komise OZ. První výrok - PMZ nebyl uznán jako závod klasifikační I. stupně, žebříčkový, závod do soutěže oddílů, ale pouze jako závod pohárový. Po odvolání TJ Gottwaldov a dalších oddílů (celkem 8x) byla tato situace znovu projednána s následujícím výsledkem: závod byl uznán jako žebříčkový a do soutěže oddílů a klasifikační II. stupně.

Byla to jakási satisfakce se strany Ústřední komise OZ. Někteří odborníci se vyjádřili, že gottwaldovští předběhli dobu, že tyto terény budou za pár let využívány. Jejich odhad byl správný. V roce 1979 byl ve stejném terénu uspořádán 30 ročník PMZ, již na orientačních mapách, který proběhl úplně bez problémů. Asi bylo nutno se naučit v takových terénech běhat a mapovat s podporou vhodných map a buzol.

► 1967 ◀

- Další akce IOF v ČSSR - mezinárodní tréninkový tábor, Souš v Jizerských horách, přes 300 účastníků. Celkoví vítězové závodů: H - Lystad, NOR a D - Larsson SWE.
- Někteří organizátoři volili u zelených map „švédskou cestu“ - pro „zkvalitnění“ závodů a „prohloubení“ práce s mapou vynechávali na zelených mapách (netiskli) některé cesty a průseky. Pak opět působila náhoda; kdo naběhne na vhodnou cestu a kdo ne. Gottwal-

dovšití (i jiní) pořadatelé šli opět dopředu: závodníci měli možnost si před startem některé drobné terénní detaily doplňovat - údolíčka, hřbítky.

- ❑ Hodnocení 16. ročníku PMZ, tohoto v loňském roce „nevysloveného“ závodu v měsíčníku „Turista“ bylo opět velmi příznivé.
- ❑ Objevují se již první krůčky ke vztahu k „neorientační“ veřejnosti - akce s Čs. sportem a Čs. rozhlasem - „Dnes vás vede tranzistor“.

►1968◀

Rok zásadních změn:

- ❑ 29.2. - vznik samostatného sportovního svazu - orientační sport, posléze orientační běh, předseda František Škrobánek.
- ❑ 7.12. - založení ZOBS (Zváz OB Slovenska), předseda Ing. Mojmír Šeliga.
- ❑ V únoru proběhla na Vysočině další akce IOF - mezinárodní škola stavitelů tratí LOB.
- ❑ WOC 68 - SWE, Linköping: naše reprezentantka Jitřenka Ševčíková - 7. místo v klasickém závodu. To by dnes „brali“ i současní reprezentanti.
- ❑ Vzhledem ke společenským změnám nebyly dokončeny žebříčkové soutěže.
- ❑ Švédské orientační tažení - 180 závodníků ze Skandinávie pod vedením PeO Bengtssona závodilo ve střední Evropě, byli i v Československu. Byla to příprava Švédů na WOC 70 - NDR a WOC 72 - Československo?

►1969◀

- ❑ 26.1. - založení ČSOB (Český svaz OB), předseda JUDr. Přemysl Najbrt.
- ❑ 6.2. - založení ČSFOB (Československá federace OB), předseda František Škrobánek. Další akce IOF v ČSSR - mapový seminář v Doksech. Přednášeli opět odborníci ze Skandinávie - Larsen, Palm, Nielsen.
- ❑ První výtisky zpravodaje „Orientační sport“, posléze „Orientační běh“ z Třince.
- ❑ 1.10. - zemřel František Škrobánek, první předseda ČSFOB.
- ❑ PMZ - jubilejní 20. ročník - malá rekapitulace: - celková účast - 4500 startujících, - důkazem o „zlaté éře“ gottwaldovských závodníků jsou počty oddílových vítězství v Poháru - ze 20 možných získali gottwaldovští pohár 12x,

- poprvé byly použity pro značení průchodu kontrolou kleštičky (dle severských zkušebníků).

►1970◀

- ❑ Přejmenování ČSFOB na ČsSOB - Československý svaz orientačního běhu.
- ❑ Fakta o svazu: 4000 členů, 114 oddílů.
- ❑ První československý úspěch ve světovém lese: WOC 70, DDR - štafeta Lenhart, Beránek, Jašek, Galík získala první medaili - bronz.
- ❑ Vzniká odbornost „kartograf“ - obdobně jako kvalifikace „rozhodčí“.
- ❑ Vzhledem k blížícímu se WOC 72 vznikají v republice „Tréninková střediska pro MŠ“ - Praha, Hradec Králové, Olomouc, Gottwaldov, Jičín, Brno, Bratislava, Zvolen, Košice.
- ❑ První vícedenní závody - 3 dny OB 70, Opava.

Ze švédského tisku: „Posíláme načesané, vymydlené lidi do lesa, oni se nám vracejí k smrti znavení, zpocení, otrhaní, mnohdy i zkrvavení zpět, jsou ale šťastni a příště půjdou zase.“

►1971◀

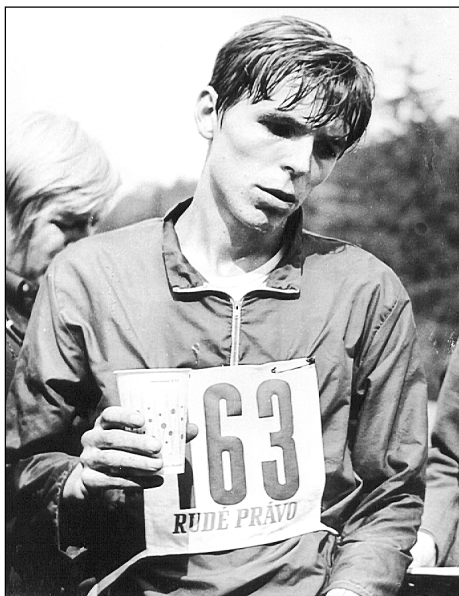
- ❑ Miroslav Hlaváček byl zvolen viceprezidentem IOF.
- ❑ PMZ 71 - jeden z největších a nejlépe obsazených závodů v Československu tehdejších let. Vzhledem k blížícímu se WOC 72 zde startovala nebývalá konkurence - 8 dosavadních i budoucích mistrů světa: Johansson - SWE, Berge - NOR, Hadler - NOR, Lindkvistová - SWE, Hadlerová - NOR, Norgaardová - DEN, Monspartová - HUN, Veijalainenová - FIN. Pro výpočet výsledků byl v Československu poprvé použit počítač.

►1972◀

- ❑ WOC 72 TCH - Staré Splavy - úspěch pořadatelský i sportovní. Petr Uher na trati mužů obsadil krásné páté místo, štafeta žen získala bronz. Celkově bylo mistrovství se strany IOF hodnoceno velmi kladně.
- ❑ Celostátní žebříček byl přejmenován na Československý pohár jednotlivců.
- ❑ Třetí ročník třídních OB v Opavě přilákal na start 800 startujících ze 13 zemí Evropy.
- ❑ První oficiální měření sil orientačních lyžařů - Pohár IOF - uspořádali v Bulharsku jako neoficiální EOC Ski. Naši se zúčastnili, získali ve štafetách 2x bronzové medaile.

Les zradil mistra

WOC 72, TCH - Staré Splavy, štafety mužů, třetí úsek. Age Hadler, NOR stáhl dvanáctiminutový náskok Finů, dostal se ze sedmého místa na třetí. Ožívá naděje na medaili. Předává exmistrovi světa Bergemu, ale ve sprchách kroutí hlavou a prozrazuje nejistotu. Nikoli zbytečně, přišla zpráva, že štafety Norska a Finska jsou diskvalifikovány. Hadler riskoval,

WOC 72, TCH - Petr Uher - 5. místo.
Foto: B. Koč

na předposlední kontrole se dopustil chyby. Správně zvolil postup, před kontrolou se však odchýlil ze směru a narazil jinou kontrolu z minulého úseku, kterou na mapě neměl. Tu pravou, ležící asi 100 m vlevo, pak minul.

►1973◀

- Přejmenování ČsSOB na Svaz OB ÚV ČSTV.
- Vznikají akce OB pro všechny typy „Buď fit“ - snaha o masovost. V okolí mnohých měst se objevily v lese kontroly, byl zájem lidí o pohyb, pomohli místní a okresní deníky. Byly to dobré, náborové akce, z nichž některé vydržely několik (i ...náct) let. Mnozí dnešní reprezentanti takto začínali.

- I na Slovensku se objevily třídní OB - Grand Prix Slovakia v Lučenci. Jejich součástí byly i velmi dobře organizované štafety.

►1974◀

- Z tréninkových středisek pro MS vznikly základny pro mládež - Tréninková střediska mládeže - Trinec, Nový Bor, Gottwaldov, Brno, Hradec Králové.
- První A WOC ve Švédsku: 59 mužů, 39 žen z 15 zemí světa. Naši se zúčastnili pouze štafet, ženská štafeta získala bronz.
- V Pardubicích se uskutečnil pro „dříve narozené“ I. ročník Čs. veteraniády.

►1975◀

- 25. výročí OB v Československu; Spartakiádní sraz OB, Gottwaldov, třídní závody, první výstavka z historie OB, slavnostní zasedání Svazu OB.

Svata Galík (TJC), v té době náš neúspěšnější závodník, se rozloučil po dlouhých 11 letech s reprezentací. Předseda svazu Vojtěch Soulek o jeho přínosu pro OB prohlásil: „Uplynulé roky můžeme směle nazvat Galíkovou érou.“

►1976◀

- První „Družba“, mistrovství socialistických států, URS, Pskov.
- První ročník 5 dnů OB Jičín - Jinolice.
- Orientační běh Nové Svobody za zdravím přilákal na start v několika místech severní Moravy přes 6000 zájemců.

►1977◀

- Začal vycházet „Orientační běh“, redaktor Břetislav Koč, oficiální časopis našeho OB.
- Druhý ročník „Družby“ - pískovce v Českém ráji, TJ Jičín - výrazné vítězství československých barev.
- 1. ročník ankety „O-běžec roku“ - vítězové Kačmarčík, Gavendová.
- Mapová komise vypsala 1. ročník soutěže o Nejlepší mapu roku - zvítězila mapa „Kozovka“, autor Kynčl, Pardubice. Komise také vydala poprvé sborník „Mapy 77“.

►1978◀

- 1. vydání propagační skládky „Umíte se orientovat?“

- I. celostátní liga OB byla zrušena - OB je přece individuální sport, proč by tedy měl mít ligu? (samozřejmě to byla otázka peněz - již tehdy).
- Členská základna v Jihomoravském kraji - více jak 1 000 členů.
- Ostravská televize zpracovala televizní film „S mapou a buzolou“.

►1979◀

- M ČSSR DT bylo již vypsáno pro M,D 19 + 21.
- Boty pro OB „Azimut“ - Svit Gottwaldov byly oceněny zlatou medailí „Liberecké výstavní trhy 79.“
- Na písňovém festivalu „Děčínská kotva“ zazněla píseň „Orientační běh“.
- Počty MT a I VT v České republice:

I VT žactva	42
I VT dorostu	140
I VT dospělých	153
MT - mistrovská třída	11

Zpravodaj „Pohybem ke zdraví“ - článek Orientační běh a zima:

... Příprava zimního OB je daleko složitější než organizace turisticko-lyžařské akce. Pořadatel, který musel připravený a avizovaný závod pro nedostatek sněhu odvolat, byl velmi zklamán ... smíříme se s tím, že zimní orientační běh bude u nás jen živořit ...

►1980◀

- Při pětidenních OB v Turnově s centrem „Zrcadlová koza“ proběhly oslavy 30. výročí OB v Československu:
  - slavnostní zasedání Svazu ÚV ČSTV,
  - „historický závod“ na „nové“ mapě - obkreslené speciálce 1:75 000 se šrafovaným terénem, na druhé straně v měřítku 1:50 000; podle klasické „speciálky“ by již asi nikdo nic nenašel,
  - vydání publikace „30 let OB“,
  - krátký film „30 let OB“.
- V celostátním kalendáři akcí typu „Buď fit“ bylo prezentováno 60 veřejných OB.
- Na OB Nové Svobody v Ostravě za zdravím startovalo 5 300 účastníků.

Slova Jiřího Sýkory, olympionika, který obsadil na OH 80 v Moskvě 9. místo na trati 5 km:

„OB mne naučil odolností a tvrdostí. Šatna v přírodě, místo teplé sprchy rybník, nocleh ve stanech - to by se většinou pravověrných atletů nelíbilo.“

►1981◀

- Popularizace OB - soutěž o odznak Orientační běžec ČSR.
- U příležitosti 40. M ČSSR 1981 vyšla publikace „Naši nejlepší“ - přehled vítězů mistrovských závodů a vítězů žebříčku.
- Jičínský oddíl připravil na závěr sezóny dlouhý mapový přeběh - až 25 km - „Po čtyřech mapách na Brada“.

►1982◀

- Další světový OB v Československu - A WOC 82 - Praha, další sportovní i pořadatelský úspěch: bronz - Zdeněk Zuzánek, zlatá štafeta žen - Keclíková, Uhrová, Hlaváčová, Janotová.
- Opět novinka - „24 hodin OB“ v Seleticích - šestičlenné štafety, hodinové úseky, každý běží čtyřikrát; pořadatel - Slovan ÚV ČSTV.
- „Fair play“ i pro orientáky - při přípravě jarních závodů vytáhli plzeňáci - Vavok Vodrážka a jeho kamarádi topícího se muže z částečně zamrzlého rybníka.

AZIMUT 361° - orientační latina

Popisy kontrol: plošina uprostřed roviny - keř s červenými bobulemi - zasypaná jáma - osamělý strom v lese - v jeskyni - pod převisem - průsek na pasece. Jsou to výmysly, nebo to přinesl život?

►1983◀

- WOC 83 - HUN, obě štafety stříbrné medaile, Kačmarčík na klasice 6. místo. Pro naše reprezentanty to bylo jako v domácím prostředí, v Zalaegerszegu bylo 7 autobusů z Československa.
- 3 dny OB Gottwaldov 83 - první výstava „OB v ČSSR“ ve škole v Mysločovicích.
- Začátek činnosti Centra historie OB v Gottwaldově - spolupráce s Oblastním muzeem jihovýchodní Moravy.
- První ročník „Kufrování s Dominem“ = 3 dny OB pro všechny o vánočních svátcích; 31 pořadatelských míst.

Slova Kačmarčíka po doběhu klasiky na WOC: „Jsem vlastně druhý na světě, za pátým Salinenem (FIN). Ty první čtyři Noři - Berglia, Thon, Daehli a Sagvolden jsou tak dobří, že se nepočítají!“

►1984◀

- Začátek několika ročníků 2 dny LOB, TJ Jilemnice, s mezinárodní účastí.

- ❑ Pátý závod prvního ročníku WC 84 proběhl jako 4. etapa při pětidenních v Jičíně.
- ❑ 30.6. zemřel PhDr. Miroslav Hlaváček, viceprezident IOF, předseda ČÚV ČSTV, na jeho počest byly jičínské pětidenní nazvány „Memoriál Dr. Hlaváčka“.
- ❑ Jedno z prvních mapování českého mapáře v zahraničí - Zdeněk Lenhart mapoval pro PeO Bengtssona - v Kristianstadu, Švédsko.

► 1985 ◀

- ❑ Ocenění Ady Kuchařové - po úspěšné sezóně se dostala na 6. místo mezi světovými orientačními běžci v žebříčku „Skogssport“.
- ❑ Výrobce sportovního oblečení „Vegasport“ Hradec Králové přišel na trh s novým výrobkem - prorážecími.
- ❑ Českoslovenští mapáři - Uher, Borůvka, Dudík a Ďurín se velmi dobře zapsali v Itálii při mapování terénů pro Mistrovství Itálie 86.

► 1986 ◀

- ❑ Jičínský oddíl byl opět pověřen pořádáním jednoho ze závodů (šestý) - WC 86/6.
- ❑ Zajímavou mapařskou aktivitu připravili také jičínské - pro všechny základní školy v okrese Semily orientační běžci zpracovali mapu nejbližšího okolí školy.
- ❑ Sbírky Centra historie OB v Gottwaldově navštívil Lennart Levin (SWE), generální sekretář IOF.
- ❑ Československý film natočil celovečerní snímek „Bloudění orientačního běžce“ za spolupráce s OB Slovan Zbraslav, kde si hlavní roli mladého závodníka zahrál Filip Toušek.

► 1987 ◀

- ❑ První závod nové světové soutěže - Evropský pohár Ski O - Beskydy, Visalaje, pořadatel TŽ Třinec.
- ❑ Jana Galíková vybojovala na WOC 87 - FRA bronzovou medaili - první individuální medaile pro naši republiku. Chyba, která ji připravila o zlatou medaili je pěkně zachycena v televizním filmu.
- ❑ Žebříček „Skogssport 87“ - 3. místo Jana Galíková, 4. místo Ada Kuchařová.

► 1988 ◀

- ❑ Další závod WC 88/5 - TCH, Silická planina.
- ❑ Jana Galíková zvítězila ve třech závodech WC, celkově se v ročníku umístila na 3. místě.

- ❑ Počet registrovaných členů oddílů OB v tomto roce přesáhl 10 000 - byli jsme v hierarchii ČSTV zařazeni mezi „střední“ sporty ⇒ bylo více peněz.
- ❑ Celkový počet účastníků „Kufrování s Dominem“ v tomto roce - přes 63 000.

► 1989 ◀

- ❑ Jana Galíková získala na WOC 89 - SWE 2 stříbrné medaile (klasika, štafety) - dosud nejlepší umístění našeho závodníka na WOC.

WOC 89 SWE - Jana Galíková, 2 stříbrné - klasika, štafety
Foto: J. Zemlík

- ❑ Druhý a třetí závod WC Ski měl být v Novém Městě n/M., pro nedostatek sněhu byl na poslední chvíli přeložen do Tater a do Donoval. Ivan Šmaus zde vybojoval zlato v lyžařském sprintu.
- ❑ Poslední ročník „kočoviny“ - časopisu Orientační běh.

Ze štafet na WOC 89 - SWE, Skövde (OB 89/3):
... Ada předávala Janě jako třetí, 3 minuty za Švédkou Maritou Skogum a tři kroky za Finkou Viilo. Že Jana doběhne s „plackou“, to se předpokládalo, ale jaká to bude? Víte sami, co to znamená dotáhnou tři minuty a mít soupeřku na dohled, když je cíl již tak blízko...

Nadšený jásot pak ve dvou vlnách patřil oběma běžkyním, které se v tak těsném - i když již nepřekonatelném odstupu - blížily do cíle.

Jana Galíková po doběhu svůj výkon komentovala takto: Tak 500 m před cílem jsem zahlédla mezi

stromy černé vlasy. To musí být Marita, to přece nemůže být chlap! Je to vůbec možné???

►1990◀

- Rok organizačních změn - dosavadní federální i republikové svazové orgány ukončily činnost. Následně byla ustavena Česká a Slovenská asociace OB a národní svazy. Předsedou ČSAOB byl zvolen Ing. Jiří Ticháček.
- Osłavy 40. výročí OB v Gottwaldově. Po sobotním scorelaufu proběhlo večer přátelské setkání orientačních běžců u cimbalu. V neděli v Chříbech na Bunči, v terénech, kde se před 40 lety začala psát historie tohoto sportu, proběhl „historický“ OB na mapě složené ze tří etap vývoje map - 1:25 000 - „zelená“ (1967), 1:20 000 (1974) a 1:15 000 (1990). Některé kontroly byly umístěny na stejných místech jako v roce 1950.

Hned po doběhu do cíle, zavolal Pavol Brunovský z Bratislavy (H 55), bývalý čs. reprezentant na ředitele závodu. „Kdo a kde je stavitel tratí, potřebuji s ním mluvit!“ Ředitel závodu se nesměle zeptal: „Co se děje, tratě stavěl Boris Dvorský z Kroměříže. Byl nějaký problém?“ „Ne, vůbec nebyl. Chci mu jen poděkovat za jeden z nejkrásnějších závodů, které jsem kdy absolvoval!“ Takové ocenění potěší každého pořadatele.

►1991◀

- WOC 91 - TCH, Mariánské Lázně; sportovní i pořadatelský úspěch. Poprvé byla do programu Mistrovství světa zařazena disciplína „sprint“ v prostoru dostihového závodistiště v Karlových Varech včetně přímého televizního přenosu Čs. televize. Českoslovenští reprezentanti získali historický úspěch - první zlaté medaile pro TCH ze sprintu - Jana Česlarová, a Petr Kozák. Sbíрку medailí rozšířila Ada Kuchařová stříbrem ze sprintu a Jana Galíková bronzem z klasiky. Součástí WOC byla i expozice Centra historie OB „Mistrovství světa v historii“ umístěná v prodejně Crystalex na Lázeňské kolonádě.
- Mistrovství Evropy dorostu 91 proběhlo v Budišově nad Budišovkou.

Zápis v knize návštěv v expozici:

Máte to tu moc pěkně, sklo i to další z orientačního běhu - je to ale moc drahé.

►1992◀

- WOC Ski 92 - FRA, Pontarlier - Jan Pecka ve sprintu 4. místo, nejlepší umístění TCH jednotlivce v historii WOC Ski. Mapy pro toto mistrovství připravovala kartografická firma SHOCart Zlín.
- V prosinci 1992, v Prostějově, po rozpadu Československa, zanikla ČSAOB s tím, že byly ustaveny dva samostatné národní svazy - ČSOB v České republice a SZOB na Slovensku. Rozdělení naší společné orientační cesty bylo důstojné, 40 let společné historie bylo určitě přínosem pro český i slovenský orientační běh. Nakonec, jak ukazují další léta, tyto kontakty trvají i nadále ke prospěchu obou stran.
- Ve Zlíně uspořádal domácí SKOB společně s organizací pro vozíčkáře Handicap první republikové Mistrovství ČR Trail-O pro tělesně postižené.

►1993◀

- WC Ski/1+2 na Bedřichově v Jizerkách - pro ledovici a nepříznivé sněhové podmínky se uskutečnil pouze jeden závod místo plánovaných dvou.
- Další juniorské medaile ze světových soutěží - Václav Zakouřil ml. vybojoval zlato ve sprintu, Hanka Doleželová na klasice získala bronz.
- Mistrovství Evropy dorostu 93 - Bálková; po celkovém loňském vítězství ve Francii vyhráli naše naděje v domácích terénech vše, co se dalo - jen v D 18 získala zlato Švýcarka. V soutěži národů CZE zvítězila o 89 bodů.
- Obnovený časopis Orientační běh - tentokrát pod redakcí „Rysáka“ Petra Hraničky.

►1994◀

- Po letech zase Světový pohár - finále v CZE. Řídicí skupina WC ale měla požadavek - české pískovcové terény. V Prachovských skalách u Jičína se běžela klasika a štafety za účasti celé světové špičky. Osmé místo „Ropáka“ Rudy Ropka a bronz mužské štafety bylo přijatelné, ženy bez dvou opor Česlarové a Kubatkové to neměly jednoduché. Po organizační stránce problémy nebyly, i když celou akci zabezpečovalo relativně málo lidí. Jako doprovodné akce proběhlo v Jičíně M ČR Trail-O (vozíčkáři - pořadatel TZL + Handicap Zlín) a v areálu závodu byla instalovaná výstava COH „Z historie světových pohárů.“

- První ročník Českého poháru MTBO - 6 závodů v Liberci, Brně a Novém Městě n/M.

Kristýna Šimůnková - naše reprezentantka, komentuje závod v Jičíně:

...stavitel nás prohnal po zarostlé pasece a pak jsme šly do skal. Čekala jsem o něco těžší mapařinku, ale sama jsem se nacyhtala na neslezitelné skály. Ztratila jsem dobré tři minuty, protože jsem se bála létat...

►1995◀

- V Praze, na Petříně proběhla na podzim oficiální světová premiéra - Parkový orientační běh. Pro tento závod byl využit petřínský svah s převýšením 150 m, několika skalními městečky s jeskyněmi a horní petřínský park - to vše při 2 500 m délce s 220 m převýšením na mužské trati. Přijeli i závodníci ze Skandinávie, Švýcarska a další. Česká televize si na tento druh OB ještě nezvykla, ale propagaci našeho OB do světa parkový závod prospěl. Dnes je již zřejmé, že lze orientačně i zajímavě běhat i ve městech - asi také znáte 15. ročníků „City Orienteering“, (městský OB) v italských Benátkách.
- Mladí junioři se činili, z J WOC 95 - DEN přivezli celkem 5 medailí.
- Pokus pražského Ekonomu o „orientační duatlon“ - kombinace sprintu (4 km), MTBO (27 km - 2 okruhy) a opět 5 km OB. Mapa „Špenát“, účast 27 mužů a 4 ženy. Zvítězil Radek Novotný a Šárka Zurynková.

Západočeský deník

Ruda Ropek při City O v Benátkách přeběhl v kategorii Elite při délce tratě 16,5 km celkem 62 mostů s převýšením 2 - 8 metrů. I zde je možno napočítat slušné převýšení. Při prolétání lidským mraveništem na náměstí Sv. Marka (běží se za normálního provozu) se před ním rozestoupil dav a on skočil přímo do „skořápek“ sázejících. Všechny vzaly za své. Postižení hazardní hráči se sice rozeběhli za ním, ale na Rudu neměli.

►1996◀

- PWT 96 - jeden ze závodů prvního ročníku světové série parkových OB proběhl na pražském výstavišti ve Stromovce. Ruda Ropek celkově obsadil 2. místo.
- I lyžařští junioři se činili. Z J WOC Ski 96 - SVK, Banská Bystrica přivezli třetí a čtvrté

místo ze sprintu - Jakub a Ondra Vodrážkovi, děvčata vybojovala ve štafetách stříbro a junioři bronz. Že by se i v českém LOBu začalo blýskat na lepší časy?

- Další medaile z J WOC - zlato štafety juniorů, stříbro Katky Pracné z klasiky.
- Jana Cieslarová na A WOC - HUN, Veszprem získala 3 zlaté - klasika, sprint i štafety.

Jan „Wawok“ Vodrážka, psycholog týmu a šťastný otec medailistů z J WOC Ski 96:

Chtěl bych svým chlapcům říci, aby nezačali kouřit a více se věnovali mamince. Strašně mne mrzí, že tady nebyla. Byl to nejkrásnější týden mého 608 měsíčního života.

►1997◀

- Při WOC 97 - NOR, Grimstad bylo vzpomenu 100. výročí OB na světě - první orientační běh byl uspořádán v kraji Nordmarka u osady Grottum (20 km od norského hlavního města Oslo) v roce 1897.
- WC Ski 97/6+7 - CZE, Nové Město n/M. - dle hodnocení závodníků velmi dobře organizované závody po technické i společenské stránce včetně expozice COH.
- PWT 97 - světová špička „parkové“ běhala i v Českém Krumlově, celý ročník vyhrál Ruda Ropek.
- Pro junioři v Belgii na J WOC opět 4 stříbrné medaile. Budou také medailové zisky v dospělých?
- Staronový časopis „Orientační běh“ pokračuje s novým šéfredaktorem - Kamil Arnošt.

►1998◀

- Světová veteraniáda pod novým názvem World Masters Orienteering Championship - WMOC přilákala do Nového Boru na 4000 startujících z celého světa. Zkušený novoborští pořadatelé opět nezklamali. Zajímavostí tohoto závodu bylo první masové využití elektronického ražení Emit. Naši závodníci v domácím prostředí získali celkem 8 medailí, z toho 3x zlato Ada Kuchařová - D 40, Růžena Nováková - D 70, „Duňďa“ Zuzánek - H 35. Premiéru zde měl i multimediální CD ROM „Result Database System“, který vydalo Centrum historie OB. Jsou zde uvedeny výsledky všech dosavadních světových soutěží a závodů, většina map a dalších zajímavostí.

- ❑ Velmi pěkný závod PWT v Olomouci, vítězem tohoto ročníku PWT se opět stal Ruda Ropak.
- ❑ „Bikeři - orientáči“ začali závodit na mezinárodní scéně pod hlavičkou IOF - proběhl první ročník EC MTBO 98. Dva závody byly i v CZE v okolí Lipna na Šumavě. Naši reprezentanti se velmi dobře uvedli, celkovými vítězi EP se stala Marie Hrdinová a Jaroslav Rýgl, také v Poháru národů zvítězila CZE.

Honza Pecka, náš nejlepší „lobák“ byl s dalšími Evropany vybrán, aby se zúčastnil mezinárodních závodů LOB v rámci Olympijského festivalu, který předcházela zimním olympijským hrám v Naganu. Bylo to vlastně oficiální představení lyžařského OB na olympijské půdě s tím, že tento sport snad bude zařazen do rodiny olympijským sportů. Jel tam nakonec i Kuba Vodrážka. Je tedy možno s trochou nadsázky říci, že i na olympiádě v Naganu měl český orientační běh své důstojné zastoupení.

►1999◀

- ❑ Evropský pohár MTBO se rozšířil na WC MTBO. V České republice byly tři závody - krátká, klasická trať a štafety - pořadatel brněnská MZLU v Jedovnici. Naši závodníci opět zabojovali. Marie Hrdinová si zopakovala celkové vítězství z loňského roku, Anna Podrábská získala bronz a Jiří Procházka obsadil druhé místo. Také v soutěži národů zvítězila naše reprezentace.
- ❑ První mezinárodní M ČR v supersprintu (parkový OB) na Konopišti; pro všechny mistrovské kategorie. Současně proběhlo finále náborové akce „Olympijského kufrování.“ Byla při tom i Česká televize.
- ❑ Obsah CD - „Result Database System“ byl rozšířen o „Orienteering Organizer“ - program pro organizaci závodů a kreslení tratí.

►2000◀

- ❑ Co přinese???

Jak šly roky

autor: Jan Žemlík, Zbyněk Černín

V průběhu let se vyvíjel orientační běh a s tím i organizace závodů a soutěží. Snažili jsme se tyto změny v pojetí závodů, ve vybavení závodníků i pořadatelů v kostce zachytit.

1950 – 1959

Tato etapa začala vznikem nové sportovní soutěže - orientačních závodů (OZ), jak se původně dnešní orientační běh nazýval. Začínalo se z nuly, k dispozici byly jen kusé informace z přednášky švédského lyžařského trenéra pana Bergforse. Vznikl z potřeby prohloubit znalosti orientace u cvičitelů lyžování (tehdy existovaly oddíly turisticko-lyžařské). Proto také byly OZ zařazeny do turistiky jako její soutěžní forma. Pořadatelé vycházeli ze zkušeností s pořádáním lyžařských a branných soutěží a závodů - tříčlenné hlídky, plnění úkolů při využití topograficko-orientačních znalostí účastníků, nošení zátěže apod.

Byla používána mapa „speciálka“, měřítko 1:75 000, vrstevnice 100 metrů, terén znázorněn šrafování, barvy černá, zelená a bílá. Zpočátku origi-

Hlídky řeší kolektivní úkol - M ČSR 1954.
Foto: archiv

nály, pak se používaly černobílé fotokopie. Délky tratí u mužů 10 - 14 km, 4 - 8 kontrol. Prostor závodu byl pořadatelé do poslední chvíle přísně utajován. Kontroly byly umístovány na významných terénních tvarech - soutok potoků, rozcestí, vrchol apod. Určení kontrol bylo písemné, pokyny dostávaly

soutěžící hlídky na jednotlivých kontrolách. Používalo se např. určení místa kontroly jako průsečík spojnic vybraných terénních bodů (vrcholová kóta a značka kostela x význačné rozcestí a soutok potoků), které si musela hlídka sama na mapě najít a průsečík zakreslit. Kontroly byly označeny papírovou tabulkou a byly obsazené. Na některých byly zkoušky pro jednotlivce nebo celou hlídku s otázkami:

- 1) Změřte topovzdálenost stanoviště kontroly č. 4 a křižovatky silnic 500 m jižně od obce Valy.
- 2) Určete, zda je vidět křížek na 47 m vysoké věži kostela v obci Lužná z kóty 487.
- 3) Kolik údolí přejdeme, půjdeme-li z kóty 430 Lípa přímo na kótu 346 Suchý vrch.

Hlídky měly startovní průkaz, do kterého rozhodčí na kontrolách zapisovali dosažený čas i získané body za zkoušky.

Hodnocení závodu bylo založeno na bodovém systému, vítězila hlídka s nejvyšším počtem bodů. Čas hlídky a její topografické znalosti byly hodnoceny v poměru 40% / 60% bodů. Plný počet bodů za čas získala hlídka s nejlepším dosaženým časem na trati, u vyšších časů byly ztrátové body. Obdobně byly bodovány odpovědi na topografické úlohy. Mezi topografické úkoly se také řadil jeden „limitovaný úsek“ (z kontroly na kontrolu, 3 - 4 km) - tzn. byl dán předem časový limit pro jeho absolvování. Za překročení tohoto času byla větší bodová penalizace.

Je zřejmé, že stavitel měl s přípravou závodu mnoho práce. Nejen postavit vlastní tratě, ale také navrhnout zadání kontrol, zkušební otázky, ověřit je v terénu, stanovit kritéria pro posuzování. Také rozhodčí - počtáři měli o zábavu postaráno. Měření času a následný bodový výpočet za čas, zápočet bodového hodnocení zkoušek, případná korekce dle „zdržných časů“ (pokud se na kontrole sešlo více hlídek) a konečně vlastní zpracování výsledků. Je pravdou, že tehdy startovalo maximálně 8 kategorií - MA (19-29 let), MB (30-39 let), MC (40 let a starší), obdobně u žen a dorostu staršího. Mladší dorost závodil pouze ojedinele. Zkuste ale na psacím stroji napsat výsledky pro 80 hlídek (240 jmen) s dosaženými časy, body a příslušnými ztrátami. Na kopírování byl k dispozici v nejlepším případě cyklostyl. Mnohdy to trvalo celou noc. Proto také Mistrovství republiky trvalo při jediném závodě od pátku do neděle.

Výstroj závodníků odpovídala požadavkům: turistické oblečení, pohorky i klobouk, turistický mapník na krku (kožená brašna s průhledným čelním

krytem), náramková buzola s bublinou, odpichovátko, lupá, pravítko, úhloměr a tužka. Na zádech batoh se zátěží (pro muže v roce 1953 až 12 kg; přesto se i tehdy běhalo).

První Mistrovství republiky pořádal v roce 1952 kraj Jihlava na Čeřinku. V roce 1954 byly pro soutěžící zavedeny výkonnostní třídy - bylo je možno získat pouze na přeborových závodech dle umístění. V roce 1957 se kritéria změnila, VT bylo možno získat na klasifikačních závodech, které byly vypsány ústředím pro každý rok. Z toho období se také datuje naše první oficiální reprezentace. Dvoučlenná hlídka Huska (Bratislava) - Michalička (Praha) se zúčastnila zimního Mistrovství NDR - LOB, kde vybojovala pěkné 2. místo. O dva roky později se Němec

Mezinárodní OZ 1958 - BUL, československá hlídka Zdeněk Němec a Zdeněk Jaroš na startu. Foto: archiv

(Gottwaldov) a Jaroš (Kroměříž) zúčastnila dvoudenních letních závodů v Bulharsku, kde již také probíhaly oficiální mezinárodní diskuze o budoucnosti orientačního běhu v mezinárodním měřítku.

1960 - 1964

Již v polovině 50. let se vytvářela výkonnostní špička - muži Bratislava, Gottwaldov a Nový Bor, v ženách Gottwaldov, Praha, Olomouc. Začínaly mezinárodní kontakty - NDR, Bulharsko, Maďarsko. Získávaly se první zkušenosti ze Skandinávie, zejména ze Švédska. Československo nezaostalo ani ve sportovní diplomacii. V roce 1961 byla v Kodani založena mezinárodní federace orientačního běhu IOF (International Orienteering Federation), československý zástupce Dr. Hlaváček byl zvolen do jejího předsednictva.

První předsednictvo IOF 1961

sedící: Rolf Nüscheler - SUI, viceprezident, Erik Tobé - SWE, prezident, Inge Löwdin - SWE, gen. sekretářka; stojící: Edelfried Buggel, - DDR, Olaf Andersen - DEN, Erkki Sorakuru - FIN, Ludvik Steff-Pedersen - NOR, Miroslav Hlaváček - TCH. Foto: archiv

Snahy po zjednodušení organizace, snahy po objektivnějším měření sil závodníků a začínající mezinárodní kontakty si vynutily v roce 1960 změnu pravidel:

- objevily se nové mapy 1:50 000, později 1:25 000,
- byly odbourány veškeré zkoušky,
- hlídky byly pouze dvoučlenné, bez zátěže, později (od roku 1963) jen jednotlivci.

Celkově se značně změnil charakter orientačních závodů k orientačnímu běhu, od turistického k dnešnímu pojetí. Základní úkol - absolvovat trať vytyčenou na mapě v co nejkratším čase však zůstal.

Používané mapy byly přesnější, lépe znázorňovaly terén, jejich použití však mělo velkou nevýhodu. Nebyly běžné k mání, protokolárně se půjčovaly na závody od vojáků, musely se vracet. Běda, když jedna chyběla, nebo byly rozmocněné či roztrhané. To vše (a spoustu ostatního) měl na starosti ředitel závodu, resp. stavitel.

Délky tratí byly téměř na dnešní úrovni, počet kontrol se zvýšil (10-15). Začaly se objevovat první buzoly Silva a Suunto, místo klasických mapníků se objevovaly „kufrostroje“ - hobrové nebo polystyrenové desky se zabudovanou kapalinnou buzolou. Před startem si závodník ze vzorové mapy označil všechny kontroly pomocí špendlíků s barevnými hlavičkami. Popisy byly slovní, jednodušší. Kontroly již byly neobsazené, „němé“, označené lampionem.

Ten byl původně ve tvaru válce, celý červený s dvěma bílými šikmými pruhy (viz foto). Až později se přešlo na dnes již klasický, trojboký hranol. Průchod kontrolou si závodník tehdy doslova „razítkoval“, na kontrole visela poduška a razítko - písmenko z dětské abecedy, které si závodník orazil do průkazky. Z té doby se také traduje orientační vtipke: „Jsme to ale národ byrokratů. Pro jeden šálek čaje v cíli potřebuji až 10 razítek.“

Určitě to bylo pro zlepšení a zrychlení průběhu závodu, ale nesmělo přšet. Pak byli chudáci rozhodčí. Co měli s tím mokřým a špinavým cárem papíru v cíli dělat. Jak měli regulérně vyhodnotit pořadí?

Pro stávejte to bylo na první pohled jednodušší. Ještě se pořád závodilo v kopcích na dnešní dobu s velkým převýšením. Zvýšil se však počet kontrol, začala se sledovat orientační náročnost, byl kladen důraz na volbu postupů. Na kontrolách se začaly objevovat „kleštičky“ pro značení průchodu kontrolou. To, co se dovezlo ze

Kontrola ze 60. let - lampion s razítkem („němá“ kontrola). Foto: archiv

Švédska, dokázaly české zlaté ručičky ihned vyrobit a použít. Také závodníci již toho víc věděli, měli větší zkušenosti, naučili se lépe pracovat s mapou. Proto musel stavitel více přemýšlet nad možnostmi postupů.

I tehdy docházelo k extrémům. Objevily se „zelené body“. V terénu byla malá rýha, na mapě na vrstevnicích téměř nic. Tehdejší nedokonalé mapy, málo orientačních zkušeností závodníků a kapalínové buzoly či buzoly „Bezard“ (ne každý měl Silvu) znamenalo vytváření „rojnic“ a nastalo kolektivní hledání. Kdo nastoupil do „autobusu“ poslední a měl štěstí, mohl být velmi dobrý. Však také byl v roce 1961 vítězný čas v kategorii MA na Mistrovství ČSSR poblíž slovenské Prievidze přes 4 hodiny.

Počtářské komise pracovaly se stejným vybavením a se stejnou pracností. O co bylo méně výpočtů bodů ze zkoušek, o to bylo více závodníků. Na klasifikačních závodech bylo na startu kolem 400 startujících, to byl již velký závod.

Mistrovské závody probíhaly jako závody jednotlivců. Objevovaly se také závody štafetové, zimní i noční, pouze jako doplňkové, bez vrcholových soutěží.

V roce 1961 byl zaveden žebříček, první ročník byl vypsán pro jednotlivce i hřídky, v dalších ročnících byli hodnoceni pouze jednotlivci. Od roku 1964 byl vypisován žebříček i pro dorost a oddíly.

1965 – 1969

Tato „pětiletka“ byla pro rozvoj našeho OB velmi důležitá. V roce 1966 se tehdejší gottwaldovský oddíl odpoutal od turistů a při TJ Gottwaldov byl ustaven samostatný oddíl orientačního sportu. Zájmy turistů a orientačních běžců byly tak rozdílné, že společná činnost již nebyla dost dobře možná. Tento trend se promítal i do ostatních oddílů a tak začátkem roku 1968 došlo k ustavení samostatného sportovního svazu při ČSTV - orientační běh.

V průběhu roku došlo ke společenským a politickým změnám - federativní uspořádání republiky. Také v orientačním běhu vznikly samostatné svazy nejprve na Slovensku, pak v českých zemích a konečně začátkem roku 1969 byla ustavena Československá federace orientačního běhu. Tato skutečnost se odrazila především na celkovém životě nového sportu, byly vytvářeny nové řídicí orgány, nová struktura soutěží; bylo kolem toho hodně práce a organizování. Byly také novinky, v roce 1966 byla zavedena nová kategorie juniorů - 19-21 let.

V roce 1968, díky problémům a zmatkům po příchodu armád Varšavské smlouvy nebyly dokončeny žebříčkové soutěže. Rok 1969 však přinesl další důležité novinky. Součástí „federálního“ Mistrovství ČSSR již byly štafety, národní mistrovství probíhalo na české i slovenské úrovni. Také začaly Mistrovství v OB nočním, lyžařským i na dlouhé trati.

Ještě pod turistickými oddíly došlo k výraznému posunu v oblasti používaných map. V roce 1966 byla podepsaná dohoda s vojenskými institucemi o používání tzv. „zelených map“. Byly to vlastně výseky - kopie vojenských map 1:25 000, kvalitativně na stejné úrovni; nemusely se však po závodech vracet, zůstaly k dispozici závodníkům. Byla to výhoda pro pořadatele, hlavně však pro závodníka: Mohl si udělat po závodech rozbor tratě, zkvalitnit se mapové tréninky, byl to tehdy velký krok dopředu.

Dalším důležitým momentem při stavbě tratí kolem roku 1966 byla snaha po „zkvalitnění“ používaných map a jejich tzv. „přiblížení“ mapám severským. Někteří mapaři a stavitelé prosazovali používání upravených map, kde byly vypuštěny (nevytištěny) cesty a průseky. Zůstaly jen ty hlavní. Zato v terénu bylo cest dostatek, závodník však nevěděl, kde vlastně je. Takže opět hra na náhodu, neregulérnost. Tehdy se objevily vtípky: „Pokud na mapě nenacházíte cesty a průseky, nehledejte je, ani nechoďte k očním lékařům, cesty jsou vynechané schválně!“

Tyto názory však neměly dlouhého trvání, hned v další sezóně se objevily zelené mapy dokreslované. Stavitelé dokreslovali do vzorových map chybějící údolíčka a komunikace tak, aby závodník měl co nejlepší obraz o terénu závodu. To již byl krůček k vlastní tvorbě map pro orientační běh. Ale o tom více kapitola Zdeňka Lenharta o mapách.

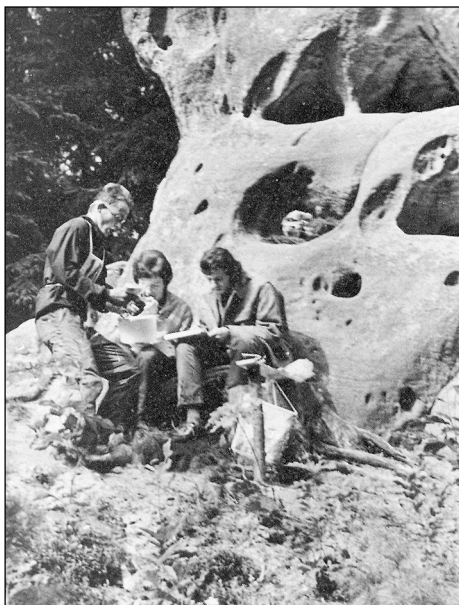
V té době se začalo přecházet do terénů s menšími výškovými rozdíly, začaly se používat dnešní bílo-červené lampiony.

V těchto letech se také objevily „kleště“ pro ražení - odkud jinud než ze Skandinávie. Naše „zlaté“ české ručičky si však tento nový prvek a jeho výrobu velmi rychle osvojily - kleště z plastu nebo z pružných plíšků s gramofonovými jehlami. Kleště postupně nahradily gumová razítka. Přemýšlivé hlavy z Kroměříže přišly v polovině 70. let s vlastní konstrukcí tzv. „razidel“, kterými si do speciální průkazky závodníci „vysekávali“ razítkem obrazce - čtverečky, trojúhelníky, kolečka apod. Nebyl to špatný nápad, celé zařízení bylo ale složité, těžké a ve špatném počasí poruchové - prostě se neosvědčilo. Zajímavý nápad to však bezesporu byl.

1970 - 1979

Organizační struktura nového sportu již byla vybudovaná. Přesto ale život přinášel další změny. Tyto změny nejsou tak dynamické jako v dřívějších obdobích, jdou však více do šířky cestou specializace orientačního běhu jako sportu, většího počtu soutěží, zkvalitňování tréninkového procesu apod. Po různých oddílových (a jiných) pokusech začal v roce 1977 vycházet oficiální časopis našeho sportu „Orientační běh“ pod redakcí Břetislava Koče.

Dlouhodobá soutěž oddílů byla nahrazena soutěží ligovou: federální - I. liga i národní - česká a

WOC 72, Zdeněk Lenhart, československý reprezentant na poslední kontrole. Foto: archiv

slovenská liga. Česká liga se později rozdělila na dvě územní skupiny. Mělo to i dopady ekonomické, při tehdejšímu systému centrálního řízení československé tělovýchovy „teklo“ do orientačního běhu více peněz.

Bylo zavedeno nové označení kategorií - M, D 11, 13, 15, 17, 19, 21, veteránské kategorie byly 35, 43, 50, 56 a starší. Číslo znamenalo dolní hranici věku i u mladých kategorií. Změnilo se označení M, D na H, D. Snižovala se spodní hranice pro mládež - až na H, D 10. V roce 1971 byla pro vrcho-

lovou skupinu závodníků zavedeno označení HE + DE; jejich žebříček se nazýval Československý pohár jednotlivců. Pro ostatní kategorie zůstalo označení Celostátní žebříček.

Dalším důležitým momentem bylo pořádání 4. Mistrovství světa v orientačním běhu v roce 1972. Byla to příležitost ukázat, že mladý československý orientační běh je schopen zvládnout i tak náročnou akci, jako je MS. Centrum bylo umístěno ve Starých Splavech. Závody - klasika a štafety - probíhaly v pískovcových terénech (viz foto), které byly na svou dobu docela slušně zmapované československými mapami.

Samatné WOC 72 proběhlo bez problémů přesto, že zkušeností s organizací takové náročné soutěže bylo málo. Bylo úspěšné i po výkonnostní stránce. Petr Uher obsadil v jednotlivcích 5. místo, ve štafetách ženy vybojovaly bronz. Úspěšné Mistrovství světa tak ukázalo, že československý orientační běh již své dobré kořínky zapustil.

Změny probíhaly i v organizaci domácích závodů. V roce 1971 se gottwaldovští závodníci pokusili o první využití počítačové techniky při OB. Při federálním, velmi kvalitně obsazeném, žebříčku v Březúvkách (i zahraniční závodníci, byl to rok před MS 72) hlásili pořadatelé telefonicky dosažené časy do gottwaldovské INCOMY, kde byly zpracovány na sálovém počítači MCR 35. Hotové výsledky byly pro mnohé překvapením. Hodinu po doběhu posledního závodníka se objevil v centru závodu Láda Lučan (starší) s vytištěnými výsledky z počítače. Na tehdejší dobu něco neuvěřitelného, všichni se mohli ihned podívat, jak dopadli. Ve spojení s novými mapami dle požadavků IOF to byly skutečně velké změny.

Od poloviny 70. let se ustálila struktura soutěží. Systém soutěží byl tvořen okresními „C“, národními „B“ (Čechy, Morava, Slovensko) a celostátními „A“ závody. Celostátní závody mají pro muže předepsaný čas vítěze 90 minut (13 - 15 km, 25 - 30 kontrol), pro ženy 70 minut (8 - 9 km, 15 - 20 kontrol). Mistrovství se konají na úrovni ČSR a SSR, z nichž se postupuje na Mistrovství ČSSR a to v disciplínách pěší OB (klasická trať), štafety, dlouhá trať, noční a lyžařský OB.

Výrazným posunem v rozvoji OB bylo ustavení „Tréninkových středisek mládeže“ (1974) v některých centrech našeho orientačního běhu na téměř profesionální úrovni. Podařilo se to mimo jiné i díky úspěšnému průběhu Mistrovství světa ve Starých Splavech a aktivitám vedení svazu v rámci československého sportu a tělovýchovy. Tato střediska vycho-

vávala desítky mladých orientačních běžců, z nichž se posléze stávali členové reprezentačního družstva.

Prohlubuje se práce s mládeží. Ve spolupráci se školami v okresech organizovaly oddíly „Orientační ligu mládeže“, vznikaly náborové soutěže typu „Bud fit“, v druhé polovině dekády se začaly pořádat prázdninové vícedenní OB - 3 dny OB, 5 dnů OB, 10 dnů OB Jindřichův Hradec - rodinné dovolené s orientačním během.

1980 - 1989

Propagace OB, zvláště mezi mládeží, začala počátkem tohoto desetiletí soutěží „Orientační běžec ČSR“. Po absolvování 5 závodů získal účastník odznak - kontrolu s textem Orientační běžec ČSR. Od roku 1983 organizoval ČSOB společně s Čs. rozhlasem během vánočních prázdnin úspěšnou akci „Kufrování s Dominem“, která získala oblibu a přivedla do lesa a k mapě hodně zájemců. Tratě byly krátké, byly postaveny v příměstských lesích či

stích. Naše republika si tak upevnila své dobré místo v orientačním světě.

K tomu také napomáhala pořádání velkých orientačních soutěží se zahraniční účastí v naší republice. Byl to především silný oddíl TJ Jičín, který v tomto období pořádal velmi úspěšně pětidenní OB. Později se k pořadatelství, na střídačku, přihlásil Nový Bor. Jejich zkušenosti a zajímavý pískovcový terén přispěly k tomu, že Československo bylo vybráno jako pořadatel jednoho ze závodů nové dlouhodobé soutěže - Světového poháru. Bylo to v letech 1984 a 1986 v jičínských skalách.

V roce 1984 zemřel dlouholetý člen exekutivy IOF PhDr. Miroslav Hlaváček. Do tohoto vrcholného orgánu byl pak zvolen Ing. Josef Krch, který pracoval jako viceprezident. Naše sportovní, organizační a nakonec i diplomatické úspěchy přispěly k tomu, že náš svaz byl pověřen uspořádáním Mistrovství světa v roce 1991.

Od poloviny 80. let se začaly při zpracování výsledků závodů používat osobní počítače přímo na závodech. Počítačové programy umožňovaly zpracování přihlášek, rozlosování startovních časů, vytištění startovních listin, zpracování cílových časů a vytištění výsledků. Průběžný tisk celých sestav výsledků byl vinou malé rychlosti tiskáren velmi zdouhavý. Pro vyvěšování předběžných výsledků se proto ještě používaly ručně vypisované útržky z průkazek. Později byly nahrazeny tiskem vyvěšovací lístečky z počítačové tiskárny.

Prakticky při každém závodě jsou vypisovány veteránské kategorie včetně Veteraniády při Mistrovství republiky. V roce 1985 se dle zahraničních zkušeností stabilizovalo členění veteránských kategorií po 5 letech - 35, 40, atd...

Úspěchy československého orientačního běhu konečně pronikly do sedmé velmoci - do tisku. V anketě Nejlepší sportovec roku 1989 byla vyhodnocena na krásném 6. místě Jana Galíková, VŠZ Brno.

1990 - 1999

Ve návaznosti na společenský vývoj v naší republice docházelo k dalším změnám. „Svaz orientačního běhu ČSTV“ ukončil svou činnost a vznikla nová organizace „ČSAOB - Česká a slovenská asociace OB“. Ta v roce 1992 vzhledem k rozpadu Československa zanikla. V České republice pak vznikl „ČSOB - Český svaz orientačního běhu“ členěný na 12 územních oblastí.

Změny byly i v organizaci celostátních soutěží. Původních 6, posléze 8, závodů na klasické trati bylo

Počítačové zázemí při žebříčku 1996.
Foto: J. Zemlík

parcích. U dětí i rodičů vzbudila velký zájem po více než desetiletí.

Z těchto mladých orientáků vyrostli pozdější českoslovenští reprezentanti - Cieslarová, Kozák a další, kteří koncem 80. a začátkem 90. let získávali pro naše barvy cenné medaile na světových Mistrov-

nahrazeno systémem 4x klasická a 4x krátká trať (1993) a později systémem 4x klasická, 2x zkrácená a 2x krátká trať (1995).

V těchto letech vrcholily přípravy štábu profesionálních i dobrovolných pracovníků na svátek orientačního běhu - Mistrovství světa v OB 91 v Mariánských Lázních. Od jiných mistrovství se lišilo tím, že poprvé závodníci soutěžili ve třech disciplínách - na klasické trati, ve sprintu a ve štafetách. Z průběhu sprintu byl u nás poprvé realizován přímý televizní přenos. Součástí WOC byla i expozice Centra historie OB - „Mistrovství světa v historii“ doprovázena videosmyčkou se šoty z některých WOC.

Několikaletá práce pořadatelů přinesla své ovoce, toto mistrovství bylo hodnoceno jako velmi dobré. Celý svět tak viděl, že naši orientační běžci umí nejen závodit a získávat medaile (ve sprintu 2x titul mistra světa), ale že i organizační stránka závodů je na výši. A to byla po WOC 89 ve Švédsku laťka postavena hodně vysoko.

Pro atraktivnější OB pro diváky byly zaváděny nové disciplíny. První vlaštovkou byla krátká trať - 25 - 30 minut (počátek 90. let) a posléze i parkový závod (1995) zhruba na 15 - 25 minut obvykle na mapách v měřítku 1:5 000. Klasické závody dostávaly i jinou formu - závod na okruzích, závod se smyčkami od uzlových kontrol apod. Některé štafetové závody byly organizovány podle severských vzorů; 7 členné štafety (4 muži, 3 ženy - 1992) později i s nočními úseky (1998). Pamětníci si však vzpomenou, že něco podobného pořádali pražáci v roce 1982 pod názvem „24 hodin OB“.

S rozvojem horských kol se obnovilo a rozšířilo staronové odvětví OB - orientační závody na kole - MTBO (1990 - první závody, 1993 - první mistrovství). Bikeři používali mapy 1:20 000 nebo 1:30 000 podobné mapám pro lyžařský OB. Později (1996) se objevily závody v horském orientačním běhu, většinou závody dvojic na trati kolem 30 km u mužů a 20 km pro ženy na mapách 1:50 000. O těchto orientačních aktivitách blíže v samostatných kapitolách publikace.

V kalendářích se zvýšila nabídka vícedenních OB - nejen o prázdninách, ale i o Velikonocích a v dalších termínech.

Změnu si vyžádal i způsob hodnocení závodníků do žebříčku, kde po několikaletých diskusích (od roku 1993) se původní odpůrci rankingu ujímají jeho realizace. V roce 1997 byl poprvé spočítán ranking dle výsledků ve skupinách E, A, B, v roce 1998 vyzkoušel USK Praha nasazení do podkategorií dle rankingu na 3-denních Šumava. V roce 1999 se ranking stal oficiálním žebříčkem pro kategorie dospělých. V tomto systému je hodnoceno 10 nejlepších závodů za posledních 12 kalendářních

Elektronické ražení Regnly 1995.
Foto: J. Žemlík

měsíců. Závody mají koeficienty přidělené svazem (1.1, 1.05, 1.0) a také dle kvality zúčastněných závodníků. Závodníci si mohou vybírat závody, kterých se zúčastní a v těchto závodech jsou nasazováni do výkonnostních podkategorií dle aktuálního umístění v žebříčku.

Rozvoj a hlavně dostupnost počítačové techniky proniká do všech oblastí OB. Mapaři mohou využívat program pro kreslení map, díky kterému se zvedá kvalita tištěných map, dochází také k sjednocení a dodržování mapového klíče. Později díky počítačovému zpracování map je možno opustit klasický pětibarevný tisk a je možno použít i v jiných oblastech běžný čtyřbarvotisk, který umožňuje do grafického zpracování použít bez omezení další barvy. Pro stavitele tratí jsou k dispozici počítačové programy, které zpočátku umožňují hlavně tisknout piktogramy a losovat varianty štafet, později

umožňují kreslení tratí na plotru či přípravu tiskových podkladů pro tiskárny až po samotný návrh tratí přímo na zobrazené mapě na obrazovce počítače.

Hojně jsou využívány programy pro zpracování výsledků závodů, které umožňují díky propojení počítačů sledovat aktuální výsledky pro komentátory nebo diváky. Díky rychlým počítačovým tiskárnám se na konci 90. let zvyšuje podíl závodů, kdy již nejsou vyvěšovány lístečky předběžných výsledků, ale průběžně se tisknou sestavy kompletních výsledků.

Nová technika přináší zcela revoluční přístup ke kontrole průchodu kontrolami. Nejprve to byl norský systém REGNLY (později EMIT). Podstatou je elektronická průkazka, která zaznamenává průchod jednotlivými kontrolami včetně mezičasů. U nás byl poprvé použit v roce 1996 pro Elitu, při WMOC 98 byl systém Regnly - Emit použit pro 4000

startujících. Průkazka obsahuje malou baterii s životností asi 2 roky. Problém je v nemožnosti kontroly stavu baterie - pro tento případ obsahuje průkazka papírový lísteček kde je průchod kontrol zaznamenán také vpichy.

Později přichází německá firma SPORTident se systémem, kde průkazka již baterii neobsahuje, ty jsou naopak umístěny ve stojanech a je možno je měnit. V českém OB se tento systém objevil při závodech SAXBO 1999. Umožňuje možnost kontroly ražení jak akustickým tak optickým signálem. Systémy elektronického ražení přináší s sebou, díky možnosti výpisu mezičasů pro všechny závodníky, také tzv. „pozávodní závodění“, kdy si závodníci mezi sebou mohou porovnávat jak proběhli jednotlivé části trati. Pokud je systém nasazen pro všechny závodníky v závodě, zjednodušuje také vyhodnocení závodu pro pořadatele.

IOF a Československo (Česká republika)

autor: Jan Žemlík

Československo stálo u kolébky mezinárodní organizace orientačního běhu IOF, kterou v květnu 1961 v dánském hlavním městě Kodaň založilo 10 zemí - Bulharsko, Československo, Dánsko, Finsko, Maďarsko NDR, Spolková republika Německo, Norsko, Švédsko, Švýcarsko. Hned od počátku se naši zástupci podíleli na řízení této nově vzniklé organizace díky Dr. Miroslavu Hlaváčkovi, který byl zvolen do předsednictva.

Následující řádky představují v krátkosti zapojení České republiky (Československa) do světového dění v OB - působnost českých zástupců v jednotlivých orgánech IOF i pořádání světových soutěží.

Předsednictvo

Miroslav Hlaváček člen: 1961 - 1971

viceprezident: 1971 - 1984

viceprezident: 1984 - 1992

Josef Krch

komise Ski-O

Němec, Zakouřil, Flašar

komise propagace

Šeliga, Peterka

komise technická

Škrobánek, Krch, Kasal, Mikan

skupina WC

Rychlý

komise mapová

Krajčča, Lenhart, Uher

komise MBO

Semík

Dr. Miroslav Hlaváček, viceprezident IOF, při zahájení WOC 72, TCH. Foto: archiv

kontrolor IOF Lenhart, Dokoupil, Mikan, Zlesák
řídící výbor PWT Kačmarčík

Delegáti IOF, členové Jury

WOC 81 - SUI delegát IOF - Josef Borůvka,
asistent - Josef Krch
WOC 89 - SWE jury - Antonín Mikan
WOC 97 - NOR jury - Jaroslav Dokoupil
WOC Ski 77 - BUL delegát IOF - Bohumil Zemánek
WOC Ski 80 - SWE jury - František Peterka
WOC Ski 82 - AUT jury - Václav Zakouřil
WOC Ski 86 - BUL delegát IOF - Bohumil Zemánek
WOC Ski 88 - FIN jury - Pavel Kasal
WOC Ski 92 - FRA jury - Jan Flašar
J WOC Ski 94 - FIN jury - Radovan Kunc

Akce IOF v České republice (Československu)

- seminář stavitelů tratí - Gottwaldov 66,
- MTT - mezinárodní tréninkový tábor - Souš 67,
- seminář stavby tratí pro LOB - Nové Město n/M. 68,
- mapové semináře - Doksy 69, Jindřichův Hradec 81, Mariánské Lázně 91,
- seminář trenérů mládeže - Opava 85, Bratislava 92,
- návštěva generálního tajemníka IOF, pana Lennarta Levina, v COH - Gottwaldov 86,
- zasedání předsednictva IOF v Československu,
- Jičín 80, Praha 82, Zadov 88.

Světové soutěže v České republice (Československu)

WOC 72 - Staré Splavy
WOC 91 - Mariánské Lázně
WMOC 98 - Nový Bor
J WOC 2000 - Nové Město n/M
WC 84/5 - Jičín
WC 86/6 - Jičín
WC 88/5 - Silica
WC 94/8+9 (final) - Jičín
EC Ski 87/1 - Visalaje
WC Ski 89/2+3 - Vysoké Tatry, Donovaly
WC Ski 93/1+2 - Bedřichov
WC Ski 97/6+7 - N. Město n/M.
EC MBO 98/3+4 - Šumava
WC MBO 99/2+3+4 - Brno

Velké mezinárodní soutěže mimo IOF

A WOC 82 - Praha + Dřevčice
Park 95 - Praha, Petřín
PWT 96/4 - Praha, Stromovka
PWT 97/5 - Český Krumlov
PWT 98/9 - Olomouc
EYC 91 - Budišov n/Bud.
EYC 93 - Bálková

Výstroj a výzbroj v historii

autor: Jaromír Háněl

Jak vyplývá z předchozích kapitol, historie našeho orientačního běhu začíná turistikou. Tento sport byl veden jako „soutěživá forma turistiky“, proto i původní výstroj a výzbroj závodníka byla turistická. Dle vyjádření pamětníků měli závodníci slušivé pumpky (pozn. běžné látkové kalhoty pod kolena, do pásku nebo gumy), košili, bundu nebo kabát. Na nohou turistické boty s pohorkovou podešví, někdy i kravatu, případně klobouk. U žen byla k vidění i sukně. Pro nepříznivé počasí pláštěnka, nebo gumový plášť. Zátěž, která v tomto období byla povinná, nosili závodníci v běžném turistickém batohu. Čím byla tvořena? Odborná literatura doporučovala potřebné věci jako převlečení, svačinu, nápoje apod. Přemýšlivý český zá-

vodník přišel na to, že když si dá do batohu místo cihel písek a bude ho cestou vypouštět dírkou, „přečurá“ pořadatele. Ti potom začali předepsanou zátěž převažovat i v cíli.

Tato generace závodníků používala buzoly, které byly tehdy k dispozici, tzn. kapalinnové náramkové buzoly nebo bezkapalinnové s mechanickou brzdou české výroby Meopta či Bezard. K vybavení závodníka také patřilo krátké plastové pravítko, úhломěr, tužka a odpichovátko, vše vkusně uložené v klasickém turistickém mapníku, který byl zavěšen na krku. Tato výstroj a výzbroj byla používána prakticky až do konce 50. let.

Označení kontrol v terénu bylo také přiměřené tehdejšími možnostmi. Lepenková tabulka s textem

Převažování zátěže na startu - padesátá léta.
Foto: V. Heckel

„4. kontrola žen“ visela připravená na stromě. Že byla již z daleka vidět, nevadilo, vždyť kontroly byly obsazené, rozhodčí na kontrolách prováděli písemné záznamy o absolvovaných zkouškách. Za chladna tam plápolal i ohníček. Vůně ohně sice přitahovala mnohdy i závodníky lépe než jejich orientační znalosti, ale teplo bylo teplo.

Toto, měřeno dnešními očima, „úsměvné“ období příchodem 60. let zmizelo. To se již běhalo a závodilo, zátěž a zkoušky byly odbourány. Ti, kteří chtěli patřit mezi nejlepší, začali trénovat - běhat. Jejich výstroj a výzbroj se v průběhu let proto měnila. Je zajímavé pozorovat jak.

Obuv

Od pohorek se s běháním přešlo na obuv lehčí - tenisky nebo kecky. Ty samozřejmě na mokřém podkladu klouzaly. Zkoušely se i kožené fotbalové kopačky, ty však pro pohyb v terénu nevyhovovaly, byly málo pružné a velmi vratké. V polovině 60. let se objevily dovozové pryžové podešve se špuntíky z NDR, které se lepily na podrážku tenisek. Bylo to vše „domácí výroby“ - na co by český kutil nepřišel?

V roce 1962 se v modelářské dílně gottwaldovského Svitu objevily první ORIENTKY. Tyto aktivity odstartovali především gottwaldovští orientáři, kteří díky svým zkušenostem ze zahraničí a osobním kontaktům ve fabrice dali prvotní podněty a návrhy.

Orientka je látková bota na tenké gumové podrážce s malými špuntíky. První byla tzv. lepená gumotextilní obuv, později následovala bota lisovaná (1966 - již pro běžný trh). Životnost těchto prvních výrobků byla velmi dobrá, pozdější problémy se životností byly dány nevhodnou volbou použitého materiálu pro sériovou výrobu.

Můžeme dnes kritizovat ortopedickou nevhodnost těchto bot zejména pro dětskou nohu, ale v té době jsme byli rádi, že máme v čem běhat. Přitom tato běžecká obuv ve své době byla velmi dobře hodnocena ve Skandinávii, pro naše „plánované hospodářství“ to ale nebylo zajímavé. Přes veškeré potíže se tato výroba s mírnými obměnami a v omezeném množství udržela dodnes.

Z dalších českých bot pro OB je nutno vzpomenout výrobek Svitu Gottwaldov AZIMUT, který v roce 1979 získal zlatou medaili prodejní výstavy „Liberecké výstavní trhy“. Na Slovensku v této době vyráběl obuvnický závod v Partizánském tréninkovo-gumotextilní kopačku, která se také pro OB používala.

V osmdesátých letech v našich lesích (stále) kralovaly orientky ze Svitu, výběr a množství však bylo omezené. Když se objevila v prodeji vaše velikost, kupovaly se po pěti párech. Ještě letos jsem v garáži nalezl jeden pečlivě uschovaný exemplář. Jeden kolega z oddílu si je dovolil ještě v předrevoluční době reklamovat nějakou vadu v životnosti. Dostalo se mu šalamounské odpovědi, že bota není určena pro závodní orientační běh, ale pro rekreační sportování. Škoda, že nezávodní orientační běh neexistuje ...

Další běžeckou obuví pro OB, která postupně začala vytlačovat orientku z našich lesů se staly boty HORIZONT obuvnické firmy Botas Skuteč. Tyto boty se vyznačovaly značně pevnější konstrukcí. Svršek byl z pevnějšího plastového materiálu, podrážka se špuntíky byla o poznání ze silnější vrstvy pryže, takže jste necítili každý obláček na cestě. Nevýhodou byl problém otlacením, pokud vaše noha nebyla dostatečně unifikovaná. Problémy měli zejména lidé s širší nohou. Ale i tak byla horizontka určitě zdravotně vhodnější než orientka.

Pád totality a příchod trhu způsobil zásadní zvrat i v oblasti obutí. Orientka se téměř ztratila v propadlišti dějin - ovšem v roce 1999 se pokusila o comeback pod značkou Litex. Jednoznačným králem v tomto období se stala botasácká horizontka s drobnými inovacemi a změnami jména, která je na trhu za lidovou cenu dodnes. Převratem se stal rok 1994, kdy nejmenovaná tuzemská firma vyrobila 3000 párů pro Sportjohan se značkou LASER. Vzhledem k použití nevhodného materiálu na částech svršku (extrémně se trhal), si zahraniční odběratel boty odmítl převzít. Boty tedy zůstaly u nás a přes několik překupníků doputovaly až do prodejny HSH. S botami typu LASER se můžete setkat i dnes, nyní již s novým modelem, který vyšší kvalitou použitého svrš-

kového materiálu odpovídá náročným požadavkům orientačního běhu. Tento nový typ již nachází cestu i do zahraničí.

Hlavní změnou začátkem 90. let se stala dostupnost zahraničních bot na našem trhu. Prakticky všichni výrobci obuvi pro OB našli cesty na náš trh a není problém vidět jejich obutí na nohou zejména špičkových běžců. Jsou však ve vyšších cenových relacích. Z nejvýznamnějších zahraničních značek jsou u nás nejrozšířenější SILVA, JALAS a VJ. Tyto boty se vyskytují nejen v provedení se špuntíky, které nabízejí tuzemští výrobci, ale i s kovovými hřeby. Kdo to nikdy se hřeby nezkusil neuvěří, ale pocit „jistoty a bezpečí“ v hřebíkových botách se nedá se špuntovkami srovnat.

Dres

Obdobně jako u turistické obuvi i turistické oblečení přestalo orientačním běžcům vyhovovat. Takže, v čem běhat? Zkoušely se lehké tepláky, montérky a další varianty. Nosila se trička a cyklistické dresy s kapsami na zádech. Výhoda - do kapes se dávalo obinadlo a píšťalka pro případ úrazu. To byla v 60. letech předepsaná výbava závodníka. V tomto období se běhalo - i ve světě - v trenýrkách. Dovedete si představit, jak se běželo v lese, kde pod nohama byly kopřivy a podobná „buš“? Zvláště na pěkných nohách mladých děvčat byly ty škrábance a oděrky vidět.

Pak se v 70. letech objevil nejprve dovozový silonový materiál nazvaný podle tehdy oblíbených pláštů do deště „sustákovina“. Původně měl vnitřní neprodyšnou izolační vrstvu, pozdější varianty byly bez ní. Byly to opět šikovné ruce maminek a manželek orientačních běžců, které se také zasloužily o větší využití tohoto materiálu. Kalhoty se používaly nejčastěji v tříčtvrteční délce pod kolena, nebo dlouhé, blůza většinou s dlouhým rukávem. Objevil se i model trenýrek s „polovinou“ nohavic, které chránily holeň a přední část stehen.

Na trhu se postupně objevoval „dederon“ z NDR, který byl pevný, prodyšný ale vůbec nehmál. Trenéři mládeže museli přesvědčovat některé maminky začínajících žáčků, že se jejich dítě nenastudí, protože se při závodě běží a pak se dítě musí v cíli ihned převléci.

Devadesátá léta přinesla otevření zahraničním materiálům, které reprezentuje především SILVA. Skýtají širokou barevnost, módní trendy a adekvátně vysokou cenu. Z tuzemských materiálů se i nadále používá dederon, který je však již šit profesionály pod taktovkou místních orientáckých firem. HSH

nejprve vyzkoušel nový odolný materiál vyvinutý v výzkumném ústavu v Moravské Třebové MACEBA, který sice získal popularitu u veteránů, ale mladým běžcům se zdál příliš těžký. Později zkoušel „díratý“ dederon pro dres ROPÁK a v současnosti sází na

OB garderoba, 1968
Foto: archiv

lehký a příjemný materiál LIGHT. Střihově se prosadily kalhoty dlouhé v plné délce, blůza se objevuje s dlouhým i s krátkým rukávem podle vkusu a drsnosti terénu.

Prorážečky

Ochrana holení před ostružinami, kopřivami a těžkým podrostem byla od dob používání trenýrek individuální věcí každého běžce. Někdo vystačil s obyčejnými podkolenkami nebo štulpnami vyztuženými vpředu - závodníci z Otrokovic dokonce koncem 60. let nabízeli téměř „profesionální“ podkolenky s pryžovým vyztužením na holeni i s logem oddílu. Byla to obdoba skandinávských „zmijobijek“ - silných silonových podkolenek s pryžovou ochra-

nou holení. Někdo si na ochranu holení vůbec nepotrpěl. Naopak citlivější povahy si šily nejrůznější vyztužovače a změkčovače z nejrůznějšího materiálu, sám jsem nedávno našel takové na chalupě ve skříní.

Zlom přinesla firma VEGASPORT Hradec Králové v roce 1985 svými profesionálně vyráběnými prorážecími, které okamžitě ovládly naše lesy. Byly to první prorážecí naší výroby s vyztužením bérčové části. Je samozřejmé, že vycházely ze zahraničních vzorů, ale byl to skutečně český výrobek a dokonce prodejný.

Po více než desetiletém kralování VEGASPORTU se objevily na trhu značkové prorážecí zahraniční (SILVA, OLWAY), také se ozvaly orientácké firmy. HSH přišla se svou obdobou poučena slabínami vzoru VEGASPORT. Zipy se musí zapínat dolů, zadní část nesmí být z obyčejné teplákoviny a stříh musí odpovídat i běžcům se svalnatějšími lýtky. V současnosti je nabídka prorážecích na našem trhu dostatečně široká, od levných tuzemských po drahé zahraniční.

Buzoly

K orientačnímu závodu i posléze k orientačnímu běhu byla od počátku nutná buzola. V těch „dřevních“ začátcích používal každý to, co měl k dispozici, dokonce lze říci s jistotou nadsázkou, že někteří zá-

To byly ale skutečně výjimky. Většinou byly užívány dostupné buzoly české výroby – kapalínové LK 34 velkého či malého průměru (8 cm nebo 5 cm), které se nosily jako hodinky na zápěstí, dále buzoly MEOPTA či SYSTÉM BEZARD s mechanickou brzdou. Jejich výhoda - byly jediné možné a dostupné, jejich nevýhoda - při mapování se musel závodník zastavit, buzolu „uvodorovnit“, zjistit další směr postupu a znovu vyrazit do závodu. V odborném měsíčníku „Turistika a horolezectví“ byly vedeny vážné diskuse, zda lze „buzolovat a mapovat“ za běhu, nebo jen za klidu.

Zde je ovšem nutno vyjasnit další pojem – „kufrostroj“. Co to vlastně bylo? V první polovině 50. let se mapa nosila v klasickém turistickém mapníku, pověšeném na krku velitele tříčlenné hlídky (k dispozici byla pouze jedna mapa). Bylo to kožené pouzdro s přední průhlednou částí, do kterého se mapa zasunula. Dalším vývojovým typem byl již kufrostroj. Hobrová, později polystyrenová deska menší než formát A4, s tkaničkou na pověšení na krk, s gumičkami pro uchycení mapy, s tužkou zapíchnutou do polystyrenu a se sadou barevných špendlíků, kterými si závodník vyznačoval umístění jednotlivých kontrol na mapě. Při závodě se běželo z červeného na zelený. Někteří starší veteráni si na kufrostroj tak zvykli, že ho používají dodnes. Výroba byla samozřejmě ruční - domácí. Jeho výhody - lehkost, snadný zákres tratě a to hlavní - možnost umístění buzoly přímo na kufrostroj místo na ruce nebo na krku. Mapování bylo rychlejší a přesnější.

Počátkem 60. let se díky zahraničním kontaktům počaly objevovat zahraniční buzoly – především SILVA, SUUNTO event. RECTA ze Švýcarska. Jeden dnešní veterán mi řekl: „Víš, jak jsem jako kluk byl šťastný, když mi otec v těch letech koupil »jetou« Suuntu.“

V sedmdesátých letech se otevřela báječná možnost koupit buzolu na našem trhu díky zavedení této výroby ve východním Německu. NDR produkovala buzoly řady SPORT - typ 1, 2, 3 a 4. Běžný orientační běžec musel s touto buzolou zvládnout i nejnáročnější závody. Jednalo se o klasickou buzolu s malou lupou a střelkou, která však měla podstatně rychlejší dobu

ustalování proti dřívějším buzolám. Po určité inovaci se objevil i model specializovaný pro OB s označením SPORT 4 OL, který se již dal označit jako kvalitní buzola. Rozdíl proti původním typům byl

Buzola Bezard - padesátá léta.
Foto: archiv

vodníci používali něco, co téměř neznali. A tak bylo možno ještě v první polovině 50. let vidět hlídku, která byla vyzbrojena pouhým kompasovým přívěskem s vyznačením sever - východ - jih - západ.

v poněkud rychleji se ustalující střelce. Ale pocit velkého závodníka s touto „super buzolou“ si mnozí z nás ještě pamatují. Němci vyráběli i „mapový délkoměr - Kurvimetr“, kterým je možno měřit na mapě délku absolvované tratě dle daného měřítka.

Začátkem 90. let k nám pronikla celá zahraniční konkurence. Ze značkových firem se nejdříve prosadila švédská SILVA. Široká nabídka buzol zahrnovala jak typ vhodný pro děti - modely 8NL, 7NL tak i modely pro vyspělé běžce - 3NL. V nabídce SILVY nechyběla ani palcovka - Model 6 či buzola s velkou lupou pro veterány - Model 1.

Jako další značka se na našem trhu objevila finská firma SUUNTO. Nabídla značkovou kvalitu za poněkud nižší cenu. Nejoblíbenějšími modely mezi dětmi se stal základní model A-1000 nahrazený později modernizovaným A-10. Velkou popularitu si získaly modely s lupou A-30 a M-4.

Nejméně jsou mezi orientačními běžci zatím rozšířeny buzoly švýcarské firmy RECTA, jejími hlavními příznivci jsou veteráni oceňující model DO-860 s velkou příkladací lupou.

Po rozpadu SSSR se velmi rozšířily buzoly vyráběné v jeho nástupnických státech. Díky zhroutení místních měn se i pro naše běžce staly tyto buzoly cenově dostupnými. Buzol s obyčejnou kovovou střelkou typu STANDARD, LIDER a dalších se vyskytují stovky a to nejen zakoupených oficiálně v obchodech. Prosadily se i ruské „bleskové“ buzoly, ale o tom dále.

Zásadní změnou v technice používání buzoly se stala technologie rychloustalující střelky. Rozdíl mezi obyčejnou kovovou střelkou a rychloustalující střelkou ze speciálního feromagnetika je totiž velmi výrazný. Rychloustalující střelka se ustaluje tak rychle a stabilně, že ani za běhu se neodchyluje ze severo-jížního směru. Tyto vlastnosti umožňují opravdové mapování a korekci za běhu, a proto se tyto buzoly i přes vyšší cenu značně rozšířily.

SILVA nabídla svoji řadu rychloustalujících buzol pod označením JET. Tyto modely nabídlý jak klasickou desku, tak palcové provedení. Řada rychloustalujících buzol SUUNTO má označení ARROW. Kromě klasické buzoly a palcovky je nabízen i model palcovky s velkou příkladací lupou. Nejvíce se ovšem rozšířily buzoly ruské provenience. Důvod? Samozřejmě cena až o 60% levnější než u značkového severského zboží SILVA a SUUNTO. Sovětské technologie se totiž po rozpadu SSSR dostaly do soukromých rukou a řada menších firem s přístupem k novým materiálům začala produkovat kvalitní buzoly. K nejrozšířenějším značkám patřily buzoly

MOSCOW s modely klasickými i palcovými. Další buzoly ruské technologie, které se ve stovkovém množství objevily mezi orientačními běžci, vyráběla firma FOTON.

Hodinky

Vybavení závodníků hodinkami bylo běžné i v počátcích, byly to hodinky pro normální použití. I tehdy si závodníci měřili čas, ať z důvodu své výkonnosti, nebo proto, že byl čas na svačinu. Technický pokrok v této oblasti s rokem 1990 přinesl hodinky s měřením mezičasy, které se dnes staly takřka nepostradatelnou pomůckou OB. Závodník si doma v klidu může vyvolat své mezičasy a přitom nad mapou uvažovat o výhodách (nevýhodách) svého postupu.

Prvním modelem, který se masově prosadil, se stal CASIO SDB-500 se třiceti mezičasy. Tyto hodinky, prodávané prakticky za lidovou cenu, se tak rozšířily, že na pětidenních v Trutnově se na shromaždiště vpouštěli závodníci buď na základě startovního čísla, nebo ukázkám „esdeběček“. (To není fáma, to mohu osobně potvrdit).

Po éře SDB se prosadila konkurenční firma TIMEX, která nabídla modely s 50 nebo 100 mezičasy. Vzhledem k řadě modelů a k množství barevných verzí dnes již nejsou ruce orientácků tak unifikované. Nový model CASIO ACL-200 se ale příliš neprosadil pro vysokou cenu.

K vybavení, které je na pomezí mezi tréninkovou pomůckou a výzbrojí orientačního běžce, patří sporttestery POLAR. První měřiče tepu PE-3000 se objevily ve výbavě reprezentace ve druhé polovině 80. let. Následně se objevil nový model SPORTTESTER, který díky vodotěsnému provedení brzy vytlačil svého předchůdce. V současnosti se model ACCUREX PLUS stal tak cenově dostupným, že jej vedle reprezentace používá i řada výkonnostních i rekreačních běžců. Tento model samozřejmě umožňuje ukládat mezičasy na kontrolách jako obyčejné hodinky, ale navíc pípáním signalizuje třeba přicházející žaket.

Lampy pro noční OB

I hlavová světla - čelovky - dnes patří do výzbroje orientačního běžce. Ať už pro vlastní závody, nebo pro večerní trénink v podzemních a zimních měsících.

První noční závod u nás byl uspořádán již v roce 1953. S touto „novinkou“ se pojí zajímavá historie. Noční OZ chtěli v pozdním létě uspořádat turisté Spartaku Auto Praga. Poněvadž v tomto období bylo večer ještě světle, přeložili svůj závod na 17. října

*I s lampou musím být pěkná.
Foto: B. Koč*

1953. Pořadatelé netušili, že stejný záměr pojali i jejich gottwaldovští kolegové, jenže o týden dříve, 10. října 1953, kteří také noční závod v tomto termí-

nu uskutečnili. A tak, shodou okolností, přišel dnešní SK Praga o své české „prvenství“.

Závodníci používali běžné baterky. Byly to buď baterky vojenské tříbarevné, nebo obyčejné. Při tehdejších délkách trati a dosahovaných časech vznikal problém se životností baterií. V 60. letech byly noční OB docela „v módě“, dokonce se noční závody objevovaly i v žebříčku.

České šikovné ruce se opět osvědčily. Koumáci zhotovovali světla na hlavu ze svářečských kukel - hlavových nosičů; nosiče byly osazeny dvěma i třemi reflektory z bicyklů. Energii dodávaly jedna nebo dvě ploché baterie umístěné na upraveném řemenu v pase. Někteří šprýmaři dokonce máli soupeře tím, že si na zadní část svého běhacího oděvu připevnili odrazku z automobilu.

Pak se na noční OB trochu zapomnělo, z ekonomických důvodů byly zrušeny mistrovské soutěže, noční závody se běhaly jen ojediněle. Proto také vývoj světél u nás ustrnul.

Obrat nastal až v 90. letech, kdy jsou vypisovány opět mistrovské soutěže. To už ale byly na trhu originální lampy ze Skandinávie s halogenovými žárovkami napájené speciálními dobíjecími akumulátory. Zahraniční světla se vzhledem k vysoké ceně pochopitelně prosadily jen u naprostých profesionálů. Pro běžnou populaci nočních běžců vyvinul bývalý reprezentant Petr Bořánek tuzemské varianty čelovek, které vyrábí a dodává HSH. Tyto lampy nabízejí halogenové světlo včetně NiCd článků a dobíječky za podstatně dostupnější cenu. To už je ale současnost, kterou dobře znají ti, kteří se nočnímu OB věnují.

Mapy, mapy, mapy

autor: Zdeněk Lenhart

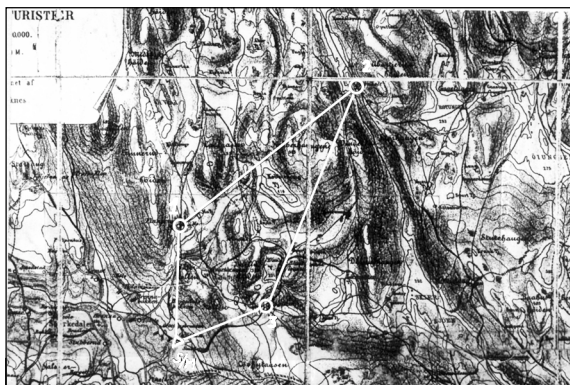
Mapa je určující pomůckou, rozhodujícím znakem odlišujícím orientační běh (či obecněji orientační sport) od jiných sportovních disciplín. Druh a kvalita mapy významně ovlivňují jak celkovou podobu tohoto sportu, tak i konkrétní podobu každého jednotlivého závodu. Historie OB je tedy z velké části historií map pro OB.

Vývoj ve světě

Orientační běh vznikal postupně koncem 19.

století v Norsku, zejména mezi vojáky. Od počátku to byla jednoznačně běžecká soutěž jednotlivců, v neznámém terénu, pouze s pomocí mapy a kompasu. Pro nás nezvyklé je to, že každý mohl mít při závodě mapu dle svého výběru. Čtyři druhy stejných map v různých měřítkách map byly k dispozici například na závodě 31.10.1897 v Grøttum, zpětně prohlášeném za historicky první závod OB, snad proto, že dřívější závody byly jen pro vojáky a snad o nich dost údajů.

Mapa prvního OB 1897 - NOR;
Mapa pro turisty a lyžaře 1:30 000, 1890. Foto: archiv

Používaly se veřejné i vojenské mapy, v měřících obvykle 1:25 000 až 1:100 000, s vrstevnicemi po 10 až 30 m, většinou černobílé. Nutno říci, že všechny byly velmi slabé. Naše dnešní turistické mapy podobných měřítek či tehdejší mapy rakousko-uherské jsou minimálně o třídu kvalitnější. Současné mapy pro OB jsou pak lepší o tři třídy. Na mapách skandinávské divočiny nebyla přesně zaměřena ani základní komunikační síť, o terénu ani nemluvě. Trať by sice podobně dlouhé jako dnes, ale byly tvořeny jen dvěma až čtyřmi kontrolami na velmi výrazných místech. Křižovatky silnic nebyly výjimkou. Kontroly si do mapy zakresloval každý závodník sám podle slovního zadání. Mezi nimi se ovšem běželo volným terénem. Toto pojetí nového sportu s využitím existujících map, ať byly jaké byly, se rozšířilo ve Skandinávii a později i ve Švýcarsku a udrželo se bez zásadních změn až do druhé světové války.

Norsko bylo od jara 1940 okupováno Němci. Všeobecně zpřísněný režim se projevil i zákazem prodeje, konfiskací a utajováním map. Bylo nutno hledat náhražku. Pro noční závod klubu Tanum IL 30.10.1941 v prostoru Gupumarka 20 km západně od Oslo překreslil Kristoffer Staver lesnickou mapu a přidal dokonce několik detailů zjištěných v terénu. Černobílé dílo mělo měřítko 1:25 000 s ekvidistancí 10 m. To byla tedy poprvé mapa vzniklá speciálně pro OB. Formou ani obsahem to však speciální mapa pro OB v žádném případě nebyla. Podobných map vzniklo v následujících letech války i po ní ještě několik.

Extremně špatné byly mapy v okolí Trondheimu (mimořadně dnes sídlo nejsilnějšího klubu Skan-

dinávie a tedy i světa). Nehodily se ani jako výchozí podklad pro zakreslení oprav. To vedlo skupinu čtyř studentů (Per Sodal, Finn Bakke, Peder Taraldsen a Tor Corneliussen) k tvorbě první skutečně od základu vytvořené mapy Storen již v roce 1947. Povzbuzení úspěchem zopakovali postup v dokonalejší formě s mapou Mostadmarka v Selbu 1949. Provedli pečlivou triangulaci celého prostoru, vrstevnice proměřili barometrem a teprve do vzniklé kostry dokreslovali detaily. Pracovali v měřítku 1:25 000, výsledná černobílá mapa byla 1:50 000.

V padesátých letech se tvorba map pro OB systematicky věnovalo v Norsku několik mapařů, uvádějí se Leif Karset, Osvald Klemsdal, Sven Sjønnesen a zejména Per Wang a Knut Valstad. Postupně vylepšovali své metody, zaváděli nové značky, např. pro výrazný balvan. Již v roce 1950 se objevilo několik map barevných, ale vzhledem k ceně zůstala i nadále většina map černobílá.

Někdy používali mapaři jako podklad i letecké fotografie, poprvé snad Per Wang pro mapu Nordbykollen v r. 1948. Zatím to ovšem byly originální, perspektivou zkreslené snímky bez jakékoliv úpravy. První pokus o stereovyhodnocení leteckých snímků pro účely OB podnikl zřejmě Knut Berglia v r.1954 s primitivním kapesním stereoskopem. (Vysvětlení těchto pojmů je na začátku závěrečné kapitoly o tvorbě map.) Bergliova mapa Eiker byla použita pro mistrovství Norska. Ve stejném terénu se po 24 letech konalo mistrovství světa.

Tvůrci map dělali z přesnějších podkladů mapy čím dál lepší, méně zkreslené, ale stále velmi hrubé, jen s minimem detailů. Přímo revolucí byla mapa norského mistrovství štafet v Kongsbergu 1962. Vytvořil ji Jorgen Loken a účastníci nadchlo bohatství detailů vykreslených pětimetrovými vrstevnicemi. Poprvé byly rozlišeny porostlé a neporostlé bažiny. Všechno bohatství je však relativní, na mapě mistrovství světa štafet 1978 v tomtéž terénu je detailů přinejmenším trojnásobek.

Ruku v ruce s podrobnější kresbou se začala objevovat i podrobnější měřítka. Knut Valstad použil v roce 1955 v Oslo 1:20 000 (1km = 5 cm), v okolí Trondheimu se koncem 60. let používaly mapy 1:15 000 (1 km = 6,66 cm) a toutéž dobou (poprvé 26.5.1968) ve Švýcarsku měřítko 1:16 667 (1 km = 6 cm), později i 1:12 500 (1 km = 8 cm). V roce 1971 Bard Andersen v Haldenu zvolil měřítko 1:10 000

(1 km = 10 cm) s 2,5 m ekvidistancí, ve Švédsku se uvádí měřítko 1:10 000 na menších závodech kolem roku 1970. Postupně se objevovaly i podrobnější mapy parků, školních pozemků, ale i krytých prostor apod.

Mezinárodní federace IOF vznikla v roce 1961. Téhož roku se v Oslo konala mezinárodní konference zaměřená na vytvoření normy pro tvorbu map. Tato norma byla použita pro potřeby prvního mistrovství Evropy ve Finsku 1962. Tehdy sestavil Knut Valstad norskou mapařskou „bibli“ (Kartboka). Jan Martin Larsen pracoval od roku 1963 pro norskou federaci jako placený „konzultant pro oblast map“ a celkem zákonitě se stal vůdčí osobností na tomto poli i v IOF.

V roce 1965 byla ustavena mapová komise IOF (Jan Martin Larsen - Norsko, Christer Palm - Švédsko, Ernst Spiess - Švýcarsko) a prohlásila norské mapy za vzor pro mapy IOF, speciálně mapu mistrovství Skandinávie 1965 v Eiker, měřítko 1:20 000, vrstevnice 5 m. Znamenalo to zejména potvrzení bílé plochy pro les a žluté pro otevřený terén. Do té doby byly louky a pole vyjádřeny někdy hnědým či černým rastrem (polotónem) - ve Skandinávii, jindy byly lesy zelené a louky bílé - v kontinentální Evropě. Téhož roku 1965 byl vytvořen i první mapový klíč IOF a v roce 1969 metodický návod k tvorbě map pro OB. V zásadních rysech byl shodný s dnešním pojetím. Jediným výrazným rozdílem bylo zachycení průchodnosti.

Skandinávské mapy až do konce 60. let nijak nezachycovaly průchodnost porostu. V přírodních lesích to nebylo tak důležité, místní rozdíly nebyly velké a průchodnost se často dala odvodit z terénních poměrů. Průchodné holé skály bývají na temenech kopců, hůře průchodné jsou bažiny, hustý porost bývá na svazích a v podmáčeném lese. V pěstovaných evropských lesích však hustníky, často zcela jasně ohraničené, hrály významnější úlohu. Kreslení hustníků byl proto první moment, kdy pokrok nepřišel z Norska, ale z NDR. Od poloviny 60. let se začalo šířit používání černého tečkovaní. Tak vypadaly i mapy MS 1968 ve Švédsku a 1970 v NDR.

V roce 1966 ještě použil E. Kövari v Německu (Lübbecke - Vestfálsko) na několika mapách světlou a tmavou zelenou pro odlišení listnatého a jehličnatého lesa, ale již v roce 1965 v NDR (mapa Dresdner Heide) znázornili Griess, Hoffmann a Mehnert zelené průchodnost. Použili tři stupně zelené - vysoký les, hustník a neprůchodný hustník. Mapová komise IOF v roce 1969 již považovala bílý les za

samozřejmost a pro hustníky připustila vedle černého tečkovaného rastru i zelené hustníky ve třech stupních.

Poprvé v mezinárodním měřítku prosadil toto pojetí známý „orientační misionář“ PeO Bengtsson v jižním Švédsku s kontinentálním typem lesa na pětidenních závodech O-ringen 1970. Velmi rychle se pak rozšířilo na kontinent (u nás poprvé 1971) a dostalo se i do mapového klíče a do map pro MS 1972 v ČSSR. Tím jsme konečně dohnali svět. V Norsku se totiž zelené hustníky objevily poprvé 1972, ve Švédsku byla zelená povolena a používána až po vydání oficiálního mapového klíče IOF roku 1975. V počátcích se (zejména na „rozvojových“ zemích) odstýny zelené tvořily nakopírováním jemného tečkového rastru jako dnes, ale nimravým nalepováním kousků rastrované folie, pracným ručním tečkováním, nebo snadnějším šrafováním (jako dnešní podrost), nebo samostatným tiskem světlejší barvou. Na maďarských mapách byla často zelená tvořena kombinací žluté barvy a modrými tečkovými rastry.

Mapový klíč IOF nebyl seslán z nebes jako Zákon, nevznikl z geniální myšlenky nějakého otce zakladatele. Je to hybrid živelně vyrostlý z původních skandinávských map, jen postupně a se zpožděním různě doplňovaný a vylepšovaný ve vydáních 1967, 1975, 1982, 1990, 2000. Změnám však vždy předcházela kritika dosavadního stavu a experimenty nespokojenců. Většina kontinentálních mapařů považovala vždy mapovou komisi IOF s převahou skandinávských zástupců za spolek konzervativních teoretiků.

Nejvýraznější změny v klíči se týkaly povolení skal i bez spádových čárek (1975) podle praxe v pískovcových skalních městech (MS 1972 ČSSR, Jan Lunze z NDR), zavedení žlutého rastru pro paseky (dříve jen v národních klíčích černé „L“ na plně žluté ploše - 1975) a rozlišování neporostlých bažin žlutou barvou na modrém šrafování - 1975). Průkopníky byli Harald Grosse z NDR (1972) a Kjell Larsson ve Švédsku (1973). Dříve se kreslily neporostlé bažiny modře a porostlé hnědě. Také šedivá barva pro holé skály se objevila až v klíči 1975. Zelené šrafování pro podrost se objevilo jako národní značka v našem klíči 1977, v IOF klíči až 1982.

Neúspěšným podnětem na logičtější konstrukci klíče byly experimenty Kjella Larssona ze Švédska, zejména mapa Trollhätte fallen 1976 pro závod světové elity. Veškeré komunikace usnadňující pohyb byly kresleny červeně, na odlišení od překážek kreslených černou barvou. Podobnou logiku

měly pokusy ve Finsku, Lasse Niemelä na mapě Tarvashovi 1976 zkoušel pro holé skály oranžovou, další po něm i fialovou barvu. Holé skály jsou ostatně prvkem, který se vyskytuje zhruba stejně v celé Skandinávii, ale na mapy je přes veškeré proklamace o žádoucí jednotnosti kreslí jen Finové.

Masové rozšíření OB a intenzivní potřeba kvalitních map daly prostor pro specializované mapařské firmy. Snad nejznámější jsou Helgesen (zakladatelé Svein Bakken a Ivar Helgesen) v Norsku a Harveys (manželé Robin a Sue - současná prezidentka IOF) ve Skotsku. Doménou obou uvedených firem je zejména kvalitní stereovyhodnocování z dodaných leteckých snímků odkudkoliv ze světa. Většina států má i specializované tiskárny na OB, např. OL grafiska Bjärnum (Olle Lindholm) ve Švédsku, AB Älvsby Tryck ve Švédsku, H+P Lüscher Aarau ve Švýcarsku, nebo již zmínění Harveys ve Skotsku. Silné pozice v mapování v terénu získali v devadesátých letech mapaři z postkomunistických zemí díky nižší ceně své práce. Například ve Francii je z let 1990 - 1996 na 60 výborných map se značkou SHOCart Zlín.

Ake Akeson ve Švédsku jako první nakreslil roku 1986 mapu Genarp počítačem, použil k tomu vlastní program PC-mapper. V souvislosti s překotným rozvojem osobních počítačů se kresba počítačem mohla brzy a rychle rozšířit. Zpočátku se používaly univerzální programy pro vektorové kreslení (např. Ueli Schlatter ze Švýcarska vytvořil „orientáckou“ nadstavbu pro AutoCad, Flemming Norgaard z Dánska podobně pro Adobe Illustrator na Macintosh). Zásadní nevýhodou byla vysoká cena těchto obecných programů. Proto vznikly i speciální programy pro mapy OB. Již zmíněnému PC-mapper (Švédsko) vytvořil konkurenci v roce 1988 Hans Steinegger ze Švýcarska svým programem OCAD. Na semináři při MS 1989 ve Švédsku byly tyto počítačové možnosti poprvé prezentovány širší mapařské obci. Od roku 1990 bezkonkurenčně vítězí OCAD nízkou cenou, jednoduchou obsluhou a včasným vydáváním aktualizovaných verzí. Naprostá většina současných mapových produkce pro OB je kreslena OCADem, podle autora jsou uživatelé ve 40 zemích světa.

Vlastní cestou se od určité doby ubíraly mapy pro speciální odvětví orientačního sportu. Pro lyžařský orientační běh, jehož historie sahá až do roku 1899, nemá smysl množství drobných detailů. V principu stačí základní labyrint stop. Vyhovuje tedy hrubší měřítko, umožňuje na přijatelný formát papíru zobrazit prostor dostatečný i pro delší trať. Proto se v sedmdesátých letech oddělily mapy pro LOB a

podržely si hrubší měřítko i jednodušší kresbu. Obohatily však svůj rejstřík značek o zelené značení sjízdnosti stop. Aktuální podoba sítě stop se do mapy tiskne až ko nejtěsněji před závodem. Současný vývoj však nevylučuje ani podrobná měřítka a malé prostory s hustou sítí stop a výměnami map.

Podobně se v poslední době vyvinuly samostatné mapy i pro cyklistický MTBO rodící se v 90. letech. Klasifikace cest v těchto mapách vychází z možné rychlosti jízdy, ve stupnici plná čára, čárkovaná a tečkovaná, vše v černé barvě.

Městský OB se v nejdokonalejší podobě pořádá v Benátkách. Bludiště úzkých uliček bez aut a komplikovaná síť kanálů nemá jinde obdobu. Každoročně nově vydávaná mapa 1:10 000 má vlastní jednoduchý klíč. V jiných městech se používá klíč IOF, případně s využitím speciálních symbolů pro lampy, průchody, schody a pro rozlišení pěších zón od prostor s automobilovým provozem. Některé mapy zahrnují i parky a příměstské lesy a závody na nich lze považovat spíše za parkový OB. První známá mapa parku je Grosser Garten Dresden z roku 1975 (autoři J. + H. Grosse). Klíč se však neustálil dodnes.

Na závěr odstaveček do Guinnessovy knihy:

- nejsevernější mapa
Longyearben, Špicberky,
- nejjižnější mapa
Sapper Hill, Falklandy (vykresluje i minová pole!),
- nejnižší mapa
Beth Zerah u Mrtvého moře, Israel, 230 m pod úrovní moře,
- nejvyšší mapa
kráter japonské sopky Fuji, 3776 m,
- jeskynní mapa
Spelino 83 a 85 v Polsku, ke klasické mapě OB jsou připojeny plánky jeskynních prostor (s kontrolami!) v podrobných měřítcích i s příčnými řezy,
- slepecká mapa
Frognerparken, Oslo a Olomouc (střed města, 1983) plastické, popisy Brailovým písmem.

Vývoj v ČR

Pojďme nyní do roku 1950 na start organizovaného OB u nás. Začínali jsme s více než padesáti lety ztráty za Norskem. Je zajímavé sledovat, jak jsme ji doháněli. Do začátku jsme měli nezanedbatelnou výhodu - velmi kvalitní mapy vojenské i hospodářské

po celé ploše státu. Pro srovnání není třeba chodit daleko, Rakousko nemá celoplošně nic lepšího než padesátky.

Aktuální podrobné mapy byly ovšem v 50. letech podle sovětského vzoru a doporučení tajné. Proto se závodilo na přežívajících starších mapách běžně používaných při pěší turistice. Byly to mapy vojenského původu v měřítku 1:75 000, tzv. „speciálky“. Jen lesy byly vyznačeny zeleně, všechna ostatní kresba byla černá. Terén byl znázorněn šrafováním. Měřítkem mapy bylo předurčeno, že v ní nemůže být řada důležitých prvků, například detailnější síť průseků a cest, malé terénní tvary apod. Dalším problémem byla zastaralost mapy, speciálky byly naposled reambulované 1918-1923. Byla to však kvalitní ruční práce. Velmi jemná a hustá kresba vyžadovala, aby se závodník při jejím čtení zastavil a v klidu, často i s lupou studoval další postup. Malá chyba v zákresu kontury nebo poškození mapy mohly rozhodujícím způsobem ovlivnit výsledky.

Tehdejší československá turistická koncepce orientačního sportu tyto mapy ještě snesla. Výsledky byly značně závislé i na plnění dalších úkolů na kontrolách. Orientace měla význam hlavně pro úsek, který byl časově limitován. Limit byl stanoven tak, aby se dal splnit rychlou chůzí. Po dlouhých diskusích však v roce 1960 přišla zásadní změna pojetí. Byla zrušena povinná zátěž, odpadly bodované otázky na kontrolách a zůstalo už jen klasické severské „atletické“ pojetí běhu s orientací. Jediným hodnotícím kritériem se stal čas. Požadavky na přehlednost, přesnost a věrnost mapy se tak dramaticky zvýšily.

Již koncem padesátých let se začalo přecházet na pětibarevné tzv. státní mapy 1:50 000 a od roku 1960 na jim velmi podobné vojenské mapy 1:50 000. Zelené lesy, modré vodstvo, černá situace, oranžové silnice a zejména hnědé vrstevnicové vyjádření terénu, to vše bylo značným pokrokem proti speciálkám. Přehlednosti bylo dosahováno generalizací a tak mnohdy byly potlačeny i takové terénní tvary a situační objekty, které bylo možno najít na speciálkách. Schopnost odhadovat tyto chyby a zvládnout schematicnost mapy patřila tehdy k nejdůležitějším prvkům orientačního umění.

Při Mistrovství ČSSR 10.8.1963 na srazu turistů ve Svatce byly poprvé použity vojenské mapy 1:25 000. (Na Slovensku však už 26.7.1963 při Poháru SNP v Oraviciach.) Měly obdobné nedostatky jako padesátky, ale přece jen v daleko menší míře. Pro volbu postupů bylo výhodné, že na těchto mapách už byly paseky a mladý les odlišeny zeleným šrafováním od ostatních lesních porostů.

Všechny tyto mapy - někdy pouze výřezy z nich - si oddíly půjčovaly v mapové službě Geodézie nebo ve Vojenském zeměpisném ústavu (VZÚ). Byl to utajovaný materiál, bylo nutno je přesně evidovat a po závodě je od všech účastníků vybrat zpět. Tak byl prakticky vyloučen individuální trénink, vznikaly komplikace s evidencí a se ztrátami map. Jako v Norsku za války, nějak se to muselo vyřešit.

Rokem 1966 začalo u nás zhruba pětileté období revolučního vývoje map pro OB, období hledání, názorových sporů, nadšení a obětavé průkopnické práce. Začátky tvorby speciálních map pro OB byly výlučně amatérskou záležitostí závodníků - pořadatelů, kartografických samouků, kteří se poprvé dostali na orientační závody do zahraničí a pak se doma na koleně snažili dohnat svět.

První speciálně pro OB kreslenou třibarevnou mapku vytvořil Jindra Novotný pro „Putovní zvonec“ 10.4.1966 v Gottwaldově. Okamžitě se v Šumperku, Brně i jinde vyvíjela další dílka tohoto typu. Všechno to byly mapky překreslené neškolenou rukou a nedokonalou technikou přímo z vojenských map a bez zmenšování nekvalitně vytištěné (tzv. tisk ze želatiny). Při překreslování nebyly provedeny žádné opravy, ba naopak, pro ulehčení kresby se zvětšovala ekvidistance a vynechávalo množství detailů, samozřejmě i všechny názvy a jiné utajované údaje. Pro OB to však byl obrovský pokrok - mapy zůstaly po závodech běžčím na diskusí a další trénink. Největší počet těchto primitivních map vydaly oddíly v Brně a v Gottwaldově (za rok 1966 jen v Gottwaldově nejméně 8). Na některých již pro úsporu tisku byly lesy tištěny ne zelenou plochou, ale jen zelenou obvodovou čarou. Někdy ani to ne, lesy zůstaly bílé stejně jako pole a louky. Našli se i snaživí pořadatelé, kteří ručně na všech mapách lesy kolorovali vodovkami. Některé mapky byly kresleny jen v jedné barvě a kopírovány planograficky s typickým načervenalým nádechem.

V červnu 1966 se zrodil v Praze pro závody „Pohár časopisu Turista“ první plod významné dohody mezi ústředím orientačního sportu a VZÚ v Praze. Dohoda umožňovala ve VZÚ kvalitně a prakticky zdarma tisknout výřezy z originální kresby topografických map 1:25 000 s vynecháním všech textů, výškových a jiných číselných údajů, sídliště byla nahrazena šrafovanou plochou. Map tohoto druhu bylo v letech 1966 - 1972 vydáno asi 200 listů v celkovém nákladu okolo 200 000 ks a sehrály v rozvoji československého OB velmi důležitou úlohu, hlavně v letech 1967 - 69. Byl to vrchol éry „zeleňavek“, nazývaných tak podle zelené barvy pro lesy.

Při tisku výřezů se však často na přání pořadatelů závodů vynechávala vedle textů i další černá kresba: cesty, průseky, dokonce i silnice. Zastání vynechávání chtěli tímto trikem přenést i k nám severský způsob orientace podle terénu bez cest. Mapy bez cest však vnášely do orientace velký moment náhody a zvyšovaly výhodu závodníků obeznámených s terénem nebo alespoň jeho charakterem (např. průseková síť).

Nutnost omezit moment náhody spolu s počínajícími kontakty se zahraničním vývojem však naopak vyvolaly potřebu zpřesňování map. A tak současně s vyvrcholením éry vynechávání se rozvíjely i snahy o odstraňování nejhrubších chyb v mapách, později též o aktualizaci situační sítě a postupně i o doplňování chybějících výrazných terénních tvarů. Zpočátku si opravy v mapě dělali sami závodníci podle tzv. vzorové mapy před startem. Někteří obětaví pořadatelé zakreslili opravy a někdy dokonce i tratě do všech map (jinak si trať zakresloval každý sám na startu v čase závodu). Ne vždy se však podařilo zakreslit všechno a přesně na všech mapách.

Proto se v roce 1968 objevily první amatérské mapy obsahující již i dokreslené detaily jako bažinky a krmelce. Současně byly již i v barvách podle severských vzorů a doporučení IOF, tj. les bílý, pole a louky žluté. První „žlutá“ mapa pro Pohár Lokomotivy 5.5.1968 zobrazovala prostor Hády a byla dílem Slávka Novotného a Bohuše Šerého z Brna. V rychlém sledu vytvořil tento tandem řadu map s postupně přesnějším obsahem, dokonalejší formou a lepší kvalitou tisku. Jejich práce v terénu se ještě nedá nazvat mapováním, jejich zásadní přínos je v tom, že již nepřebírali podkladovou mapu pasivně, ale šli ji před obkreslením do terénu vylepšit.

Na podzim 1968 byla ustavena československá mapová komise. Výraznými postavami v ní byli Václav Krajča a Stano Nosál. Historickou akcí mapové komise bylo první školení „dobrovolných kartografů - dokreslovačů map“ v říjnu 1968 v Praze a na něm zejména přednáška předsedy mapové komise IOF Jana Martina Larsena z Norska. Zde byl i českým mapářům v konečných rysech definován cíl: přesná mapa s množstvím detailů, klasifikovaná z hlediska orientačního bužce a ne vojáka či národohospodáře. Ve stejném duchu proběhl i mezinárodní seminář 25. - 27.10.1969 v Doksech.

Mapová komise vydala v roce 1969 mapový klíč pro mezinárodní závody s ohledem na tzv. mapy nadstavbové. Byly to žlutobilé období dosavadních „zeleňavek“, ale nyní s možností jistých, velmi omezených oprav a doplňkových značek do retušova-

ných vojenských podkladů, tištěné opět zdarma ve VZÚ. Byl to sice jistý pokrok, ale omezení byla tak silná, že aktivnější oddíly si raději nadále vyráběli mapy kdekoli, ale jinde. Začátkem roku 1970 byl vydán i Metodický dopis „Tvorba map pro OB“, český překlad základního díla mapové komise IOF. Skončila tak doba největšího tápání a sporů. Cíl byl jasný, šlo již jen o jeho dosažení.

V roce 1969 se do čela vývoje u nás postavil Stano Nosál svojí diplomovou prací, mapou Hornopožárské polesí. Množstvím detailů a kvalitním zpracováním střední části prostoru se už vyrovnala zahraniční úrovní a stala se na čas vzorem pro čs. mapáře. Technické vybavení profesionálního kartografa a výjimečná možnost kvalitního tisku vlastní kresby byly však ostatním „lidovým“ mapářům nedostupné. VZÚ připustil jen velmi omezené opravy v nadstavbových mapách. Výjimkou byla zajímavá mapa Sílické planiny pro Mistrovství ČSSR 1969. S využitím mapy 1:5 000 vzniklé z pokusného leteckého snímkování ji mapoval a tiskové podklady vytvořil Ivan Lexa s bratislavským kolektivem.

Začátkem roku 1970 vytvořil v amatérských podmínkách Zdeněk Lenhart v Brně mapu Holedná, první prostor mapovaný systematicky po celé jeho ploše. V krátké době následovaly další obsahově kvalitní amatérské mapy. Běžně se již používalo podkladů 1:10 000 a zmenšování kresby. Kresba a tisk měly ovšem k dokonalosti daleko.

Rokem 1970 také skončilo u nás vylučné postavení měřítka 1:25 000. Pro M ČSSR ve Vidnavě v září 1970 vydal olomoucký kolektiv mapu 1:20 000, v květnu 1971 použili v Jičíně pro Prachovské skály měřítko 1:16 667 (1 km = 6 cm). V dalším vývoji převládlo měřítko 1:20 000, později 1:15 000. Vyskytují se však i mapy 1:10 000, pro lyžařský OB 1:33 333, 1:40 000 i 1:50 000. Někdy se používají i podrobnější měřítka, zejména pro malé mapky komplikovaných terénů a pro výukové účely.

Zelené hustníky se objevily v roce 1971 nezávisle na sobě na mapách v Opavě, Brně a Třinci. Tím byla u nás tedy ukončena velká vývojová pětiletka v tvorbě map. Špičkové mapy roku 1971 již prakticky splňují nároky moderního OB v dnešním pojetí.

V dalším období se zvyšovala průměrná kvalita map, zlepšovala organizace i technické podmínky jejich tvorby. V roce 1971 byla upravena dohoda s VZÚ, umožnila tisknout i nově nakreslené mapy za pevnou cenu 1 Kčs za kus do podkladní svazu OB. Dodací lhůty byly však dlouhé a tak velká část oddílů i nadále využívala místních tiskáren Geodézie,

zejména v Brně, Pardubicích a Liberci. Zmíněná dohoda však přinesla i velmi nepřijemnou povinnost - zdlouhavé schvalovací řízení. Pořadatel musel obrys prostoru zakreslit do čtyř předtištěných průsvitek, ty pak svaz hromadně dvakrát ročně předkládal Ministerstvu národní obrany (MNO). Jen malé procento z nich se po několika dalších měsících vrátilo s povolovacím razítkem.

Samostatně se od roku 1970 ubíral vývoj map pro Mistrovství světa 1972. Stano Nosál se stal place-ným kartografem svazu OB, absolvoval měsíční studijní pobyt v Norsku. Pod jeho vedením pak pracovalo velké množství různě schopných mapařů. IOF požadovala přípravu dvou sad prostorů. Jako záložní prostory byla zmapována větší část Silické a Plešivské plošiny na Slovensku (zejména Pavel Samuel). Tyto mapy byly použity až po letech pro mistrovství Slovenska. MS však proběhlo v pískovcových oblastech severních Čech. V nesmírně náročných terénech, do té doby pro pořádání závodů netypických, byly za cenu vysokých nákladů a po několikanásobném vylepšování poměrně kvalitně zmapovány rozsáhlé prostory. Do historie se zapsaly jako premiéra zelených hustníků na mistrovství světa.

Jak mapový klíč IOF (1967), tak i z něj odvozený československý klíč (1969) a klíč pro MS v r. 1972 vycházely z potřeb skandinávských terénů a měly proto zejména nedostatečně rozvinuté prostředky pro kresbu porostů. Tak zůstával stále prostor pro výboje experimentátorů, z nichž nejvýrazněji se projevil Zdeněk Lenhart (návrh mapového klíče 1973) a Pavel Junek (klíč na mapě Liščí bouda 1974). Toto hledání mělo však i negativní dopad v nejednotnosti použitých značek. Snaha mapové komise sjednotit pojetí vydáním nového mapového klíče (1977) a přísnějších předpisů se bohužel nesetkává se stoprocentním úspěchem dodnes.

Nejednotnost v použitých značkách, rozdílná kvalita kresby i grafické úpravy, rozdíly v barvách použitých různými tiskárnami, rozdílná kvalita tisku, nekvalitní papír. To byly největší bolesti 70. let. Omezené technické možnosti polygrafie v ČSSR v porovnání se zahraničím vedly k vyšší pracnosti a nižší kvalitě. Tři stupně zelené se například vykreslovaly ručním tečkováním, plnou zelenou plochou a kombinací plně zelené s modrým tečkováním. Fotografické kopírování rastrů se začalo užívat až v osmdesátých letech. Podobně se jen velmi pomalu počátkem osmdesátých let zavádělo používání kvalitních plastikových fólií ze zahraničí pro práci v terénu. Do té doby se mapovalo přímo na papírovou

podkladovou mapu, výsledek byl nepřehledný, za mokra se nedalo ani kreslit, ani gumovat.

Od roku 1972 už svaz neměl žádného placeného kartografa. Všechna práce spočívala na dobrovolných mapařích. Někteří vynikali kvalitou, jiní alespoň počtem map - i za to jim patří dík. Jmenování si zaslouží zejména Pavel Junek, Josef Borůvka, Evžen Cigoš, Petr Uher, bratři Petr a Pavel Dudici, Pavol Krišpínský, Oldřich Vlach, Josef Telecký, Miroslav Koblížek, Josef Bobek, Ivo Šebelík, Boris Dvorský, Milan Šobr, Petr Beránek, ... Ani dlouhá řada zde nemůže být vyčerpávající a velmi se omlouvám těm, které jsem opomněl. Výborných a produktivních mapařů v osmdesátých a devadesátých letech pak už je tolik, že jsem je raději pominul všechny.

Díky úsilí mapové komise na poli materiálního vybavení a každoročních školení už přestalo být mapování doménou několika vyvolených. Financování tvorby map z fondů pro masový rozvoj tělovýchovy (od r. 1976) umožnilo výrobu vlastních map i finančně slabším oddílům. Potíže byly naopak stále se získáváním a kvalitou podkladových map a od r. 1979 s nutností dalšího schvalovacího řízení - vedle MNO ještě v Ústavu geodzie a kartografie.

Letecké snímky byly rovněž velmi obtížně dostupné, ale naštěstí nehrají v Československu vzhledem ke slušné kvalitě mapových podkladů a k neprůhlednosti vysokých jehličnatých lesů tak velkou roli. Nevyhodnocené snímky používal zřejmě jako první Miroslav Koblížek v polovině sedmdesátých let, stereovyhodnocení (od Harveys) pak Borůvka a Uher při mapování pro mistrovství světa 1991 v Mariánských Lázních. To je však již zcela jiná doba.

Školením, získáváním a rozdělováním financí a nedostatkového materiálu však činnost mapové komise nekončila. Metodický dopis o tvorbě map z roku 1982 dostal přezdívku Bobkový list, podle autora J.Bobka. Mapový klíč vyšel v aktualizované podobě v letech 1969, 1972, 1977, 1985 a 1992. Celostátní soutěž o nejlepší mapu, při níž se ovšem nehodnotí obsah, ale pouze forma (dodržení klíče, tiráž, grafická úprava, kvalita kresby i tisku) byla pořádána od roku 1976 a vytrvala péčí Václava Krajčí až do roku 1991. Zejména v posledních letech v ní kralovaly mapy Pavla Krišpínského. Jiným opatřením k povznesení úrovně map byla funkce „delegovaný kartograf“ na celostátních závodech v letech 1985 - 1990. Mapy se tím přímo nezlepšily, ale mapařům to umožnilo nahlížet si vzájemně do kuchyně a přebírat šikovně triky.

V osmdesátých letech se jednotliví mapaři různými cestami dostávali k atraktivní práci v

zahraničí. Nejexotičtější působí zřejmě jména Grosman a Peterka na mapě z Filipín 1982. České mapářské tvůrce jsou však zcela bezpečně v Norsku, Švédsku, Polsku, Německu, Francii, Španělsku, Itálii, Švýcarsku, Rakousku, Slovinsku, Chorvatsku, Srbsku, Izraeli, USA, Chile, Číně a možná i jinde.

Po roce 1989 se mnoho dosavadních nadšenců začalo mapování věnovat profesionálně. Na skromném českém trhu OB se nemohli uživit a proto působili zejména v zahraničí. Jmenujme alespoň SHOCart (první soukromé kartografické nakladatelství u nás, zakladatelé Jiří Šumbera a Bob Háj 1990), Nord (Luděk Pavelek), LRmapy (Martin Lejssek a Petr „Rysák“ Hranička), KARTstudio, OMPHALE (Petr Mareček). Velká část těchto firem však opouští mapy pro OB a věnuje se komerčně atraktivnějším turistickým mapám a plánům měst. Špičkovou kvalitou si vydobyla jméno tiskárna Cartprint v garáži Jano Ďurína v Nitře. Rozdělením státu bohužel přešla do zahraničí.

První mapa kreslená počítačem z české dílny se objevila na sklonku roku 1991 ve Francii, byla to „Les Grandes Dessus“ od firmy SHOCart. V roce 1992 se i u nás objevila prakticky současně celá řada počítačem kreslených map, prvenství si přisvojila textem na sobě natištěným mapa Zlínské paseky (SHOCart) použitá však až v květnu 1992. Mapa Pivovar (Nord Service Opava) byla použita již 12.4.1992 pro krajský žebříček. Zhruba od roku 1997 jsou prakticky všechny mapy kresleny pomocí počítače, snad bez výjimky programem OCAD. První mapou tištěnou technologií CMYK je Kobylanec firmy KARTstudio s premiérou 13.5.1995.

Při práci na mapě Volská říše pro M ČR 1999 se Tom Novák pokoušel využívat satelitní navigaci GPS. Podle jeho vlastního vyjádření však praktický přínos byl minimální, přesnost nebyla dostatečná. Tím jen potvrdil starší pokusy Steingegera ve Švýcarsku.

Nejjednodušší kresbu má nepochybně mapa Pavla Pekárka Brněnská přehrada pro bruslařský OB 3.2.1991. Je černobílá a obsahuje pouze křivku břehu. Podobnou kuriozitou je i mapka pro první vodácký orientační závod v ramenech Dunaje 963 vytvořená speciálně pro orientační sport. První speciální mapou pro LOB byla v roce 1972 mapa Dědek 1:20 000 (oblast Pradědu v Jeseníkách), vydaná Slávií VŠ Olomouc. První speciální mapou pro cyklistický závod je Bike bor Vladimíra Lepšíka pro M ČR MTBO 1995 v Novém Boru.

Největším koordinovaným projektem byly mapy pro Mistrovství světa 1991. Včetně tréninkových

táborů vzniklo 17 map (možná víc?) s jednotnou grafickou úpravou. Nejmenší mapou je asi Raroh v Brně z roku 1989, 40x53 mm.

Počátkem 90. let vytvořil Miloš Broulík z Pardubic databázi map, obsahovala záznamy o více než 2000 československých mapách vydaných od roku 1968. Na ni navázal Jaroslav Kuchař z Prahy, když od roku 1996 budoval soukromý archiv map a posléze Zdeněk Lenhart z Brna při tvorbě archivu ČSOB, jenž je součástí sbírek Centra historie OB ve Zlíně. V každém z těchto archivů je fyzicky přítomno asi 2700 českých map, doprovodné databáze zahrnují asi 3100 map (květen 2000) a jsou prakticky úplné. Databáze jsou na Internetu na <http://web.telecom.cz/mku>, respektive <http://orienteeing.shocart.cz>.

Jaroslav Kuchař vytvořil v zimě 1998 i digitální atlas map OB (GIS) spojený s výše uvedenou databází. U překrývajících se map jsou v něm jen nejnovější vydání. Měl by být v prodeji na CD-ROM.

Z databází lze vyčíst i základní statistické údaje. Od konce 70. let se u nás vydává ročně okolo 100 map, maximum bylo 132 v roce 1988, minimum 52 v roce 1993. Největším producentem je TJ Jičín (přes 130 map), následují Nový Bor (přes 80), Ostroj Opava (70), Zlín, VŠZ Brno. Obvyklý náklad je nyní asi 2 000 výtisků, v osmdesátých letech se však běžně tisklo 5 000, když už - tak už.

Mapy pro OB již pokrývají rozsáhlé souvislé prostory na Drahanské vrchovině, v Lužických horách, Českém ráji, v Nížkém Jeseníku, na Jindřichohradecku, v okolí Zlína apod. Velká část z vydaných map je zahrnuta ve sbornících, které z povinně odváděných výtisků v počtu 300 kusů (později jen 200) sestavovala mapová komise v letech 1977 - 1993. Ve vydávání sborníků pokračují odděleně některé oblasti, např. Slezská 1994/5. Přehled nově vydávaných map je od roku 1996 péčí Milana Borovičky přístupný i na Internetu na www-ob.fsv.cvut.cz.

Jak se mapa dělá

Smyslem této kapitoly je dát základní představu laikům. Profesionálům se omlouvám, popis je v mnoha ohledech silně zjednodušený. Na úvod se hodí vysvětlit pojmy ortofoto, stereovyhodnocení a CMYK.

Snímek z letadla je perspektivní zobrazení terénu. Krajina je zobrazena zkrusleně, zejména na okrajích záběru. Přivrácená strana strmého kopce se jeví větší než schovaná odvrácená strana, apod. Ke všemu jen málokdy je kamera přesně kolmo na zemský povrch. Snímek tedy není možno považovat

za mapu. Tyto deformace se odstraňují počítačovou transformací snímku pomocí digitálního modelu terénu. Tedy například ta oblast snímku, která odpovídá odvrácené straně kopce se roztáhne na úkor strany přivrácené. Výsledné ortofoto (ortofotomapa) tedy na pohled vypadá jako originální snímek, ale je ortogonálním (pravoúhlým) průmětem terénu. Lze je považovat za mapu a dá se z něj přímo obkreslit veškerá situace.

Něco jiného je stereoskop. Je to jednoduché zařízení, jímž se díváte na dva sousední překrývající se letecké snímky současně, každým okem na jiný. Vidíte tedy krajinu plasticky, jakoby dvěma očima vysokého obra. Pro stereovyhodnocení se tento princip používá ve formě fotogrammetrických vyhodnocovacích zařízení. Klasické analogové přístroje zaberou půl místnosti, koukáte do okulárů a točíte kolečky ovládajícími písátko. Jejich moderní digitální obdoba je výkonný počítač s příslušným softwarem a kvalitním monitorem, na němž pomocí speciálních brýlí vidíte plasticky terén. Místo koleček šoupete myš. V obou případech tak můžete vykreslit vrstevnice a celou kresbu mapy. V neporostlém terénu lze naprosto přesně zachytit terénní tvary s převýšením několik decimetrů.

Klasicky se mapy tisknou po jednotlivých přesně namíchaných barvách, tedy pro OB černá, hnědá, modrá, zelená, pro reklamy a trať i další barvy. Naproti tomu u technologie CMYK, používané pro většinu ostatních barevných tisků, vznikají barvy různým zastoupením drobných teček pouze čtyř základních barev (Cyan - azurová, Magenta - purpurová, Yellow - žlutá, black - černá). To je zřetelně levnější. Jen se podívejte lupou na laciný a na drahý atlas.

Tvorba mapy začíná výběrem terénu. Pak je třeba získat co nejlepší podklad. V našich podmínkách je to obvykle základní mapa 1:10 000 nebo 1:5 000, v Rakousku ortofoto a mapa 1:50 000 (pro alespoň přibližně vrstevnice), v terénech s řídkým porostem (Alpy, Skandinávie) letecký snímek. Ten je však třeba nechat stereoskopicky vyhodnotit, což stojí dost peněz, ale ušetří pracně a nepřesně měření v terénu. Podklad se upraví do dvojnásobného měřítka vzhledem k výsledné mapě, obvykle tedy do 1:7 500. Narýsují se magnetické poledníky, překryje se plastikovou fólií na niž lze kreslit i za mokra a první část se nalepí na pracovní desku, tvořenou obvykle obyčejným kusem polystyrenu.

V terénu se pomocí lomených zřetelů (buzola) a krokování změří a na fólii nanese síť cest a dalších linií. Při tom se kontroluje či vytváří i rozložení vrstev-

nic. Oka sítě (tzv. polygony) jsou podle situace velmi nepravidelná a mají obvykle průměr 50 - 300 m. Chyby měření je třeba odstranit, vyrovnat, rozmělnit. Při práci s vyhodnocenými leteckými podklady celá tato etapa prakticky odpadá, měřit není třeba.

Každý polygon je potom nutno prochodit i uvnitř a měřením či kvalifikovaným odhadem zakreslit veškeré pro OB potřebné útvary. Krmelce, potoky a cesty jdou snadno, horší je to s neurčitými vegetačními „guláši“ a skalními útvary a nejtěžší je vykreslit vrstevnice tak, aby všude dávaly správnou představu, nikde žádná nechyběla ani nepřebývala. Kreslí se barevnými mikrotužkami 0,5 mm s vodovzdornými tuhami, barvy se však obvykle neshodují s výslednou mapou. Nejčastěji gumovaná kresba (vrstevnice) se obvykle kreslí černou tužkou, cesty červeně, různé stupně hustníků a pasek hnědě, fialově, oranžově, žlutě a zeleně. Záleží na vkusu a konkrétních podmínkách. Obvykle se používá 10 - 15 různých barev a guma v podobě tužky.

Po dokončení práce v terénu se „lesní originál“ mapy slepí dohromady a převede skenerem jako obrázek do počítače. Vznikne tzv. rastrová mapa (bitmap), obrovské množství maličkých barevných čtverečků. Pomocí kreslicího programu (obvykle OCAD) se originál na obrazovce obkresluje myš (tzv. vektorizace) s použitím značek dle klíče IOF. Přitom lze kresbu na obrazovku promítat v různých měřítcích, celou zmenšenou mapu najednou, nebo naopak silně zvětšený maličký výsek. Kresbu lze i dodatečně upravovat, značky navzájem přepínat (z pole udělat hustník) apod. Lze spojovat k sobě i části mapy kreslené nezávisle na různých počítačích. Kdykoliv lze na barevnou počítačovou tiskárnu udělat zkušební výtisk v jakémkoliv měřítku.

Nakonec je třeba dopsat texty, přikopírovat nebo nakreslit reklamy, dokončit grafickou podobu. Následuje rozkopírování kresby do samostatných souborů pro každou barvu, říká se jim barevné výtázky. Pro klasický mapový tisk to tedy bude 5 souborů (pro černou, hnědou, modrou, zelenou a žlutou barvu), pro tisk CMYK jen čtyři soubory pro standardní barvy (modrá, purpurová, žlutá a černá). Odnesením disket do tiskárny končí práce mapaře.

Každý soubor se na tzv. osvětové jednotce nakopíruje na širokou filmovou fólii, každý v černé barvě a již v měřítku pro tisk. Kresba z každého z těchto filmů se přiložením a osvětlením přenesla na tenký plech s fotocitlivou vrstvou, tzv. kovolist. „Černá“ místa chytají tiskařskou barvu, „bílá“ místa jsou jakoby mastná. Kovolist se upevní na válec tiskařského stroje, do nádržky se dá příslušná barva. Válec

při otáčení nabírá na „černá“ místa barvu a nanáší ji na projíždějící arch papíru. To je ofsetový tisk. Standardní čtyřstolicový stroj natiskne čtyřmi válci čtyři barvy při jednom průchodu papíru. Pro CMMK je tím tisk hotov, pro tisk mapovou technologií (5 či více barev) je třeba dva průchody strojem, na jednodušších strojích dokonce jeden průchod pro každou barvu. Na závěr se papír ořízne strojní řezačkou podle rámečku mapy. Zbývá zaplatit a odvézt.

Vstup lesního originálu do počítače přes skener není jediná možnost. Starší způsob je tzv. tablet neboli digitizér. Je to deska, na níž se originál mapy upevní a speciální myši se záměrným křížkem se obkresluje. Proti obyčejné myši je rozdíl v tom, že křížek je obtočen cívkou a v desce se na principu indukce dají zjistit jeho přesné souřadnice, nevdá tedy přenesení, podklouznutí či jiné natočení této „myši“.

Při klasické kresbě tuší bez počítače se na originál mapy položí plastická fólie a trubičkovými pery s různou silou čáry se černou tuší obkreslí vše co má být tištěno jednou barvou. Pak se položí druhá fólie a obkreslí druhá barva, atd. Zelené a žluté polotóny se kreslí na samostatné fólie plnou plochou. Vzniklých 8 - 10 kreseb (výtažků) se pak na velmi přesném fotografickém zařízení v tiskárně zmenší do tiskové velikosti. Polotónové zmenšeniny se ještě přes jemně tečkovanou fólii přikopírují k výtažku příslušné plné barvy.

Tvorba mapy pro OB představuje velký objem náročné práce. Průměrná doba práce v terénu se v našich podmínkách pohybuje od dvaceti do sta hodin na čtvereční kilometr. Pro nakreslení této plochy je třeba osm až padesát hodin, podle složitosti terénu, množství situačních detailů a pečlivosti práce. Něco zabere cestování a nutné administrativní a organizační úkoly. Mapa pro běžný závod má plochu 8 - 10 km² a představuje tedy několikaměsíční práci. Chceme-li si hrát s čísly, tak dosavadních 3000 map v ČR může představovat asi 12 000 km² (mnohé z nich mapované a kreslené opakovaně), tedy asi 600 000 hod, to je asi 300 pracovních roků. To je ovšem velmi skromný odhad, neboť na jednu mapu vychází takto jen něco přes měsíc práce.

Někde a někdy je nutno mapovat jedinou tužkou na obyčejný čistý papír pouze s pomocí buzoly. Tak vypadala typická situace mapářů v Sovětském svazu. Jindy naopak lze využít špičkově vyhodnocených leteckých snímků, přesných výškoměrů a laserového měření úhlů a vzdáleností. Ve Švýcarsku je již ve stadiu praktického testování propojení satelitní navigace GPS s přenosným počítačem s digitalizovanou podkladovou mapou. Mapář

„kreslí“ mapu přímo vlastním pohybem v terénu. I při nejlepší technické vybavení však je tvorba map náročnou prací vyžadující talent, zkušenosti, pečlivost, trpělivost a fyzickou odolnost. Nejhorší pro mapáře je: dešť, vítr, mráz, vedro, kopřivy, trní, zvědaví domorodci, špatné podklady, hadi, komáři, klíšata, zaschlá tuš, počítačové viry a klávesa Delete. Nejlepší odměnou je ještě vlhký první výtisk a útržky z klábošení spokojených závodníků.

Seznam map v barevné příloze

str.	pozice	popis k mapám
2	H	Vojenská mapa 1:50 000 (používány byly kolem r.1960)
2	D	Typická jednobarevná „malůvka“, obkreslená z vojenské mapy, Tlustá hora, Zlín, 1:25 000, ekv. 10 m, autor JH, 1966
3	H	První třibarevná „malůvka“, obkreslená z vojenské mapy, O putovní zvonec 10.4.1966, Březůvka u Zlína, 1:25 000, ekv.10 m, Jindra Novotný
3	D	První „výřez“ neboli „zeleňavka“, tiskl Vojenský zeměpisný ústav, retušovaná originální vojenská kresba (zákres tratě tužkou v čase závodu), O pohár časopisu Turista, 19.6.1966, Broumy v Rakovníku, 1:25 000
4	H	První „žlutavka“, dokreslené krmelce, jámy apod., Hády u Brna, 5.5.1968, 1:25 000, Slávek Novotný a Bohuš Šerý
4	D	První mapa dle IOF, plošně mapovaná v terénu, Hornopožárské polešl u Prahy, 1:25 000, diplomová práce, Stano Nosál, 1969
5	H	První mapa se zelenými hustníky (všechny kontrol natištěny), Mezinárodní třídení, 6.8.1971, Podvihov u Opavy, 1:20 000, ekv. 4 m
5	D	Charakteristická mapa počátku 70.let, dvoji odstín zelené, šedé skály, MS 72, závod jednotlivců, 14.9.1972, Jetřovice, 1:20 000
6	HL	Lesní mapařský originál, 1:7 500, Zdeněk Lenhart, Kočičí žleb, Brno, 2000
6	HS	Tiskový podklad, černá, 1:15 000, totéž
6	HP	Tiskový podklad, hnědá, 1:15 000, totéž
6	DL	Tiskový podklad, žlutá, 1:15 000, totéž
6	DS	Tiskový podklad, zelená, 1:15 000, totéž
6	DP	Výsledná mapa 1:15 000
7	H	Mapa pro parkový OB, 1:5 000, Olomouc, světový pohár 13.8.1998, Miroslav Dosoudil a Petr Hraníčka
7	DL	Letecká fotografie neupravená, Israel, cca 1:7 500
7	DS	Ortofoto, vyrovnaná letecká fotografie, Rakousko, 1:7 500
7	DP	Stereovyhodnocený podklad z letecké fotografie, Švýcarsko, 1:5 000, vyhodnocení Helgesen, Norsko
8	H	Mapa pro lyžařský OB, Gabreta, světový pohár 30.1.1997, Nové Město na Moravě, 1:15 000, Petr Mareček

Umístění na stránce (pozice):

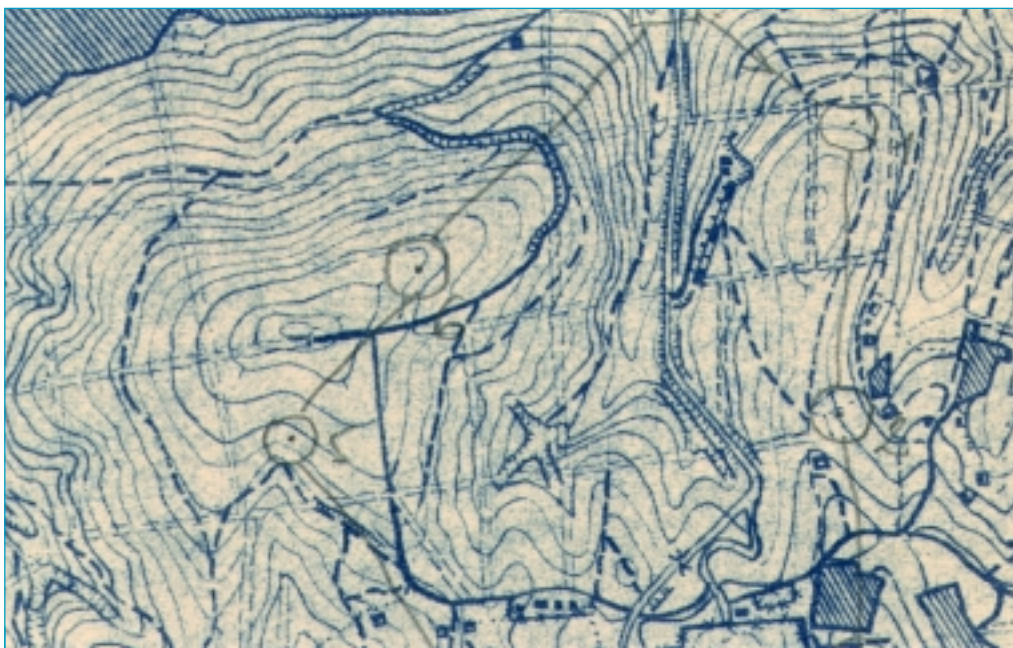
H - nahore, D - dole, L - vlevo, S - uprostred, P - vpravo

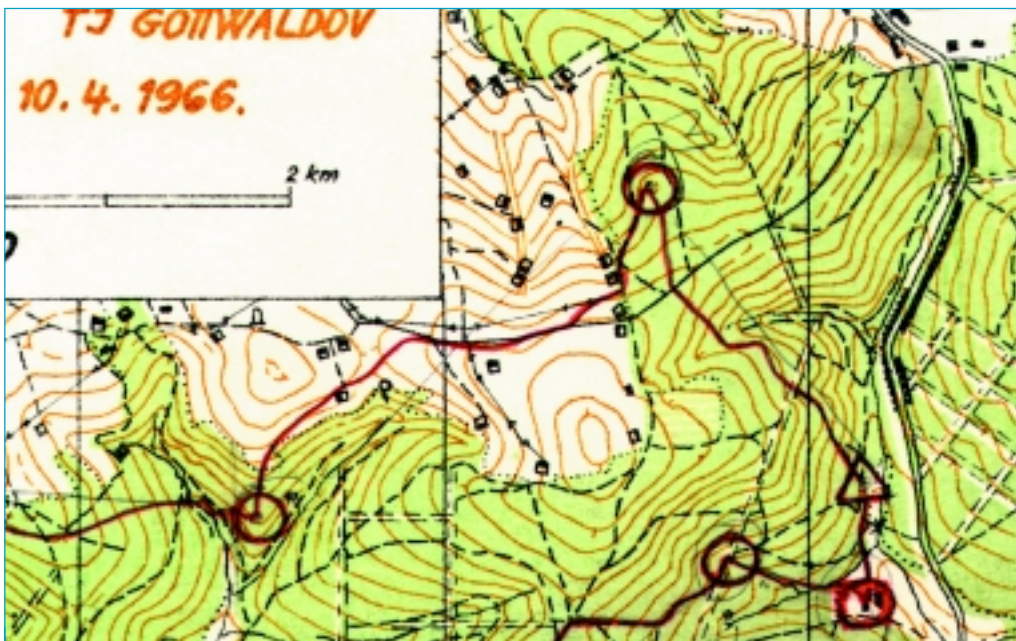

Vojenská mapa 1:50 000 (používány byly kolem r.1960)

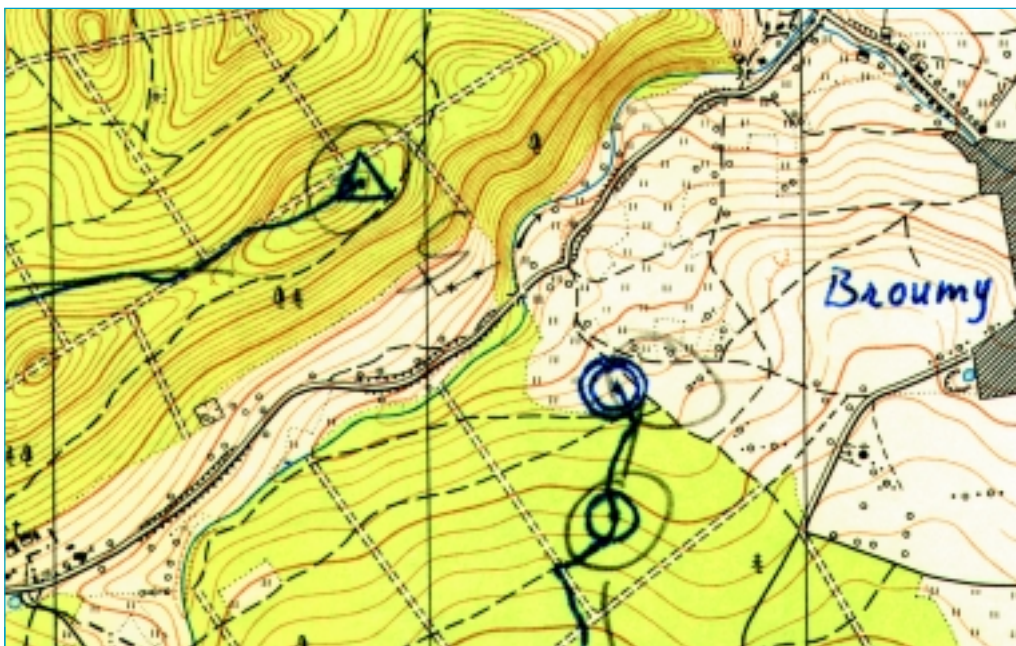

Typická jednobarevná „malůvka“, obkreslená z vojenské mapy, Tlustá hora, Zlín, 1:25 000, ekv. 10 m, autor JH, 1966

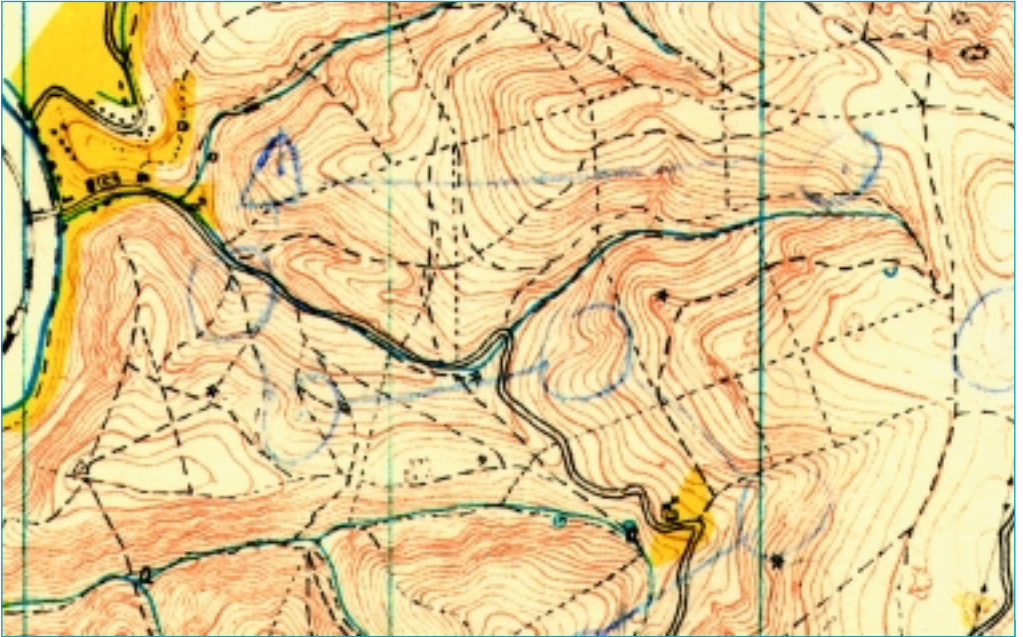

První tříbarevná „malůvka“, obkreslená z vojenské mapy,
O putovní zvonec 10.4.1966, Březůvky u Zlína, 1:25 000, ekv.10 m, Jindra Novotný

První „výřez“ neboli „zeleňavka“, tiskl Vojenský zeměpisný ústav, retušovaná originální vojenská kresba
(zákres tratě tužkou v čase závodu), O pohár časopisu Turista, 19.6.1966, Broumy u Rakovníka, 1:25 000

První „žlutavka“, dokreslené krmelce, jámy apod., Hány u Brna, 5.5.1968, 1:25 000, Slávek Novotný a Bohuš Šerý

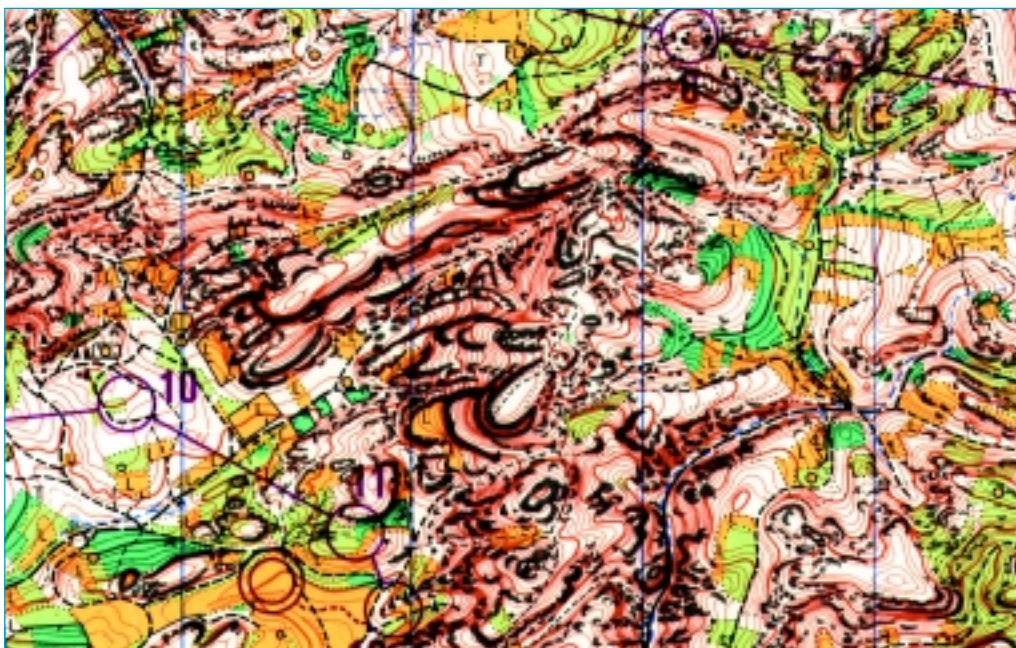

První mapa dle IOF, plošně mapovaná v terénu, Hornopožárské poleší u Prahy, 1:25 000, diplomová práce, Stano Nosál, 1969

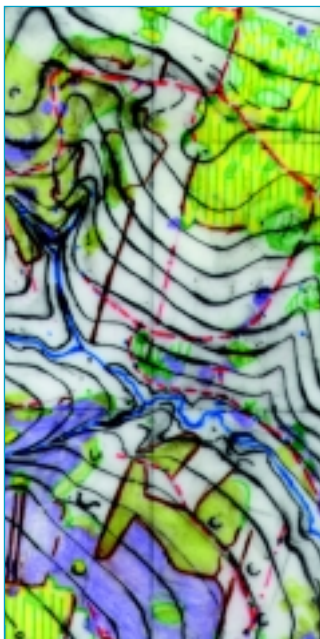

První mapa se zelenými hustňiky (všechny kontrol natištěny),
Mezinárodní třídění, 6.8.1971, Podvihov u Opavy, 1:20 000, ekv.4 m

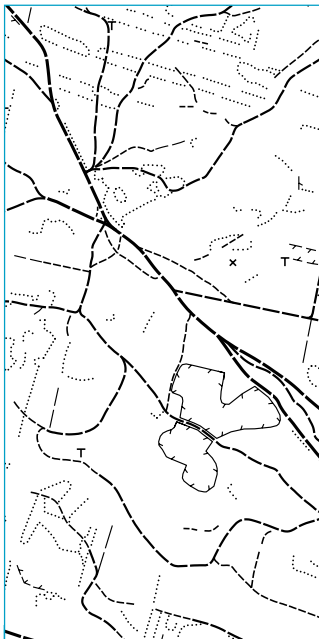

Charakteristická mapa počátku 70.let, dvojitý odstín zelené, šedé skály,
MS 72, závod jednotlivců, 14.9.1972, Jetřichovice, 1:20 000

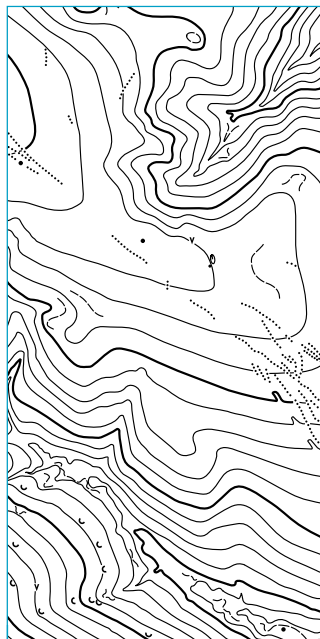

Lesní mapařský originál, 1:7 500,
Zdeněk Lenhart, Kočičí žleb, Bmo, 2000

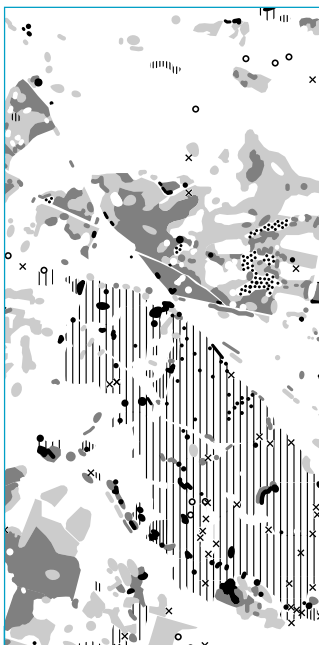
Tiskový podklad, černá,
1:15 000, totěž

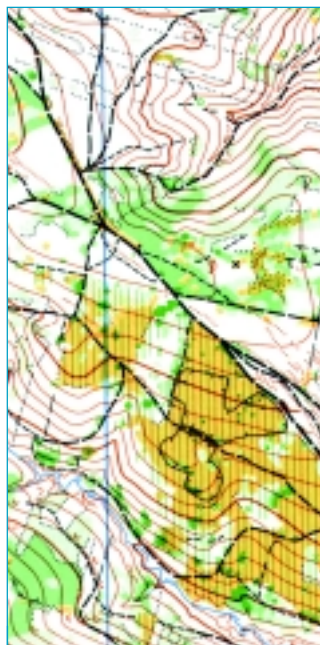
Tiskový podklad, hnědá,
1:15 000, totěž

Tiskový podklad, žlutá,
1:15 000, totěž

Tiskový podklad, zelená,
1:15 000, totěž

Výsledná mapa 1:15 000

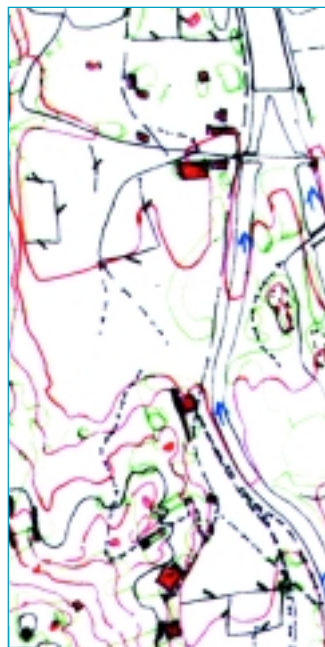
Mapa pro parkový OB, 1:5 000, Olomouc, světový pohár 13.8.1998, Miroslav Dosoudil a Petr Hranička

Letecká fotografie neupravená, Israel, cca 1:7 500

Ortofóto, vyrovnaná letecká fotografie, Rakousko, 1:7 500

Stereovyhodnocený podklad z letecké fotografie, Švýcarsko, 1:5 000, vyhodnocení Helgesen, Norsko

Mapa pro lyžařský OB, Gabreta, světový pohár 30.1.1997, Nové Město na Moravě, 1:15 000, Petr Mareček

Nejúspěšnější „lobák“
- Jan Pecka
Foto: J. Žemlík

Lyžařský orientační běh

autor: Zdenko Procházka

Slovo úvodem

Není asi problémem psát o počátcích LOBu koncem minulého století v Norsku, či o něčem vzdáleně to připomínajícím, za dob první republiky u nás. Sice jsem to též nezažil, ale kolik bude mezi námi ještě přímých svědků? Problémem je, že budu psát o něčem pozdějším, kde již mezi námi je řada přímých účastníků. Proto pro období cca do roku 1990 jsem se převážně řídil poznámkami těch, kteří LOBem v tomto období žili.

Pro období posledních let jsem si dovolil zapsat nejen výčet „historických událostí“, ale též některé své názory, s kterými pochopitelně nemusíte souhlasit. A zde bych, i když se to většinou dělá až v závěru, chtěl poděkovat všem, kteří mi pomohli při sbírání faktů, ale někdy trochu i při formování názorů. Jsou to Olda Vlach, Ota Gavenda, Radek Kunc, Honza Pecka a pokud jde o informace a vize do budoucna, tak Juraj Němec ze Slovenska.

Počátky LOBů ve světě

Podle norských pramenů byl první závod v orientačním běhu odstartován před více než sto lety v roce 1897 nedaleko Osla v Norsku. Byl to denní a jak dnes říkáme pěší OB. Ve stejné zemi došlo o dva roky později i k zimní premiéře, k prvnímu Ski-O na světě.

Uspořádali jej lyžaři ze Ski klubu Trondheim při lyžařském mistrovství Norska a to 6. února 1899. Tento první pokus byl neúspěšný, závodníci se v hlubokém sněhu sjeli a dohodli se, že závod přeruší. K opakování došlo o sedm týdnů později, 26.3., východně od Trondheimu na trase Mostadmarka - Hommelvik. Bylo přihlášeno 16 závodníků, odstartovalo 12 a vítězem na 20 km trati se stal Asmund Sandok. Ale toto pokračování prvního závodu již bylo ve skutečnosti třetím závodem, poněvadž mezi tím vojenská lyžařská škola v Trondheimu stihla uspořádat závod s 27 startujícími na trase Grini - Bårum. Po této první sezóně proběhla v odborném tisku o budoucnosti tohoto nového sportu velká diskuse, která se už tehdy zabývala i problematikou stop.

Lyžařský orientační běh se v příštích letech konal na nejrůznějších místech Norska, v roce 1902 byl uspořádán první štafety jako „běh s depeší“ na

50 km vzdálenosti Hell - Bymarka. Vítězná štafeta byla na trati skoro 8 hodin. O rok později byl čas vítězů téměř 12 hodin, délka tratě - 54 km. V roce 1906 se konal závod dvoučlenných hlídek. V letech 1900 až 1912 bylo v Norsku uspořádáno asi 30 lyžařských orientačních závodů. Byly to závody jednotlivců, štafet, hlídkové i hvězdicové závody.

Zbytek Skandinávie na sebe nenechal dlouho čekat. Jen o rok později, v roce 1900, se konaly první štafety ve Švédsku a v roce 1906 (rovněž štafety) ve Finsku.

Závody v této době byly velmi náročné, probíhaly prakticky za každého počasí, i za silného sněžení. Vyznačovaly se pro nás neobvyklou délkou. I ve štafetových bězích součet délek jednotlivých úseků dával trať, která by se dnes určitě neběžela. Tak např. v roce 1900 ve Švédsku byla délka všech úseků 175 km a o něco později dokonce vítězná štafeta na trati z Oulu (100 km od švédských hranic) do Helsinek měla čas 132:20 hod. a uběhla trať dlouhou 504 km.

Popularita lyžařských orientačních běhů po první světové válce poklesla a zájem se stále více zaměřoval na letní období. Zájem o lyžařský orientační běh ve Švédsku pak projevil svaz lyžařů, ve kterém se lyžaři - orientáři sdružují dodnes (obdobně ve Finsku). V Norsku poklesl zájem na minimum a již se příliš nezvýšil. Přestože má Norsko několik mistrů světa (v mužích Benjaminsen, v ženách Bratberg i štafety), celková účast na závodech je v současnosti podstatně menší než u nás.

Teprve v roce 1965 se objevují pokusy provozovat lyžařský OB i na mezinárodní úrovni.

Padesátá a šedesátá léta, počátky LOBů u nás

V Československu se již v letech první republiky uskutečnilo několik závodů na lyžích bez předem vyznačené trasy. Orientační prvky zde sice hrály svou úlohu, závodníci však zřejmě na startu mapy nedostávali. Byly to spíše lyžařské závody s orientací podle znalosti terénu nebo dle turistické mapy (není doloženo).

První zimní orientační závod byl uspořádán již dva roky po prvním OZ u nás. Uspořádal ho turisticko-lyžařský oddíl Sokola Svit Gottwaldov v roce 1952 v okolí Soláně ve Vsetínských vrších.

Závodilo se na obyčejných lyžích s vázáním Kandahár (nebo podobném Nohynku) a v normální lyžařské výstroji. Mapa byla vrstevnicová, 1:50 000, trať jen pro muže v délce 10 km s pěti kontrolami. Startovalo 25 tříčlenných hlídek. Celkové pořadí se určovalo bodovým systémem, hodnotil se čas, ale i zkoušky z orientace, podobně jako při tehdejších

Gavendy, (Gavenda, Satori - jediná hlídka, která závod dojela), přispěly k dobrému konci tohoto závodu jak rezervní oděvy, tak i provedená pátrací akce HS i pořadatelů. Teprve v ranních hodinách, za světla se s ulehčením zjistilo, že nikdo nechýbí.

Orientační běžci - lyžaři se dokonce stali našimi prvními reprezentanty - a to již v roce 1956. Dvojice Huska - Michalíčka startovala na Mistrovství NDR v zimním OZ, kde získala stříbrnou medaili. Závod byl již bez zkoušek. Na mapě 1:25 000 (u nás tehdy tyto mapy pomalu nikdo neznal) byla postavena mapově nenáročná trať 25 km se čtyřmi kontrolami, kterou naše hlídka absolvovala v čase 2:08:58 hod.

Od roku 1958 je možné i v zimním OZ získávat výkonnostní třídy. Postupně se přešlo z tříčlenných hlídek na dvoučlenné. V roce 1961 proběhl celostátní závod v Jeseníkách na Rejvízu, v kalendáři byly tři zimní závody. Soutěžní řád v této době umožňoval libovolný výběr kontrol (skorelauf). V roce 1965 opět proběhl spartakiádní zimní OZ v Krkonoších. O rok později, při 12. ročníku Poháru Jizerských hor, již startovalo 100 dvoučlenných hlídek. V tomto roce také probíhaly krajské přebory v zimních OZ.

V roce 1967 se Bohumil Zemánek z Vrchlabí a Jaroslav Balatka z Liberce zúčastnili LOBů ve Švédsku. V únoru 1968 proběhla na Vysočině mezinárodní škola stavitelů tratí LOB s 20 zahraničními a 10 našimi účastníky. Po jejím skončení byl v Nížkém Jeseníku - Slunečná u Moravského Berouna - uspořádán první mezinárodní LOB v Československu. Byla použita mapa „zelená“, vytvořená speciálně pro LOB - asi poprvé u nás. Ke konci šedesátých let pak závody už téměř všude jednotlivci. Jediným kritériem se stává čas. Závodů v LOB se zúčastňují i velmi dobří lyžaři, nositelé I. VT v běhu na lyžích, kteří se naučili číst mapu. Např. při závodech v Krkonoších ze Žalého do Vrchlabí zajel lyžař a orienták Karel Maceček trať 18 km vzdušnou čarou za 77 minut - na rychlém a slehlém sněhu.

Byly však i závody v těžkém, novém sněhu, jindy se běžela část tratě s lyžemi v rukou. Jezdilo se na dřevěných běžkách (závodníci mívali s sebou i náhradní nasunovací špičky - lamináty ještě nebyly), tyčky byly tonkinové s vyplétanými kolečky. Mapa bývala v otočném mapníku vlastní výroby z průhledné folie upevněna na hrudi různými popruhy. I oblečení - golfky, větrovka - to vše odpovídalo tehdejší době.

Jedny z prvních LOB u nás, 1954.
Foto: archiv

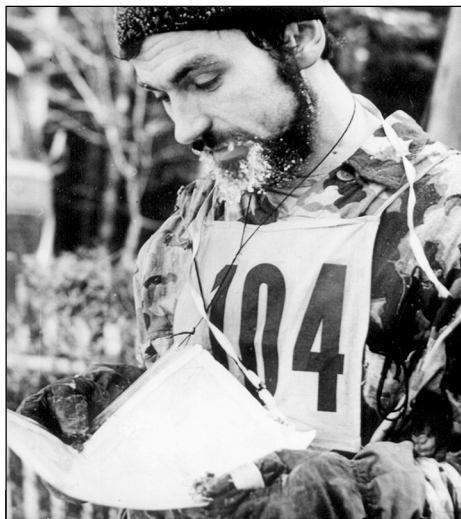
letním OZ. Je známa i vítězná hlídka - Halámek, Plášek a Nesvatba z Otrokovic. Závod se velmi líbil, byl hodnocen kladně všemi účastníky.

Tyto první závody v orientaci na lyžích organizovaly tehdy odbory turistiky nejen v Gottwaldově, ale i na Jablonecku (1955 - O pohár Jizerských hor), v okolí Třince apod. Často bývaly součástí zimních turistických srazů - např. spartakiádní zimní OZ 21. února 1960 v Beskydech na Bumbálce. Bylo to vlastně zimní dobrodružství v horském terénu s tehdejší nedokonalou mapou, s nedostatkem komunikací a bez upravených stop. K výbavě, mimo lyžařské a mapařské výstroje, patřil i batoh s převlečením, lékárníčkou a píšťalkou. Nebylo to bezdůvodné. Cíl býval daleko od startu, převoz svršků se mohl opozdit, ale závodníci byli především soběstační při případném zhoršení počasí během závodu.

Tuto zátěž ocenili především ti, kteří absolvovali asi dosud jediný noční lyžařský OB uspořádaný nadšeným propagátorem orientačních závodů v Třinci, Bedřichem Buškem v roce 1958 v Těšínských Beskydech na Ostrém. Noc, nový sníh a pozdější sněhová bouře, těžké podmínky - nakonec ale vše dopadlo dobře. Dle ústního podání člena vítězné hlídky Oty

V roce 1969 byl vyspán první ročník národního žebříčku v LOB. V šesti kategoriích - dorostenci, dorostenky, junioři, juniorky, muži a ženy vítězí Ticháček a Špačková z Gottwaldova, Karmazín

Čtení mapy - LOB 1972.
Foto: archiv

z Liberce, Patočková z Brna a Balatka a Bílková z Liberce.

Co se zatím děje na mezinárodním poli. Po založení IOF v roce 1961 je v roce 1963 ustavena komise Ski-O, jejímž prvním předsedou je pan Lasse Heidemann z Finska. V letech 1965-67 je členem této komise jako člen korespondent náš Zdeněk Němec.

Sedmdesátá léta, vznik pravidelných soutěží

Kolem roku 1970 začínají na mezinárodním poli vyvíjet velkou iniciativu Bulhaři. V roce 1972 byl uspořádán první oficiální Ski-O pod hlavičkou IOF, International Pokal Ski-OL (považovaný za neoficiální mistrovství Evropy) ve Velingradu v bulharských Rodopech, za naší účasti. Toto první setkání orientačních běžců v zimě prokázalo oprávněnost této sportovní disciplíny, i když počty startujících nebyly právě největší. Ostatně na prvním EOC v letním OB v roce 1962 v Norsku startovalo jen 45 mužů a 23 žen. O rok později pak uspořádalo Švédsko Ski-O Meeting v Sundsvalle.

První mezinárodní střetnutí v Bulharsku můžeme považovat za začátek tlaku IOF, aby si LOB našel cestu i k pořádání mistrovství světa. Na zasedání IOF 20. července 1973 ve Švýcarsku došlo k hlasování o WOC Ski, které vyznělo ve prospěch mistrovství poměrem 10:2. Současně bylo rozhodnuto, že vždy rok před vlastním mistrovstvím uspořádá pořadatel jakési „předmistrovství“, kde nabídne podobný terén, jaký pak bude na vlastním MS. Iniciativa byla dokonce ještě větší a kromě tohoto závodu se konala další světová setkání běžců - lyžařů pod názvem „Ski-O World Meeting“.

V roce 1974 bylo „předmistrovství“ ve Finsku. Rok 1975 byl rokem prvního Mistrovství světa v lyžařském orientačním běhu (WOC Ski) v Hyvinkää - FIN. Další WOC Ski 77 uspořádalo Bulharsko - Velingrad. V roce 1978 pak Rakousko pořádalo World Meeting, v roce 1979 bylo „předmistrovství“ ve Švédsku. WOC Ski se přesunulo z lýchů na sudé roky - s ohledem na letní mistrovství.

Na domácím poli v roce 1970 proběhl první Přebor České socialistické republiky v LOB jednotlivců pořádaný Spartakem Jihlava. Závody se konaly ještě na zelené mapě, v mužích zvítězil Maceček z Liberce a v ženách Novotná z Brna. Další rok byl rokem nové soutěže - Celostátního žebříčku v LOB a neoficiální (od roku 1972 oficiální) Celostátní soutěže oddílů LOB. V tomto roce bylo též ustaveno reprezentační družstvo - 6 mužů, 5 žen, trenér Balatka.

V roce 1972 uspořádal Ostroj Opava v Jeseníkách první Mistrovství ČSSR jednotlivců a štafet. Pořadatel použil již pětibarevnou mapu dle IOF. V dospělých zvítězil Zakouřil z Jičína a třinecká Handzlová, tituly ve štafetách získali muži z Jičína - Bien, Havlík, Zakouřil a třinecké ženy, či spíše kombinace juniorka, dorostenka a žena - Telecká, Jana Gavendová, Handzlová. V tomtéž roce se u nás opět koná mezinárodní škola stavitelů tratí LOB, tentokrát v Jičíně.

V roce 1974 je již v kalendáři 6 závodů v LOB a mezi orientáky-lyžaři bylo 45 nositelů I. VT. V roce 1977 Slávie VŠD Žilina uspořádala velmi kvalitní M ČSSR v Areálu snů na Štrbském plese - mapa Svišť.

Také se rozvíjejí mezinárodní styky. Na neoficiálním mistrovství Evropy (Velingrad 1972) družstva mužů - Zakouřil, Balatka, Dohnal, Franko a žen - Handzlová, Vanclová, Dohnalová získala shodně bronzovou medaili. V individuální soutěži se umístila Anna Handzlová na šestém a Václav Zakouřil na devátém místě. Trenérem byl Bohumil Zemánek.

Závody se konaly v nadmořské výšce 1850 m a startovali závodníci 11 evropských států. Úspěšní byli zejména Severané, kteří v mužích obsadili prvních osm míst. V jednotlivcích - mužích vítězí Axelsson ze Švédska a v ženách Kukkonen z Finska.

Předávka štafet - M ČSSR 1977 - Štrbské Pleso.
Foto: archiv

Mezi ženami najdeme na osmém místě Maďarku Monspart, která potom v létě získala zlatou medaili na WOC ve Starých Splavech.

V tisku si můžeme přečíst: *...Není bez zajímavosti, že v družstvech Severanů startovali lyžaři - běžci, kteří patří ke švédským a finským nejlepším běžcům na hladkých tratích. Překvapili nově vyvinutou speciální lyžařskou výstrojí pro orientační běh a přivezli si s sebou odborníky na mazání lyží. Ale i závodníci socialistických států jsou na tom velmi dobře. Například v Bulharsku je 11 placených trenérů pro orientační běh, jejich nejlepší, kteří zdaleka nedosahují úrovně našich špiček, mají maximální výhody, které se dají srovnat s možnostmi prvoligových hokejistů a fotbalistů...*

Naše reprezentace startovala na několika mezinárodních závodech v sousedním NDR se severskou

účastí, kde Handzlová, Vanclová, a Vlachová dosáhla umístění od 2. do 6. místa.

Prvního WOC Ski v roce 1975 ve Finsku jsme se neúčastnili. Dalšího mistrovství světa v bulharském Velingradu v roce 1977 se již účastní naše reprezentace a s úspěchem. Pod vedením trenéra a vedoucího Jaroslava Havlíka získala štafeta mužů - Pachner, Kačmarčík, Ticháček, Gorný i žen - Ticháčková, Vlachová, Handzlová bronzovou medaili, v jednotlivcích potom Dana Ticháčková 9. místo, doposud nejlepší naše umístění v ženách. Na 10. místě byla Handzlová, jedenáctá Vlachová a muži se seřadili od 13. do 16. místa.

V tomto období se zkvalitňují mapy pro potřeby LOBu, na mapu se začínají tisknout projeté stopy, zkouší se různé barvy a mapové značky. Vznikají i kvalitní mapy - v roce 1974 Šajtava - Vamberk a Krásná Máří - Liberec. Ve výsledkových listinách žebříčkových LOB není výjimkou více než 300 startujících - v r. 1978 na Poháru Jizerských hor startovalo 346 jednotlivců a 73 štafet.

Používané lyže a další výstroj již odpovídala běžným potřebám lyžařů - běžců. Končí období dřevěných lyží a tonkinových holí, s nástupem laminátu se nejen mění konstrukce lyží, ale i materiály skluznice a částečně i způsob mazání. Na hole se používají lehké kovové slitiny, v osmdesátých letech potom laminátová a karbonová vlákna. Objevují se přílehavé kombinézy. I používané mapníky se mění, dle několika dovezených vzorů někteří LOBáci začali podomácku vyrábět jejich kopie - mapníky s upevněním na krku a v pase, sklopné, s možností připevnit buzolu. Již to vypadalo jako téměř profesionální práce, byla to ale pořád „garážová“ výroba. Plně profesionální mapníky se začaly běžně objevovat až v 90. letech.

Osmdesátá léta, pořádáme mezinárodní závody

Od osmdesátých let WOC Ski zaznamenává obrovský skok vpřed a oživení zájmu. Roste kvalita výkonů, vzrůstá počet startujících států. Světových soutěží se začali zúčastňovat skutečně všichni nejlepší světová „lobáci“. Na WOC Ski 82 v rakouském Aigenu (Ennstal) se poprvé objevili Norové, kteří zatím stáli stranou, běží i Švýcaři, kteří na předchozích mistrovstvích nestartovali, a byla u nich určitá averze proti LOBu. Ve startovní listině jsou Belgičané, Američané, Velká Británie a další. Ze „socialistických států“ si vedou velmi dobře Bulhaři, kteří začali skupinu závodníků specializovanou na LOB.

WOC Ski 1980 - bronzová štafeta žen - Nováková, Ticháčková, Gavendová. Foto: O. Gavenda

Začíná se hovořit o tom, že to bude právě LOB, který se dostane na pořad OH dříve než letní OB.

Na předmistrovství světa v roce 1987 ve Finsku se objevili i Sověti. Jejich první výprava tehdy čítala sice dvojnásobně více funkcionářů než závodníků, ti však ukázali své kvality a zvýšili konkurenci. Pro naše reprezentanty pak byly medaile mnohem méně dostupné, než v sedmdesátých a na začátku osmdesátých let, kdy za závodníky Švédska a Finska byla veliká díra. Při WOC Ski 88 ve finském Kuopiu se program WOC rozšířil o sprint.

V lichých letech mezi WOC Ski se začínají pořádat světové poháry. V roce 1987 ještě pouze jako Evropský pohár - EC Ski s pěti závody (TCH, AUT, ITA, 2x FIN), od roku 1989 již jako Světový pohár - WC Ski s šesti, osmi a později 11 závody (klasika, sprint i štafety).

A co my. Na WOC Ski 80 ve švédské Avestě získává štafeta žen ve složení Ticháčková, Gavendová a Nováková pod trenérským vedením Václava Zakouřila opět bronzovou medaili. Bohužel je to v historii našeho LOBu dospělých poslední medaile. Mužská štafeta byla čtvrtá, v klasice byla Svatava Nováková jedenáctá.

Další mistrovství světa v roce 1982, AUT - Aigen proběhlo bohužel bez naší závodnické účasti. Naše „reprezentace“ je zastoupena jen v jury Vaškem

Zakouřilem. Nejsou právě zde počátky naší ztráty kontaktu s vývojem této disciplíny ve světě?

V roce 1983 je u nás vydán první mapový klíč pro LOB. V tomto roce je vypsán první ročník Čs. poháru v LOB - Elita, který značně zvýšil motivaci u závodníků a přispěl ke zkvalitnění závodů. Prvními vítězi jsou Luděk Pavelek (VŠZ Brno) a Anna Gavendová (TŽ Třinec). V dalším roce (1984) začala Jilemnice s pořádáním dvoudenních mezinárodních závodů LOB s docela slušnou účastí. Jsou organizovány i v následujících letech (1985 Nejdek, 1986 Vamberk, 1987 Jablonec n.N. a 1988 Opava). Mezi centra LOB té doby můžeme počítat oddíly z Krkonoš, Třince, Brna a Jihlavy, ale také Ostravu, Banskou Bystrici a další. V Jablonci vzniká

v roce 1984 dokonce specializovaný oddíl LOB, jehož členové Šmaus, Kunc a Zuzánek byli účastníky všech mistrovství světa v letech 1984-88.

Na dalších WOC Ski 84 v italském Lavarone, 1986 v bulharském Bataku a 1988 ve finském Kuopiu se naši nejlepší pohybovali na začátku druhé desítky a štafety mezi 4 - 6 místem. Byly to pro nás přijatelné výsledky, ale na ty nejlepší jsme nestačili.

2 dny LOB - Jilemnice 84, vyhlášení vítězů na jilemnickém náměstí. Foto: archiv

V roce 1987 při celostátním žebříčku v Radešínské Svratce se jel u nás první závod ve sprintu. Ve druhé polovině osmdesátých let se pak velmi zlepšila kvalita domácích závodů, zejména pokud šlo o stopy.

V osmdesátých letech jsou již běžné kvalitní mapy pro LOB se zakreslenými stopami. Příprava

závodů je však velmi náročná, stopy jsou připravovány nejen sněžnými skútry, ale ke konci osmdesátých let i rolbami. Je to dáno tím, že i do LOBU se prosazuje nová technika běhu na lyžích - bruslení. Zprvu je to tzv. Siitonenův krok, čili bruslení na jednu nohu, které se užívalo už na WOC Ski 84 v Itálii, ale až do roku 1987 se „přibruslovalo“ na namazaných lyžích. Zkoušely se i „finty“, jako namazat na stoupání jen vnější stranu lyží, ale neujalo se - z půlky lyže se nedalo pořádně odrazit. Na WOC Ski 88 ve Finsku už řada závodníků vyjela na „skejtových“ lyžích. Bruslení ovládlo plně LOB jak ve světových pohárech, tak i na domácích závodech až v roce 89. Úzké skútrové stopy, tzv. „čárka“, byly stále ještě opatřeny stopou na klasiku. Na WOC Ski 1990 ve Švédsku - Avesta se již vyřezávání stop do „čárek“ neobjevilo.

Úprava stop pro bruslení ovšem způsobuje pořadatelům závodů velké problémy organizační i finanční. Je nutná spolupráce s lyžaři - klasiky i se členy HS. Proto se závody konají většinou v blízkosti stabilních běžeckých areálů. Bohužel i tato velmi náročná a namáhavá práce pořadatelů může přijít nazmar, když si počasí zalaškuje a připravené tratě prostě uplavou.

Přes všechny tyto problémy jsme začali pořádat i kvalitní mezinárodní závody. V roce 1987 oddíl OB TŽ Třinec pořádal první závod nově vypsáného Evropského poháru - EC Ski. Do Visalají v Beskydech přijeli závodníci z 10 zemí, aby zahájili další světovou soutěž LOB. Ze vzpomínek Oty Gavendy: *...před startem jsem jako ředitel závodů musel vyslechnout některé názory zahraničních účastníků, zejména mužů, kteří měli velkou nedůvěru ke stavitelce tratí, moji manželce. Po závodech uznali, že tratě byly vynikající a přicházeli se mi omluvit. ... Měli jsme k dispozici - dle názoru zahraničních účastníků - vyšší počet lavin a sněžných skútrů na přípravu tratí, než mají na Severu. Laviny tehdy vyráběli v Třinci ... Horská služba již tehdy byla v celých Beskydech zajištěna skútry, které nám propůjčili i s řidiči. Přepadlo nás tehdy před závodem v noci husté sněžení, projetí stop měl na starosti hlavní technický vedoucí Jaromír Gomýř. Stopy jsme tehdy upravovali celou noc a ještě těsně před startem. Jarek, Anička a členové HS znovu stačili před závodníky projet všechny varianty stop...*

Hodnocení účastníků bylo velmi dobré, organizace byla i přes přiděl nového sněhu na úrovni mistrovství světa. Z našich závodníků byl Zuzánek čtvrtý, Kunc sedmý a Šmaus devátý. V celkovém hodnocení ročníku EC Ski 87 byl Šmaus desátý a Kunc patnáctý.

O dva roky později, v roce 1989 měl pořádat oddíl OB v Novém Městě na Moravě dva závody již WC Ski - sprint a závod jednotlivců. Opět zapracovalo počasí, prostory závodu byly pro naprostý nedostatek sněhu nesjízdné. Kritickou situaci zachránili Slováci - během týdne pomohli připravit dva závody WC Ski - sprint na štrbském plese a závod jednotlivců na Donovalech. Organizační úspěch byl podtržen i úspěchem sportovním, Ivan Šmaus získal ve sprintu první (a dosud jediné) vítězství v závodě světového poháru pro Československo. Celkově potom v tomto ročníku obsadil 11. místo. Na klasické trati byl Milan Novotný čtvrtý.

Devadesátá léta, střídavě slunko, střídavě zataženo

Devadesátá léta doplňují světový kalendář o další vrcholové soutěže. Vedle WOC Ski v pravidelných dvouletých intervalech (vždy v sudých letech) a v lýchých letech konaného Světového poháru, vzniklo juniorské mistrovství světa - JWOC Ski. V roce 1993 proběhlo v Sundsvalle (SWE) ještě jako Ski Junior World Meeting. První JWOC Ski 94 uspořádalo Finsko v Rovaniemi, další byla v pravidelných dvouletých intervalech, od roku 1998 každoročně.

Abys přišli na své i starší závodníci, tak po vzoru letních mistrovství světa veteránů - WMOC se koná v roce 1999 poprvé WMOC Ski v Rusku s každoroční frekvencí. V roce 2000 - rok mistrovství - zkušební proběhly i závody WC Ski (dva závody současně s JWOC Ski). Tento pokus se neosvědčil, naopak do budoucna se uvažuje o spojení JWOC Ski a WMOC Ski.

Nejvýznačnější technickou novinkou, která se poprvé prosadila na WOC Ski 1994 v italském Val di Non, je změna délek lyží. Komise Ski při IOF ruší lyžařské pravidlo, že délka lyží nesmí být kratší než výška postavy. Zároveň firma Fischer přichází s výrobou lyží „The Revolution“ o délce 147 cm, které jsou určeny pro lyžařskou výuku. Drsné podmínky tohoto mistrovství (brutální sjezdy) nahrávají jejich využití. Vítězka v kategorii žen Pepa Miluševa - BUL, jela právě na těchto lyžích.

Ani tato délka není konečná. Finská firma Karhu volí dokonce délku 143 cm. Ale v následujících letech se ukazuje, že tento extrém má i řadu nevýhod. Světová špička krátké lyže poměrně rychle opouští a délky se na nějakou dobu ustalují na jakémsi kompromisu mezi klasikou a těmito délkami (okolo 170 cm). Další technickou novinkou je elektronické snímání mezičasů každého závodníka na všech kontrolách. Na WOC Ski v norském Lillehammeru

1999 je poprvé použit norský systém Regnly, později známý pod označením EMIT. V roce 1999 při světovém poháru ve Švýcarsku a v Itálii je poprvé použit SPORTIdent.

S nástupem devadesátých let dochází i ke změnám v našem LOBu. Zhoršující se ekonomické podmínky v neprofesionálních sportech nedovolují držet krok se světovým trendem - houstnoucí sítí stop. Úprava tratí se stává finančně tak náročnou, že se pořadatelství až na výjimky ujmají pouze oddíly s dobrou vazbou na domácí lyžařský oddíl. Ze závodů úplně mizí liniová trať a kategorie mladších žáků, klesá počet pořadatelů, klesá počet závodníků a oblastní přebory se stávají vzácnou výjimkou.

Pro nepřízeň počasí se dokonce ve dvou sezónách (1990, 1998) ruší veškeré závody. V obou těchto letech se jede opožděné mistrovství republiky vždy v prosinci na úvod následující sezóny (90 - Vysoké nad Jizerou, 98 - Zadov). To, co lze díky moderní technice - sněžná děla - použít na okruh 5 km při klasických lyžařských závodech, nelze použít při LOB. Nikdo na světě není schopen uměle pokrýt celou potřebnou plochu mapy.

Rok 1992 je posledním rokem společných soutěží českých zemí a Slovenska (ČSSR, ČSFR). Od roku 1993 se koná již Mistrovství České republiky - M ČR LOB, dlouhodobými soutěžemi se stává Český žebříček LOB a M ČR družstev. V roce 1995 je poprvé vypsaná krátká trať jako součást mistrovství republiky v Jilemnici.

Tento rok přivádí na světovou scénu konečně po delší pauze opět někoho z našich závodníků, kdo je schopen se prosadit i v nejvyšší světové soutěži. Jan Pecka získal ve francouzském Pontarlier ve sprintu 4. místo. Helena Fejfarová byla v klasice 10. Peckovo umístění je doposud nejlepším umístěním našeho závodníka na WOC Ski.

Co o tom tehdy řekl Jan Pecka: *...Krátká trať byla dobrá, snažil jsem se jet nejkratší cestou, nevymýšlel jsem obíhačky. Navíc zde byl sníh, na kterém se dalo dobře bruslit i na úzkých cestách. Byla to rychlovka - prostě soupaž. Na klasické trati jsem byl naštvaný, poněvadž jsem to zkazil. Na krátké trati jsem na drobnostech nechal nejvýše minutu. Nejsem ještě mapář, je to moje druhá sezóna v LOB a rovněž teprve dva roky běhám OB v létě. Fyzicky jsem na tom dobře. Myslím, že léto mi prospělo. Běhal jsem hodně se Suzánkem. Letos jsem již hlídal okolí, dokonce i baráky, hlavně jsem sledoval vrstevnice, což jsem vůbec dříve nedělal.*

O dva roky později ve Val di Non (ITA 94), v Lillehammeru (NOR, 96) i v rakouském Windisch-

gärstenu 98 obsadili naši reprezentanti opět místa ve druhé desíctce. Jen Peckovi se v Lillehammeru podařilo probojovat v klasice na 7. místo. Štafety byly šesté, resp. páté. V roce 2000 v ruském Krasnojarsku v centru Sibiře (první WOC Ski mimo Evropu) působí Honza již „pouze“ jako trenér. Na soustředění před mistrovstvím připravuje závodníky na šestihodinový časový posun budíčkem v jednu a obědem v šest ráno (mezi tím lyžování při umělém osvětlení nebo s „čelovkami“). Závodníci již neměli po přesunu potíže se vstáváním. Na výraznějších výsledcích se to ale neprojevílo - opět druhá desítka a pátá místa ve štafetách. Že bychom měli tato místa předplacená?

První JWOC Ski 94 v Rovaniemi (FIN) se konalo i za naší účasti s umístěním také ve druhé desíctce. Další JWOC Ski 96 pořádali naši přátelé na Slovensku v Banské Bystrici. Výborná parta, koučovaná Radovanem Kuncem a Janem Vodrážkou, dosáhla našeho zatím největšího úspěchu na lyžařských juniorských mistrovstvích. V klasice na Skalce u Banské Bystrice byl Jakub Vodrážka osmý a Bára Chudíková devátá. Závod ve sprintu se jel na Štrbském Plese. Jakub Vodrážka získal bronzovou medaili a o rok mladší bratr Ondřej skončil na 4. místě, Tereza Kuchařová byla devátá. Ve štafetách získaly juniorky - Ryglová, Chudíková, Kuchařová stříbro a junioři - Přinda, Ondřej a Jakub Vodrážkovi bronz.

V dalších letech jsme se zúčastnili JWOC Ski 98 v ruské Tule - 10. místo Luboše Tomečka ve sprintu, štafeta juniorek čtvrtá, v bulharské Jundole 1999 byla Zdeňka Stará na klasice 6., Luboš Tomeček získal na klasice 7. a ve sprintu 8. místo, štafeta juniorek byla pátá a juniorů šestá. V roce 2000 v Banské Bystrici na nás místa v první desíctce nezbyla.

V roce 1998 při příležitosti Zimních olympijských her v Naganu (JPN) se dostalo i na orientáky - lyžaře. V rámci předolympijských her v japonském městě Sanada - Sugadaira byl Ski-O prezentován jako ukázkový sport. Naš LOB zastupují Jan Pecka a Jakub Vodrážka.

Během devadesátých let pořádáme dvakrát závody světového poháru. V r. 1993 první a druhý závod Ski WC v Liberci na Bedřichově (klasika a sprint). Celkově v ročníku WC 93 obsazuje Novotná 13. místo a Pecka 16. místo. V roce 1997 pořádáme čtvrtý a pátý závod WC Ski v Novém Městě na Moravě (opět klasika a sprint). Jan Pecka na těchto závodech obsadil 9. místo na klasice a 6. ve sprintu. Celkově obsazuje v seriálu WC 97 sedmnácté místo. Při tomto závodě byla realizována i první výstava COH věnující se historii lyžařského orientačního

běhu ve světě a u nás. V ročníku WC 99 byla Bára Chudíková celkově šestnáctá. Nejlepšího výsledku v seriálu WC 2000 dosáhli naši na závodě v Bulharsku, sprint - Pecka devátá a Chudíková sedmá.

S houstnoucí sítí stop se mění měřítko mapy, mění se i způsob zakreslování stop. Mizí měřítko 1:30 000 (naposledy Zlatá studna) a 1:25 000 (Švýcarska, Rebel, Rovinka), běžným měřítkem je 1:20 000 a 1:15 000 a ve světě se objevují velmi často i mapy s měřítkem 1:10 000 - u nás poprvé mapa Eduard u Jáchymova (1997, Stopa Praha). Ve světě mizí přetisk zelených lyžařských stop přes původní „letní“ černé cesty. Tyto záměny jsou snadno proveditelné díky novým počítačovým způsobům kresby map.

Mění se též výrazně polohopis největších a nejlepších oddílů v LOB. Jestliže např. počátkem devadesátých let najdeme nejlepší závodníky a závodnice v Turnově, Liberci, Třinci a Jablonci, čili v horských nebo podhorských oblastech, na konci devadesátých let je paradoxně v čele Praha. Nejen co do kvantity (více než polovina registrovaných závodníků), ale i co do kvality (44% licencí E a 24% licencí A). Co do počtu medailí na M ČR LOB 99 vede Jilemnice (10), následovaná Novým Městem n/M. (9), Kotlářkou Praha a Vrbnem p/P. (po 7) a Ekonomem Praha (6). Mistrovství družstev v posledních letech vede v dospělých Ekonom Praha a v dorostu Kotlářka Praha. Rovněž v juniorské reprezentaci na posledním SkiJWOC jsou 4 závodníci z deseti z Prahy.

Současnost

V posledních dvou letech se světová špička vrátila opět k delším lyžím. Lyže jsou průměrně o 5 cm kratší, než jaké používají závodníci při bruslařských závodech.

Ve světovém trendu se při stavbě tratí pro klasiku používají mapy v měřítku 1:15 000 (výjimečně i podrobnější), pro sprint 1:10 000 s vysokou hustotou stop (hlavně na severu) a poměrně velkým množstvím kontrol s elektronickým ražením. „Hustá“ mapa umožňuje také variantu vícekolových závodů. První závod sezóny se vždy startuje hromadně (při závodech WC Ski). Kvůli ztraktivnější se uvažuje o supersprintech (něco jako „parkáče“ v létě) na mapách 1:5 000 - vyzkoušelo to Finsko na prvním sněhu v roce 1999.

Taktika při závodech je dnes velmi jednoduchá: nad dlouhými postupy přemýšlet, pokud možno i v té minutě před startem, krátké postupy co nejkratší

cestou. Dobří závodníci jezdí i v „čárkované“ stopě velmi rychle.

Jak vypadá v současnosti „lobácký“ trénink. Sestává z fyzického tréninku - normální lyžařský trénink „ochucený“ nácviky sjezdování v „hlubočáku“ na neupravených tratích, rychlostní trénink všemi technikami, vhodná je i klasika kvůli rovnováze. Důležité je absolvovat i část rychlostních tréninků v užších stopách (skútr). Velký důraz se klade na silovou přípravu, především paží a trupu. Na nohy je vhodný dynamický trénink.

Dále to je *mapová příprava na suchu*, např. při posilování před zátěží mapovat postup a po zátěži na kus papíru zakreslovat. Při lyžařském tréninku si do mapníku vložit noviny a ve sjezdech si trochu počítat. *Mapová příprava na mapě* je u nás málokdy proveditelná, ale jsou známé způsoby jak ji částečně nahradit při minimálních nákladech. Klasickou metodou je „Person“ (podle Švéda Perssona), kdy se na prostoru cca 200x200 m ušlape co nejhustší síť stop a nakreslí se primitivní mapa - zajímají nás pouze křížovky. Je vhodné ji zařadit ve druhé půlce tréninku, kdy závodníci jsou už poněkud unaveni. Trénink tak plní dvě funkce - na mapu a na sílu, protože se musí jet soupaž.

Co říci na závěr

Naši závodníci se zúčastnili všech dosavadních WOC Ski mimo léta 1975 a 1982 a všech JWOC Ski.

Dosud získali na oficiálních WOC a JWOC celkem 6 medailí. Jednu stříbrnou medaili (štafeta) a 5 bronzových medailí (sprint a 4x štafety). V jednotlivcích byli zatím nejlepší v dospělých Jan Pecka - 4. místo a Dana Ticháčková - 9. místo, v juniorech potom Jakub Vodrážka - 3. místo a Zdeňka Stará - 6. místo.

Jak ukázala uplynulá léta, jsme schopni organizovat dobré závody i vychovat dobré závodníky. Jediné co zatím - a asi ještě hodně dlouho - neovlivníme, je sníh. Není nezajímavé, že v počátcích jsme zdánlivě byli schopni držet krok s nejvyšší špičkou (druhé WOC Ski 75 - medaile, druhé JWOC Ski 96 - medaile), ale později jsme ustoupili - až na ojedinělé výjimečné výkony (Pecka a někteří junioři) do druhé, resp. třetí desítky. Jsou to ale skutečně horší výsledky?

Rozhodující je, zda za měřítko budeme považovat umístění nebo ztráty na vítěze. Pokud to první - a ono to lépe vypadá - pak zdánlivě ztrácíme. Pokud budeme měřit ztráty na vítěze, tak úroveň našich „lobáků“ jde neustále nahoru. Daleko více zemí do toho jde s plnou vážností, že co nevidět bude Ski-O

olympijský sport. Po rozpadu Sovětského Svazu jsou zde závodníci nejen z Ruska, ale i z Pobaltských zemí a Ukrajiny. Při rozšiřující se světové špičce jsou i při stále menších ztrátách na vítěze medailová místa více vzdálena. Ani zvyšující se provozní náklady nejsou zanedbatelné. Jak se budou nadále realizovat orientační běžci - lyžaři nám ukáže budoucnost. Budoucnost ovlivňovaná přírodními i finančními podmínkami.

A ještě jedna otázka. OB a LOB. Jsou tyto sporty opravdu tak rozdílné, že nemohou žít spolu, ale musí žít vedle sebe? Jistě víte kam asi mířím. Nevšiml jsem si zatím, že by „lobáci“ přezíravě pohlíželi na své letní kolegy, ale bohužel letní „obáci“, přestože jsou jen o dva roky starší (pokud se podíváme do rodných listů) se stále dívají na své mladší bratry či sestry jako na něco podstatně zaostalejšího a méněcenného. Je pravdou, že za něco si „lobáci“ mohou sami - propracovanost soutěží, přístup k pravidlům, téměř absence seminářů a další. Ne, že by to vůbec neexistovalo, ale např. skladbu zimních soutěží se dovídáme podstatně později než kalendář letních soutěží následujícího roku. A když už vyjde, ukáže se, že se v řadě termínů překrývá s největšími světovými závody (např. rok 2000). Víím, že hlavní problém spočívá ve většině případů v překrytu prostorů pro LOB s prostory pro klasické lyžování. Klasičtí lyžaři jsou při sestavování kalendáře svých závodů podstatně liknavější v porovnání s orientáky - nemusí spěchat, nepotřebují mapy a jednou vybudovaný areál slouží řadu let. Ale poněvadž jde o jejich areál, tak bohužel LOB se může konat, až když zde zbuduje nějaká skulinka.

Další problém pochopitelně vyplývá ze závislosti na počasí. Něco, co si letní OB nedokáže připustit. Snad i proto trochu pohlíží na svého zimního bratra, jako na něco, co je výsledkem sázky do loterie.

A posledním a určitě ne nevýznamným problémem je specializace. Mají se „lobáci“ dělat z lyžařů nebo z „obáků“. V počátcích byla situace poměrně jednoduchá. Lyžařský OB se v řadě případů stavěl jako letní OB. Ke kontrolám se mnohdy nedalo dojet na běžkách, na trati byly krkolomné, nebezpečné sjezdy a dlouhé strmé výstupy na cestě logického postupu. Tratě nedovolovaly, aby je závodník mohl celé proběhnout na běžkách, ale často musel úporně bojovat s terénem. V době, kdy se s obtížemi sháněla kvalitnější lyžařská výbava málokdo chtěl tuto výzbroj riskovat na nevhodných tratích. LOB se prováděl okrajově a mezi nejlepší patřili běžci OB, kteří v zimě intenzivněji běhali na lyžích hladké tratě na úrovni slabší I. VT mezi klasickými lyžaři.

Nedá se říci, že by se někdo z nich specializoval na LOB. Situace se začala zlepšovat kolem roku 1972, po ustavení družstva LOB ČSSR. Bohužel, družstvo mělo jepičí život.

Stavba tratí měla v minulosti (a mnohdy i dnes) největší podíl na tom, že výkony našich lobáků byly slabší. Nejčastější námitkou bylo, že u nás nejsou vhodné terény. Ve světě zvítězil názor na tratě v severském pojetí. Terén s četnými komunikacemi, s kontrolními body snadno dosažitelnými na běžkách, malý počet kontrol, prvotřídně projeté stopy na všech možných postupech – to vše umožňovalo prokázat zejména běžecskou lyžařskou vyspělost. Kvalitní stopy se staly zásadní otázkou dalšího rozvoje. Velmi jednoduchá, relativně kvalitní síť stop. To vše nahrává daleko více tomu, že je jednodušší naučit lyžaře mapu než orientáka lyžovat.

Je to ale skutečně tak jednoduché? Síť stop se v posledních letech na velkých mezinárodních závodech podstatně „zahustila“. Orientačně tak jednoduché tratě, jako u nás, se ale nestávají.

Podívejme se na to, jak dlouho trvá, než vyroste skutečně špičkový orienták. Jedna z rostech učitelek, Radka Vondrová, říká, že orienták může osm let. A orienták, pokud má úspěch na mezinárodním poli, musí být špičkový. Kolik let tedy bude trvat velmi dobrému lyžaři, než se naučí citu pro mapu a kolika velmi dobrým lyžařům se do toho bude chtít. V posledních letech to byl Ivan Šmaus a Honza Pecka (viz foto - 8. strana přílohy). Pravda, může se najít řada průměrných lyžařů, kteří v LOBu vyniknou snáze než na lyžích, ale nemáme již řadu těchto průměrných lyžařů mezi orientáky, kteří se naučili lyžovat proto, že nenašli v zimě lepší doplněk pro svůj letní sport, než je právě lyžování a tedy i LOB? Zeptal jsem se na tento názor i Oty Gavendy: ... *Dle mého názoru je jednodušší, pokud závodník má opravdu zájem, orientačního běžce naučit správnou techniku běhu (nyní při bruslení je to snazší), neboť je to méně časově náročné, než zvládnout po všech stránkách taktiku topografie, jinými slovy mapu...*

A tím se dostáváme k poslednímu „horkému“ tématu, k „obojživelnictví“. Je s podivem kolik rozdílných názorů můžeme najít, i když bohužel ten shůry posvěcený je zamítavý. Pohledme však na složení letních a „zimních“ reprezentačních družstev z minulosti až do dneška. Dobrou polovinu jmen najdeme v obojí reprezentaci (srovnejte si sami v tabulkové části „Reprezentanti“).

Ota Gavenda tvrdil a dodnes tvrdí, že obojí jde skloubit na vrcholové úrovni nejen v dorosteneckém a juniorském věku, ale i později. Spolu s Aničkou

Gavendovou začali vypracovávat „metodický dopis“ o tréninku letního orientačního běžce, který by chtěl úspěšně běhat i LOB. Bohužel o věc nebyl zájem.

Snažme se tedy získávat pro LOB lyžaře, ale snažme se také dobré orientáky přivést co nejdříve (nejlépe již v žákovském věku) na sniž. A když se uchyťí, neházejme jim klacky pod nohy tím, že je nutíme řešit co nejdříve dilema, zda dělat pouze nebo především letní nebo zimní OB.

A na co se těšit

Předsedou Ski-O komise IOF je od roku 1999 Juraj Němec z Banské Bystrice. Je nejen předsedou této komise, je rovněž předsedou skupiny pracující na zařazení Ski-O do pořadu Olympijských her. Pokud se nepodaří začlenit LOB do programu zimní olympiády v roce 2002 v Salt Lake City, očekává se, že tak již bude v roce 2006, kdy se konají ZOH v Evropě v Itálii. V italském v Sestriere bylo již

vybráno místo – areál pro biatlon San Sicario, vzdálený 10 km od sportovní vesničky. Je již stanoven i časový harmonogram pro biatlon a pro Ski-O. Dokonce je již vytvořena mapa v měřítku 1:10 000 i s navrhovanými stopami.

Na schůzce Ski-O komise IOF v listopadu 1999 bylo rozhodnuto zavést od roku 2001 ve světě i ve Ski-O ranking. Od stejného roku by měla platit i nová pravidla. Bylo dohodnuto, že WC Ski se bude opět konat pouze každý druhý rok a že JWOC Ski bude organizováno společně s WC Ski nebo WMOC Ski. Navrhuje se začínat sezónu lyžařského orientačního běhu již začátkem prosince a protáhnout ji až do konce března.

A u nás? Na rok 2002 žádáme o pořádání JWOC Ski (možná dohromady s WMOC Ski). Na rok 2003 potom o přidělení Zimní celosvětové universiády. V kladném případě bude její součástí i LOB.

Mountain Bike Orienteering

autor: Pavel Pekárek

Orientační závody na horském kole čistě logicky nemohou mít historii delší než je existence horského kola. Nelze si však podobu této formy orientačního závodění spojovat výhradně s kolem horským a proto se sluší napsat pár slov o jistě ne nevýznamných aktivitách z období „před“.

„Před“

Bohužel, dnes už nikdo nezjistí, koho prvního napadlo spojit jízdu na kole a orientaci v terénu podle mapy. Faktem je, že se tak stalo, a tak již někdy koncem padesátých let bylo možné zúčastnit se cykloorientačních závodů. Ze vzpomínek veterána: Bylo to někdy v 2. polovině 50. let na srazu turistů okresu Vsetín pod Půlčínkými skalami mezi Valašskou Polankou a Horní Lidčí. Trať byla postavena v bočních údolíčkách Mužíkov a Neratov z hlavního údolí. Délku tratě si již nepamatuji, bylo postaveno 4 - 5 kontrol. Jezdilo se po asfaltkách i polních cestách. Mapově celkem jednoduché. Mapa 1:75 000, kontroly bez zkoušek, tříčlenné hlídky, kola běžná, cestovní, maximálně Sportka s přehazovačkou. Nebylo to prý ale vůbec lehké.

Jak vidno, podoba tohoto druhu orientačních závodů byla dnešnímu chápání MTBO značně vzdálená. Použití klasických cestovních kol značně omezovalo pohyb po menších lesních cestách a tak při závodě byla hlavní komunikační tepnou silnička se zpevněným povrchem umožňující pohodlnou jízdu a na kontroly, často umístěné přímo v terénu, závodníci dobíhali bez kol nebo bicykl tlačíc. Zajímavé je, že při těchto závodech byl čas rozhodujícím kritériem pro pořadí. Cykloorientační závody tak měly modernější podobu než tehdejší forma pěšího OB.

Postupem let se tato disciplína příliš nevyvíjela. Zřejmě obtížný pohyb na kole terénem, snad nezájmem lidí, malá propagace a nedostatek pořadatelů odsunul tuto disciplínu na pokraj zájmu turistů i orientačních běžců. Přesto cyklo OZ žily i dále. Nejvíce aktivní v tomto směru byla VŠZ Brno - Malafa, Brablc, Chmelík st. a další. Od roku 1971 pořádal VŠZ Brno, později turisté z KČT, pravidelně závody v okolí Jedovnic prakticky až do nástupu horských kol. Většinou startovalo zhruba 50 účastníků, v roce 1982 se zúčastnilo dokonce 77 závodníků - mládež, ženy a muži. Mapy se používaly orientační, délky tratí bývaly o 50% delší než při pěším OB. Podobně

závodů pořádal i liberečtí turisté v oblasti Jizerek, někdy i se zahraniční účastí z NDR. Cykloorientační závody zmiňuje ve svém metodickém dopise „Stavba tratí pro OB“ (1988) Zdeněk Lenhart a také Petr Ďoubalík v metodickém listě „Pohybománie“ (1985).

V Rakousku, v blízké Vídní, se jezdí cyklistický orientační závod od roku 1983. První start byl v Prátru, účast 60 startujících. Jezdí se dodnes s účastí až 150 závodníků.

Obdobnou historii měly cykloorientační závody také ve Francii, na území bývalé NDR a nepochybně i v jiných zemích. Jedině v Británii tato vývojová větev v konečném důsledku přerostla ve skutečně oficiální akce velmi podobné pěšímu rogainingu. Nepodařilo se však ověřit, že by někde na světě existovala písemná pravidla, žebříčky nebo národní mistrovství.

„Po“

Historie MTBO, tedy orientační závodění na horském kole je poměrně slušně zmapovaná. Nejvýznamnější mezníky se dají zachytit takřka na hodiny přesně tak trochu taky díky tomu, že u většiny z nich jsem byl osobně.

Počátkem 70. let ve slunné Kalifornii skupinky hippies objevují kouzlo jízdy volným terénem. Používali stará kola Schwin s balonovými šestadvacetipalcovými pneumatikami. V roce 1982 začala americká firma Specialized vyrábět první sériové horské kolo. Na rozdíl od svého předchůdce má již kromě pneumatik rozměru 26"x 2,1" také speciální geometrii rámu a zejména horské řazení převodů 3x6. Konec 80. let je pro horská kola období velkého boomu a v roce 1988 si první cyklisté přivezli horská kola do Československa.

1990

V roce 1990 si horská kola pořídili první orientační běžci - Milan Mika (VŠZ Brno) a Jirka Mikýšek - i když ani jeden nejel žádný MTBO. Je to v případě Mikýška asi škoda, stal se později cyklistickým profesionálem.

Horská kola si také koupili tehdy kluci z Nového Města n/M. a hned uspořádali závody. Byl to patrně první MTBO u nás v dnešním pojetí, který se konal 3. - 4.11.1990 pod názvem „Liga horských kol Vysočiny“. V sobotu smíšené štafety - 13 štafeta a druhý den závod jednotlivců - 13 účastníků, mapa Ochoza

(1:15000). Vítězní jednotlivci: M - Janíček, N.Město n/M., D - Hadačová, N. Město n/M., štafeta - N. Město n/M. - Bureš, Mareček, Dvořáková.

Dojezd do cíle - MTBO 1990, Nové Město n/M. - Radan Kamenický. Foto: archiv

Z jiné strany na to šli v Praze na FTVS. V nově založeném oddíle SURVIVAL, vedeném Petrem Ďoubalíkem, zkoušeli všechny možné způsoby orientace včetně MTBO. Tuto disciplínu také zařadili jako jednu z tratí na přeboru FTVS v orientačním běhu a navíc se díky Ďoubalíkovi stal MTBO běžnou náplní seminářů pro katedru Sportů a pobytu v přírodě.

1991

S dalším MTBO pokračoval Elitex Jablonec. V květnu 1991 uspořádal dvoudenní závod - cross country v sobotu a nedělní orientační závod na mapě Bramberk (1:20 000). Terénního závodu se zúčastnilo 16 závodníků, v MTBO startovalo 6 mužů, kteří splňovali požadavky výzbroje pro horská kola.

Horské kolo si také v létě koupil Jaroslav Rygl (VŠZ Brno) a zúčastnil cykloorientačního závodu brněnských turistů v Rudicích. Zakufoval ale tak, že nakonec sjel z mapy. Tento závod stojí za zapamatování především proto, že to byl na dlouhou dobu poslední závod, kde Jarďa nestal na bedně.

S „Festivalem horských kol“ přišli na podzim organizátoři z Nového Města n/M. V sobotu 2.11.1991 uspořádali trojzávod - závod do vrchu, cross country a MTBO. Opět použili mapu „Ochoza“. Celkově se této akce zúčastnilo 31 závodníků, v mužích vyhrál - kdo jiný - Jarďa Rygl z MZLU Brno

s náskokem 25 minut. Pokud nabrali orientační běžci zanedbatelné ztráty při závodě do vrchu na Harusák a při cross country na patnáct kilometrů, orientační závod na lobácké mapě rozhodl více než jasně o konečném pořadí.

V zimě téhož roku si díky Radkovi Kuncovi z Jablonce pořídilo na tehdejší dobu kvalitní horská kola několik dalších orientačních běžců.

Marek Ročejdl (Jiskra N. Bor) napsal pod pedagogickým vedením Ďoubalíka diplomovou práci na téma MTBO - orientační závody na horských kolech.

1992

Na jaře uspořádali nadšenci z Brna první sérii závodů nazvanou „Olpran cup“ a to vždy o víkendu odpoledne po ukončení oblastního žebříčku pěšího OB. Jednotlivé závody se nesčítaly. Počet závodníků zpočátku kolísal mezi pěti až deseti, ovšem nutno dodat, že polovina z nich dnes jezdí v MTBO Elitě. Olpran cup pokračoval i v roce 1993 a v době největší slávy mívál přes dvacet závodníků. S nástupem celostátní soutěže se zredukoval na velmi občasný

1993

Zásadní rok pro MTBO v České republice. Orientační sporty Nové Město n/M. uspořádaly neoficiální Mistrovství republiky. V sobotu 8.5. sprint na orientačké Ochoze a v neděli 9.5. klasickou trať na speciální mapě pro MTBO - Pomezní Hvozd v měřítku 1:30 000. Oba závody vyhrál Jarda Rygl.

Pak přichází na scénu Ladislav Lepšík z Nového Boru. Na pětidenních v Doksech pořádá krátký ukázkový závod. Zájem diváků i závodníků byl nebývalý.

Téhož roku uspořádali celostátní závody ještě VŠZ Brno - cross + MTBO, (Bedřichov - 1:15 000) Elitex Jablonec n/N. - MTBO, (Harcov a Břízky - 1:15 000), OK Nový Bor - duatlon = OB + MTBO (Vřesoviště - 1:10 000) a snad ještě Sporty v přírodě Praha. Každý závod měl jinou formu a každý byl ukázkou toho, kam se MTBO také může ubírat.

Závěrem roku na valné hromadě ČSOB byla disciplína MTBO oficiálně přijata do rodiny orientačních sportů a Láďa Lepšík z Nového Boru byl pověřen sestavením komise MTBO.

Petr Ďoubalík shrnul své čtyřleté zkušenosti s MTBO do Metodických listů č. 9/93 „Orientační závody na horských kolech“.

1994

Komise MTBO začala pracovat na plné obrátky. Ještě v lednu na LOBech byla na schůzích komise dohodnuta nová celostátní soutěž - Český pohár MTBO, která prakticky ve stejné podobě existuje dodnes. Byl schválen soutěžní řád s jednoduchým bodovacím systémem a zpracován návrh pravidel, který komise v průběhu roku rozpracovala do oficiální podoby. Jednoznačně byl vyřešen problém s jízdou mimo komunikace jejím zákazem. Český pohár proběhl neočekávaně úspěšně a byl zakončen náročným mistrovstvím republiky. Postupně se na pořádání pohárových závodů

vystřídali VSK Slavia TU Liberec, Tesla Brno, VŠZ Brno, Nové Město n/M. a Elitex Jablonec.

Na podzim vyrazila česká výprava pod vedením Ládi Lepšíka na zkušnou do Francie. Jejich mezinárodní mistrovství bylo krásným závodem a naši cyklisté si odvezli spoustu vavřínů. Toto měření sil

Nejúspěšnější český „O-biker“ - Jaroslav Rygl.
Foto: M. Rygl

jednorázový závod pořádaný Teslou Brno a v této podobě přžívá dodnes.

V říjnu si novoměstští pořadatelé zopakovali trojboj, tentokrát v Radešinské Svatce. Orientační část se jela na lobáckém Rarachovi (1:25 000).

ukázalo, že český MTBO se vydal správnou cestou a zřejmě bude i hlavní silou na mezinárodní scéně.

Na základě zkušeností z Francie a ve snaze přinutit závodníky neopouštět kolo při možném doběhu na kontroly bylo přijato nové pravidlo o pevném spojení startovního průkazu s kolem.

1995

Český pohár proběhl vzorně a ve znamení postupné gradace - Luhačovice, Olomouc, Praha a Nový Bor. Bohužel, luhačovičtí při stavbě tratí předvedli, kudy se tento sport v žádné případě ubírat nesmí. Stavitel postavil na mapě Komonec trať, na které cyklistům nezbývalo než několikrát vyběhat strmé a dlouhé kopce s kolem na rameni. Celý závod připomínal pěší OB s nepřijemnou zátěží. Vše korunoval hustý déšť a hluboké bahno.

Pohár byl zakončen vrcholnou akcí Ladislava Lepšíka a pořadatelů z Boru a Liberce - mezinárodní M ČR 95 - MTBO v Radvancích u N. Boru a v Doksech. V té době to byl nejlepší závod po sportovní a zejména po společenské stránce, počet účastníků se přehoupl přes dvě stovky. Mnozí z nich vzpomínají na tento závod v superlativěch dodnes.

Na přelomu roku vyšla první část metodického dopisu Pavla Pekárka o MTBO. Další část dosud nebyla publikovaná, je „dobře“ uložená na ČSOB.

1996

Novým předsedou komise MTBO byl zvolen Jan Semík z VŠ Praha. Také bylo ustaveno oficiální reprezentační družstvo ČR s trenérem Zdeněk Martanem z Ekonom Praha. Do historicky prvního družstva byli zařazeni: Hloušková, Horáčková, Podrábská (Liberec), Zurynková, Novotná (Ekonom Praha), Vavrysová (VŠZ Brno), Podrábský, Jaroslav Rygl (Liberec), Bureš (Brno), Miroslav Rygl, Zurynek (Ekonom Praha), Folprecht (Turnov).

Český pohár pořádalo MZLU Brno, Tušimice, Nové Město n/M. a Turnov. V říjnu opět odjela česká výprava do Francie na mezinárodní mistrovství. A opět, tentokrát doslova, všechno vyhrávají naši cyklisté. V České televizi se objevil z celé akce zajímavý sestih. Ve Francii byla také ustavena komise MTBO při IOF - členem komise se stal i náš zástupce Jan Semík.

1997

Závody Českého poháru pořádali Zlín, Jihlava, Smržovka, Liberec, Ekonom Praha, USK Praha a OB Bratislava společně s pohárem Slovenským. Poprvé se jelo M ČR štafet a M ČR na dlouhé trati. Komise

MTBO se rozhodla pro rok 1998 rozdělit muže na Elitu a ostatní, čímž se zmírnilo trápení méně trénovaných borců.

Ve Francii opět vyhlásili své mistrovství za mezinárodní. Asi je jim jedno, že si medaile pořád odvázejí Češi. Komise IOF rozhodla o pořádání Evropského poháru v roce 1998.

V červenci proběhl závod vymyšlený Zdenkem Lacigou (VŠ Praha) a lakonicky nazvaný „Rocky Man“. Orientační duatlon z Prahy do Rokytnice nad Jizerou - takto skromně popisoval bulletin závod, začínající šestikilometrovým pěším Hagaby v příměstském lese Prahy. Závod pokračoval MTBO na mapách všech možných měřítek a účelů od pěšácké desítky po turistickou stovku, a to po trase dlouhé asi 200 km a končící třemi čtyřkilometrovými okruhy pro pěšáky na horské pětadvacítce. Nebývalá délka a nasazení závodníků spojené s vysokou finanční odměnou udělá z této akce patrně nejbrutálnější orienták na světě.

1998

Český pohár poprvé s Elitou - pořadatelé: Luhačovice, Tušimice, Svatava, USK Praha - společně s Evropským pohárem a tří denním OB a Hradec Králové.

Evropský pohár začal dvojjázdou na Slovensku v Nitře. Sprint měl vcelku normální podobu, zajímavou se stala dlouhá trať vedená často po silnicích a dlouhá šedesát kilometrů. Ve spojení se čtyřicetistupňovou teplotou připravila mnohým jezdcům nehezké chvíle. Další díl seriálu - USK Praha uspořádal nádherné závody, klasiku a štafety na Lipně. Poslední část EC 98 byl pro nás neobvyklý scorelauf a závěrečná klasika v Zueře, Španělsko. Teprve scorelauf určil favority celého seriálu a poslední závod rozhodl, že Evropský pohár vyhrál náš „průkopník“ MTBO Jaroslav Rygl (Dukla Liberec) a Marie Hrdinová (Univerzita Olomouc).

Komise MTBO IOF dostala požehnaní z míst nejvyšších a pro následující rok byl vyhlášen Světový pohár. Jasnější podobu dostává mezinárodní mapový klíč. Česká komise MTBO zařadila jako jeden ze závodů Českého poháru scorelauf a navíc v domácím seriálu se zvýšil počet závodů na dvanáct.

1999

Všechny domácí disciplíny měly nebývalou kvalitu. Český pohár pořádal Zlín, Ekonom Praha (poprvé scorelauf), Vratimov, Svatava, Smržovka a MZLU Brno. Závod na dlouhé trati uspořádala Smržovka na hřebeni polské části Jizerských hor.

Světový pohár začal v Rakousku vydařenou klasikou. Naším reprezentantům vyrostli více než důstojní soupeři a soutěž je dramatická a kvalitní od prvního závodu.

Česká část, brněnské závody u Jedovnice, svoji neopakovatelnou atmosférou ukázala světu to, co je při našich pohárových závodech normální. V cíli všichni zapomněli na to, že by měli být nevráživými soupeři a sbratřili se v jednu velkou a šťastnou rodinu bez jazykových a společenských bariér.

Celý světový pohár vyvrcholil takřka happenin-gem nedaleko Barcelony. Dramatický boj o prvenství mezi muži teprve posledním závodem rozhodl ve svůj prospěch Sylvain Mougin z Francie. Náš Jiří Procházka svoji šanci prokufroval a skončil celkově druhý. Marie Hrdinová měla s vítězstvím mnohem víc práce než předešlý rok, ale na to se historie neptá. Obě medaile a umístění všech dalších reprezentantů dělá z České republiky současnou bikerskou velmoc.

Rok 1999 jakoby symbolicky uzavřel kapitolu vývoje orientačního bikingu od dětských plen, kdy

se závodníci pouštěli do lesa na neuvěřitelných strojích, často bez znalosti byt jen základních prvků jízdy terénem až po rok, kdy ti samí se řítí lesem při závodech seriálu Světového poháru na kolech z kosmických materiálů.

Za uplynulou dekádu u nás vznikla nová disciplína OB, získala si své příznivce, dostala pravidla a regule, má celostátní soutěž, nejlepší repre-team na světě a vysoký mezinárodní kredit získaný sportovními výkony, diplomatickým jednáním v komisi IOF i pořádáním kvalitních závodů Evropského a světového poháru.

A dál? Pílí závodníků i pořadatelů se podílet na tom, aby také v dalších letech naše republika udržela vysokou nasazenou laťku. Vždyť už v roce 2002 očekáváme první mistrovství světa. Přejme si, aby se nejen podařilo zvítězit v konkurzu na jeho pořádání, ale také obhájit v dalších světových i domácích MTBO naše výborné sportovní pozice.

Horský OB, sportovní trekking a rogaining

autor: Tomáš Prokeš

Orientační běh prošel od roku svého vzniku 1897 dlouhým vývojem. Tak, jak se změnila společnost a lidé, změnil se i orientační běh. A stejně jako mají dnešní olympijské hry málo společného s prvními novověkými OH z roku 1896, má i dnešní OB jen velmi málo společného s OB před 100 lety.

Řada věcí se určitě změnila k lepšímu, ale zejména v posledních letech začínají orientační běžci pozorovat, že komercializace a snaha o „diváckost“ posouvá OB do jiné roviny a výtěšňuje tak z OB spojení s drsnou přírodou a náboj dobrodružství (neúměrné zkracování tratí, přenesení závodů do blízkosti měst či přímo do městských parků apod.). A tak je celkem logické, že se někteří nespokojení orientáči stali průkopníky směrů, které se snaží vrátit orientačnímu běhu původní náplň a snad přináší i něco navíc.

Tyto směry „orientace v terénu“ (výstižnější jsou asi anglické termíny „cross country navigation“ nebo „orienteeering“) vznikly nezávisle na sobě v Evropě i v zámoří (Austrálie, USA). A jelikož přírodní i společenské podmínky jsou v těchto oblastech

rozdílné, nelze se divit, že se tato sportovní odvětví od sebe poměrně značně liší. A to nejen charakterem soutěží, ale složením závodníků, kteří se těmto sportům věnují. Zatímco v Evropě se pohybuje podíl klasických orientačních běžců mezi 50 - 90 % a tyto sporty jsou proti OB spíše popelkou, v Austrálii je tento podíl pouze okolo 30 % a v některých teritoriích počet „bushmanů“ holdujících rogainingu značně převyšuje počet klasických závodníků.

Základní charakteristiky všech těchto směrů jsou stejné:

- 1) Jsou založeny na týmu - soutěží dvou- a vícečlenné týmy - Muži, Ženy, Mix.
- 2) Mají (ultra-) vytrvalostní charakter - soutěž trvá několik hodin denně i více.
- 3) K orientaci v terénu se používá turistických map 1:25 000 až 1:50 000 - velká výhoda proti klasickému OB - soutěžít mohou i „obyčejní smrtelníci“, nejenom orientační specialisté.

Evropa

V Evropě jako světové základně OB byla provázána s klasickým OB větší, a proto i podoba obou sportů je zřetelnější. Jde o převážně dvoudenní závody dvojic na trati s pevným pořadím kontrol (tj. obdobně jako u klasického OB). I zde rozlišujeme dvě poddisciplíny: „horský OB“ = závody bez povinného vybavení a „sportovní trekking“ = závody s povinným vybavením pro bivakování a pobyt v horách.

Mistrovství světa či Evropy nejsou v „horském OB“ organizována, neboť IOF nejeví o tyto závody velký zájem a přes určité snahy organizátorů největších evropských závodů o spolupráci, nejsou tyto aktivity dostatečně koordinovány z jednoho centra. Seriál závodů „International Marathon Orienteering Trophy“ v roce 1998 byl jistým pokusem o zorganizování dlouhodobé evropské soutěže. Terminologie není ještě ustálená a tak se pro označení těchto závodů používají různé názvy - „Mountain Marathon“, „Marathon Orienteering“, „Mountain Orienteering“ apod.

„Zbytek světa“ (Austrálie, USA, ...)

Jinak než v Evropě se vyvíjela situace v zámoří, kde OB nemá takovou pozici jako v Evropě. Největší iniciativa vzešla z Austrálie a ovlivnila celou asiopacifickou zónu (Nový Zéland, USA, Kanada apod.). Již v roce 1947 se v Austrálii konal první závod v 24 hodinové pěší navigaci (TWALK). V roce 1976 se začaly pravidelně pořádat závody v sportovní disciplíně „cross country navigation“, která dostala název „rogaining.“

Hlavním rozdílem rogainingu proti závodům v „horském OB“ v Evropě je volné pořadí kontrol - dle terminologie OB se vlastně jedná o tzv. scorelauf s časovým limitem, který ovšem bývá podstatně delší než u klasického OB - 6, 12 nebo i 24 hodin.

Rogaining má vlastní mezinárodní federaci - International Rogaining Federation (IRF, založena v r. 1989), která od roku 1992 pořádá Mistrovství světa v rogainingu. MS v roce 2002 bylo přiděleno poprvé do Evropy a hned do České republiky!

Přehled dosavadních a plánovaných MS:

1992 - AUS, 1996 - AUS, 1998 - CAN,
2000 - NZL, 2002 - CZE.

Česká republika

V České republice (resp. v Československu) podobné aktivity prakticky neexistovaly. Až v roce 1996 byla skupinkou nadšenců z okruhu reprezen-

tačního družstva ČR v orientačním běhu založena samostatná Česká asociace rogainingu a horského orientačního běhu (ČAR), která dala impuls k organizování soutěží ve výše uvedených sportovních odvětvích i v České republice.

První zkušenosti

Úplně první zkušenost s rogainingem získali běžci z České republiky v roce 1990, kdy se na startu The Most Awesome Rogaine v Kanadě objevili reprezentanti tehdejšího Československa (Kačmarčík, Prokeš a spol.). Tito závodníci přejížděli společně se skupinou známého švédského „O-misionáře“ Peo Bengssona mezi závody Světového poháru v OB z Kanady do USA.

První závod v rogainingu (na 12 a 24 hodin) se konal po založení ČAR v roce 1997 (jako 1. otevřené M ČR). V Českém ráji jej uspořádal tým pod vedením Honzy Vokurky a hlavní kategorii vyhrála česko - finská dvojice Seidl - Kakko. (Iiro Kakko se v roce 1998 stal prvním mistrem světa!) Od té doby se koná M ČR v rogainingu na 12 a 24 hodin pravidelně.

V roce 1998 se poprvé reprezentanti ČAR zúčastnili MS v rogainingu. V Kanadě na 3. MS startovala dvojice David Rožek - Petra Málková (v kategorii Mix) a známý český ultravytrvalec Tomáš Rusek s Američanem Tomem Possertem (v kategorii Muži). Týž rok kandidovala ČAR na pořádání 5. MS v rogainingu, které jí bylo pro rok 2002 skutečně přiděleno!

V České republice bohužel nejsou příliš dobré podmínky pro rogaining - husté osídlení a komunikace, málo velkých celistvých ploch lesa, přísná omezení ze strany ochránců přírody a státní správy v lesích apod. I proto ČAR organizuje více závodů v horském OB a sportovním trekkingu, při kterých lze výše zmíněné problémy lépe obejít.

Přehled Mistrovství ČR v rogainingu:

rok	prostor	centrum	pořadatel
1997	Český ráj	Branžež	SK Břizky
1998	Ralsko	Plouznice	RC Turnov
1999	Lužické hory	Mařenice	KOB Děčín
2000	Džbán + Křivoklátsko		SKOB Slaný

Horský orientační běh

Poměrně velkou popularitu mezi orientačními běžci v České republice získaly závody v horském OB, které přece jen kladou na prostor závodu i na závodníky menší nároky než např. rogaining na 24 hodin.

První závod na území České republiky se konal v říjnu 1996, těsně po založení ČAR, v Českém ráji a organizovali jej členové RC Turnov pod vedením Vaška Zakouřila ml. Tento závod byl ještě pouze jednodenní, ale od té doby jsou až na výjimky vypisovány závody v horském OB jako dvoudenní.

Stejně jako v rogainingu se i v horském OB začalo od roku 1997 konat M ČR, spojené navíc s Přeborem Armády ČR. Mistrovství se pravidelně účastní 200 - 250 startujících, což je u takového extrémního sportu relativně velký počet a dokladuje to zvýšený zájem o podobné aktivity ze strany orientačních běžců.

Přehled Mistrovství ČR v horském OB:

rok	prostor
	centrum pořadatel
1997	Jizerské hory
	Liberec Dukla Liberec, VSK TU Liberec
1998	Brdy
	Jince Extrem Club Slaný
1999	Novohradské hory
	Nové Hradby TJ OB České Budějovice

2000 Děčínská vrchovina
Severotuk Ústí n/L.

Sportovní trekking

V České republice je sportovní trekking z trojice sportů ČAR nejmladší disciplínou. První závod pořádal vizovický klub Gemma Marathon Orienteering na podzim roku 1998 a zúčastnilo se ho pouze několik týmů. Již rok 1999 však naznačil zvyšující se zájem o tyto závody, zejména ze strany výkonnostních turistů. V Evropě se podobné závody organizují již několik desítek let a na největším z nich - Raid IGN-Francical - startuje každoročně okolo 3000 závodníků.

Základní odlišnost od horského OB spočívá v povinném vybavení, se kterým musí závodníci absolvovat celý závod a v zákresu tratí samotnými závodníky po startu podle zadaných souřadnic kontrolních bodů. Závodníci musí mít vybavení pro bivak (stan a vaření) včetně lékárníčky a výstroj pro rychlý pohyb podle mapy v horském terénu. Tím získává tento závod své zvláštní kouzlo.

Park včera, dnes a zítra

autor: Petr Hranička

Patrně již většina z vás zaznamenala, že se v 90. letech objevilo zase něco nového. Po historicky nedávné premiéře krátké trati při WOC 91 - Mariánské Lázně a novince v organizaci závodu - systém Hagaby (WC 94 - DEN) bylo v roce 1995 vyzkoušeno další zrychlování, zatraktivňování a přibližování OB veřejnosti. Objevil se parkový orientační běh, který se začal mohutně rozvíjet.

Včera

Na první pohled se zdá že to vše začalo před několika málo lety, ale skutečnost je - jako téměř vždy - trochu jiná.

Něco jako parkový OB bylo i v minulosti, i když to mělo jiný význam i název. Byl to již dříve zmiňovaný orientační běh pro veřejnost - akce typu „Buď fit“, resp. „Kufrování s Dominem“ - prostě snaha přiblížit orientační běh veřejnosti. Např. brněnští orientáři uspořádali v roce 1975 OB pro veřejnost společně s deníkem Rovnost - mapa „Hrad“ za účasti

cca 200 závodníků. Podobné akce proběhly v Gottwaldově, v Hradci Králové, v Ostravě, v Třinci a v dalších lokalitách. To vše ale byly orientační akce veřejné a propagační.

Dalším z propagačních pokusů byly „městské OB“ - např. v roce 1990 v předvečer závodů Světového poháru v Krakově (POL), v roce 1992 - USA, New York jako zpestření mezi závody WC v USA a Kanadě, resp. v roce 1994 při finále WC v německém městě Quedlinberg. O závodě v New Yorku Ropек napsal: „...už tehdy vyhrál Carsten Jorgensen, já byl někde vzadu. Nebralo se to vážně, bylo to spíše zpestření prohlídky města a Central Parku...“ V Krakově dokonce uspořádali pro zvýšení zájmu veřejnosti ve městě štafetové závody - 3 H + 2 D.

Nakonec nám zůstává nejtradičnější, největší a naprosto jedinečný vrchol městských závodů, závod v labirintu úzkých uliček a nepřekonatelných kanálů pohádkových Benátek v Itálii. Asi značná část čtenářů si na vlastní kůži zkusila, jak chutná tento

specifický, ale regulérní „City OB“. První ročník tohoto oblíbeného závodu proběhl již v roce 1980. Je zajímavé, že po absolvování tohoto závodu v nulové nadmořské výšce docela bolí nohy díky „převýšení“ - přeběhům těch všech možných lávek a mostů - stejně jako při OB v kopcích.

Současný parkový OB začal - kde jinde než ve Skandinávii, pravděpodobně již v roce 1994. Nutno však podotknout, že jsme u nás nástup „parků“ zachytili od samých začátků. K jejímu zrodu se hlásí i současná legenda OB Švéd Jörgen Martensson. Základní myšlenka - získat peníze pro OB při jeho současné propagaci. Šlo o to vytáhnout OB z lesa a udělat z něj diváckou disciplínu, ukázat jej lidem z měst a hlavně potencionálním sponzorům tak, aby sledování tohoto závodu bylo poutavé a časově nenáročné.

Diváci se samozřejmě nejlépe „přitáhnou“ ve větších městských aglomeracích a tam se dá OB nejlépe ukázat v parcích. Budou-li diváci, budou masmédia, budou-li masmédia, budou sponzoři. Jednoduché úvahy a parkový OB je na světě (doufám, že pojem „parkový OB“ se za dosavadní dobu dostatečně vžil, i když některé „parkové“ závody probíhají spíše jako „městské“ v uličkách historických center měst). Účast diváků při parkovém OB je mnohem méně problematická než při klasickém OB někde na louce u lesa. Lepší dostupnosti i rychlý průběh závodu pro parkového diváka klade mnohem menší nároky na jeho čas.

Shrnuto: při „parku“ jde o závody propagačního charakteru, kterým byla zpočátku vtisněna některá zásadní pravidla:

- parkový závod je zcela podřízen divákovi ⇒ široká propagace,
- minimální počet kategorií ⇒ jednoduchost,
- informovanost diváka ⇒ o účastnících i o aktuálním průběhu závodu,
- účast co nejatraktivnějších běžců ⇒ reprezentace, hvězdy, ...
- rychlý spád závodu ⇒ krátký startovní interval, malý celkový počet závodníků,
- maximální přehled o trati při zachování orientační náročnosti pro závodníky,
- účast tisku, televize apod.,
- účast významných osobností regionu (ze sféry politické, kulturní, sportovní či jiné).

První „park“ s mezinárodní účastí se v České republice konal v roce 1995 v Praze na Petříně, tzv. „nultý“ ročník jakési světové série parkových závodů za účasti mnoha světových es OB, medií a sponzorů. I Ruda Ropak se zúčastnil a takto závod komentoval:

...neběžel jsem dobře, dělal jsem klasické parkové bláznoviny včetně nezdařeného překonávání Hladové zdi... Odezva na tento závod byla velice příznivá jak ze strany sportovních pozorovatelů, tak i veřejnosti, která se zde s OB seznamovala třeba i poprvé.

Skupina lidí, která tyto první parkové závody iniciovala, velice brzy pochopila, co vše se zde dá dokázat. První snahy o spolupráci s IOF však ztroskotaly na konzervativním aparátu a jeho vedení, a tak vznikla samostatná organizace s názvem Park World Tour (dále PWT), která si do počátku své existence dala za úkol uspořádat oficiální sérii parkových závodů po celém světě za účelem masivní propagace OB.

Dnes - Park World Tour

V předsednictvu PWT nejsou žádní bezvýznamní lidé. Prezidentem společnosti je Fin Anders Vestergård, novinář se širokými styky v „press“ světě. Dalšími členy jsou zástupci firmy Silva, šéfredaktor časopisu Skogssport, náš bývalý dlouholetý úspěšný reprezentant a reprezentační trenér Jaroslav Kačmarčík a další.

První „ostrý“ ročník PWT 1996 měl celkem 4 závody, tři ve Skandinávii a čtvrtý - finálový - opět v Praze, tentokrát ve Stromovce. Na celou sérii byly uzavřeny kontrakty se 30 závodníky z čela Světového poháru OB - 15 mužů a 15 žen. Další (domácí) závodníky mohl do startovní listiny zařadit pořadatel. V každém závodě byly vypsány peněžitě odměny pro vítěze, celou sérii sponzorsky zaštiťoval hlavní sponzor Ericsson a řada dalších místních sponzorů. V tomto ročníku se objevily různé typy tratí. Norský byl velice mapově náročný a přibližoval se hodně klasickému pojetí OB, ve Finsku bylo připraveno show při překonávání malé říčky. I náš závod ve Stromovce byl výjimečný (a velmi kladně komentovaný) díky dvěma okruhům tratí, divácké kontrole v jezírku a zajímavým pasážím tratě např. mezi poutovými atrakcemi na pražském Výstavišti apod. Nelze ale zapomenout na jeden z hlavních důvodů pořádání PWT - do svazové pokladny díky závodu a smlouvě na budoucí akce přibyl nemalý obnos (alespoň v měřítcích OB).

Celkově v tomto ročníku zvítězil Švéd Martensson před Rudolfem Ropkem, v ženách vyhrála Kolkkala - Finsko.

Druhý ročník byl ještě evropská záležitost. 8 závodů proběhlo ve Skandinávii - 2x SWE, FIN, NOR a ve střední Evropě - CZE (Český Krumlov), HUN, AUT a ITA (Venezia). Mezi vítězi jednotlivých závo-

dů se objevovala známá jména - Martensson, Mogesen (Dánsko), Švédka Svärd, Böhms z Rakouska a také náš Ropek, který nakonec celkově zvítězil.

Další ročníky PWT 1998 a 1999 měly již světový punc. Mimo osvědčené evropské země (1998 - CZE, Olomouc) to byl i daleký východ - Čína a Japonsko. Tam získal tento nový druh OB velkou odezvu. Pro náš OB je lichotivé, že tam se Rudovi Ropkovi dařilo. Ročník 1998 opět vyhrál, v roce 1999 obsadil celkově 2. místo. Je docela zajímavý pohled na obálku časopisu „Orientační běh“ č. 2/98 s fotografií Rudy

„Císařský pár PWT“ 98 - Gunnilla Svärd, SWE + Rudolf Ropak, CZE. Foto: archiv

v čínském císařském úboru a s titulkem „Rudolf Ropak - čínský císař PWT“.

Jak se vyvíjel „park“ v České republice? Po mezinárodní premiéře 1995 v Praze na Petříně a dalším závodě o rok později ve Stromovce zakotvila tato disciplína i na Moravě, kde se v roce 1997 v rámci třídenních závodů Brko Cup běžel v Prostějově parkový Geovap Cup za účasti Jörgena Martenssona. Neoficiální Mistrovství ČR 98 v Olomouci proběhlo jako předehra 9. závodu PWT 98. První

Mistrovství ČR 99 v „supersprintu“, jak se u nás začal parkový závod nazývat, úspěšně uspořádal pražský USK na Konopišti. Tratě byly poměrně dlouhé, ale přesto zvítězili naši nejlepší „parkeři“ Jana Cieslarová a Ruda Ropak. V téže roce proběhlo v Prostějově oficiální Mistrovství Moravy a Slezka.

Zítra

Jak vidí budoucnost parkových soutěží Mr. Park Rudolf Ropak?

Objevují se názory, že parkový OB může přerůst klasický OB, především díky jeho současné popularitě a většímu přílivu peněz. Toho se nebojím. Za PWT stojí lidé, kterým jde především o samotný OB, jako takový. Budoucnost parkových závodů (nebo lépe nového druhu OB) je však nejen v rukou lidí, kteří se pohybují kolem, ale i těch ostatních, diváků, sponzorů a dalších. I na nich záleží, jak veřejnost tento sport přijme.

Postoj IOF k parkovým závodům není dosud jednoznačný, seriál PWT není zahrnut do jejich oficiálních soutěží. Je zde možná analogie s prosazením krátké tratě koncem 80. let. Tehdejší postoj části orientační veřejnosti i IOF ke sprintu nebyl vždy kladný. Dnes je krátká trať plně uznávaná mezi širokou veřejností s oficiálním statutem mistra světa. To však nic neubralo na vážnosti a důležitosti klasické trati, jejíž vítěz je mezi orientačními běžci stále považován za skutečného krále orientačního běhu.

Pokud by se i parkové závody braly touto cestou, nevidím v tom žádný problém. Mluví se hodně o specializaci na parkové závody, ale z vlastní zkušenosti vím, že je především nutná poctivá atletická a orientační příprava. Rychlost je dnes potřebná v každém OB závodě a parkový závod z tréninkového hlediska jen napomůže k jejímu zdokonalení. Další pozitivum jsou především schopnost koncentrace pod maximálním tlakem, schopnost se rychle rozhodovat a v neposlední řadě i schopnost ignorovat nepříznivé vlivy okolí - diváky, televizi, spíkrky a vůbec celou tu atmosféru kolem. S takovým prostředím se při normálním OB prakticky nesetkáme. I to nás může na vrcholných závodech vyvádět z míry.

Pro mě jsou tedy parky velmi vítaným zpestřením, díky úspěšnosti v nich a finančním premiím si také mohu dovolit podstatně víc i v přípravě na klasický OB. Nedovedu si představit udržovat se na vrcholové úrovni po skončení studií bez podpory mateřského oddílu Dukla a bez současných finančních podmínek. Parkové závody tak mohou být i nadějí pro pokračování v kariéře dalších neskanálovských běžců.

Závěrem je asi vhodné citovat slova Agostina Doseka, učitele tělocviku, bývalého maďarského reprezentanta a pořadatele závodu PWT 97 v Budapešti: *Myšlenka PWT je výborná, ale doufám, že nikdo nezapomene, že tento druh OB slouží hlavně k podpoře jeho klasických forem. Nechtěl*

bych se dožít toho, aby byli vychováváni parkoví specialisté, aby se pořádaly masové závody v zakoupených městských parcích. To jistě lidskému zdraví moc neprospívá. Běhejme orienták v lesích, kam patří, a v parcích pak dělejme pouze jeho propagaci s pomocí nejlepších „lesních“ závodníků.

ROB včera a dnes

autor: Sekretariát ROB

Na území Československa se radiový orientační běh - ROB objevil počátkem 50. let, kdy si členové v mnoha radioklubech zpestřovali klasické navazování spojení jednoduchými soutěžemi v hledání vysílačů v terénu. První oficiální soutěž tohoto druhu se uskutečnila 14.června 1959 v Praze - Kobyliších. Celkem 15 radioamatérů (včetně rozhodčích) se utkalo v „honu na lišku“ v pásmu 3,5 Mhz (80 m). Podobným zpestřením byla i spolupráce s turisty - pořadatelé orientačních závodů, kteří využívali znalostí a možností radioamatérů pro zabezpečení spojení mezi kontrolami při OZ - 50. léta v Gottwaldově i jinde.

Skutečný rozmach nového sportu v naší republice nastal v roce 1960, kdy se začaly pravidelně organizovat soutěže v obou pásmech - 3,5 MHz (80 m) i 144 MHz (2 m) - od okresních přeborů až po Mistrovství republiky. První domácí šampionát se uskutečnil 29.9. - 2.10.1960 v Klánovicích u Prahy. O premiérový titul Mistra ČSSR bojovalo 16 závodníků. Významným mezníkem se stalo Mistrovství ČSSR v roce 1966, kdy byly poprvé použity „mrtvé“, neobsazené kontroly. Místo záznamů rozhodčího do startovního průkazu si průchod kontrolou značili závodníci sami razítkem. Využití tohoto způsobu značení výrazně zvýšilo sportovní kvalitu a náročnost soutěže - obdobně jako u klasického orientačního běhu.

Mistrovství ČSSR 1966 uzavřelo období, kdy nejlepšího běžce republiky určovaly výsledky jednorázového mistrovského závodu. Došlo ke změně ve struktuře soutěží, byl zaveden systém výkonnostních tříd a domácí šampionát tvořilo několik mistrovských závodů.

V průběhu 70. let se prosadily nové kategorie: v roce 1973 vznikla kategorie žen a juniorů, v roce 1975 přibylí veteráni nad 40 let. Došlo i k dalším

změnám. V roce 1976 se v systému domácích soutěží opět obnovil princip postupových závodů od okresních přeborů až po hlavní závod sezóny - mistrovství republiky. O rok později došlo k definitivní změně názvu tohoto sportu - z „honu na lišku“ na „radiový orientační běh“ - ROB.

V 80. letech se ROB dále rozvíjel. Výrazně se posílil běžecký charakter závodů a při špičkových soutěžích se začaly využívat mapy pro klasický OB. V té době již existovalo mnoho základen po celé republice a patřičná pozornost byla věnovaná i výchově a přípravě mládeže. Důležitým momentem v dalším rozvoji ROBu bylo zahájení rozsáhlejší výroby přijímačů pro ROB specializovanými firmami. Do té doby si přijímače závodníci sestavovali převážně sami. Dnes se již většina vrcholových závodníků soustředí pouze na sportovní výkon a přestává být radioamatéry v pravém slova smyslu.

V poslední dekádě tohoto století se výrazně zvyšuje výkonnost českých závodníků a naše země patří už k tradičním medailistům na evropských a světových šampionátech. Za těmito úspěchy stojí nejen dobrá fyzická a technická připravenost závodníků, ale i dobrá práce s mapou, která naše závodníky zvýhodňuje především v mapově náročných prostorech světových soutěží. To se projevilo i na posledním Mistrovství Evropy v Chorvatsku, kde v kopcovitém a těžko průchodném terénu naše výprava patřila opět k neúspěšnějším.

Vrcholné soutěže ROB ve světě

První Mistrovství Evropy se uskutečnilo již v roce 1963 v tehdejší SSSR. Naše republika byla pořadatelem ME v roce 1967. V roce 1980 proběhlo v Polsku první Mistrovství světa, s dvoletým cyklem. Hned na tomto MS vybojoval Mojmír Sukeník zlatou medaili v pásmu 2 m, Zdena Vondráková byla na

80 m stříbrná. Až do roku 1992 probíhaly pouze světová mistrovství. V roce 1990 pořádalo Československo MS na Štrbském Plese, kde Vít Pospíšil vybojoval zlatou a bronzovou medaili. V roce 1993 se ROB opět vrátil k pořádání ME, chybělo každoroční porovnání výkonnosti na mezinárodní úrovni. Evropské mistrovství pořádala Česká republika v roce 1993 na Milovech.

Celkově získali naši reprezentanti od roku 1993 celkem 37 medailí. (Mistrovství světa - 9 zlatých, 6 stříbrných a 6 bronzových, Mistrovství Evropy - 5 zlatých, 9 stříbrných a 2 bronzové).

Mezi nejúspěšnější medailisty patří: Vít Pospíšil, Karel Fučík, Michaela Omová, Mojmír Sukeník a další reprezentanti naší republiky.

Centrum historie OB

autor: Jan Žemlík

Centrum historie OB vzniklo v roce 1984 jako součást Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně - tehdejší Gottwaldově. Proč zrovna v tomto městě?

Gottwaldovský oddíl turistů a lyžařů uspořádal 21. října 1950 první český OB „Pohár města Zlína“.

Gottwaldov, pokračovatel původního turistickolyžařského oddílu. Jedním z dalších důvodů je také skutečnost, že se zde našlo pár lidí - orientáků, kteří se již koncem 60. let začali věnovat historii orientačního běhu.

Původně jsme se snažili jen shromáždit úplnou dokumentaci všech ročníků Poháru města Zlína. Vycházeli jsme z osobního archivu „duchovního otce“ československého OB Zdeňka Němce. Podařilo se a dnes existuje kompletní a unikátní dokumentace všech dosavadních 50. ročníků PMZ. Postupně se sbírky rozšířily i na ostatní důležité orientační soutěže v republice, nakonec se „orientační historici“ začali věnovat i historii OB ve světovém měřítku.

První neumělé pokusy prezentovat historii gottwaldovského oddílu se datují rokem 1975, kdy u příležitosti třídenního „Spartakiádního srazu OB - Gottwaldov 75“ bylo ve školní třídě vystaveno to, co se tehdy autorům výstavy podařilo dát dohromady. Asi to bylo něco nového, o amatérskou výstavku byl docela slušný zájem. Zájem povzbudil a dal impuls pro další činnosti při archivaci tohoto sportu.

Další prezentace historie OB byla v roce 1983 při závodech „3 dny OB Gottwaldov 83“. Sbírký se již rozrostly, expozice zabrala celé přizemí školy v Mysločovicích, kde bylo centrum závodu. To ale již nebyla amatérská výstavka, pořadatelé třídenních závodů požádali o odbornou spolupráci pracovníky Muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově. Pod vedením jejich pracovníků

Výstavka „Gottwaldov 1975“

Foto: J. Valenta

Bylo to v Chřibech, u turistického hotelu „Bunč“. Tento závod je od té doby pořádán každoročně, bez přerušení a má tedy za sebou plných 50 ročníků. Ve Zlíně je také nejstarší klub OB v ČR - SKOB Zlín, který byl založen již v roce 1966 jako oddíl OB TJ

Expozice „Orientační běh v ČSSR“ 1983.
Foto: Kubík

vznikla výstava, která již snesla profesionální měřtko. Vřak ji také navštívila značná část účastníků závodů.

Výsledkem této spolupráce bylo v roce 1984 podepsání Dohody o spolupráci mezi Muzeem jihovýchodní Moravy v Gottwaldově a Svazem OB ČÚV ČSTV Praha, která se stala základem současného Centra historie OB. Jeho vedením svaz pověřil Jana Žemlíka, člena gottwaldovského oddílu OB.

Nastala doba systematické mravenčí práce. Bylo nutno jednotlivé dokumenty a sbírkové předměty evidovat, třídit a připravovat pro uložení do archivu, který je dodnes ve zlínském zámku, sídle muzea. Tehdy ještě bez počítačů, vše se zpracovávalo ručně, pouze na psacím stroji. Základem sbírek se staly materiály Poháru města Zlína. Archiv PMZ je dnes již velmi cenný. Je to prakticky kompletní dokumentace vývoje OB v ČR. Zlínský závod patří mezi pět nejstarších OB na světě a jeho archiv je skutečně unikátní.

Po této etapě pokračovalo doplňování archivu o další důležité materiály dokumentující historii OB v České republice i ve světovém měřítku. V roce 1980 byla u příležitosti 30. výročí československého OB vydána publikace „30 let OB“, o dva roky později, k 30. ročníku mistrovství, vyšla další brožura - přehled mistrů republiky a vítězů žebříčků „Naši nejlepší“. V roce 1986 navštívil archiv OB generální sekretář IOF pan Lennart Levin (SWE).

Dnes archiv obsahuje téměř 2000 číselovaných sbírkových předmětů, přes 1300 fotografií, 30 video- a audionahrávek. V archivu jsou takové zajímavosti jako mapa prvního orientačního běhu na světě, který

byl uskutečněn v již v roce 1897 nedaleko norského hlavního města Oslo, startovní číslo z prvního Mistrovství Evropy v roce 1962 v norském Løten, všechny doposud vydané poštovní známky s orientační tematikou, mapa kráteru japonské sopky Fudži, ve kterém skutečně proběhl orientační běh a mnoho dalších ojedinělých dokladů o rozvoji orientačního běhu. Najdete tam první pokusy norských mapařů z poválečných let, kdy se v Norsku začaly tvořit první mapy pro OB. Také tam je původní dres Zdeňka Lenharta, ve kterém si doběhl pro první českou medaili z MS 1970 v NDR, startovní čísla dvojnásobného mistra světa Švéda Jörgena Martenssona z WOC 91 (TCH) a WOC 95 (GER), kdy Jürgen získal světové tituly. Pro „lobáky“ asi budou zají-

mavé ukázky lyžařských vázání a lyží, na kterých se u nás v 50. letech běhaly první LOBY, ve sbírkách jsou vývojové typy zlínských „orientek“ a jiné zajímavosti.

Dalším mezníkem v naší činnosti byl rok 1991. V květnu, při závodech Čs. Poháru v Gottwaldově, byla slavnostní vernisáž dlouhodobé expozice orientačního běhu ve výstavních prostorách zlínského

Vernisáž expozice OB ve zlínském zámku 91
Foto: Kubík

zámku. Pracovníci muzea, kteří již zažili mnoho vernisáží, byli překvapeni, když viděli přes 300 orientáků, kteří si se zájmem prohlíželi expozici. Prý něco takového muzeum dosud nezažilo.

Druhou významnou akcí tohoto roku byla expozice při WOC 1991 v Mariánských Lázních. Ta

už byla skutečně na úrovni. Mimo klasické výstavní panely a vitríny s trojrozměrnými předměty, umístěné ve velmi pěkném prostředí prodejny Sklo-exportu na kolonádě, byl při této expozici prezentován i 18 minutový videoseřítih z minulých WOC.

Úspěch výstavy byl opět podnětem pro hledání dalších možností prezentace archivářských činností. Byla to televizní prezentace archivních materiálů LOB při WC Ski 93 v Liberci, příležitostně expozice při WC 94 - CZE, Jičín, WOC 95 - GER, Detmold, JWOC Ski 96 - SVK, B. Bystrica, při WC Ski 97 - CZE, Nové Město na Moravě a při WMOC 98 - CZE, Nový Bor. Výstava v Německu byla impozantní, ve spolupráci s německou stranou bylo prezentováno více než 60 panelů z historie orientačního běhu v Německu.

V roce 1997 byla trvalá expozice přepracována a umístěna do výstavních prostor malenovického hradu (součást Zlína). V současné době je expozice opět v rekonstrukci a bude situována v prostorech památníku u osady Ploština cca 40 km východně od Zlína. Její umístění není zrovna nejvhodnější, ale Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně nemá pro tuto expozici vhodnější objekt.

Archiv OB posloužil také jako studijní materiál pro několik diplomových prací se zaměřením na orientační běh, vývoj map apod.

V tomto období se hledaly nové, moderní cesty, jak prezentovat historické sbírky pomocí počítačové technologie. Archivní seznamy byly převedeny do počítačových databází, některé vybrané fotografie i videozáznamy byly převedeny do digitální formy. Výsledkem těchto činností bylo vytvoření CD-ROM - „Result Database System“, které zpracoval Pavel Zemlík (Zlín). Je to první „cédéčko“ na světě věno-

vané výhradně orientačnímu běhu, jeho historii v číslech a faktech. V přehledu hlavních údajů ze všech světových orientačních soutěží - WOC, WOC Ski, WC, JWOC, PWT a dalších je možno vyhledat datum a místo jednotlivých závodů, výsledky všech startujících (přes 3000 jmen), značnou část použitých map, informace o tratích, loga soutěží a další zajímavosti. Úspěšnost jednotlivých zemí dle získaných medailí je zobrazena graficky, CD je doprovázeno fotografiemi některých závodníků a jejich osobními údaji, fotografiemi a videozáběry ze světových soutěží i hudebními znělkami některých WOC. Je to mohutný „balík“ přehledně sestavených a pohodlně vyhledatelných informací o světovém orientačním běhu. V roce 1999 byl obsah CD rozšířen o program Zbyňka Černína „Orienteering Organizer“. Zpracovatelé také zabezpečují průběžnou aktualizaci.

„Result Database System“ byl poprvé úspěšně prezentován jako součást expozice při světové veteraniádě WMOC 98 v Novém Boru. Tam také předváděl další spolupracovník COH Zdeněk Lenhart „Archiv českých map pro OB“, v němž je evidováno, lokalizováno a archivováno na 3000 titulů orientačních map.

V lednu 1999 se stabilizovala organizační struktura. Bylo vytvořeno občanské sdružení Centrum historie OB s úkolem vytvářet organizační a finanční předpoklady pro úspěšnou činnost ve spolupráci se zlínským muzeem, pro výstavní a publikační aktivity a další činnosti související s historií OB. Členy COH jsou ti, kteří se na historické a archivační práci podílejí. Prezentační činnosti COH a jeho profil najdete na internetových stránkách <http://orienteering.shocart.cz/rds>.

A co na to já?

autor: Zuzana Perůtková (Výňatky ze seminární práce luhačovické závodnice D 16 - leden 2000)

Orientáku se věnuji závodně a moc mě to baví. Ne že bych tedy byla nadšenec, který žere jen ten závod, šíleně rád trénuje (ono i když se to někomu může zdát nemožné, existují i tací) a sportuje jen pro své výsledky. Do našeho luha-

čovského oddílu OB jsem se přihlásila spíš kvůli tomu, abych si našla kamarády, nějaký kolektiv. A to se povedlo. Odvažuji se říct, že orientáci jsou fakt skvělí lidi, mnohem lepší než nějací atletové apod. I když se říká, že sportovci jsou féroví a skromní, není to tak docela pravda. Jakmile se totiž sport začne dělat na vyšší úrovni a začíná jít o peníze a slávu, férovost je tatam (nechci ale tvrdit, že je

tomu tak u všech špičkových atletů a ostatních sportovců). Jenomže orienták nikdy nikoho neproslavil a asi ani nikdy neproslavil (i když se v této době uvažuje o jeho zařazení do olympijských her), a tak zatím orientáci zůstávají opravdu skromní a féroví.

Tento rok jsem byla zařazena do reprezentačního dorosteneckého týmu České republiky. Měla jsem z toho velkou radost, ale zároveň jsem pocítila velkou odpovědnost, kterou jsem si vstupem do „repre“ naložila na záda. Teď nesmím zklamat. Čtyřikrát týdně tvrdý trénink, někdy i pětikrát. Jakmile poleví, ztrácím na své sokyně a začínám klamat. Nejen svoje vlastní rodiče, o které mi jde asi nejvíce, ale taky svého trenéra a vedoucího a vůbec celý náš oddíl, který mi platí soustředění (i zahraniční) apod. Také si vedu tréninkový deník, což je pro mě velký problém. Nejsm totiž schopná si něco pravidelně zapisovat. Naběhané kilometry ale musím každý měsíc posílat trenérovi dorostenecké reprezentace.

Sport se pro mne ve chvíli, když se mi nechce jít trénovat, stává v podstatě povinností. Jestliže mám v plánu napsáno, že mám jít běhat 9 km a já nejdu, je to téměř to samé, jako bych ten den byla za školou. Při rychlostních nebo silových trénincích, nebo když jdu běhat z donucení, už nemůžu mluvit o tom jak vychutnávám krásu přírody a báječný pocit volnosti. Při trénincích nemám ani dobrý pocit z toho, že se zlepšuje má fyzická kondice, tento pocit se dostává až při závodech, kdy třeba zaběhnu nad očekávání dobře.

A tak někdy uvažuji, jestli není lepší se na to všechno vykašlat a ušetřit si nervy. Na druhou stranu vím, že mi to moje tížďadost stejně nikdy nedovolí...

OB je sportem, který umožňuje aktivní provozování v každém věku, nenutí hned k maximálnímu špičkovému vypětí a lze jej pěstovat tak, aby vyhovoval fyzické kondici jednotlivce, jeho možnostem a náladě. Svým harmonickým sladěním odpovídá všestrannému rozvoji schopností moderního člověka a rovnováze jeho fyzického a duševního vývoje.

OB pro mne nepředstavuje jen závody, při nichž někde na startu a v cíli běží stopky a rozhodčí kontrolují průchody kontrolními body, počítají dosažený čas a sestavují pořadí. Je to ideální sport i pro masové rozšíření a pro rekreační provozování. Nepotřebuje ani trať, jejíž organizačně náročnou přípravu obstará někdo jiný, orientaci v lesním terénu si může na vlastní kůži, vlastním nohama a vlastní hlavou vyzkoušet každý kdykoli – kdekoli, formou jakési „samoobsluhy“.

Technická náročnost OB je dána požadavkem perfektního zvládnutí práce s mapou a buzolou,

kteřá však musí být v rovnováze se schopností fyzického vypětí a vytrvalostního výkonu. Jednoduše řečeno - co by byla platná perfektní „mapařina“ závodníkovi neschopnému rychle běžet, co by bylo naopak platné běhání hodné světového rekordmana na 10 km, kdyby běhal bůhví kudy, má-li v předepsaném pořadí proběhnout kontrolními body?

Shromaždiště závodů bývá většinou někde na loukách poblíž lesa. Je to něco úžasného. Jen si představte několik set lidí sedících uprostřed louky na karimatkách nebo jen tak prostě na zemi. Každý, kdo žije tímto sportem stejně jako já, vám potvrdí, jak je příjemné se pohybovat uprostřed toho chumlu lidí ve volné přírodě. A přitom je tu ručně zřízený bufet a kousek opodál, ne přímo v centru shromaždiště i WC.

Každý z nás se však nejvíce těší na vícedenní závody. Mezi jednotlivými etapami závodu se spí v blízkých městech v tělocvičnách tamějších škol. Všichni vředycky rozbálí spacáky a karimatky a najdou si místočko někde mezi ostatními lidmi uprostřed tělocvičny. Večer couráme po městě a hledáme jedinou prázdnou hospůdku nebo restauraci, kde by nám dali najíst. Ale nemyslete si, ono to není tak jednoduché, většina hospod je totiž již obsazená jinými orientáky. A tak se nám často stane, že se dostaneme úplně na druhou stranu města a netrefíme zpět do tělocvičny. Ale i s tím už počítáme, i tohle patří k závodům a i na tohle se těšíváme.

Také se spává ve stanech. Centrum bývá blízko rybníka, abychom se po závodě mohli příjemně zchladit čistou vodičkou, samozřejmě se téměř každoročně stává, že většina děvčat „náhodou“ upadne do vody ještě oblečená.

A úplně největší záбайou jsou samozřejmě oddílová soustředění a tréninkové tábory. Mimo tréninky, na které se koneckonců stejně nikomu moc nechce, se tu užije spousta legrace. Čekáme, kdy trenéři přijdou na to, že „po večerce“ tráví klid čas u nás na pokoji (v chatce, nebo v dívčím koutě tělocvičny) vykládáním vtipů a hororů, nebo kdy přijdou na to, že ještě dávno - samozřejmě zase po večerce - nejsme v postelích, ale že jsme vylezli oknem a touláme se někde po venku, nebo hrajeme ve tmě na kraji lesa na schovávanou.

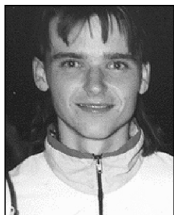
Kvůli tomuhle všemu stojí zato vydržet tréninky, snažit se v závodě, abychom dosáhli dobrých výsledků a byli od vedoucích pochváleni. Pak budou další soustředění. Pro někoho možná zvláštní způsob života, ale já se šileně těším na každý další hromadný trénink až zase spatřím ty známé rozesmáté obličeje, až jim zase povím, co nového ve škole a že trénuji

jak o život, abych na jaře všem ukázala, co ve mně je. (A jako na potvrzu mi to stejně zase nevyjde, protože nikdo není schopný mě odnaučit chybování v mapě - ani já sama, a proto se při těch nejdůležitějších závodech ztratím třeba ve skalách).

Ale není nad to být s nejbáječnějšími lidmi na nejbáječnějších místech - na louce, v centru závodu, nebo v tělocvičně kvůli tak báječné věci jako je sport a orientační běh!!!

Zpověď reprezentanta

autor: Michal Jedlička

Orientačnímu běhu se věnuji od podzimu roku 1983 (od svých deseti let). Na základní škole se tenkrát prováděl nábor mladých žáků do nově vznikajícího oddílu Slávia Hradec Králové a naši oblíbené třídní učitelce se podařilo do kroužku orientačního běhu naverbovat téměř polovinu třídy. Rodiče byli rádi, že jsem začal sportovat a velmi mě v běhání podporovali. Svůj první závod jsem běžel na jaře 1984.

V žákovských kategoriích jsem dosáhl několika slušných výsledků na oblastní úrovni, ale nijak výrazně jsem nevynikal. Jako mladší dorostenec jsem převážně bojoval o licenci „A“ a na své první mistrovství ČR jsem se kvalifikoval až ve starším dorostu. V oddíle se postupně vytvořila skvělá parta, což byl jeden z hlavních důvodů, proč jsem u běhání zůstal. Od mých orientačních začátků na mě působilo několik hradeckých trenérů: Irena a Vojtěch Soulkovi, Nataša a Jan Mikulečtí, Zorka Kotvaldová, Mírek Máslo a Petr Mádle.

Po přechodu mezi juniory jsem začal brát orienták trochu vážněji, snažil jsem se běhat i samostatně a zavedl jsem si svůj první tréninkový deník. Překvapivě jsem během prvního roku vybojoval stříbrnou medaili na mistrovství ČR na klasické trati a to mě motivovalo k trénování na další sezónu. V následujícím roce, po úspěších v republikových závodech, jsem usiloval o nominaci na JMS. Na svých prvních a zároveň posledních juniorských nominačních jsem ovšem zaplatil nováčkovskou daň a sen o reprezentaci se rozplynul.

Jeden z velmi důležitých okamžiků v mé orientační kariéře nastal před zahájením přípravy na první sezónu mezi muži. Reprezentační trenér Jarda Kač-

marčík mě totiž spolu s dalšími třemi mladíky zařadil mezi sledované závodníky. V době, kdy se ze mě mohl postupně stávat průměrný áčkař, jsem dostal velkou šanci. Ten rok jsem téměř zdvojnásobil roční kilometráž. Přechod mezi muže jsem ale přesto neustál a užil si v elitě velké peklo. Následovala ztráta licence E a vyřazení z výběru.

To mě ovšem neodradilo, ale naopak nažhavilo do dalšího trénování. Chtěl jsem sobě i ostatním ukázat, že mám na lepší výsledky. Rok na to, po suverénním vítězství v kategorii H 21A a solidních výsledcích na mistrovství ČR, přišla má druhá šance v reprezentačním výběru. Tu jsem již nepustil a od roku 1996 jsem se začal v repre zabýdlovat. Ve stejném roce jsem zaznamenal svůj první mezinárodní úspěch, když jsem v Madarsku na akademickém MS vybojoval na krátké trati bronzovou medaili. V roce 1997 jsem usiloval o nominaci na MS do Norska, ale bohužel se mně dařilo pouze v domácích závodech. A tak, přestože jsem skončil druhý v poháru elity a získal bronz na mistrovství ČR na klasické trati, jsem neuspěl na nominačních závodech v Norsku. Svou reprezentační premiéru jsem si tedy odbyl až o rok později na SP v Irsku. Nezůstal jsem u jediného závodu a nakonec jsem absolvoval všechny série závodů SP konaných v roce 1998. Bezesporu největším úspěchem bylo naše vítězství v závodu štafet v Estonsku. V tomtéž roce jsem se také zúčastnil svého druhého akademického MS, v Norsku. Zde jsme vybojovali bronzové medaile ve štafetách a já jsem, po jednom ze svých nejlepších výkonů, vybojoval osmé místo na klasické trati.

V loňském roce 1999 jsem prožil prozatím svoji nejméně úspěšnější orientační sezónu. Probojoval jsem se na své vůbec první velké mistrovství světa, ale bohužel právě tento vrchol sezóny mi jako jediný nevyšel. Na navazujícím armádním mistrovství světa v Chorvatsku, konaném v rámci druhých armádních

světových her, jsem získal stříbrnou medaili v individuálním závodě a společně s ostatními kluky také stříbro v závodě družstev. V domácích soutěžích se mi dařilo ještě víc. Získal jsem čtyři tituly mistra ČR (klasika, krátká, dlouhá, štafety), vyhrál jsem Kozel Cup a usadil se na čele mužského rankingu. Velice jsem byl na konci sezóny potěšen vítězstvím v anketě „O nejlepšího OB běžce roku 1999“.

Tyto úspěchy ovšem nepřišly jen tak z ničeho. Je za nimi několikaletá stupňovaná tréninková příprava a touha dosáhnout vysněného cíle. Často ovšem na úkor jiných aktivit. Každý již třeba neví, že jsem měl na vysoké škole, díky sportování, několikrát „núž na krku“. Nakonec jsem školu dodělal po sedmi a půl letech. Mohu ale s čistým svědomím konstatovat, že jsem díky sportu neměl žádnou

protekcí, protože až na tělocvikáře nikdo z profesorů nevěšděl, že jsem sportovec, natož reprezentant.

V současnosti je pro mě orientační běh nejen koníčkem, ale také zaměstnáním. Po absolvování základní vojenské služby jsem využil nabídky od vojáka a zůstal v Dukle jako sportovec. Mým hlavním sportovním vrcholem, kterému chci v přípravě věnovat následující rok a půl, je mistrovství světa ve Finsku v roce 2001. A co bude dál ještě sám nevim.

Občas přemýšlím nad tím, kde jsem mohl teď být, kdybych stejné úsilí věnoval studiu a zaměstnání nebo třeba jinému sportu, který by mě uživil. Trochu mě taky děsí představa, jak se po ukončení vrcholového sportování zapojím do normálního života. Přes všechny tyto úvahy bych ale s nikým svůj dosavadní život nevyměnil.

Zdeněk Němec

autor: Jan Žemlík

U příležitosti 50. výročí českého orientačního běhu bychom také rádi vzpomněli zakladatele našeho sportu - Zdeňka Němce z Otrokovic - *20.srpna 1920, †18.října 1992. Bez něho by český orientační běh nebyl tam, kde dnes je.

Zdeněk Němec začal ve Zlíně jako „mladý muž“ firmy Baťa a zůstal tomuto městu i zlínskému duchu věrný celý život, i když bydlel v nedalekých Otrokovicích. Již v dětství se zajímal o sportování a turistiku, ten zájem si udržel až do svých posledních dnů. V poválečném období byl členem turisticko-lyžařského oddílu Sokola Svit Gottwaldov a jako schopný a zanícený pracovník působil v tehdejším krajském výboru Sokola. Tam také vznikla jeho myšlenka uskutečnění orientačního závodu - orientačního běhu.

Při hodnocení lyžařsko-turistické sezóny 1949-50 bylo na jarní krajské schůzi lyžařů a turistů konstatováno, že topografické a orientační schopnosti cvičitelů turistiky a lyžování jsou velmi chabé. Po delší diskusi padl návrh člena výboru Václava Kapice: „Využijme toho, co jsme se dozvěděli na přednášce švédského lyžařského trenéra Bergforse o orientačním běhu v Praze a zkusme něco podobného!“ Jeho návrh byl přijat, organizací této novinky byl pověřen lyžařský oddíl Sokola Svit Otrokovice. Dnes se to jeví jako paradox - první orientační závod u nás měli

organizovat lyžaři!!! Protože však otrokovičtí nevyvíjeli žádnou aktivitu, bylo později pořadatelství svěřeno turisticko-lyžařskému oddílu Sokola Svit Gottwaldov. Tak se stalo, že s novým sportem nakonec začali turisté.

Zdeněk se práce ujal a s několika spolupracovníky vytvořil na základě zkušeností z pořádáním lyžařských a branných závodů pravidla pro první orientační závod (OZ) v historii našeho sportu v České republice. Návrh pravidel byl přijat bez připomínek, Zdeněk pak vybral prostor závodu, start, cíl i postavení kontrol a připravoval se svými

Zdeněk Němec, „otec“ českého OB, 1967. Foto: archiv

spolupracovníky vlastní závod. Proč vybral právě Chřiby a chatu Na Bunčiči? Zde jsou jeho vzpomínky:

„Prostor nebyl vybrán náhodou, ale záměrně - k „uctění“ tohoto místa. Prostor jsem dobře znal a pak - jako neukázněný žák měšťanky jsem zde rozbil pro orientační neschopnost učitelky školní výlet. Byla z toho sice dvojka z mravů - ale větší sebedůvěra v orientaci“.

Zdeněk ale nezůstal jen u tohoto závodu. Jako organizátor na místní, krajské, celostátní i mezinárodní úrovni, jako závodník, jako jeden z prvních československých reprezentantů i trenér prvních reprezentačních výběrů, nakonec i mapař a pracovník v okresním výboru svazu OB se dlouhá léta podílel na rozvoji českého orientačního běhu.

Jeho dalším výrazným přínosem bylo prosazení orientačních závodů do celostátní přeborové soutěže na brněnském aktivu turistů koncem roku 1951. Gottwaldovští již měli dvouleté zkušenosti s pořádáním těchto závodů. Zdeněk připravil pro aktiv kompletní písemný materiál o dosavadních pořadatelských zkušenostech, o ohlasu přímých účastníků i ohlasech ve sportovním tisku a další potřebné podklady. Měl silného oponenta, brněnského turistu Dr. Vahalu. Proběhla dlouhá diskuze, hlasy byly pro i proti, ale nakonec přeborová soutěž v OZ byla od roku 1952 schválena. To bylo pro další rozvoj tohoto sportu velmi důležité a bylo to vlastně další Zdeňkovo vítězství.

Také na prvním Mistrovství ČSR v OZ v roce 1952 byl zřejmý Zdeňkův rukopis. Gottwaldovští turisté na základě svých zkušeností předpokládali, že organizace prvního mistrovství republiky dospělých a dorostu bude přidělena gottwaldovskému kraji. Byli nemile překvapeni, když pražské ústředí rozhodlo, že uspořádáním tohoto významného závodu byl pověřen kraj Jihlava. Museli se nakonec s tímto rozhodnutím smířit.

Asi měsíc před termínem mistrovství se Praha ozvala, že jihlavští pořadatelé se organizace vzdávají a zda přece jen může Gottwaldov toto mistrovství

uspořádat. Bylo kolem toho mnoho dalších jednání a výsledek - Zdeněk a dalších 16 zkušných pořadatelů z gottwaldovského kraje odjeli několik dní před mistrovstvím na Čeřínek. Měli nadlidský úkol. Za pár desítek hodin dotáhnou to, v čem Jihlava totálně selhala. Bylo to pár bezesných nocí a dnů, maximální vypětí, ale první Mistrovství republiky bylo skutečně včas odstartováno a bez vážnějších problémů i zakončeno.

Generál Kasalický, ředitel závodu, ohodnotil osobním dopisem přínos Zdeňka a jeho spolupracovníků těmito slovy: „...bez vás by tento chaos vůbec nebyl rozmotán a I. Mistrovství a Přebor republiky by skončil fiaskem... je to i vaše vítězství, vítězství vaší myšlenky z roku 1950 a vítězství celého vašeho kolektivu. Toto vítězství bude trvalé a dlouho vydrží.“

V prvních letech existence IOF působil Zdeněk Němec ve Ski-komisi IOF jako člen-korespondent.

Vychovával i své nástupce. V první polovině 60. let tvořili jeho svěřenci a kamarádi kádr reprezentačního družstva. Dnes se hovoří o této době jako o „zlatých letech“ zlínského OB. Samozřejmě, život zlínského oddílu netvořil jen on, byli to i jeho přátelé - Pavel Mezihorák, Václav Novotný, Jaroslav Lažnovský, Václav Vozobule, František Navrátil a další, ale ten prvotní impulz vyšel od Zdeňka.

Jen čtyři „nepovedené“ ročníky nejstaršího OB v republice a jednoho z nejstarších OB ve světě (1999 - 50. ročník) dokladují, že jeho nástupci - dnes již 4. generace - kráčí v dobrých stopách.

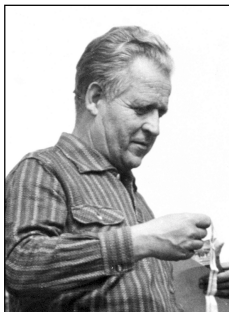
Zdeněk předal svůj velice pečlivě vedený osobní archiv a historické fotografie do sbírek Centra historie OB. Díky tomu existuje kompletní dokumentace Poháru Města Zlína a dalších důležitých orientačních soutěží, které tvoří základ ojedinělého archivu COH.

Asi se nenajde oblast českého orientačního běhu, která by nenesla stopy činnosti Zdeňka Němce. Lze říci, že celý svůj život zasvětil svému oblíbenému sportu.

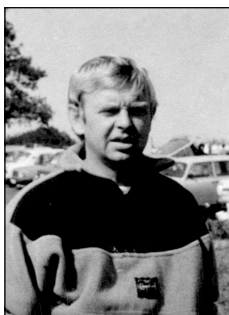
Zdeňku - díky!

Faktografie

autor: Jan Žemlík

František Škrobánek

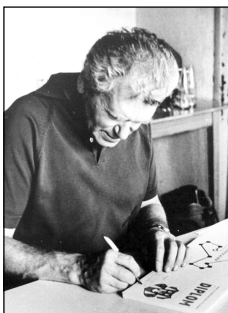

Ing. Jiří Ticháček

František Škrobánek
Olomouc
první předseda ČSFOB
1969

JUDr Pavel Škopík
Kroměříž
předseda ČSFOB
1969 - 1971

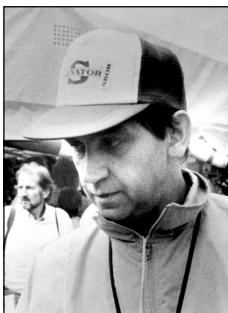
Ing. Vladimír Zděnovec
Praha
předseda ČSSOB
1971 - 1973

JUDr Pavel Škopík

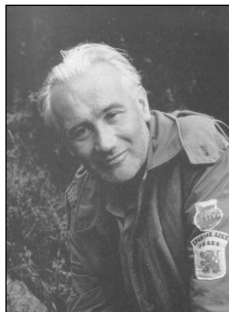

Ing. Petr Klimpl

Ing. Josef Krch

MUDr. Vojtěch Soulek
Hr. Králové
předseda ÚV SOB ČSTV
1973 - 1983

Ing. Vladimír Zděnovec

MUDr. Vojtěch Soulek

Ing. Petr Klimpl
Pardubice
předseda ČSOB
1992 - dosud

Ing. Jiří Ticháček
Jičín
předseda ČSAOB
1989 - 1992

Ing. Josef Krch
Praha
předseda ÚV SOB ČSTV
1983 - 1989

Řídící orgány OB Československa

ÚKOZ - Ústřední komise orientačních závodů - 1952

při Ústředním odboru turistiky SVTVS (Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport)

Ing. Zdeněk Čermák	Praha	předseda
Vlastimil Cajthaml	Ústí n/Labem	člen
Zdeněk Němec	Gottwaldov	člen
Dr. Novák	Praha	člen
Ing. Boris Procházka	Bratislava	člen
Jaroslav Křtěnský st.	Nový Bor	člen

Sekce orientačního sportu - samostatná sekce při ÚV ČSTV - 29.2.1968

František Škrobánek	Loko Olomouc	předseda sekce
---------------------	--------------	----------------

ČSFOB - Ustavující konference Čs. federace OB - 6.2.1969, Praha

František Škrobánek	Loko Olomouc	předseda
Ing. Mojmír Šeliga	Rapid Bratislava	místopředseda
PhDr. Miroslav Hlaváček	VŠ Praha	zástupce IOF
Eva Hohausová	TJ Gottwaldov	trenérsko-metodická komise
Jozef Trabalka	Bratislava	mezinárodní komise
JUDr. Pavel Škopík	Slavia Kroměříž	sportovně-technická komise
Ing. František Gallo	Lučenec	mapová komise
Vladimír Šimíček	Zvolen	organizační komise
JUDr. Přemysl Najbrt	Sokol Vizovice	člen
Ladislav Olhava	VŠT Košice	člen
Vlastimil Cajthaml	Loko Ústí n/Labem	kontrolní a revizní komise
sekretář federace - František Bílek		

7.10.1969 zemřel předseda ČSFOB František Škrobánek, funkcí předsedy byl pověřen JUDr. Pavel Škopík.

11/1970 - změna názvu - Československý svaz orientačního běhu - ČSSOB.

ČSSOB - konference ČSSOB - 28.2.1971, Praha

Ing. Vladimír Zděnovec	AZKG Praha	předseda
Ing. Mojmír Šeliga	Rapid Bratislava	místopředseda
JUDr. Přemysl Najbrt	Sokol Vizovice	místopředseda
Štefan Chovanec	Loko Pezinok	politicko-výchovná komise
František Bílek	VŠ Praha	metodická komise
Tomáš Kohout	VŠ Praha	trenérská rada
Václav Krajča	Loko Olomouc	mapová komise
Ing. Alois Petr	Tesla Brno	sportovně-technická komise
Ing. Josef Pokorný	VŠ Praha	hospodářská komise

Vladimír Šimíček sekretář svazu - Ing. Richard Král	Zvolen	člen
--	--------	------

SOB ÚV ČSTV - konference Svazu OB ústředního výboru ČSTV - 30.9.1973, Praha

---

1973 - změna názvu - Svaz orientačního běhu ÚV ČSTV

MUDr. Vojtěch Soulek	RH Hradec Králové	předseda
Ing. Mojmír Šeliga	Rapid Bratislava	místopředseda
Ing. Helmut Alber	Jiskra Nový Bor	místopředseda
Ján Horský	TJ Ružomberok	metodická komise
Ing. Richard Král	VŠ Praha	mezinárodní komise
Ing. Josef Krch	VŠ Praha	hospodářská komise
Jan Langr	Spartak Rychnov n/K.	politicko-výchovná komise
Ivan Matějů	VŠ Praha	trenérská rada
Doromila Novotná	Tesla Brno	komise mládeže
Ing. Josef Pokorný	VŠ Praha	mapová komise
Jan Vlček	Spartak 1. brněnská	sportovně-technická komise
Ing. Vladimír Zdenovec	AZKG Praha	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu - Jindřich Pařík		

SOB ÚV ČSTV - konference Svazu OB ústředního výboru ČSTV - 24.9.1978, Praha

---

MUDr. Vojtěch Soulek	RH Hradec Králové	předseda
Ing. Mojmír Šeliga	Rapid Bratislava	místopředseda
Ing. Zdeněk Provazník	Loko Praha	místopředseda
Juraj Nagy	VŠ Bratislava	metodická komise
Tomáš Kohout	VŠ Praha	trenérská rada
Ing. Josef Krch	VŠ Praha	organizační komise
Ing. Vladimír Kreisinger	VŠ Praha	hospodářská komise
Jan Langr	Spartak Rychnov n/K.	politicko-výchovná komise
Ing. Josef Pokorný	VŠ Praha	mapová komise
Ing. Zdeněk Úlehla	Slavia Kroměříž	sportovně-technická komise
Jan Vlček	Spartak 1. brněnská	komise rozhodčích
Anton Gerš	Baník Velký Krtíš	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu - Jindřich Pařík		

SOB ÚV ČSTV - konference Svazu OB ústředního výboru ČSTV - 25.9.1983, Praha

---

Ing. Josef Krch	VŠ Praha	předseda
Ing. Zdeněk Provazník	Loko Praha	místopředseda
Ing. Pavel Fitz	VŠDL Žilina	místopředseda
Ing. Wilfried Sleziač	Dargov Košice	politicko-výchovná komise
Ing. Zdeněk Úlehla	Jiskra Nový Bor	sportovně-technická komise
Tomáš Kohout	Slovan ÚV ČSTV	komise vrcholového sportu
Ing. Vladimír Kreisinger	VŠ Praha	hospodářská komise
MUDr. Vojtěch Soulek	RH Hradec Králové	zdravotní komise
Jiří Našinec	Jiskra Nový Bor	organizační komise
Anton Gerš	Baník V. Krtíš	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu - Jindřich Pařík	od 6/87 - Vladimíra Housková	

TŽ Třinec; Jiří Grossmann, Loko Chomutov; Miloslav Hofman, Slavoj Vyšehrad; Štefan Kovačík, Sparta Doly Kladno; Václav Krajča, Loko Olomouc; Josef Levý, ÚŠ ČSTV; Jan Matys, Loko Šumperk; Dr. Vlastimil Michalička, VŠ Praha; Ing. Alois Petr, Tesla Brno; JUDr. Přemysl Najbrt, Sokol Vizovice; Ing. Josef Pokorný, FS Praha; Ivo Šebelík, Sparta Praha; Eliška Riegerová, AZKG Praha; Miloš Smatek, RH Hradec Králové; Ing. Karel Vodrážka, Kaučuk Kralupy; Ing. Vladimír Zdenovec, AZKG Praha.

ČSOB - Ustavující konference Českého svazu orientaného běhu - 26.1.1969, Praha

JUDr. Přemysl Najbrt	Sokol Vizovice	předseda
JUDr. Pavel Škopík	Slavia Kroměříž	místopředseda
Ing. Josef Pokorný	FS Praha	místopředseda
Ing. Alois Petr	Tesla Brno	sportovně-technická komise
František Bílek	VŠ Praha	trenérsko-metodický úsek
Ing. Vladimír Zdenovec	AZKG Praha	organizačně-hospodářský úsek
Vítězslav Novotný	Loko Brno	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu: Jana Vokounová	od 4/71 Alena Stanovská	

SOB ČÚV ČSTV - konference Svazu OB ČÚV ČSTV - 8.9.1973, Praha

Ing. Helmut Alber	Jiskra Nový Bor	předseda
JUDr. Přemysl Najbrt	Sokol Vizovice	místopředseda
Jiří Grossmann	ODPM Chomutov	politicko-výchovná komise
Jaroslav Křtenský	Jiskra Nový Bor	sportovně-technická komise
Ota Gavenda	TŽ Třinec	trenérsko-metodický úsek
Antonín Bartoš	Baník Vamberk	komise masového rozvoje
Zora Lenhartová	Loko Brno	hospodářská komise
Urban Tahotný	Loko Praha	organizační úsek
MUDr. Jarmila Soudková	Praga Praha	zdravotní komise
Ing. Josef Krch	VŠ Praha	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu: Alena Stanovská	od 9/75 - Eva Frejková	od 3/76 - Věra Dvořáková
únor 1977	Ing. Helmut Alber odvolán (z politických důvodů, vykonstruovaná kauza), vedením svazu byl pověřen JUDr. Přemysl Najbrt	

SOB ČÚV ČSTV - konference Svazu OB ČÚV ČSTV - 1.7.1978, Praha

Ing. Zdeněk Provazník	Loko Praha	předseda
JUDr. Přemysl Najbrt	Sokol Vizovice	místopředseda
Nada Jirouňková	Loko Liberec	politicko-výchovná komise
Jaroslav Křtenský	Jiskra Nový Bor	sportovně-technická komise
Ing. Jan Soukal	VŠB Ostrava	metodická komise
Antonín Bartoš	Baník Vamberk	komise masového rozvoje
RNDr. Jan Veit	FS Praha	organizační komise
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha	hospodářská komise
Ing. Miroslav Kobližek	Slovan Jindřichův Hradec	mapová komise
MUDr. Jarmila Soudková	Praga Praha	zdravotní komise
JUDr. Jaroslav Kracík	Potraviny Plzeň	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu: Věra Dvořáková		

SOB ČÚV ČSTV - konference Svazu OB ČÚV ČSTV - 18.6.1983, Praha

Ing. Zdeněk Provazník	Loko Praha	předseda
Ing. Jan Soukal	Baník Šverma Mar. Hory	místopředseda
RNDr. Boris Vystavěl	Železárny Prostějov	sportovně-technická komise
Ing. Miroslav Horáček	VŠST Liberec	komise rozhodčích
Ing. Pavel Grosman	Javoz Jablonec	metodická komise
Antonín Bartoš	Baník Vamberk	komise masového rozvoje
Milan Ševčík	VŠ Praha	trenérská rada
RNDr. Jan Veit	FS Praha	organizační komise
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha	hospodářská komise
Ing. Miroslav Kobližek	Slovan Jindřichův Hradec	mapová komise
MUDr. Blanka Rychlíková	Spartak Vrchlabí	zdravotní komise
Ing. Oldřich Vlach	VŠB Ostrava	komise LOB
RNDr. Richard Král	VŠ Praha	komise ochrany přírody
Jaroslav Křtěnský	Jiskra Nový Bor	disciplinární komise
JUDr. Přemysl Najbrt	Sokol Vizovice	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu: Věra Dvořáková	od 5/86 - František Hanilec	

SOB ČÚV ČSTV - konference Svazu OB ČÚV ČSTV - 28.5.1988, Praha

Ing. Zdeněk Provazník	Loko Praha	předseda
Ing. Jan Soukal	Baník Šverma Mar. Hory	místopředseda
Ing. Josef Klímt	TJ Gottwaldov	politicko-výchovná komise
RNDr. Boris Vystavěl	Železárny Prostějov	sportovně-technická komise
Ing. Pavel Grosman	Javoz Jablonec	metodická komise
MUDr. Blanka Rychlíková	Spartak Vrchlabí	zdravotní komise
RNDr. Pavel Jarčevský	Slovan Jindřichův Hradec	komise mládeže
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha	hospodářská komise
Prof. RNDr. Jan Veit	FS Praha	organizační komise
Antonín Bartoš	Baník Vamberk	kontrolní a revizní komise
sekretář svazu: František Hanilec		

Celostátní aktiv orientačních běžců - 13.1.1990, Brno

- odstoupení dosavadního předsednictva SOB ÚV ČSTV
- odstoupení dosavadního předsednictva SOB ČÚV ČSTV

Valná hromada oddílu OB ČSR - 3.2.1990, Brno (přípravný výbor ČSOB)

Ing. Petr Klimpl	Loko Pardubice	předseda
Ing. Oldřich Vlach	Baník OKD Ostrava	místopředseda + LOB
RNDr. Boris Vystavěl	Železárny Prostějov	člen
Ing. Evžen Cigoš	VŠZ Brno	člen
Ing. Josef Úlehla	VŠ Praha	člen
Richard Samohýl	Praga Praha	člen
Ing. Dana Ticháčková	SC Jičín	předsedkyně revizní komise
sekretář svazu: Ivan Matějů		

ČSOB - ustavující konference Českého svazu OB - 19.5.1990, Brno

Na ustavující konferenci ČSOB bylo potvrzeno předsednictvo svazu a revizní komise, zvolení na Valné hromadě v Brně 3.2.1990.

ČSOB - valná hromada, 1992

Ing. Petr Klimpl	Loko Pardubice	předseda
RNDr. Boris Vystavěl	Železárny Prostějov	místopředseda
Ing. Evžen Cigoš	VŠZ Brno	člen
Ing. Petr Mádl	SKP Hradec Králové	člen
Richard Samohýl	Praga Praha	člen
Ing. Oldřich Vlach	Baník OKD Ostrava	člen
Ing. Zdeněk Zuzánek	Jablonec n/N.	člen
Jiří Kastner	Kostelec n/H.	revizní skupina
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha	revizní skupina
Ing. Pavel Pekárek	VŠZ Brno	revizní skupina
sekretář svazu: Ivan Matějů		

ČSOB - valná hromada - 11.12.1993, Olomouc

Ing. Petr Klimpl	Loko Pardubice	předseda
Ing. Evžen Cigoš	VŠZ Brno	místopředseda
Ing. Jiří Šubrt	Tempo Praha	člen
Ing. Zdeněk Zuzánek	Tatran Jablonec n/N.	člen
Ing. Radan Kamenický	Nové Město n/M.	člen
Ing. Dušan Vystavěl	Železárny Prostějov	člen
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha	revizní komise
Jiří Kastner	Kostelec n/H.	revizní komise
Ing. Pavel Pekárek	VŠZ Brno	revizní komise
sekretář svazu: Ivan Matějů		

ČSOB - valná hromada - 2.12. 1995, Mílovy

Ing. Petr Klimpl	Loko Pardubice	předseda
Ing. Jiří Šubrt	Tempo Praha	místopředseda
Ing. Radan Kamenický	Nové Město n/M.	místopředseda
Mgr. Libor Zřídkavesešlý	SG Brno	člen
Ing. Marek Hájek	VŠB TÚ Ostrava	člen - do 7.12.96
Jan Langr	Spartak Rychnov n/K.	člen - do 7.12.96
Ing. Milan Novotný	SK policie Hr. Králové	člen - od 7.12.96
Ing. Milan Borovička	VŠ Praha	člen - od 7.12.96

Revizní komise:

Ing. Libuše Fantová	Ekonom Praha	revizní skupina
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha	revizní komise
Ing. Pavel Žemlík	SKOB Zlín	revizní komise
sekretář svazu: Ivan Matějů		

ČSOB - valná hromada - 6.12. 1997, Jičín - Brada

Ing. Petr Klimpl	Loko Pardubice	předseda
Ing. Jiří Šubrt	Tempo Praha	místopředseda
Ing. Radan Kamenický	Nové Město n/M.	místopředseda
Mgr. Libor Zřídka Veselý	SG Brno	člen
Ing. Pavel Žemlík	SKOB Zlín	člen

Revizní skupina:

Ing. Libuše Fantová	Ekonom Praha
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha
Petr Pernička	SKOB Zlín

sekretář svazu: Ivan Matějů

ČSOB - valná hromada - 4.12. 1999, Praha

Ing. Petr Klimpl	Loko Pardubice	předseda
Ing. Jiří Šubrt	Tempo Praha	místopředseda
Ing. Radan Kamenický	Nové Město n/M.	místopředseda
Mgr. Libor Zřídka Veselý	Žabovřesky Brno	člen
Ing. Milan Borovička	FS Praha	člen
Ing. Pavel Jahn	Ostroj Opava	člen

Revizní skupina:

Ing. Libuše Fantová	Ekonom Praha
Ing. Jaroslav Vondra	FS Praha
Ing. Libor Slezák	Luhačovice

sekretář svazu: Ivan Matějů

Naši reprezentanti

autor: Jan Žemlík

Seznam závodníků, kteří český OB reprezentovali na světových soutěžích - WOC, WOC Ski, J WOC, J WOC Ski, WC, WC Ski, WC MTBO.

Reprezentace OB

1958 - dospělí

Němec (Gottwaldov), Jaroš (Kroměříž)
první reprezentace OB, Bulharsko

Žemlíková (Vsetín), Brunovský, Jankovič, Košeký (Bratislava), Křtěnský (N. Bor), Lázníčka, Novotný (Gottwaldov); trenér - Němec

1961 - dospělí

Ustavení prvního reprezentačního družstva:
Čermáková, Burýšková (Praha), Jachanová (Olomouc), Rotreklová,

1962 - dospělí

Burýšková, Čermáková, Novotný, Zemánek
trenér: Škrobánek

1964 - dospělí

Hohausová, Kumbárová, Novotná J.
Galík, Novotný, Stržínek, Zemánek
trenér: Mezihorák

Reprezentace ČSSR - EOC 62, NOR, Löten - Novotný,
Buryšková, Čermáková, Zemánek. Foto: archiv

1966 - dospělí

Hohausová, Kumbárová, Linhartová, Novotná D.
Barták, Galík, Lázníčka, Novotný, Urbanec
trenéři: Zdráhal, Čermáková

1968 - dospělí

Graubnerová, Kumbárová, Mertová, Ševčíková
Beránek, Dvořák, Galík, Vlach, Urbanec
trenéři: Zdráhal, Bílek

1970 - dospělí

Handzlová, Mertová, Vlachová, Vozubulová
Galík, Jašek, Lenhart, Šmucler, Vlach
trenéři: Kohout, Mezihorák

1972 - dospělí

Folprechtová, Handzlová, Mertová, Vlachová
Borůvka, Hořínek, Jašek, Lenhart, Uher
trenéři: Kohout, Gavenda

1974 - dospělí

Handzlová, Nejedlá, Procházková, Vlachová
Borůvka, Hořínek, Jašek, Kačmarčík, Lenhart
trenér: Kohout

1976 - dospělí

Handzlová, Janotová, Ticháčková, Vlachová
Ditrych, Hořínek, Kačmarčík, Lenhart, Uher
trenéři: Kohout, Novotný

1978 - dospělí

Gavendová, Keclíková, Kuchařová, Nováková
Cigoš, Kačmarčík, Lenhart, Ticháček, Uher
trenéři: Zakouřil, Kohout

1979 - dospělí

Janotová, Gavendová, Keclíková, Nováková
Ditrych, Kačmarčík, Lenhart, Ticháček, Uher
trenéři: Zakouřil, Kohout

1981 - dospělí

Hlaváčová, Gavendová, Keclíková, Kuchařová,
Nováková
Ditrych, Kačmarčík, Lenhart, Pavelek, Ticháček
trenéři: Kohout, Matějů

1983 - dospělí

Bártová, Hlaváčová, Kalibánová, Kuchařová,
Volfová
Ditrych, Kačmarčík, Pavelek, Pollák, Uchytíl
trenéři: Zakouřil, Ticháček

1984 - dospělí

Bacilková, Bártová, Hlaváčová, Kalibánová,
Kuchařová, Slaninová, Smutná, Volfová
Hlaváč, Hubáček Josef, Kačmarčík, Pavelek,
Pollák, Tišer, Uchytíl, Zuzánek
trenéři: Dvořák, Ticháček

1985 - dospělí

Bártová, Kalibánová, Kuchařová, Wagnerová
Kačmarčík, Pollák, Tišer, Uchytíl
trenéři: Dvořák, Ticháček

1986 - dospělí

Bacilková, Bártová, Kalibánová, Kuchařová,
Matoušová, Slaninová, Wagnerová
Hlaváč, Hubáček Josef, Kačmarčík, Macháček,
Pollák, Uchytíl
trenéři: Dvořák, Ticháček

1987 - dospělí

Galíková, Kalibánová, Kuchařová, Slaninová
Kačmarčík, Pollák, Uchytíl, Vavrys, Zuzánek
trenéři: Dvořák, Ticháček

1988 - dospělí

Galíková, Kuchařová, Kalibánová, Wagnerová,
Slaninová, Příbylová, Smutná

Pollák, Zuzánek, Uchytíl, Vavrys
trenéři: Kačmarčík, Weber

1989 - *dospělí*

Cieslarová, Galíková, Komancová, Kuchařová,
Wagnerová
Hubáček Josef, Pollák, Utínek, Vavrys, Zuzánek
trenéři: Kačmarčík, Weber

1990 - *dospělí*

Cieslarová, Honzová, Komancová, Kubatková,
Kuchařová, Novotná, Tišerová, Třísková
Hubáček Jaroslav, Hubáček Josef, Pollák,
Prokeš, Tišer, Uchytíl, Utínek, Zuzánek
trenéři: Kačmarčík, Weber

1990 - *junioři*

Cieslarová, Doleželová, Kubatková, Langrová
Bořánek, Prokeš, Ropek, Žemlík
trenér: Kačmarčík

1991 - *dospělí*

Cieslarová, Galíková, Kuchařová, Kubatková,
Novotná P.
Hlaváč, Hubáček Josef, Kozák, Prokeš, Pollák
trenéři: Kačmarčík, Gavendová

1991 - *junioři*

Cieslarová, Doleželová, Horáčková, Jirsová,
Kubatková, Málková
Doležal, Drahoňovský, Janků, Sklenář, Zrostlík,
Zřídka Veselý,
trenéři: Kačmarčík, Gavendová

1992 - *dospělí*

Cieslarová, Honzová, Kubatková, Lejsková
Kovařík, Kozák, Pollák, Prokeš, Ropek, Zřídka
veselý
trenéři: Kačmarčík, Gavendová

1993 - *dospělí*

Cieslarová, Doleželová, Honzová, Kubatková,
Novotná P.
Kozák, Prokeš, Vavrys, Zuzánek, Zřídka Veselý
trenéři: Kačmarčík, Gavendová

1993 - *junioři*

Doleželová, Horáčková, Navrátilová, Ryglová,
Slováková, Švandová
Arnošt, Haas, Horák, Novotný, Zakouřil T.,
Zakouřil V.,
tenér: Vystavěl

1994 - *dospělí*

Cieslarová, Doleželová, Honzová, Jirsová, Ku-
batková, Pracná, Šimůnková, Tichá
Bořánek, Podmolík, Prokeš, Vavrys, Zřídka Veselý
trenéři: Kačmarčík, Gavendová

1994 - *junioři*

Havrdová, Horáčková, Pracná, Ryglová, Slová-
ková, Tichá
Netopil, Novotný, Seidl, Tománek, Zakouřil T.,
Zakouřil V.
trenér: Vystavěl

1995 - *dospělí*

Cieslarová, Honzová, Kubatková, Novotná P.,
Tichá
Prokeš, Ropek, Sadílek, Utínek, Zřídka Veselý
trenéři: Kačmarčík, Gavendová

1995 - *junioři*

Čechová, Juřeniková, Mikšová, Navrátilová,
Pracná, Tichá
Horyna, Matějů, Paclík, Pleticha, Štěrbák, Za-
kouřil T.
trenéři: Kaplan, Král

1996 - *dospělí*

Cieslarová, Čechová, Honzová, Kubatková,
Liberdová, Navrátilová, Tichá
Drahoňovský, Prokeš, Ropek, Utínek, Zakouřil
T., Zakouřil V. Zřídka Veselý
trenéři: Hubáček, Gavendová

1996 - *junioři*

Juřeniková, Pracná, Mikšová, Ryglová, Skouma-
lová, Stará
Besta, Heczko, Horáček, Lučan, Matějů, Přinda,
trenéři: Kaplan, Král

1997 - *dospělí*

Cieslarová, Čechová, Honzová, Kubatková,
Lepšíková
Prokeš, Ropek, Štěpánek, Zakouřil T., Zřídka
veselý
trenéři: Hubáček, Nováková

1997 - *junioři*

Juřeniková, Klechová, Mikšová, Macúchová,
Skoumalová, Stará
Čech, Horáček, Lučan, Matějů, Přinda, Ticháček
trenéři: Kaplan, Král

1998 - dospělí

Cieslarová, Juřeníková, Honzová, Klapalová, Kubatková, Lepšíková, Navrátilová, Térová Horáček, Jedlička, Košárek, Novotný, Prokeš, Přinda, Ropek, Zakouřil T., Zřídka-veselý
trenéři: Hubáček, Král

1998 - junioři

Juřeníková, Klechová, Macúchová, Mahdalová, Schindlerová, Stará
Čech, Heczko, Holas, Losman, Paclík, Tomeček
trenéři: Sýkora, Matoušová

1999 - dospělí

Cieslarová, Juřeníková, Klapalová, Lepšíková, Novotná P.
Jedlička, Horáček, Klech, Prokeš, Ropek, Zřídka-veselý
trenéři: Hubáček, Král

1999 - junioři

Folprechtová, Klechová, Macúchová, Stehnová, Schindlerová, Stará
Hora, Kazda, Losman, Smola, Švihovský, Tomeček
trenéři: Sýkora, Matoušová

Reprezentace LOB

1956 - dospělí

Huska, Michalička
IV. mezinárodní Mistrovství DDR, první reprezentace celkově a první reprezentace LOB

1971 - dospělí

první reprezentační družstvo dospělých
Bednářová, Handzlová, Kalábová, Vanclová
Balatka, Borůvka, Horký, Karmazín, Telecký, Uher
trenér: Zemánek

1972 - dospělí (Pohár IOF Ski-O)

Gavendová, Dohnalová, Vanclová
Dohnal, Franko, Karmazín, Zakouřil
trenér: Zemánek, Gavenda

1975

první WOC Ski, bez naší účasti

1977 - dospělí

Handzlová, Ticháčková, Vlachová
Gorný, Kačmarčík, Pachner, Ticháček
trenér: Havlík

1980 - dospělí

Gavendová, Nováková, Ticháčková
Kačmarčík, Novotný, Pavelek, Pachner, Ticháček
trenér: Zakouřil

1982

bez naší účasti

1984 - dospělí

Hlaváčová, Kalibánová, Matoušová, Ticháčková
Gorný, Kunc, Šmaus, Zuzánek
trenér: není znám

1986 - dospělí

Bacílková, Jakoubková, Kuderová
Fišera, Kunc, Šmaus, Zuzánek
trenér: Zakouřil

1987 - dospělí

Jakoubková, Kuderová, Matoušová, Pešková
Fišera, Saska, Šmaus, Kunc
trenér: Zakouřil

1988 - dospělí

Pavelková
Fišera, Hájek, Kunc, Šmaus, Zuzánek
trenér: Flašar

1989 - dospělí

Novotná, Paráková, Pavelková, Vřešťalová
Fišera, Hájek, Kunc, Novotný, Šmaus
trenér: není znám

1990 - dospělí

Janiček, Kunc, Novotný, Šmaus, Zuzánek
trenér: není znám

1991 - dospělí

Fejfarová, Henychová, Novotná, Paráková
Janiček, Klech, Kunc, Pecka, Sklenář
trenér: není znám

1992 - dospělí

Fejfarová, Cieslarová, Novotná, Kubatková
 Janíček, Pecka, Pela, Vřešťál, Zuzánek
 trenér: Šmaus

Lauerman, Pecka, Rygl, Seidl, Venhoda, Vo-
 drážka J., Vřešťál
 trenér: Kunc

1993 - dospělí

Horáčková, Novotná, Přindová, Zurynková
 Janíček, Mareček, Pecka, Rygl, Venhoda, Vřešťál,
 Zakouřil V.
 trenér: Zuzánek

1998 - dospělí

Chudíková, Kuchařová, Rázková, Ryglová
 Pecka, Rygl, Venhoda, Vodrážka J., Vodrážka O.
 trenér: Kunc

1994 - dospělí

Cieslarová, Novotná, Ryglová, Zurynková
 Klech, Pecka, Rygl, Zakouřil V.
 trenér: Zuzánek

1998 - junioři

Chudíková, Javůrková, Kolářová, Savičová
 Junek, Procházka, Rázek, Tomeček
 trenér: Kunc

1994 - junioři

Horáčková, Jakubová, Novotná, Ryglová
 Bureš, Seidl, Zakouřil V. Zakouřil T.
 trenér: Kunc

1999 - dospělí

Chudíková, Kuchařová
 Lauerman, Pecka, Rygl, Venhoda, Vodrážka
 J., Vodrážka O.
 trenér: Kunc

1995 - dospělí

Horáčková, Chudíková, Ryglová, Zurynková
 Bureš, Klech, Pecka, Podrábský, Rygl, Venhoda
 trenér: Kunc

1999 - junioři

Dattelová, Javůrková, Savičová, Stará
 Hojgr, Hora, Staščík, Tomeček
 trenér: Kunc

1996 - dospělí

Horáčková, Chudíková, Ryglová, Zurynková
 Pecka, Rygl, Venhoda, Vřešťál, Zuzánek
 trenér: Zuzánek

2000 - dospělí

Chudíková, Novotná, Rázková, Ryglová (jen WC
 Ski)
 Lauerman, Tomeček, Vodrážka J., Venhoda
 trenér: Pecka

1996 - junioři

Chudíková, Kuchařová, Ryglová, Savičová
 Přinda, Vodrážka J., Vodrážka O., Tomeček
 trenér: Kunc

2000 - junioři

Dattelová, Horynová, Lacigová, Stehnová,
 Zlesáková
 Bradna, Bouchal, Hora, Redlich, Mrázek
 trenér: Zlesáková

1997 - dospělí

Chudíková, Kuchařová, Rázková, Ryglová,
 Součková

Reprezentace MTBO

1998 - dospělí

Gandelová, Horáčková, Hrdinová, Chaloupská,
 Chmelíková, Chudíková, Košková, Podrábská,
 Ryglová, Spratková, Švandová, Zurynková,
 Bureš, Folprecht, Laciga, Lauerman, Mach,
 Pekárek, Podrábský, Polák, Procházka, Rygl J.,
 Rygl M., Sikora, Štěpánek, Wohanka Pavel +
 Petr, Zurynek
 trenér: Martan

1999 - dospělí

Drabinová, Folprechtová, Hrdinová, Chmelíková,
 Jakubová, Košková, Kupcová, Lacigová, Mahda-
 lová, Městková, Novotná, Patočková, Podrábská,
 Ryglová, Slováková, Spratková, Tomečková, Zu-
 rynková, Folprecht, Hanák, Jirásek, Laciga, Mach,
 Podrábský, Procházka, Rygl J., Rygl M., Semík, Si-
 kora, Vodrážka, Wohanka Pavel + Petr, Zurynek,
 trenér: Martan

Mistři republiky

autor: Jan Žemlík

Mistři republiky v OB

1952 - 1959 = M ČSR dospělých a P ČSR dorostu (tříčlenné hlídky)

rok	kategorie	jména	kraj	
1952	MA	Obdržálek, Garlík, Mráček	Gottwaldov	
	MB	Novotný, Mezihorák, Polášek	Gottwaldov	
	Dci st.	Kalod, Lewczyszyn, Kocman	Brno	
	Dci ml.	Kolman, Zoubek, Uhlíř	Jihlava	
	ŽA	Patočková, Krausová, Jirounková	Liberec	
	ŽB	Kozáková, Sedláčková, Zdražilová	Olomouc	
	Dky st.	Krečinská, Haringová, Hoffbauerová	Brno	
	Dky ml.	Jarešová, Berkmanová, Málcová	Liberec	
	1953	MA	Lochman, Veverka, Veselý	Ústí n/L.
		MB	Hladík, Cajthaml, Vodrážka	Ústí n/L.
Dci st.		Lipták, Lengyei, Vengloš	Žilina	
Dci ml.		Kolman, Brázda, Němeček	Jihlava	
ŽA		Pančošková, Jugasová, Kučerová	Gottwaldov	
ŽB		Jirounková, Plašilová, Reichlová	Liberec	
Dky st.		Haringová, Procházková, Hoffbauerová	Brno	
Dky ml.	Kadlčáková, Křeménková, Ondruchová	Gottwaldov		
1954	MA	Kotrbatý, Volf, Ekart	Praha	
	MB	Cajthaml, Jirotko, Lébl	Ústí n/L.	
	MC	Lažnovský, Zelinka, Novotný	Gottwaldov	
	Dci st.	Novotný, Bartoň, Lázníčka	Gottwaldov	
	Dci ml.	Čížek, Šeděnka, Štěpán	Gottwaldov	
	ŽA	Pančošková, Jugasová, Vodstrčilová	Gottwaldov	
	ŽB	Bambuchová, Horáčková, Pavlišťiková	Gottwaldov	
	Dky st.	Kadlčáková, Křeménková, Ondruchová	Gottwaldov	
	Dky ml.	Žemlíková, Rotreklová, Kumbárová	Gottwaldov	
1955	MA	Procházka, Brunovský, Jaburek	Bratislava	
	MB	Kotval, Houser, Bašta	Praha	
	MC	Dlouhý, Hanka, Vacek	Liberec	
	Dci st.	Jankovič, Eisner, Sklenář	Bratislava	
	ŽA	Halmichová, Fajglová, Zurynková	Liberec	
	ŽB	Melčová, Sládková, Prokýšková	Praha	
	Dky st.	Kadlčáková, Křeménková, Ondruchová	Gottwaldov	
1956	MA	Procházka, Brunovský, Jaburek	Bratislava	
	MB	Jaroš, Zapletal, Urbanec	Gottwaldov	
	ŽA	Kadlčáková, Křeménková, Bartůňková	Gottwaldov	

	ŽB	Horáčková, Bambuchová, Patzeltová	Gottwaldov
	Dci st.	Javora, Petrželka, Šeděnka	Gottwaldov
	Dky st.	Kumbárová, Žemlíková, Rotreklová	Gottwaldov
1957	MA	Černý, Ďuroš, Kluvánek	Bratislava
	MB	Mráček, Polášek, Lažnovský	Gottwaldov
	Dci st.	Dufek, Kopřiva, Janíček	Olomouc
	Dci ml.	Horčíčka, Málek, Syrůček	Olomouc
	ŽA	Kopecká, Žemlíková, Rotreklová	Gottwaldov
	ŽB	Menšíková, Prokešová, Halmová	Gottwaldov
	Dky st.	Holoušová, Bagarová, Zapletalová	Olomouc
	Dky ml.	Jachanová, Prošková, Soldáková	Olomouc
1958	MA	Procházka, Brunovský, Jaburek	Bratislava
	MB	Mezihorák, Vozobule, Kučera	Gottwaldov
	Dci st.	Voleský, Balcar, Jurman	Pardubice
	Dci ml.	Vičan, Sviták, Mičkal	Gottwaldov
	ŽA	Novotná, Draxlová, Bejdová	Ústí n/L.
	ŽB	Jurásková, Puttnerová, Říhová	Brno
	Dky st.	Schenkova, Smyčková, Ondřejová	Ostrava
	Dky ml.	Machovská, Nagyová, Polanská	Bratislava
1959	Muži	Stržínek, Jankovič, Košecký	Bratislava
	Dci st.	Vozobule, Brhlík, Zapletal	Gottwaldov
	Dci ml.	Drastich, Šnajdr, Zapletal	Brno
	Ženy	Štefanovičová Táňa + Naďa, Erdelská	Bratislava
	Dky st.	Bílková, Jachanová, Prošková	Olomouc
	Dky ml.	Trabalková, Obertová, Struhárová	Bratislava

1960 - 1968 = M ČSSR dospělých a P ČSSR dorostu

rok	kategorie	jména	oddíl
1960	Muži	Veselý, Svoboda	Loko Teplice
	Dci st.	Soukal, Verner	Banik Ostrava
	Dci ml.	Zajíc, Šejbal	Loko Ústí n/L.
	Ženy	Žemlíková, Rotreklová	Zbrojovka Vsetín
	Dky st.	Bílková, Buchtová	Loko Olomouc
	Dky ml.	Augustovičová, Mejzlíková	Loko Olomouc
1961	Muži	Láznička, Novotný	TJ Gottwaldov
	Dci st.	Kováč, Mikler	Dynamo Bystřičany
	Ženy	Součková, Špaténková	Loko Ústí n/L.
	Dky st.	Obertová, Struhárová	Dimitrov Bratislava
1962	MA	Zemánek, Smutný	Spartak Vrchlabí
	MB	Fill, Zdráhal	Loko Olomouc
	Dci st.	Hanzliar, Čevela	???
	ŽA	Tamchynová, Vígašová	Slavia Bratislava

	ŽB Dky st.	Křížová, Tomaiová Longauerová, Kordíková	Sn. Luhačovice TSZ Lučenec
1963	MA MB Dci ŽA ŽB Dky	Zemánek Šidlo Merta, Hamalčík Kumbárová Čermáková Linhartová, Gallová	Spartak Vrchlabí Kys. N. Mesto TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov Loko Praha TJ Gottwaldov
1964	MA MB Dci ŽA ŽB Dky	Novotný J. Novotný V. Merta, Hamalčík Novotná J. Novotná D. Vozobulová, Buriánková	TJ Gottwaldov Loko Brno TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov Loko Brno TJ Gottwaldov
1965	MA MB Dci ŽA ŽB Dky	Hamalčík Zdráhal Kunz, Procházka Novotná D. Hohausová Vozobulová, Ingrová	TJ Gottwaldov Loko Olomouc TJ Gottwaldov Loko Brno TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov
1966	MA MB Jři Dci ŽA ŽB Jky Dky	Galík Hlaváč Fraňo Ročák Novotná D. Hohausová Lihartová Vozobulová	TJ Gottwaldov Loko Brno Loko Pezínok TJ Gottwaldov Loko Brno TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov
1967	MA MB Jři Dci ŽA ŽB Jky Dky	Zemánek Doušek Beránek Jindra Kumbárová Hohausová Polakovičová Kovářová	Spartak Vrchlabí Loko Brno VŠ Plzeň Spartak Vrchlabí FS Praha TJ Gottwaldov Loko Pezínok TJ Gottwaldov
1968	MA MB Jři Dci ŽA ŽB Jky Dky	Galík Matějka Šild Hořínek Mertová Hohausová Švrčinová Vladařová	TJ Gottwaldov Spartak Jihlava TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov TJ Gottwaldov TŽ Třinec Ostroj Opava

M ČSSR jednotlivců, M ČSSR štafet**1969***M ČSSR jednotlivců*

druh	kat.	jméno	oddíl
KL	MA	Borůvka	VŠ Praha
KL	MB	Doušek	VŠZ Brno
KL	Jři	Lenhart	VŠZ Brno
KL	Dci	Ticháček	TJ Gottwaldov
KL	ŽA	Mertová	TJ Gottwaldov
KL	ŽB	Hohausová	TJ Gottwaldov
KL	Jky	Křížová	TJ Gottwaldov
KL	Dky	Saletová	TJ Gottwaldov

M ČSSR štafet

kat.	oddíl	úseky
M	VŠT Košice	Sleziak, Tóth, Franko
Ž	TJ Gottwaldov	Mertová, Křížová, Vozobulová
Dci	Loko Pezinok	Kováčovský, Barták, Čech
Dky	TJ Gottwaldov	Špačková, Saletová, Nečasová

1970*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 17	Máj	TSZ Lučenec
KL	M 19	Ticháček	VŠZ Brno
KL	M 21	Lenhart	VŠZ Brno
KL	M 35	Svoboda	Jiskra N. Bor
KL	D 17	Soukupová	Rapid Blava
KL	D 19	Hejplíková	TJ Gottwaldov
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M	TJG	Novotný, Merta, Galík
D	VŠ Praha	Křenková, Borůvková, Folprechtová

1971*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Ditrych	Loko Pardubice
KL	M 17	Kačmarčík	TŽ Třinec
KL	M 19	Cigoš E.	Tesla Brno
KL	M 21	Uher	VŠ Praha
KL	D 15	Novotná	Tesla Brno
KL	D 17	Telecká	TŽ Třinec
KL	D 19	Hejplíková	TJ Gottwaldov
KL	D 21	Vlachová	VŠB Ostrava
DT	M 21	Lenhart	VŠZ Brno
DT	M 35	Junek	Loko Brno

N	M 17	Nečas L.	TJ Gottwaldov
N	M 19	Cigoš E.	Tesla Brno
N	M 21	Ticháček	VŠZ Brno
N	D 15	Hudečková	Tesla Brno
N	D 17	Krkavcová	Tesla Brno
N	D 19	Beránková	FS Praha
N	D 21	Čapuchová	Loko Rača

M ČSSR štafet

M	VŠT Košice	Sleziak, Tóth, Franko
D	TJG	Slavíková, Hejplíková, Mertová

1972*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Cigoš P.	Tesla Brno
KL	M 17	Kačmarčík	TŽ Třinec
KL	M 19	Cigoš E.	VŠZ Brno
KL	M 21	Ticháček	VŠZ Brno
KL	D 15	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 17	Lučanová	TJ Gottwaldov
KL	D 19	Telecká	TŽ Třinec
KL	D 21	Vlachová	VŠB Ostrava
DT	M 21	Galík	TJ Gottwaldov
DT	M 35	Junek	Loko Brno
N	M 15	Cigoš P.	Tesla Brno
N	M 17	Cabrnoch	Loko Pardubice
N	M 19	Nečas L.	TJ Gottwaldov
N	M 21	Matějů	VŠ Praha
N	D 15	Novotná D.	Tesla Brno
N	D 17	Gavendová	TŽ Třinec
N	D 19	Ticháčková	TJ Gottwaldov
N	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M	VŠ Praha	Petr, Laciga, Král, Hořínek
D	VŠB Ostrava	Hanáčková, Stará, Vlachová
MM	TŽ Třinec	Šafarčík, Stonawski, Kačmarčík
DD	TJG	Volfová, Lučanová, Lochová

1973*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Irip	Loko Rača
KL	M 17	Ditrych	Loko Pardubice
KL	M 19	Duda	FS Praha
KL	M 21	Vlach	VŠB Ostrava
KL	D 15	Hošková	VŠ Praha

KL	D 17	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 19	Pryszcová	TŽ Třinec
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec
DT	M 21	Hořínek	VŠ Praha
N	M 15	Nečas R.	TJ Gottwaldov
N	M 17	Stonawski	TŽ Třinec
N	M 19	Nečas L.	TJ Gottwaldov
N	M 21	Hořínek	VŠ Praha
N	D 15	Gavendová J.	TŽ Třinec
N	D 17	Coufalíková A.	TJ Gottwaldov
N	D 19	Pryszcová	TŽ Třinec
N	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M	zrušený závod pro mužskou kategorii		
D	TJG	Lučanová, Nejedlá, Mertová	
MM	Tesla Brno	Cigoš P., Cigoš E., Novotný	
DD	VŠ Praha	Wollnerová, Pachnerová, Hošková	

1974*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Irip	Loko Rača
KL	M 17	Stonawski	TŽ Třinec
KL	M 19	Mikan+Sýkora	VŠZ Brno+Opava
KL	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
KL	D 15	Volfová	TJ Gottwaldov
KL	D 17	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 19	Coufalíková A.	TJ Gottwaldov
KL	D 21	Vlachová	VŠB Ostrava
DT	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
N	M 15	Novotný R.	Tesla Brno
N	M 17	Stonawski	TŽ Třinec
N	M 19	Ditrych	Loko Pardubice
N	M 21	Sklenář	Loko Olomouc
N	D 15	Volfová	TJ Gottwaldov
N	D 17	Jindrová	TJ Gottwaldov
N	D 19	Coufalíková A.	TJ Gottwaldov
N	D 21	Mertová	TJ Gottwaldov

M ČSSR štafet

M	VŠZ Brno	Lenhart, Telecký, Cigoš E., Ticháček	
D	Tesla Brno	Řádková, Hudečková, Novotná D.	
MM	Tesla Brno	Cigoš Pavel, Novotný R., Cigoš Petr	
DD	zrušený závod pro kategorii dorostenek		

1975*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Novotný R.	Tesla Brno
KL	M 17	Hertel	TJ Gottwaldov
KL	M 19	Stonawski	TŽ Třinec
KL	M 21	Lenhart	VŠZ Brno
KL	D 15	Fialová	TJ Gottwaldov
KL	D 17	Hošková	FŠ Praha
KL	D 19	Strnadlová	Slávia Kroměříž
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec
DT	M 21	Lenhart	VŽ Brno
N	M 15	Novota	Iskra B. Bystrica
N	M 17	Žigárdy	Tesla Brno
N	M 19	Stonawski	TŽ Třinec
N	M 21	Vlach	VŠB Ostrava
N	D 15	Šrámková	Jiskra N. Bor
N	D 17	Tulková D.	TJ Jičín
N	D 19	Coufalíková A.	TJ Gottwaldov
N	D 21	Vlachová	VŠB Ostrava

M ČSSR štafet

M	VŠZ Brno	Lenhart, Telecký, Cigoš E., Ticháček	
D	VŠ Praha	Hustáková, Vanclová, Slaninová	
MM	TJ Gottwaldov	Stacke, Šopík, Krajča	
DD	TJ Gottwaldov	Červinková, Volfová, Jindrová	

1976*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Štambach	VŠ Praha
KL	M 17	Piják	VŠD Žilina
KL	M 19	Stonawski	TŽ Třinec
KL	M 21	Lenhart	VŠZ Brno
KL	D 15	Lázníčková	TJ Gottwaldov
KL	D 17	Kuchařová	Tesla Brno
KL	D 19	Hudečková	Tesla Brno
KL	D 21	Vlachová	VŠB Ostrava
DT	M 21	Lenhart	VŠZ Brno
N	M 15	Pospíšek	Tesla Brno
N	M 17	Konopáč	TJ Jičín
N	M 19	Hertel	TJ Gottwaldov
N	M 21	Lukavec	Tatran Jablonec
N	D 15	Macounová	Praga Praha
N	D 17	Šrámková	Jiskra N. Bor
N	D 19	Hudečková	Tesla Brno
N	D 21	Coufalíková A.	TJ Gottwaldov

M ČSSR štafet			N	M 15	Matyk	Spartak Rychnov
M VŠZ Brno	Lenhart, Telecký, Šumbera,		N	M 17	Pollák	Iskra B. Bystrica
	Cigoš E.		N	M 19	Konopáč	TJ Jičín
D TŽ Třinec	Kaletová, Kowolovská,		N	M 21	Pilc	Loko Krnov
	Handzlová		N	D 15	Pojezná	TJ Gottwaldov
MM TJ Gottwaldov	Kusbach, Hrnčír, Stacke		N	D 17	Macounová	VŠ Praha
DD TJ Gottwaldov	Fialová, Lázničková,		N	D 19	Keclíková	VŠ Praha
	Chytilová		N	D 21	Gavendová	TŽ Třinec

1977*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15	Uchytíl	Zlaté Hory
KL M 17	Novotný R.	Tesla Brno
KL M 19	Konopáč,	TJ Jičín,
	Bialožyt	TŽ Třinec
KL M 21	Kačmarčík	VŠB Ostrava
KL D 15	Hlaváčová	Tesla Brno
KL D 17	Dvořáková	Lhotka Praha
KL D 19	Kuchařová	Tesla Brno
KL D 21	Ticháčková	TJ Jičín
DT M 21	Kačmarčík	VŠB Ostrava
N M 15	Hlaváč	Tesla Brno
N M 17	Vykysalý	RH Hr. Králové
N M 19	Škorpil	VŠ Praha
N M 21	Kačmarčík	VŠB Ostrava
N D 15	Macounová	VŠ Praha
N D 17	Dvořáková	Lhotka Praha
N D 19	Kuchařová	Tesla Brno
N D 21	Strnadlová	Slávia Kroměříž

M ČSSR štafet

M VŠZ Brno	Pauler, Šumbera, Lenhart,
	Cigoš E.
D Tesla Brno	Řádková, Hudečková,
	Kuchařová
MM Iskra B. Bystrica	Palička, Bednár, Novota
DD Jiskra N. Bor	Doškářová, Pavlovská,
	Šrámková

1978*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15	Matyk	Spartak Rychnov
KL M 17	Vosecký	Jiskra N. Bor
KL M 19	Piják	Farmaceut Blava
KL M 21	Lenhart	VŠZ Brno
KL D 15	Bezecná	Baník Ostrava
KL D 17	Láničková	Tesla Brno
KL D 19	Dvořáková	VŠ Praha
KL D 21	Janotová	VŠ Praha
DT M 21	Kačmarčík	VŠB Ostrava

M ČSSR štafet

M VŠB Ostrava	Herdegen, UVízl, Zdráhal,
	Kačmarčík
D Tesla Brno	Řádková, Hudečková,
	Kuchařová
MM Iskra B. Bystrica	Bednár, Novota, Pollák
DD RH Hr. Králové	Bártová, Kudrnáčová,
	Běhounová

1979*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15	Vavrečka	Zlaté Hory
KL M 17	Hlaváč	Tesla Brno
KL M 19	Novotný R.	VŠZ Brno
KL M 21	Kačmarčík	TJ Jičín
KL D 15	Hlaváčová	Tesla Brno
KL D 17	Schisslerová	Loko Pezinok
KL D 19	Dvořáková	VŠ Praha
KL D 21	Kuchařová	Tesla Brno
DT M 19	Zuzánek	Baník Vamberk
DT M 21	Lenhart	VŠZ Brno
DT D 19	Dvořáková	VŠ Praha
DT D 21	Kuchařová	VŠZ Brno
N M 15	Pospíšek	Tesla Brno
N M 17	Hlaváč	Tesla Brno
N M 19	Pollák	Iskra B. Bystrica
N M 21	Piják	Farmaceut Blava
N D 15	Bartošáková	Luhačovice
N D 17	Macounová	Tempo Praha
N D 19	Cimrová	Ústí n/L.
N D 21	Nováková	VŠ Praha

M ČSSR štafet

M VŠZ Brno	Cigoš E., Pavelek, Lenhart,
	Novotný
D VŠ Praha	Nováková, Keclíková,
	Janotová
MM Spartak Rychnov	Doležal, Matyk, Smutný
DD Jiskra N. Bor	Pospíšalová, Doležalová,
	Doškářová

1980*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Macháček	Tempo Praha
KL	M 17	Matyk	Spartak Rychnov
KL	M 19	Hlaváč	VŠZ Brno
KL	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
KL	D 15	Coufalíková D.	Luhačovice
KL	D 17	Hlaváčová	Tesla Brno
KL	D 19	Lázníčková	TJ Gottwaldov
KL	D 21	Kuchařová	VŠZ Brno
DT	M 19	Pollák	VŠT Košice
DT	M 21	Uher	Jiskra N. Bor
DT	D 19	Pospíchalová	Jiskra N. Bor
DT	D 21	Janotová	VŠ Praha
N	M 15	Ročejdl	Jiskra N. Bor
N	M 17	Pospíšek	Tesla Brno
N	M 19	Hlaváč	VŠZ Brno
N	M 21	Červinka	FS Praha
N	D 15	Coufalíková D.	Luhačovice
N	D 17	Hlaváčová	Tesla Brno
N	D 19	Macounová	VŠ Praha
N	D 21	Kuchařová	Tesla Brno

M ČSSR štafet

M	VŠZ Brno	Novotný, Lenhart, Šebesta, Pavelek
D	VŠ Praha	Hošková, Keclíková, Janotová
MM	TJ Gottwaldov	Lázníčka, Bartoň, Kocháň
DD	Luhačovice	Řezníková, Bartošáková, Coufalíková D.

1981*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Mareš	Jiskra N. Bor
KL	M 17	Krejčí	Jiskra N. Bor
KL	M 19	Urválek	Tesla Brno
KL	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
KL	D 15	Coufalíková D.	Luhačovice
KL	D 17	Juliusová	Spartak Kbely
KL	D 19	Lázníčková	VŠ Olomouc
KL	D 21	Kuchařová	Tesla Brno
DT	M 17	Lejsek	Tempo Praha
DT	M 19	Tichovský	Praga Praha
DT	M 21	Ticháček	TJ Jičín
DT	D 17	Juliusová	Spartak Kbely
DT	D 19	Semeráková	Baník Vamberk
DT	D 21	Kuchařová	Tesla Brno
N	M 15	Mareš	Jiskra N. Bor

N	M 17	Harant	Aero Od. Voda
N	M 19	Janás	Slávia Kroměříž
N	M 21	Červinka	FS Praha
N	D 15	Coufalíková D.	Luhačovice
N	D 17	Bartošáková	Luhačovice
N	D 19	Semeráková	Baník Vamberk
N	D 21	Hlaváčová	Tesla Brno

M ČSSR štafet

M	VŠB Ostrava	Neuman, Černík, Král, Zdráhal
D	Tesla Brno	Kolaříková, Hlaváčová, Kuchařová
MM	Tempo Praha	Kozák, Lejsek, Macháček
DD	Luhačovice	Řezníková, Bartošáková, Coufalíková D.

1982*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Valášek	Sparta Praha
KL	M 17	Macháček	Tempo Praha
KL	M 19	Tišer	TJ Jičín
KL	M 21	Zuzánek	VŠ Praha
KL	D 15	Wagnerová	Ostroj Opava
KL	D 17	Juliusová	Spartak Kbely
KL	D 19	Matoušová	TJ Jičín
KL	D 21	Kuchařová	Tesla Brno
DT	M 17	Macháček	Tempo Praha
DT	M 19	Hovořák	VŠZ Brno
DT	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
DT	D 17	Svobodová	RH Hr. Králové
DT	D 19	Semeráková	VŠTCH Pardubice
DT	D 21	Kuchařová	Tesla Brno
N	M 15	Višňa	TJ Gottwaldov
N	M 17	Vavrys	Luhačovice
N	M 19	Havlík	Jindřichův Hradec
N	M 21	Henych	FS Praha
N	D 15	Wagnerová	Ostroj Opava
N	D 17	Čermáková	Slávia Kroměříž
N	D 19	Finsterlová	Ostroj Opava
N	D 21	Kočíková	FS Praha

M ČSSR štafet

M	VŠ Praha	Hořínek, Zuzánek, Ditrych
D	Tesla Brno	Láníčková, Janotová, Kuchařová
MM	Tempo Praha	Kozák, Lejsek, Macháček
DD	Luhačovice	Řezníková, Bartošáková, Coufalíková D.

1983*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Cihlář	Loko Chomutov
KL	M 17	Mach	Tesla Brno
KL	M 19	Macháček	RH VŠ SNB Praha
KL	M 21	Hlaváč	VŠZ Brno
KL	D 15	Komancová	RH Hr. Králové
KL	D 17	Ondráčková J.	Žel. Prostějov
KL	D 19	Matoušová	TJ Jičín
KL	D 21	Hlaváčová	VŠZ Brno
DT	M 17	Kozák	Tempo Praha
DT	M 19	Macháček	VŠ Praha
DT	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
DT	D 17	Coufalíková D.	Luhačovice
DT	D 19	Slaninová	RH Hr. Králové
DT	D 21	Hlaváčová	VŠZ Brno

N dále již pouze P ČSR N - do roku 1993

M ČSSR štafet

M	VŠ Praha	Uher, Dityrch, Žuzánek
D	VŠZ Brno	Volfová, Potěšilová, Hlaváčová
MM	Tempo Praha	Řápek, Kondrát, Kozák
DD	Žel. Prostějov	Ondráčková J., Ondráčková P., Třísková

1984*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Sadílek	TJ Gottwaldov
KL	M 17	Utinek	Jiskra N. Bor
KL	M 19	Petrinec	Přírodov. Blava
KL	M 21	Pollák	VŠT Košice
KL	D 15	Abelová	Jiskra N. Bor
KL	D 17	Komancová	RH Hr. Králové
KL	D 19	Táborská	VŠ Praha
KL	D 21	Hlaváčová	VŠZ Brno
DT	M 17	Řápek	Tempo Praha
DT	M 19	Macháček	VŠ Praha
DT	M 21	Hlaváč	VŠZ Brno
DT	D 17	Ondráčková J.	Žel. Prostějov
DT	D 19	Coufalíková D.	Luhačovice
DT	D 21	Hlaváčová	VŠZ Brno

M ČSSR štafet

M	FS Praha	Tichovský, Janás, Henych
D	TJ Jičín	Bacílková, Tišerová, Bártová
MM	Praga Praha	Bláha, Buzek, Běhounek
DD	Žel. Prostějov	Ondráčková P., Ondráčková J., Třísková

1985*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Sadílek	TJ Gottwaldov
KL	M 17	Cihlář	Loko Chomutov
KL	M 19	Višňa	VŠZ Brno
KL	M 21	Petrinec	Přírodov. Blava
KL	D 15	Abelová I.	Jiskra N. Bor
KL	D 17	Komancová	RH Hr. Králové
KL	D 19	Wagnerová	Ostroj Opava
KL	D 21	Tišerová	TJ Jičín
DT	M 17	Utinek	Jiskra N. Bor
DT	M 19	Horký	VŠ Praha
DT	M 21	Kačmarčík	TŽ Třinec
DT	D 17	Komancová	RH Hr. Králové
DT	D 19	Wagnerová	Ostroj Opava
DT	D 21	Kuchařová	Tesla Brno

M ČSSR štafet

M	VŠZ Brno	Pospíšek, Šebesta, Urválek
D	VŠB Ostrava	Pojezná, Faitová, Hanslíková
MM	Jiskra N. Bor	Beránek, Třísko, Utinek
DD	RH Hr. Králové	Rychlá, Kunstová, Komancová

1986*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Prokeš	Loko Plzeň
KL	H 17	Šidla	TJ Gottwaldov
KL	H 19	Utinek	FS Praha
KL	H 21	Hlaváč	VŠZ Brno
KL	D 15	Kubatková	TŽ Třinec
KL	D 17	Burýšková	Loko Praha
KL	D 19	Přibyllová	FS Praha
KL	D 21	Kuchařová	Tesla Brno
DT	H 17	Podmolík	TJ Gottwaldov
DT	H 19	Višňa	VŠZ Brno
DT	H 21	Zuzánek	VŠ Praha
DT	D 17	Abelová I.	Jiskra N. Bor
DT	D 19	Ondráčková J.	VŠ Praha
DT	D 21	Bártová	TJ Jičín

M ČSSR štafet

H 21	VŠ Praha	Kozák, Zuzánek, Macháček
D 21	VŠZ Brno	Coufalíková D., Hubáčková, Wagnerová
H 17	TJ Gottwaldov	Šidla, Sadílek, Podmolík
D 17	Baník Ostrava	Sobková, Rychtářová, Čechová

1987*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Žemlík	TJ Gottwaldov
KL	H 17	Prokeš	Loko Plzeň
KL	H 19	Utinek	FS Praha
KL	H 21	Pavelek	Ostroj Opava
KL	D 15	Kubatková	TŽ Třinec
KL	D 17	Liberdová	TŽ Třinec
KL	D 19	Třísková	VŠZ Brno
KL	D 21	Galíková	VŠZ Brno
DT	H 17	Prokeš	Loko Plzeň
DT	H 19	Škvor	VŠ Praha
DT	H 21	Tichovský	FS Praha
DT	D 17	Liberdová	TŽ Třinec
DT	D 19	Cieslarová D.	TŽ Třinec
DT	D 21	Kuchařová	Tesla Brno

M ČSSR štafet

H 21	VŠZ Brno	Hubáček Jar., Hubáček Jos., Vavrys
D 21	VŠZ Brno	Coufalíková D., Wagnerová, Galíková
H 17	TJ Gottwaldov	Sadílek, Pekárek, Podmolík
D 17	TŽ Třinec	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.

1988*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Zřídka Veselý	KDPM Brno
KL	H 17	Drbal	Praga Praha
KL	H 19	Podmolík	VŠZ Brno
KL	H 21	Pollák	VŠT Košice
KL	D 15	Šidlová	TJ Gottwaldov
KL	D 17	Kubatková	TŽ Třinec
KL	D 19	Abelová	Jiskra N. Bor
KL	D 21	Kalibánová	Loko Pardubice
DT	H 17	Prokeš	VŠ Plzeň
DT	H 19	Sadílek	VŠB Ostrava
DT	H 21	Hlaváč	VŠZ Brno
DT	D 17	Cieslarová J.	TŽ Třinec
DT	D 19	Honzová	TŽ Třinec
DT	D 21	Kalibánová	Loko Pardubice

M ČSSR štafet

H 21	VŠ Praha	Kozák, Macháček, Zuzánek
D 21	TJ Jičín	Svobodová, Tišerová, Matoušová
H 17	RH Hr. Králové	Rygl J., Háp, Ropek
D 17	Frýdlant	Vomelková, Košková, Leiblová

1989*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Vřešťál	Tesla Brno
KL	H 17	Janeček	Tatran Jablonec
KL	H 19	Sadílek	VŠB Ostrava
KL	H 21	Zuzánek	VŠ Praha
KL	D 15	Horáčková	VŠST Liberec
KL	D 17	Pařízková	Meteor Praha
KL	D 19	Honzová	TŽ Třinec
KL	D 21	Galíková	VŠZ Brno
DT	H 17	Hájek	Jindřichův Hradec
DT	H 19	Prokeš	VŠ Praha
DT	H 21	Pollák	VŠT Košice
DT	D 17	Jirsová	Spartak Rychnov
DT	D 19	Honzová	TŽ Třinec
DT	D 21	Novotná	VŠZ Brno

M ČSSR štafet

H 21	VŠ Praha	Prokeš, Kozák, Zuzánek
D 21	VŠZ Brno	Hubáčková, Wagnerová, Galíková
H 17	TJ Gottwaldov	Zrník, Horák, Žemlík
D 17	VŠST Liberec	Podrábská, Horáčková, Dvorská

M ČSFR jednotlivců, M ČSFR štafet,**M ČSFR družstev (od r. 1991)****1990***M ČSFR jednotlivců*

KL	H 15	Fikker	SC Jičín
KL	H 17	Jirsa	Spartak Rychnov
KL	H 19	Bořánek	VŠ Praha
KL	H 21	Hubáček Jos.	Luhačovice
KL	D 15	Wdóvková	Žel. Prostějov
KL	D 17	Doleželová	TŽ Třinec
KL	D 19	Kubatková	PF Ostrava
KL	D 21	Novotná	VŠZ Brno
DT	H 17	Janeček	Tatran Jablonec
DT	H 19	Doležal	Tempo Praha
DT	H 21	Tišer	SC Jičín
DT	D 17	Doleželová	TŽ Třinec
DT	D 19	Cieslarová J.	PF Ostrava
DT	D 21	Honzová	PF Ostrava
KT	H 15	Milán	Tesla Brno
KT	H 19	Hubáček Jar.	Luhačovice
KT	D 15	Doleželová	TŽ Třinec
KT	D 19	Jirsová	VŠ Praha

M ČSFR štafet			DT H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 21 SC Jičín	Novotný, Tišer, Uchytíl		DT H 19	Drahoňovský	Dukla Praha
D 21 PF Ostrava	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.		DT H 21	Uchytíl	SC Jičín
H 17 Tesla Brno	Vřešťál, Strejček, Milán		DT D 17	Horáčková	VSK Liberec
D 17 Tesla Brno	Bočková, Slámová, Nevřivová		DT D 19	Cieslarová J.	Un. Ostrava
			DT D 21	–	
			KT H 15	Janota	Tesla Brno
			KT H 19	Pollák	TU Košice
			KT D 15	Mikšová	Praga Praha
			KT D 19	Kubatková	SU Ostrava

1991*M ČSFR jednotlivců*

KL H 15	Jandourek	USK Praha
KL H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
KL H 19	Doležal	USK Praha
KL H 21	Prokeš	USK Praha
KL D 15	Kuncová	Spartak Rychnov
KL D 17	Horáčková	VŠST Liberec
KL D 19	Kubatková	PF Ostrava
KL D 21	–	
DT H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
DT H 19	Drahoňovský	TJ Turnov
DT H 21	Uchytíl	SC Jičín
DT D 17	Horáčková	VŠST Liberec
DT D 19	Cieslarová J.	PF Ostrava
DT D 21	–	
KT H 15	Zakouřil V.	TJ Turnov
KT H 19	Hlaváč	VŠZ Brno
KT D 15	Bočková	Tesla Brno
KT D 19	Novotná	VŠZ Brno

M ČSFR štafet, M ČSFR družstev

H 21 SC Jičín	Novotný, Tišer, Uchytíl
D 21 PF Ostrava	Honzová, Kubatková, Cieslarová J.
H 17 Žel. Prostějov	Vláčil, Otruba, Arnošt
D 17 TŽ Třinec	Drabinová, Heczková, Doleželová

dospělí	USK Praha
dorost	Slávia Hr. Králové

1992*M ČSFR jednotlivců*

KL H 15	Habán	Tesla Brno
KL H 17	Novotný	SKP Hr. Králové
KL H 19	Haas	Loko Pardubice
KL H 21	Prokeš	USK Praha
KL D 15	Heczková	TŽ Třinec
KL D 17	Navrátilová	SKP Hr. Králové
KL D 19	Cieslarová J.	Un. Ostrava
KL D 21	–	

DT H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
DT H 19	Drahoňovský	Dukla Praha
DT H 21	Uchytíl	SC Jičín
DT D 17	Horáčková	VSK Liberec
DT D 19	Cieslarová J.	Un. Ostrava
DT D 21	–	
KT H 15	Janota	Tesla Brno
KT H 19	Pollák	TU Košice
KT D 15	Mikšová	Praga Praha
KT D 19	Kubatková	SU Ostrava

M ČSFR štafet, M ČSFR družstev

H 21 USK Praha	Prokeš, Lejsek, Gajda
D 21 SU Ostrava	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.
H 17 SKP Hr. Králové	Grusser, Hovorka, Novotný
D 17 SKP Hr. Králové	Pačtová, Ryglová, Navrátilová

dospělí	USK Praha
dorost	TJ Turnov
žactvo	Slezká oblast

M ČR jednotlivců, M ČR štafet, M ČR družstev**1993***M ČR jednotlivců*

KL H 16	Habán	Tesla Brno
KL H 18	Janota	Tesla Brno
KL H 20	Zakouřil V.	SOK Turnov
KL H 21	Prokeš	USK Praha
KL D 16	Havrdová	SC Jičín
KL D 18	Heczková	TŽ Třinec
KL D 20	Horáčková	USK Praha
KL D 21	Cieslarová J.	SU Ostrava
DT H 18	Jandourek	TJ Jilemnice
DT H 20	Horák	USK Praha
DT H 21	Zřídka veselý	Žabovřesky Brno
DT D 18	Navrátilová	SKP Hr. Králové
DT D 20	Doleželová	SU Ostrava
DT D 21	Cieslarová J.	SU Ostrava
KT H 16	Habán	Tesla Brno
KT H 18	Jandourek	TJ Jilemnice
KT H 20	Arnošt	USK Praha
KT H 21	Ropek	VŠZ Brno
KT D 16	Havrdová	TJ Jičín
KT D 18	Heczková	TŽ Třinec
KT D 20	Slováková	Luháčovice

KT	D 21	Kubatková	SU Ostrava	N	H 21	Henych	OK 24 Praha
N	H 16	Matějí L.	Praga Praha	N	D 16	Waldová	Kotlářka Praha
N	H 18	Zakouřil T.	SOK Turnov	N	D 18	Ryglová	SKP Hr. Králové
N	H 20	Zakouřil V.	SOK Turnov	N	D 20	Čechová	CVČ Brno
N	H 21	Utinek	Staidon N. Bor	N	D 21	Musilová	SKOB Zlín
N	D 16	Tomečková	ŠSK Vrbno				
N	D 18	Navrátilová	SKP Hr. Králové				
N	D 20	Švandová	Žabovřesky Brno				
N	D 21	Valášková	USK Praha				

M ČR štafet, M ČR družstev

H 21	USK Praha	Prokeš, Horák, Kozák
D 21	SU Ostrava	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.
H 18	Praga Praha	Matějí M., Pokorný, Matějí L.
D 18	SK Žabovřesky	Střítežská, Cejpková, Pracná

dospělí	USK Praha
dorost	TJ Jilemnice
žactvo	Ještědská oblast

1994*M ČR jednotlivců*

KL	H 16	Čech	CVČ Brno
KL	H 18	Matějí L.	Praga Praha
KL	H 20	Novotný	SKP Hr. Králové
KL	H 21	Ropek	VŠZ Brno
KL	D 16	Stará	Baník Ostrava
KL	D 18	Borůvková	OK Jilemnice
KL	D 20	Tichá	Jiskra N. Bor
KL	D 21	Šimůnková	USK Praha
DT	H 18	Matějí L.	Praga Praha
DT	H 20	Netopil	VTJ Bechyně
DT	H 21	Ropek	VŠZ Brno
DT	D 18	Juřeníková	SKOB Ostrava
DT	D 20	Tichá	Jiskra N. Bor
DT	D 21	Honzová	SU Ostrava
KT	H 16	Ticháček	TJ Jičín
KT	H 18	Matějí L.	Praga Praha
KT	H 20	Novotný	SKP Hr. Králové
KT	H 21	Vavrys	Luhačovice
KT	D 16	Juřeníková	SKOB Ostrava
KT	D 18	Mikšová	Praga Praha
KT	D 20	Tichá	Jiskra N. Bor
KT	D 21	Novotná	VSK Liberec
N	H 16	Hovorka	Loko Pardubice
N	H 18	Matějí L.	Praga Praha
N	H 20	Boudný	Spartak Jihlava

M ČR štafet, M ČR družstev

H 21	SKOB Zlín	Šidla, Sadílek, Podmolík
D 21	Jiskra N. Bor	Tichá, Utinková, Jirsová
H 18	Praga Praha	Matějí M., Vodrážka, Matějí L.
D 18	SKP Hr. Králové	Pavlíková, Klapková, Ryglová

dospělí	USK Praha
dorost	OK Jilemnice
žactvo	Slezská oblast

1995*M ČR jednotlivců*

KL	H 16	Švihovský	Jiskra N. Bor
KL	H 18	Lučan	SC Jičín
KL	H 20	Zakouřil	USK Praha
KL	H 21	Ropek	VŠZ Brno
KL	D 16	Stará	Baník Ostrava
KL	D 18	Juřeníková	SKOB Ostrava
KL	D 20	Pracná	SG Brno
KL	D 21	Cieslarová J.	SU Ostrava
DT	H 18	Heczko	Beta Třinec
DT	H 20	Štěrbák	SG Brno
DT	H 21	Prokeš	Dukla Liberec
DT	D 18	Mikšová	Praga Praha
DT	D 20	Pracná	SG Brno
DT	D 21	Kubatková	SU Ostrava
KT	H 16	Losman	SKP Hr. Králové
KT	H 18	Lučan	SC Jičín
KT	H 20	Matějí L.	Praga Praha
KT	H 21	Košárek	VŠB Ostrava
KT	D 16	Stará	Baník Ostrava
KT	D 18	Juřeníková	SKOB Ostrava
KT	D 20	Kozłowska	Žel. Prostějov
KT	D 21	Kubatková	SU Ostrava
N	H 16	Hovorka	Loko Pardubice
N	H 18	Horáček	OK Chrastava
N	H 20	Vondra	FS Praha
N	H 21	Henych	OK Jilemnice
N	D 16	Klimplová	Loko Pardubice
N	D 18	Mikšová	Praga Praha
N	D 20	Pracná	SG Brno
N	D 21	Liberdová	TŽ Třinec

M ČR štafet, M ČR družstev
 H 21 Dukla Liberec Pospíšil, Bořánek, Prokeš
 D 21 SKP Hr. Králové Ryglová, Navrátilová,
 Novotná
 H 18 Tesla Brno Čech, Habán, Skříčka
 D 18 Praga Praha Horová, Dvořáková, Mikšová

dospělí SG Brno
 dorost SC Jičín
 žactvo Východočeská oblast

1996*M ČR jednotlivců*

KL H 16 Hora Praga Praha
 KL H 18 Ticháček SC Jičín
 KL H 20 Matějů L. USK Praha
 KL H 21 Ropek Dukla Liberec
 KL D 16 Klechová OK Jilemnice
 KL D 18 Juřeniková SKOB Ostrava
 KL D 20 Mikšová Praga Praha
 KL D 21 Liberďová TŽ Třinec
 DT H 18 Ticháček SC Jičín
 DT H 20 Besta TU Ostrava
 DT H 21 Ropek Dukla Liberec
 DT D 18 Chudíková OK Jilemnice
 DT D 20 Mikšová Praga Praha
 DT D 21 Cieslarová J. SU Ostrava
 KT H 16 Smola SKOB Zlín
 KT H 18 Ticháček SC Jičín
 KT H 20 Matějů L. USK Praha
 KT H 21 Ropek Dukla Liberec
 KT D 16 Klechová OK Jilemnice
 KT D 18 Juřeniková SKOB Ostrava
 KT D 20 Těrová OK Doksy
 KT D 21 Cieslarová J. SU Ostrava
 N H 16 Kazda TJ Jičín
 N H 18 Procházka Kotlářka Praha
 N H 20 Lučan SC Jičín
 N H 21 Ropek Dukla Liberec
 N D 16 Topinková OK 24 Praha
 N D 18 Chudíková OK Jilemnice
 N D 20 Borůvková OK Jilemnice
 N D 21 Liberďová TŽ Třinec

M ČR štafet, M ČR družstev

H 21 Dukla Liberec Zřídka Veselý, Prokeš,
 Ropek
 D 21 SU Ostrava Honzová, Liberďová,
 Cieslarová J.
 H 18 Tretra Praha Skripnik, David, Procházka

D 18 OK Jilemnice Klechová, Kalibánová,
 Chudíková
 dospělí TU Ostrava
 dorost SKP Hr. Králové
 žactvo Pražská oblast

1997*M ČR jednotlivců*

KL H 18 Gebas SKP Hr. Králové
 KL H 20 Losman SKP Hr. Králové
 KL H 21 Čech Tesla Brno
 KL D 16 Ropek Dukla Liberec
 KL D 18 Stehňová Kotlářka Praha
 KL D 20 Klimplová Loko Pardubice
 KL D 21 Mahdalová Luhačovice
 KL D 21 Juřeniková SKOB Ostrava
 DT H 18 Losman SKP Hr. Králové
 DT H 20 Lučan USK Praha
 DT H 21 Sadílek SKOB Zlín
 DT D 18 Macúchová Kotlářka Praha
 DT D 20 Mikšová Praga Praha
 DT D 21 Honzová TŽ Třinec
 KT H 16 Sviečka SKOB Zlín
 KT H 18 Losman SKP Hr. Králové
 KT H 20 Horáček OK Chrastava
 KT H 21 Ropek Dukla Liberec
 KT D 16 Folprechtová TJ Turnov
 KT D 18 Klimplová Loko Pardubice
 KT D 20 Havrdová SC Jičín
 KT D 21 Mikšová Praga Praha
 N H 16 Vlach Univer. Olomouc
 N H 18 Slováček SKOB Zlín
 N H 20 Procházka Kotlářka Praha
 N H 21 Utinek Jiskra N. Bor
 N D 16 Stehňová Kotlářka Praha
 N D 18 Klimplová Loko Pardubice
 N D 20 Chudíková OK Jilemnice
 N D 21 Cieslarová J. TŽ Třinec

M ČR štafet, M ČR družstev

H 21 USK Praha Kozák, Bořánek, Jedlička
 D 21 TŽ Třinec Honzová, Navrátilová,
 Cieslarová J.
 H 18 Loko Pardubice Štěrbová, Klimplová, Stará
 D 18 SKP Hr. Králové Gebas, Tihon, Losman
 dospělí SKP Hr. Králové
 dorost SKP Hr. Králové
 žactvo Východočeská oblast

1998*M ČR jednotlivců*

KL	H 16	Novák	Kotlářka Praha
KL	H 18	Smola	SKOB Zlín
KL	H 20	Čech	Tesla Brno
KL	H 21	Zakouřil T.	USK Praha
KL	D 16	Dočkalová	Loko Pardubice
KL	D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
KL	D 20	Stará	Tesla Brno
KL	D 21	Lepšíková	Nový Bor
DT	H 18	Smola	SKOB Zlín
DT	H 20	Ticháček	SC Jičín
DT	H 21	Ropek	Dukla Liberec
DT	D 18	Klechová	Jilemnice
DT	D 20	Macúchová	Kotlářka Praha
DT	D 21	Cieslarová J.	TŽ Třinec
KT	MČRKT	nebylo uznáno jako mistrovský závod	
N	H 16	Trčka	Luhačovice
N	H 18	Gebas	SKP Hr. Králové
N	H 20	Procházka	Kotlářka Praha
N	H 21	Utinek	Jiskra Nový Bor
N	D 16	Jiříštová	OK Jilemnice
N	D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
N	D 20	Váchová	SKP Hr. Králové
N	D 21	Fialová	USK Praha

M ČR štafet, M ČR družstev

H 21	SKP Hr. Králové	Drahoňovský, Novotný, Losman
D 21	Tesla Brno	Pracná, Schindlerová, Stará
H 18	SKOB Zlín	Sviečka, Slováček, Smola
D 18	SKP Hr. Králové	Běhounová, Rybářová, Rufferová

dospělí	USK Praha
dorost	SKP Hr. Králové
žactvo	Východočeská oblast

1999*M ČR jednotlivců*

KL	H 16	Dlabaja	SKOB Zlín
KL	H 18	Stulík	Slávia Hr. Králové
KL	H 20	Hora	Praga Praha
KL	H 21	Jedlička	Dukla Liberec
KL	D 16	Dočkalová	Loko Pardubice
KL	D 18	Brožková	Sokol Rovensko

KL	D 20	Topinková	Jiskra N. Bor
KL	D 21	Cieslarová J.	TŽ Třinec
DT	H 18	Gebas	OK 99 Hr. Králové
DT	H 20	Hora	Praga Praha
DT	H 21	Jedlička	Dukla Liberec
DT	D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
DT	D 20	Stará	Tesla Brno
DT	D 21	Cieslarová J.	TŽ Třinec
KT	H 16	Valenta	Kotlářka Praha
KT	H 18	Gebas	OK 99 Hr. Králové
KT	H 20	Hora	Praga Praha
KT	H 21	Jedlička	Dukla Liberec
KT	D 16	Pryczková	TŽ Třinec
KT	D 18	Klechová	OK Jilemnice
KT	D 20	Macúchová	Tesla Brno
KT	D 21	Novotná	OK 99 Hr. Králové
N	H 16	Kynčl	OK Jilemnice
N	H 18	Vlach	ŠSK Vrbno p/P.
N	H 20	Kazda	SC Jičín
N	H 21	Žemlík	SKOB Zlín
N	D 16	Dočkalová	Loko Pardubice
N	D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
N	D 20	Klimplová	Loko Pardubice
N	D 21	Havrdová	SC Jičín
Park	H 16	Žaloudek	Kotlářka Praha
Park	H 18	Vlach	ŠSK Vrbno p/P.
Park	H 20	Švihovský	Jiskra N. Bor
Park	H 21	Ropek	Dukla Liberec
Park	D 16	Dočkalová	Loko Pardubice
Park	D 18	Běhounová	OK 99 Hr. Králové
Park	D 20	Javůrková	ŠSK Vrbno p/P.
Park	D 21	Cieslarová J.	TŽ Třinec

M ČR štafet, M ČR družstev

H 21	Dukla Liberec	Zřidkaveselý, Jedlička, Ropek
D 21	TŽ Třinec	Pryczková, Honzová, Cieslarová J.
H 18	SKOB Zlín	Stacke, Dlabaja, Smola
D 18	TJ Turnov	Brožová, Omová, Folprechtová

dospělí	USK Praha
dorost	OK 99 Hr. Králové
žactvo	Východočeská oblast

Mistři republiky v LOB**M ČSSR jednotlivců, M ČSSR štafet****1972***M ČSSR jednotlivců*

druh	kat.	jméno	oddíl
KL	M 15	Zdráhal	Loko Olomouc
KL	M 17	Kačmarčík	TŽ Třinec
KL	M 19	Šedo	VŠST Liberec
KL	M 21	Zakouřil	TJ Jičín
KL	D 15	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 17	Gavendová D.	TŽ Třinec
KL	D 19	Telecká	TŽ Třinec
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

kat.	oddíl	úseky
M	TJ Jičín	Bien, Havlík, Zakouřil
D	TŽ Třinec	Telecká, Gavendová D., Handzlová
MM	VŠST Liberec	Petrák, Hanaj, Martin
DD	VŠST Liberec	Volejníková, Olšová, Vorlíčková

1973*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Zdráhal	Loko Olomouc
KL	M 17	Ditrych	Loko Pardubice
KL	M 19	Martin	VŠST Liberec
KL	M 21	Zakouřil	TJ Jičín
KL	D 15	Gavendová D.	TŽ Třinec
KL	D 17	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 19	Vanclová	VŠ Praha
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M	VŠB Ostrava	Picek, Starý, Vlach
D	VŠB Ostrava	Hanáčková, Vlachová, Stará
MM	TŽ Třinec	Bialožyt, Frydrih, Stonawski
DD	VŠST Liberec	Flesnerová, Balcarová, Volejníková

1974*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Konopáč	TJ Jičín
KL	M 17	Hásek	Spartak Vrchlabí
KL	M 19	Hrubý	TJ Jičín

KL	M 21	Zakouřil	TJ Jičín
KL	D 15	Tulková D.	TJ Jičín
KL	D 17	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 19	Horáčková	VŠST Liberec
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M	VŠZ Brno	Telecký, Mikan, Ticháček
D	TJ Jičín	Mašková, Všeťečková, Havlíková
MM	TJ Jičín	Všeťečka, Konopáč M., Konopáč J.
DD	TJ Jičín	Tulková J., Benešová, Tulková D.

1975*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Balátka	VŠST Liberec
KL	M 17	Zdráhal	Loko Olomouc
KL	M 19	Ditrych	VŠ Praha
KL	M 21	Zakouřil	TJ Jičín
KL	D 15	Tulková J.	TJ Jičín
KL	D 17	Balcarová	VŠST Liberec
KL	D 19	Novotná D.	Tesla Brno
KL	D 21	Vlachová	VŠB Ostrava

M ČSSR štafet

M	VŠB Ostrava	Picek, Gorný, Vlach
D	Tesla Brno	Hudečková, Novotná st., Novotná ml.
MM	TJ Jičín	Všeťečka, Beneš, Konopáč
DD	TJ Jičín	Majdanová, Hanušová, Tulková J.

1976*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Všeťečka	TJ Jičín
KL	M 17	Konopáč	TJ Jičín
KL	M 19	Zdráhal	Loko Olomouc
KL	M 21	Picek	VŠB Ostrava
KL	D 15	Tulková J.	TJ Jičín
KL	D 17	Tulková D.	TJ Jičín
KL	D 19	Balcarová	VŠST Liberec
KL	D 21	Handzlová	TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M	VŠST Liberec	Škoda, Horáček, Karmazín
D	VŠB Ostrava	Fišerová, Stará, Vlachová

MM Tesla Brno Hlaváč, Šebesta, Pospíšek
DD TJ Jičín Hanušová, Tulková J.,
Tulková D.

1977*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15 Hlaváč Tesla Brno
KL M 17 Novotný R. Tesla Brno
KL M 19 Pavelek Ostroj Opava
KL M 21 Gorný VŠB Ostrava
KL D 15 Kurdmáčková RH Hr. Králové
KL D 17 Kordová RH Hr. Králové
KL D 19 Picková PF Hr. Králové
KL D 21 Ticháčková TJ Jičín

M ČSSR štafet

M VŠST Liberec Škoda, Horáček, Karmazín
D VŠB Ostrava Fišerová, Stará, Vlachová
MM Tesla Brno Šuleř, Hlaváč, Novotný R.
DD RH Hr. Králové Bártová, Kudrnáčová,
Kordová

1978*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15 Smutný Baník Vamberk
KL M 17 Uchytíl Zlaté Hory
KL M 19 Kupka Spartak Vrchlabí
KL M 21 Gorný VŠB Ostrava
KL D 15 Fajstavrová Spartak Vrchlabí
KL D 17 Tulková J. TJ Jičín
KL D 19 Kuchařová Tesla Brno
KL D 21 Gavendová A. TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M VŠB Ostrava Kačmarčík, Zdráhal, Gorný
D TJ Jičín Všetečková, Benešová,
Tulková D.
MM I. B. Bystrica Novota, Bednar, Pollák
DD RH Hr. Králové Weberová, Harantová,
Kudrnáčová

1979*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15 Schindler Javoz Jablonec
KL M 17 Uchytíl Zlaté Hory
KL M 19 Novotný R. Tesla Brno
KL M 21 Karmazín VŠST Liberec
KL D 15 Bacílková TJ Jičín
KL D 17 Tulková J. TJ Jičín

KL D 19 Kordová RH Hr. Králové
KL D 21 Gavendová A. TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M VŠB Ostrava Herdegen, Zdráhal, Uvíz
D TJ Jičín Ticháčková, Benešová,
Tulková D.
MM TJ Jičín Vík, Pašek, Tišer
DD RH Hr. Králové Běhounová, Soulková,
Kudrnáčová

1980*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15 Franko Loko Kysak
KL M 17 Hovořák Spartak Vsetín
KL M 19 Pollák VŠT Košice
KL M 21 Pavelek VŠZ Brno
KL D 15 Fárníková Baník Ostrava
KL D 17 Fajstavrová Spartak Vrchlabí
KL D 19 Tulková J. TJ Jičín
KL D 21 Ticháčková TJ Jičín

M ČSSR štafet

M VŠT Košice Pollák, Slezíak, Tóth
D VŠST Liberec Valoušková, Pešková,
Horáčková
MM Spartak Rychnov Ksandr, Hostaš, Smutný
DD Jiskra N. Bor Doškářová, Doležalová Z.,
Doležalová V.

1981*M ČSSR jednotlivců*

KL M 15 Mareš Jiskra N. Bor
KL M 17 Vavrečka Zlaté Hory
KL M 19 Hlaváč VŠZ Brno
KL M 21 Pavelek VŠZ Brno
KL D 15 Svobodová RH Hr. Králové
KL D 17 Hlaváčová Tesla Brno
KL D 19 Fajstavrová Spartak Vrchlabí
KL D 21 Gavendová A. TŽ Třinec

M ČSSR štafet

M VŠZ Brno Šuler, Pavelek, Hlaváč
D TŽ Třinec Kaletová, Brudná,
Gavendová A.
MM Jiskra N. Bor jména nejsou známa
DD TŽ Třinec jména nejsou známa

1982*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Rychters	Spartak Vrchlabí
KL	M 17	Novotný	RH Hr. Králové
KL	M 19	Hovořák	VŠZ Brno
KL	M 21	Kunc	VŠ Praha
KL	D 15	Mazáčková	TJ Jičín
KL	D 17	Fárníková	Baník Ostrava
KL	D 19	Bacílková	TJ Jičín
KL	D 21	Tulková	TJ Jičín

M ČSSR štafet

M	TŽ Třinec	Kačmarčík, Opletal, Gorný
D	TŽ Třinec	Kaletová, Gavendová D., Gavendová A.
MM	RH Hr. Králové	Nešpor, Charvát, Novotný
DD	RH Hr. Králové	Svobodová, Komancová, Dlabková

1983*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Hanuš	Spartak Vrchlabí
KL	M 17	Mareš	Jiskra N. Bor
KL	M 19	Schindler	Chemie Praha
KL	M 21	Pavelek	VŠZ Brno
KL	D 15	Šmausová	Tatran Jablonec
KL	D 17	Vondráčková	Praga Praha
KL	D 19	Jakoubková	TJ Jilemnice
KL	D 21	Kalibánová	VŠ Pardubice

M ČSSR štafet

M	VŠB Ostrava	Vavrečka, Černík, Uchytíl
D	TŽ Třinec	Kaletová, Boudná, Gavendová A.
MM	RH Hr. Králové	Kamenický, Charvát, Novotný
DD	TŽ Třinec	Klepaczová, Cieslarová J., Belková

1984*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Marák	Ostroj Opava
KL	M 17	Zicha	TJ Jičín
KL	M 19	Souček	Loko Šumperk
KL	M 21	Šmaus	Tatran Jablonec
KL	D 15	Abelová I.	Jiskra N. Bor
KL	D 17	Wagnerová	Ostroj Opava
KL	D 19	Belková	TŽ Třinec
KL	D 21	Ticháčková	TJ Jičín

M ČSSR štafet

M	VŠ Praha	Uher, Zuzánek, Kunc
D	VŠ Pardubice	Slaninová, Semeráková, Kalibánová
MM	RH Hr. Králové	Novotný, Kamenický, Weber
DD	TJ Jičín	Mazáčková, Majorová, Šubrtová

1985*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Červinka	Spartak Vrchlabí
KL	M 17	Novotný	RH Hr. Králové
KL	M 19	Charvát	VŠZ Brno
KL	M 21	Kunc	Elitex Jablonec
KL	D 15	Honzová	TŽ Třinec
KL	D 17	Komancová	RH Hr. Králové
KL	D 19	Janičková	Žďár n/Sáz.
KL	D 21	—	

M ČSSR štafet

M	Elitex Jablonec	Kunc, Fišera, Šmaus
D	VŠZ Brno	Kuderová J., Váňová, Kuderová I.
MM	TJ Jičín	Dlabola, Zicha, Všetěčka
DD	TŽ Třinec	Liberdová, Honzová, Cieslarová J.

1986*M ČSSR jednotlivců*

KL	M 15	Šňupárek	KDPM Brno
KL	M 17	Podmolík	TJ Gottwaldov
KL	M 19	Raim	Elitex Jablonec
KL	M 21	Zuzánek	Elitex Jablonec
KL	D 15	Cieslarová J.	TŽ Třinec
KL	D 17	Cieslarová D.	TŽ Třinec
KL	D 19	Šubrtová	TJ Jičín
KL	D 21	Jakoubková	TJ Jilemnice

M ČSSR štafet

M	Elitex Jablonec	Kunc, Šmaus, Zuzánek
D	PF Hr. Králové	Valešová, Slaninová, Kalibánová
MM	RH Hr. Králové	Buranský, Rygl J., Novotný
DD	TŽ Třinec	Liberdová, Honzová, Cieslarová J.

1987*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Sklenář	VŠST Liberec
KL	H 17	Podmolík	TJ Gottwaldov

KL	H 19	Zicha	TJ Jičín
KL	H 21	Šmaus	Elitex Jablonec
KL	D 15	Kubatková	TŽ Třinec
KL	D 17	Honzová	TŽ Třinec
KL	D 19	Cieslarová D.	TŽ Třinec
KL	D 21	Kuderová	VŠZ Brno

M ČSSR štafet

H 21	Elitex Jablonec	Kunc, Zuzánek, Šmaus
D 19	TJ Jilemnice	Korbelářová, Jakoubková, Kynčlová
H 15	TJ Jičín	Fiker, Hrnčál, Červinka
D 15	TŽ Třinec	Bílková, Cieslarová J., Kubatková

1988*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Milán	Tesla Brno
KL	H 17	Sklenář	VŠST Liberec
KL	H 19	Novotný	VŠZ Brno
KL	H 21	Šmaus	Elitex Jablonec
KL	D 15	Erlebachová	TJ Jilemnice
KL	D 17	Vřešťalová	Tesla Brno
KL	D 19	Cieslarová D.	Farmac. Blava
KL	D 21	Pavelková	Ostroj Opava

M ČSSR štafet

H 21	Elitex Jablonec	Šmaus, Fišera, Kunc
D 19	TJ Jilemnice	Kynčlová, Jakoubková, Valešová
H 15	VŠST Liberec	Podrábský, Honzík, Sklenář
D 15	TŽ Třinec	Wojnarová, Cieslarová J., Kubatková

1989*M ČSSR jednotlivců*

KL	H 15	Zakouřil	TJ Turnov
KL	H 17	Venhoda	Spartak Jihlava
KL	H 19	Toloch	Ostroj Opava
KL	H 21	Schindler	Elitex Jablonec
KL	D 15	Vaničková	Spartak Vrchlabí
KL	D 17	Erlebachová	TJ Jičín
KL	D 19	Honzová	TŽ Třinec
KL	D 21	—	

M ČSSR štafet

H 21	Elitex Jablonec	Fišera, Kunc, Schindler
D 19	TŽ Třinec	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.

H 15	Tesla Brno	Milán, Strejček, Šťastný
D 15	Spartak Jihlava	Pospíšilová, Smejkalová, Boudná

1990

Výsledky mistrovských závodů nejsou známy

1991*M ČSFR jednotlivců*

KL	H 15	Zakouřil T.	TJ Turnov
KL	H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
KL	H 19	Sklenář	VŠST Liberec
KL	H 21	Janíček	TJ Švýčárna
KL	D 15	Tolochová	Ostroj Opava
KL	D 17	Kastnerová	Kostelec n/H.
KL	D 19	Cieslarová J.	TŽ Třinec
KL	D 21	—	

M ČSFR štafet

H 21	Elitex Jablonec	Šmaus, Fišera, Schindler
D 19	TŽ Třinec	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.
H 15	TJ Turnov	Folprecht, Zakouřil V., Zakouřil T.
D 15	VŠST Liberec	Přindová, Mládková, Horáčková

1992*M ČSFR jednotlivců*

KL	H 15	Vodrážka O.	VŠ Plzeň
KL	H 17	Zakouřil T.	TJ Turnov
KL	H 19	Drahoňovský	TJ Turnov
KL	H 21	Pecka	VSK Liberec
KL	D 15	Kuchařová	FS Praha
KL	D 17	Novotná	Spartak Vrchlabí
KL	D 19	Fejfarová	USK Praha
KL	D 21	—	

M ČSFR štafet

H 21	VSK Liberec	Sklenář, Turek, Pecka
D 19	TŽ Třinec	Honzová, Kubatková, Cieslarová J.
H 15	TJ Turnov	Kvapil, Zakouřil T., Zakouřil V.
D 15	SKP Hr. Králové	Ryglová, Navrátilová, Ščerbáková

M ČR L - jednotlivců, M ČR L - štafet**1993***M ČR L - jednotlivců*

KL	H 16	Vodrážka O.	VŠ Plzeň
KL	H 18	Hubáček	Ostroj Opava
KL	H 20	Lauerman	Spartak Jihlava
KL	H 21	Mareček	N. Město n/M.
KL	D 16	Chudíková	TJ Jilemnice
KL	D 18	Rygllová	SKP Hr. Králové
KL	D 20	Přindlová	VŠST Liberec
KL	D 21	Cieslarová J.	TŽ Třinec

M ČR L - štafet

H 21	VŠST Liberec	Sklenář, Podrábský, Pecka
D 21	TŽ Třinec	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.
H 18	VŠ Plzeň	Vodrážka O., Křenek, Vodrážka J.
D 18	SKP Hr. Králové	Hloušková, Rygllová, Navrátilová

1994*M ČR L - jednotlivců*

KL	H 16	Tomeček	ŠSK Vrbno p/P.
KL	H 18	Vodrážka O.	VŠ Plzeň
KL	H 20	Bureš	N. Město n/M.
KL	H 21	Pecka	VŠST Liberec
KL	D 16	Chudíková	OK Jilemnice
KL	D 18	Rygllová	VŠ Hr. Králové
KL	D 20	—	
KL	D 21	Zurynková	USK Praha

M ČR L - štafet

H 21	N. Město n/M.	Venhoda, Mareček, Vřešťal
D 21	TŽ Třinec	Kubatková, Honzová, Cieslarová J.
H 18	OK Jilemnice	Erlebach, Junek, Kolín
D 18	OK Jilemnice	Chudíková, Borůvková, Lejsková

1995

Mistrovské závody KL a štafety byly zrušeny, nedostatek sněhu

M ČR L - jednotlivců

KT	H 16	Tomeček	ŠSK Vrbno p/P.
KT	H 18	Procházka	Kotlářka Praha
KT	H 20	Bureš	N. Město n/M.
KT	H 21	Rygl J.	VŠZ Brno
KT	D 16	Stará	Baník Ostrava

KT	D 18	Mikšová	Zdravotník Praha
KT	D 20	—	
KT	D 21	Součková J.	Zdravotník Praha

1996*M ČR L - jednotlivců*

KL	H 16	Hora	Zdravotník Praha
KL	H 18	Tomeček	ŠSK Vrbno p/P.
KL	H 20	Horáček	VSK TU Liberec
KL	H 21	Pecka	Dukla Liberec
KL	D 16	Klechová	OK Jilemnice
KL	D 18	Chudíková	OK Jilemnice
KL	D 20	Kuchařová	Ekonom Praha
KL	D 21	Rázková	Ekonom Praha
KT	H 16	Hora	Zdravotník Praha
KT	H 18	Holas	SK Jamnice
KT	H 20	Vodrážka J.	VSK TU Liberec
KT	H 21	Lauerman	N. Město n/M.
KT	D 16	Klechová	OK Jilemnice
KT	D 18	Juřeníková	Baník Ostrava
KT	D 20	Kuchařová	Ekonom Praha
KT	D 21	Horáčková	USK Praha

M ČR L - štafet

H 21	VSK TU Liberec	Přinda, Podrábský, Pecka
D 21	Ekonom Praha	Zurynková, Rázková, Kuchařová
H 18	ŠSK Vrbno p/P.	Kolář, Foltys, Tomeček
D 18	OK Jilemnice	Klechová, Kalibánová, Chudíková

1997*M ČR L - jednotlivců*

KL	H 16	Gebas	SKP Hr. Králové
KL	H 18	Hojgr	ŠSK Vrbno p/P.
KL	H 20	Přinda	VSK TU Liberec
KL	H 21	Pecka	VSK TU Liberec
KL	D 16	Folprechtová	TJ Turnov
KL	D 18	Savičová	SC Jičín
KL	D 20	Chudíková	OK Jilemnice
KL	D 21	Cieslarová J.	TŽ Třinec
KT	H 16	Račanský	MZLU Brno
KT	H 18	Vlach	Beta Třinec
KT	H 20	Přinda	VSK TU Liberec
KT	H 21	Rygl J.	Dukla Liberec
KT	D 16	Klechová	OK Jilemnice
KT	D 18	Stará	Baník Ostrava
KT	D 20	Chudíková	OK Jilemnice
KT	D 21	Kuchařová	Ekonom Praha

M ČR L - štafet	KL	D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
H 21 VSK TU Liberec Přinda, Vodrážka J., Pecka	KL	D 20	Javůrková	Vrbno p/P.
D 21 Ekonom Praha Zurynková, Rázková, Kuchařová	KL	D 21	Chudíková	N.Město n/M.
H 18 ŠSK Vrbno p/P Kolář, Hojgr, Tomeček	KT	H 16	Erlebach	OK Jilemnice
D 18 ŠSK Vrbno p/P Kolářová, Staščíková, Javůrková	KT	H 18	Mrázek	Kotlářka Praha
	KT	H 20	Tomeček	Vrbno p/P.
	KT	H 21	Lauerman	N.Město n/M.
	KT	D 16	Horynová	OK Jilemnice
	KT	D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
	KT	D 20	Stará	Univer. Olomouc
	KT	D 21	Novotná	Ekonom Praha

1998

Všechny mistrovské závody - KL, KT i štafety byla zrušeny, nedostatek sněhu.

1999

M ČR L - jednotlivců	M ČR L - štafet
KL H 16 Bouchal VŠ Plzeň	H 21 Ekonom Praha Seidl, Vodrážka O., Pecka
KL H 18 Mrázek Kotlářka Praha	D 21 Ekonom Praha Hasmanová, Kuchařová, Novotná
KL H 20 Hora Zdravotník Praha	H 18 OK Jilemnice Erlebach, Kynčl, Junek
KL H 21 Vodrážka J. VSK TU Liberec	D 18 OK Jilemnice Horynová, Dattelová, Klechová
KL D 16 Višňová Slavoj Bruntál	

Mistři republiky v MTBO

M ČR - MTBO jednotlivci, M ČR - MTBO štafety	KT	D 21	Havrdová	SC Jičín
	KT	H 18	Nožička	Loko Pardubice

1994

M ČR - MTBO jednotlivci	1997
druh kat. jméno oddíl	M ČR - MTBO jednotlivci
KT H 21 Pecka VŠST Liberec	KL H 21 Seidl Ekonom Praha
KT D 21 Kvapilová HOKOF Turnov	KL D 21 Hrdinová Un. Olomouc
KT H 20 Horáček VŠST Liberec	KL H 18 Hovorka Loko Pardubice
DT H 21 Pecka VŠST Liberec	KL H 40 Nožička Loko Pardubice
DT D 21 Zurynková USK Praha	KT H 21 Bureš OS N. Město n/M.
DT H 20 Jašek Ski Štenberk	KT D 21 Horáčková USK Praha
	DT H 21 Rygl J. Dukla Liberec
	DT D 21 Hloušková TU Liberec

1995

M ČR - MTBO jednotlivci	M ČR - MTBO štafety
KL H 21 Wurz Smržovka	kat. oddíl úseky
KL D 21 Zurynková Ekonom Praha	H 21 Tesla Brno Štěpánek, Procházka, Mach
KT H 21 Rygl M. VŠZ Brno	D 21 TJ Turnov Folprechtová B., Folprechtová J., Kvapilová
KT D 21 Kvapilová TJ Turnov	
KT H 18 Horáček OK Chrastava	
KT H 40 Kunc Elitex Jablonec	

1996

M ČR - MTBO jednotlivci	M ČR - MTBO jednotlivci
KL H 21 Novotný SKP Hr. Králové	DT H 21 Zurynek Ekonom Praha
KL D 21 Zurynková Ekonom Praha	DT D 21 Podrábská Slavia VÚ Liberec
KL H 18 Nožička Loko Pardubice	DT H 18 Strohalm KAHO Krnov
KT H 21 Novotný SKP Hr. Králové	DT Vet. Kunc Smržovka
	KT H 21 Zurynek Ekonom Praha

KT	D 21	Novotná	Ekonom Praha	DT	H 18	Račanský	MZLU Brno
KT	H 18	Strohaln	Kaho Krnov	DT	Vet.	Kotas	Peleton Havířov
KT	Vet.	Kunc	SNS Smržovka	KT	H 21	Zurynek	Ekonom Praha
KL	H 21	Rygl J.	El. Kadaň	KT	D 21	Jakubová	SNS Smržovka
KL	D 21	Zurynková	Ekonom Praha	KT	H 18	Valoušek	TU Liberec
KL	H 18	Slováček	SKOB Zlín	KT	Vet.	Král st.	Severka Šumperk
KL	Vet.	Kotas	Peleton Havířov	KL	H 21	Vodrážka J.	TU Liberec

M ČR - MTBO štafety

H 21	ČR repre	Folprecht, Zurynek, Bureš
D 21	ČR repre	Podrábská, Hrdinová, Zurynková

1999*M ČR - MTBO jednotlivci*

DT	H 21	Zurynek	Ekonom Praha
DT	D 21	Chmelíková	Loko Pardubice

M ČR - MTBO štafety

H 21	VLI, EKP	Podrábský, Zurynek, Vodrážka
D 21	VLI, TBM, UOL	Podrábská, Rygllová, Hrdinová

Vítězové žebříčku

*autor: Jan Žemlík***Žebříčkové soutěže OB****1961 - 1968 = žebříček****1961**

MA	Jankovič	Slavia Blava
MB	Mlynář	Loko Šumperk
MC	Mezihorák	TJ Gottwaldov
ŽA	Cahová	Loko Praha
ŽB	Hrbková	Loko Praha

1962

MA	Brunovský	Slavia Blava
ŽA	Čermáková	Loko Praha

1963

MA	Novotný	TJ Gottwaldov
ŽA	Čermáková	Loko Praha

1964

MA	Galík	TJ Gottwaldov
Dci	Chmelík	Loko Brno
ŽA	Kumbárová	TJ Gottwaldov
Dky	Linhartová	TJ Gottwaldov

1965

MA	Galík	TJ Gottwaldov
MB	Kaučký	Slavia Kroměříž
Jři	Vlach	VŠB Ostrava
Dci	Lenhart	VŠZ Brno
ŽA	Novotná	Loko Brno
ŽB	Kaučká	Slavia Kroměříž
Jky	Linhartová	TJ Gottwaldov
Dky	Vozobulová	TJ Gottwaldov

1966

MA	Urbanec	Dukla Holešov
MB	Hlaváč	Loko Brno
Jři	Nosál	FS Praha
Dci	Lenhart	VŠZ Brno
ŽA	Kumbárová	FS Praha
ŽB	Hlaváčová	Loko Brno
Jky	Linhartová	TJ Gottwaldov
Dky	Vozobulová	TJ Gottwaldov

1967

MA	Galík	TJ Gottwaldov
MB	Doušek	Loko Brno
Jji	Jašek	Rapid Bratislava
Dci	Hořínek	TJ Gottwaldov
ŽA	Novotná	Loko Brno
ŽB	Hlaváčová	Loko Brno
Jky	Folprechtová	FS Praha
Dky	Kovářová	TJ Gottwaldov

1968

Žebříček nebyl dokončen

1969 = Federální žebříček**1969**

MA	Beránek	VŠ Plzeň
MB	Doušek	VŠZ Brno
Jji	Lenhart	VŠZ Brno
Dci	Ticháček	TJ Gottwaldov
ŽA	Handzlová	TŽ Třinec
ŽB	Vondrová	FS Praha
Jky	Poláchová	Slavia Kroměříž
Dky	Procházková	Loko Brno

1970 - 1971 = Celostátní žebříček**1970**

M 15	Kačmarčík	TŽ Třinec
M 17	Cigoš E.	Tesla Brno
M 19	Hořínek	VŠ Praha
M 21	Lenhart	VŠZ Brno
M 35	Doušek	VŠZ Brno

D 15	Novotná	Tesla Brno
D 17	Krkavcová	Tesla Brno
D 19	Procházková	VŠZ Brno
D 21	Mertová	TJ Gottwaldov
D 30	Součková	Ústí n/L.

1971

ME	Lenhart	VŠZ Brno
M 15	Ditrych	Loko Pardubice
M 17	Kačmarčík	TŽ Třinec
M 19	Cigoš E.	Tesla Brno
M 21	Pastuszek	VŠ Praha
DE	Handzlová	TŽ Třinec
D 15	Novotná	Tesla Brno

D 17	Oprchalová	Tesla Brno
D 19	Hanáčková	VŠB Ostrava
D 21	Dohnalová	VŠ Praha

1972 - 1974 = Československý pohár**1972**

ME	Lenhart	VŠZ Brno
M 15	Cigoš P.	Tesla Brno
M 17	Kačmarčík	TŽ Třinec
M 19	Cigoš E.	Tesla Brno
M 21	Sklenář	Loko Olomouc
DE	Vlachová	VŠB Ostrava
D 15	Hudečková	Tesla Brno
D 17	Novotná	Tesla Brno
D 19	Ticháčková	TJ Gottwaldov
D 21	Gregořicová	Ostroj Opava

1973

ME	Hořínek	VŠ Praha
M 15	Zdráhal	Loko Olomouc
M 17	Ditrych	Loko Pardubice
M 19	Kačmarčík	TŽ Třinec
M 21	Zakouřil	TJ Jičín
DE	Mertová	TJ Gottwaldov
D 15	Hošková	VŠ Praha
D 17	Novotná	Tesla Brno
D 19	Lučanová	TJ Gottwaldov
D 21	Stará	VŠB Ostrava

1974

ME	Hořínek	VŠ Praha
M 15	Novotný	Tesla Brno
M 17	Stonawski	TŽ Třinec
M 19	Cigoš E.	Tesla Brno
M 21	Albrecht	Dukla Vyškov
DE	Handzlová	TŽ Třinec
D 15	Volfová	TJ Gottwaldov
D 17	Hudečková	Tesla Brno
D 19	Strnadlová	Slavia Kroměříž
D 21	Uhrová	FS Praha

**1975 - 1992 = Československý pohár (ME + DE),
Celostátní žebříček****1975**

ME	Lenhart	VŠZ Brno
M 19	Ditrych	VŠ Praha

1985

ME	Kačmarčík	TŽ Třinec
M 13	Zřídka veselý	KDPM Brno
M 15	Sadílek	TJ Gottwaldov
M 17	Utínek	Jiskra N. Bor
M 19	Višňa	VŠZ Brno
M 21	Němeček	VŠ Praha
DE	Kuchařová	Tesla Brno
D 13	Čechová	VŠB Ostrava
D 15	Abelová D.	Jiskra N. Bor
D 17	Cieslarová	TZ Třinec
D 19	Krajčová	VŠZ Brno
D 21	—	

1986

ME	Pollák	VŠT Košice
M 13	Pompach	RH Hr. Králové
M 15	Prokeš	Loko Plzeň
M 17	Šidla	TJ Gottwaldov
M 19	Utínek	FS Praha
M 21	Kozák	VŠ Praha
DE	Kuchařová	Tesla Brno
D 13	Šidlová	TJ Gottwaldov
D 15	Kubatková	TŽ Třinec
D 17	Cieslarová	TŽ Třinec
D 19	Příbylová	FS Praha
D 21	—	

1987

ME	Zuzánek	VŠ Praha
M 13	Horák	Tempo Praha
M 15	Žemlík	TJ Gottwaldov
M 17	Prokeš	Loko Plzeň
M 19	Škvor	VŠ Praha
M 21	Henych	FS Praha
DE	Galíková	VŠZ Brno
D 13	Šidlová	TJ Gottwaldov
D 15	Kubatková	TŽ Třinec
D 17	Liberdová	TŽ Třinec
D 19	Váňová	VŠZ Brno
D 21	—	

1988

ME	Pollák	VŠT Košice
M 13	Zakouřil T.	TJ Turnov
M 15	Zřídka veselý	KDPM Brno
M 17	Prokeš	VŠ Plzeň
M 19	Podmolík	TJ Gottwaldov
M 21	Novotný	VŠZ Brno

DE	Galíková	VŠZ Brno
D 13	Švandová	KDPM Brno
D 15	Šidlová	TJ Gottwaldov
D 17	Cieslarová	TŽ Třinec
D 19	Abelová D.	Jiskra N. Bor
D 21	—	

1989

ME	Pollák	VŠT Košice
M 13	Hain	TJ Jičín
M 15	Horák	Tempo Praha
M 17	Doležal	Tempo Praha
M 19	Prokeš	VŠ Praha
M 21	Barcák	VŠT Košice
DE	Galíková	VŠZ Brno
D 13	Tolochová	Ostroj Opava
D 15	Horáčková	VŠST Liberec
D 17	Jirsová	Spartak Rychnov n/Kn.
D 19	Třísková	VŠZ Brno
D 21	—	

1990

Výsledky nejsou k dispozici
HE, DE, H 15, D 15, H 17, D 17, H 19, D 19, H 21

1991

HE	Uchytíl	SC Jičín
H 15	Šenkýř	SKOB Zlín
H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 19	Drahoňovský	TJ Turnov
H 21	Škvor	USK Praha
DE	Cieslarová	PF Ostrava
D 15	Knyplová	Loko Šumperk
D 17	Doleželová	TŽ Třinec
D 19	Jirsová	USK Praha
D 21	—	

1992

HE	Pollák	TU Košice
H 15	Janota	Tesla Brno
H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 19	Jirsa	VJT Bechyně
H 21	Barcák	TU Košice
DE	Kubatková	Univerzita Ostrava
D 15	Havrdová	SC Jičín
D 17	Horáčková	VSK Liberec
D 19	Kuchařová	Tesla Brno
D 21	—	

1993 - 1999 = Pohár Elity (HE + DE), Žebříček A**1993**

HE	Prokeš	USK Praha
H 16	Lučan	TJ Fryšták
H 18	Janota	Tesla Brno
H 20	Zakouřil V.	SOK Turnov
H 21	Podmolík	SKOB Zlín
DE	Cieslarová	Univerzita Ostrava
D 16	Mikšová	Praga Praha
D 18	Heczková	TŽ Třinec
D 20	Švandová	Žabovřesky Brno
D 21	Holinková	Želez. Prostějov

1994

HE	Ropek	VŠZ Brno
H 16	Heczko	Beta Třinec
H 18	Matějů	Praga Praha
H 20	Zakouřil V.	SOK Turnov
H 21	Mařátko	Ski-OB Šternberk
DE	Kubatková	SU Ostrava
D 16	Juřeniková	SKOB Ostrava
D 18	Ryglová	SKP Hr. Králové
D 20	Tichá	Jiskra N. Bor
D 21	Musilová	SKOB Zlín

1995

HE	Ropek	VŠZ Brno
H 16	Tomeček	ŠSK Vrbno p/P.
H 18	Lučan	SC Jičín
H 20	Zakouřil T.	USK Praha
H 21	Jedlička	Slavia Hr. Králové
DE	Kubatková	SU Ostrava
D 16	Stará	Baník Ostrava OKD
D 18	Juřeniková	SKOB Ostrava
D 20	Pracná	SG Brno
D 21	Dvorská	USK Praha

1996

HE	Prokeš	Dukla Liberec
H 16	Hora	Praga Praha
H 18	Heczko	Beta Třinec
H 20	Lučan	SC Jičín
H 21	Henych	OK Jilemnice
DE	Cieslarová	SU Ostrava
D 16	Klechová	OK Jilemnice
D 18	Skoumalová	KOB Konice
D 20	Kvapilová	TJ Turnov
D 21	Hubáčková	Luhačovice

1997**KB Cup – HE + DE; Silva Cup – HD 16, 18, 20
Pohár Elity + Žebříček****KB Cup**

HE	Ropek	Dukla Liberec
DE	Cieslarová	TŽ Třinec

Silva Cup

H 16	Smola	SKOB Zlín
H 18	Slováček	SKOB Zlín
H 20	Lučan	USK Praha
D 16	Stehnová	Kotlářka Praha
D 18	Klimplová	Loko Pardubice
D 20	Mahdalová	Luhačovice

Pohár Elity

HE	Ropek	Dukla Liberec
DE	Cieslarová	TŽ Třinec

Žebříček

H 16	Smola	SKOB Zlín
H 18	Losman	SKP Hr. Králové
H 20	Horáček	OK Chrástava
H 21	Macek	SKP Hr. Králové
D 16	Stehnová	Kotlářka Praha
D 18	Klimplová	Loko Pardubice
D 20	Mahdalová	Luhačovice
D 21	Novotná	Spartak Vrchlabí

1998**KB Cup – HE + DE; Silva Cup – HD 16, 18, 20
Pohár Elity + Žebříček****KB Cup**

HE	Prokeš	Dukla Liberec
DE	Klapalová	Sp. Rychnov

Silva Cup

H 16	Horáček	OK Chrástava
D 16	Dočkalová	Loko Pardubice
H 18	Švihovský	Jiskra N. Bor
D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
H 20	Čech	Tesla Brno
D 20	Stará	Tesla Brno

Pohár Elity

HE	Prokeš	Dukla Liberec
DE	Navrátilová	TŽ Třinec

Žebříček

H 16	Horáček	OK Chrastava
D 16	Folprechtová	TJ Turnov
H 18	Švihovský	Jiskra N. Bor
D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
H 20	Čech	Tesla Brno
D 20	Klechová	OK Jilemnice
H 21	Hepner	Slavia Hr.Králové
D 21	Šichnářková	SKOB Zlín

1999**Kozel Cup - HE + DE; Silva Cup - HD 16, 18, 20****Ranking + Žebříček***Kozel Cup*

HE	Jedlička	Dukla Liberec
DE	Cieslarová	TŽ Třinec

Silva Cup

H 16	Dlabaja	SKOB Zlín
H 18	Mrázek	Kotlářka Praha
H 20	Losman	OK 99 Hr. Králové
D 16	Przyczkova	TŽ Třinec
D 18	Ryšavá	Sokol Trója
D 20	Macúchová	Tesla Brno

Ranking

H	Jedlička	Dukla Liberec
D	Cieslarová	TŽ Třinec

Žebříček

H 16	Dlabaja	SKOB Zlín
H 18	Smola	SKOB Zlín
H 20	Losman	OK 99 Hr. Králové
D 16	Przyczkova	TŽ Třinec
D 18	Běhounová	OK 99 Hr. Králové
D 20	Macúchová	Tesla Brno

Žebříčkové soutěže LOB**1969 - 1970 = Národní žebříček LOB****1969**

Dci	Ticháček	TJ Gottwaldov
Jři	Karmazín	VŠST Liberec
MA	Balatka	VŠST Liberec
MB	Doušek	VŠZ Brno
Dky	Špačková	TJ Gottwaldov
Jky	Patočková	VŠZ Brno
ŽA	Bílková	VŠST Liberec

1970

Dci	Telecký	TŽ Třinec
Jři	Uher	VŠ Praha
MA	Maceček	VŠST Liberec
MB	Stolín	Loko Č. Třebová
MC	Zdráhal	Loko Olomouc
Dky	Vanclová	Spartak Vrchlabí
Jky	Kučerová	FS Praha
ŽA	Novotná D.	Tesla Brno

1971 - 1979 = Celostátní žebříček LOB**1971**

M 15	Ditrych	Loko Pardubice
M 17	Šedo	VŠST Liberec

M 19	Bien	TJ Jičín
M 21	Balatka	VŠST Liberec
M 35	Zemánek	Spartak Vrchlabí
D 15	Gavendová J.	TŽ Třinec
D 17	Vanclová	Sp. Vrchlabí
D 19	—	
D 21	Handzlová	TŽ Třinec

1972

M 13	Balatka	VŠST Liberec
M 15	Zdráhal	Loko Olomouc
M 17	Mikan	Tatran Chrast
M 19	Šedo	VŠST Liberec
M 21	Zakouřil	TJ Jičín
M 35	Havlík	TJ Jičín
D 13	Pochopová	Sp. Vrchlabí
D 15	Novotná	Tesla Brno
D 17	Przyczkova	TŽ Třinec
D 19	Telecká	TŽ Třinec
D 21	Handzlová	TŽ Třinec

1973

M 15	Zdráhal R.	Loko Olomouc
M 17	Stonavski	TŽ Třinec
M 19	Kačmarčík	TŽ Třinec
M 21	Vlach	VŠB Ostrava
M 35	Zemánek	Sp. Vrchlabí

D 15	Tulková D.	TJ Jičín	D 17	Šubrťová	TJ Jičín
D 17	Volejníková	VŠST Liberec	D 19	Bacílková	VŠ Praha
D 19	Gavendová D.	TŽ Třinec	D 21	—	
D 21	Handzlová	TŽ Třinec			

Výsledky celostátního žebříčku LOB a jména vítězů z let 1974 - 1982 nejsou k dispozici

1983 - 1992 = Československý pohár LOB, Celostátní žebříček LOB

1983

ME	Pavelek	VŠZ Brno
M 13	Svoboda	Loko Plzeň
M 15	Zicha	TJ Jičín
M 17	Novotný	RH H. Králové
M 19	Petr	VŠST Liberec
M 21	Fišera	PF Ústí n/L.
DE	Gavendová	TŽ Třinec
D 13	Abelová D.	J. Nový Bor
D 15	Komancová	RH Hr. Králové
D 17	Wagnerová	Ostroj Opava
D 19	Šedivá	TJ Jičín
D 21	—	

1984

ME	Šmaus	Tatran Jablonec
M 13	Hrnčál	TJ Jičín
M 15	Bláha	Praga Praha
M 17	Kristián	Jiskra Nejdek
M 19	Forejt	VŠ Plzeň
M 21	Šrámek	VŠCHT Pardubice
DE	Ticháčková	TJ Jičín
D 13	Kosková	Sl. Frýdlant
D 15	Liberdová	TŽ Třinec
D 17	Wagnerová	Ostroj Opava
D 19	Kuderová	VŠZ Brno
D 21	—	

1985

ME	Kunc	Elitex Jablonec
M 13	Šňupárek	KDPM Brno
M 15	Gryc	KDPM Brno
M 17	Všetečka	TJ Jičín
M 19	Novotný	VŠZ Brno
M 21	Vavrys	VŠZ Brno
DE	Gavendová	TŽ Třinec
D 13	Kašparová	RDJ H. Benešov
D 15	Honzová	TŽ Třinec

1986

ME	Šmaus	Elitex Jablonec
M 15	Toloch	Ostroj Opava
M 17	Podmolík	TJ Gottwaldov
M 19	Raim	Elitex Jablonec
M 21	Pachner	VŠ Praha
DE	Kuderová	VŠZ Brno
D 15	Cieslarová J.	TŽ Třinec
D 17	Honzová	TŽ Třinec
D 19	Kalibánová	RH Hr. Králové
D 21	—	

1987

HE	Zuzánek	Elitex Jablonec
H 15	Sklenář	VŠST Liberec
H 17	Toloch	Ostroj Opava
H 19	Janíček	Spartak Jihlava
H 21	Novotný	VŠZ Brno
DE	Kuderová	VŠZ Brno
D 15	Kubatková	TŽ Třinec
D 17	Honzová	TŽ Třinec
D 19	Cieslarová D.	TŽ Třinec
D 21	—	

1988

HE	Zuzánek	Elitex Jablonec
H 13	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 15	Milán	Tesla Brno
H 17	Sklenář	VŠST Liberec
H 19	Janíček	VTJ Brno
H 21	Škorpil	Kbely Praha
DE	Pavelková	Ostroj Opava
D 13	Wurmová	Frýdlant v Č.
D 15	Erlebachová	TJ Jilemnice
D 17	Kubatková	TŽ Třinec
D 19	Kuncová	Elitex Jablonec
D 21	—	

1989

HE	Kunc	Elitex Jablonec
H 13	Vodrážka J.	VŠ Plzeň
H 15	Kraus	TJ Jičín
H 17	Sklenář	Elitex Jablonec
H 19	Toloch	Ostroj Opava
H 21	Bezecný	TJ Švýcarsna
DE	Pavelková	Ostroj Opava

D 13	Tolochová	Ostroj Opava
D 15	Vaníčková	Sp. Vrchlabí
D 17	Erlebachová	TJ Jičín
D 19	Tišerová	TJ Jičín
D 21	—	

1990

Výsledky celostátního žebříčku LOB a jména vítězů tohoto ročníku nejsou k dispozici.

1991

HE	Pecka	VŠST Liberec
H 15	Zakouřil T.	TJ Turnov
H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 19	Venhoda	Spartak Jihlava
H 21	Rygl	VŠZ Brno
DE	Henychová	VŠST Liberec
D 15	Tolochová	Ostroj Opava
D 17	Horáčková	VŠST Liberec
D 19	Pecková	Elitex Jablonec
D 21	—	

1992

HE	Pecka	VSK Liberec
H 15	Vodrážka J.	VŠ Plzeň
H 17	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 19	Šeliga	Loko Kysak
H 21	Pospíšil	USK Praha
DE	Paráková	Ekonom B. Bystrica
D 15	Rygllová	SKP Hr. Králové
D 17	Hauferová	Elitex Jablonec
D 19	Horáčková	VSK Liberec
D 21	—	

**1993 - 1994 = Pohár Elity LOB,
Celostátní žebříček LOB****1993**

HE	Venhoda	OS N. Město n/M.
H 16	Vodrážka J.	VŠ Plzeň
H 18	Zakouřil V.	TJ Turnov
H 20	Boudný	Spartak Jihlava
H 21	Kozák	USK Praha
DE	Cieslarová	TŽ Třinec
D 16	Borůvková	TJ Jilemnice
D 18	Navrátilová	SKP Hr. Králové
D 20	—	
D 21	Novotná	Spartak Vrchlabí

1994

HE	Pecka	VŠST Liberec
H 16	Junek	OK Jilemnice
H 18	Vodrážka J.	VŠ Plzeň
H 20	Zakouřil T.	SOK Turnov
H 21	Štěpánek	Tesla Brno
DE	Cieslarová	TŽ Třinec
D 16	Stará	Baník Ostrava OKD
D 18	Lukešová	OK Jilemnice
D 20	—	
D 21	Rázková	Ekonom Praha

1995 - 1997 = Český žebříček LOB**1995**

HE	Pecka	TU Liberec
H 16	Tomeček	ŠSK Vrbno
H 18	Přínda	TU Liberec
H 20	Janoušek	SOK TJ Turnov
H 21	Jirásek	Zdravotník Praha
DE	Zurynková	Ekonom Praha
D 16	Savičová	Kotlářka Praha
D 18	Tomečková	OK Jilemnice
D 20	—	
D 21	Horová	Zdravotník Praha

1996

HE	Pecka	Dukla Liberec
H 16	Sikora	Beta Třinec
H 18	Junek	OK Jilemnice
H 20	Vodrážka J.	SOK Turnov
H 21	Mareček	OS Nové Město
DE	Rázková	Ekonom Praha
D 16	Klechová	OK Jilemnice
D 18	Stará	Baník Ostrava OKD
D 20	—	
D 21	Jakubová	Ekonom Praha

1997

HE	Vřešťál	MZLU Brno
H 16	Račanský	Tesla Brno
H 18	Vlach	Beta Třinec
H 20	Procházka	Kotlářka Praha
H 21	Rygl M.	VŠP Hr. Králové
DE	Kuchařová	Ekonom Praha
D 16	Klechová	OK Jilemnice
D 18	Javůrková	ŠSK Vrbno
D 20	—	
D 21	Novotná	TU Liberec

1998 - Český Pohár LOB

Pro nedostatek sněhu nebyl uskutečněn žádný závod Českého poháru.

1999 a dále = Český Pohár LOB, Český žebříček LOB**1999**

HE	Vodrážka J.	TU Liberec
H 16	Bouchal	VŠ Plzeň
H 18	Mrázek	Kotlářka Praha
H 21	Kovalčík	SK Jamnice
DE	Kuchařová	Ekonom Praha

D 16	Horynová	OK Jilemnice
D 18	Stehnová	Kotlářka Praha
D 21	Stará	Univerzita Olomouc

2000

HE	Vodrážka J.	TÚ Liberec
H 16	Bouchal	VŠ Plzeň
H 18	Rauch	VŠ Plzeň
H 20	Mrázek	Kotlářka Praha
H 21	Zurynek	Ekonom Praha
DE	Chudíková	Nové Město n/M.
D 16	Kolářová	ŠSK Vrbno
D 18	Böhmová	TÚ Liberec
D 20	—	
D 21	Jakešová	TÚ Liberec

Žebříček MTBO**1994 - 1999 = Český pohár MTBO****1994**

HE	Rygl J.	VŠZ Brno
DE	Kvapilová	HOKOF Turnov

1995

HE	Rygl M.	SVP Praha
DE	Zurynková	Ekonom Praha

1996

HE	Rygl	Ekonom Praha
DE	Zurynková	Ekonom Praha
H 18	Nožička P.	Loko Pardubice
H 40	Nožička M.	Loko Pardubice

1997

HE	Rygl M.	Ekonom Praha
DE	Horáčková	USK Praha

1998

HE	Bureš	MZLU Brno
DE	Zurynková	Ekonom Praha
H 21	Procházka	Tesla Brno
H 18	Strohalm	KAHO Krnov
H 40	Kotas	Peleton Havířov

1999

HE	Rygl J.	MZLU Brno
DE	Hrdinová	MZLU Brno
H 21	Boudný	OK Jihlava

H 18	Valoušek	TU Liberec
H 40	Peths	Loko Krnov

CD-ROM
Result Database System
for Orienteering

Výsledky světových závodů z let 1962 – 2000 s multimediální výbavou (mapy, foto, video atd.). Vyhledávání výsledků podle státu a jména. Zrcadlo WWW stránek Centra historie OB včetně Archivu map ČSOB.

pro členy ČSOB se slevou 25%!

RDS (verze X/99) ..... 490,- Kč

Informace a demoverze na WWW stránkách
<http://orienteering.shocart.cz/rds>
objednávky: P. Žemlík, Prlovská 479, 760 01 Zlín
pzemlik@email.cz

Uvedená cena je se slevou a bez poštovního 30,- Kč.

Anketa Orientační běžec roku

autor: Jan Žemlík

rok	O běžec - muž	oddíl	O běžec - žena	oddíl
1977	Jaroslav Kačmarčík	VŠB Ostrava	Anna Gavendová	TŽ Třinec
1978	Jaroslav Kačmarčík	VŠB Ostrava	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1979	Jaroslav Kačmarčík	TJ Jičín	Svatava Nováková	VŠ Praha
1980	Jaroslav Kačmarčík	TŽ Třinec	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1981	Jaroslav Kačmarčík	TŽ Třinec	—	—
1982	Zdeněk Zuzánek	VŠ Praha	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1983	Jaroslav Kačmarčík	TŽ Třinec	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1984	Jaroslav Kačmarčík	TŽ Třinec	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1985	Jaroslav Kačmarčík	TŽ Třinec	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1986	Jiří Hlaváč	VŠZ Brno	Ada Kuchařová	Tesla Brno
1987	Jozef Pollák	VŠZ Košice	Jana Galíková	VŠZ Brno
1988	Jozef Pollák	VŠZ Košice	Jana Galíková	VŠZ Brno
1989	Zdeněk Zuzánek	VŠ Praha	Jana Galíková	VŠZ Brno
1990	Výsledky ankety nejsou známy			

1991	Jana Cieslarová	PF Ostrava
1992	Jana Cieslarová	Universita Ostrava
1993	Tomáš Prokeš	USK Praha
1994	Rudolf Ropek	VŠZ Brno
1995	Tomáš Prokeš	Dukla Liberec
1996	Rudolf Ropek	Dukla Liberec
1997	Rudolf Ropek	Dukla Liberec
1998	Rudolf Ropek	Dukla Liberec
1999	Michal Jedlička	Dukla Liberec

Junior roku (od roku 1994)

1994	Kateřina Tichá	OK Nový Bor
1995	Tomáš Zakouřil	USK Praha
1996	Kateřina Pracná	SG Brno
1997	Vladimír Lučan	USK Praha
1998	Eva Juřeníková	Tesla Brno
1999	Vendula Klechová	OK Jilemnice

Dorostenec roku (od roku 1994)

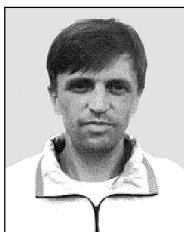
Luboš Matějů	Praga Praha
Eva Juřeníková	SKOB Ostrava
Vendula Klechová	OK Jilemnice
Petr Losman	SKP Hr. Králové
Jaromír Švihovský	OK Nový Bor
Michaela Pryczková	TŽ Třinec

Cena LOB roku (od roku 1996)

1996	Jakub Vodrážka	TU Liberec
1997	Jan Pecka	TU Liberec
1998	Jan Pecka	Ekonom Praha
1999	Jan Pecka	Ekonom Praha

Cena MTBO roku (od roku 1998)

—	—
—	—
Jaroslav Rygl	Elektrárna Kadaň
Hrdinová Marie	UP Olomouc

Jaroslav Kačmarčík

Anna Gavendová

Zdeněk Zuzánek

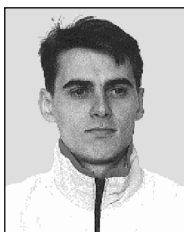
Jana Galíková

Jozef Pollák

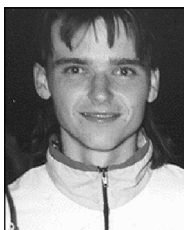
Jana Cieslarová

Rudolf Ropek

Tomáš Prokeš

Michal Jedlička

Jan Pecka

Závěr

Když jsme před 20 lety, v roce 1979, připravovali první historickou publikaci „30 let OB v ČSSR“, pronesl spoluautor Břeťa Koč tuhle větu: „Co se za dalších 10 či 20 let bude o orientáčích psát; budou se ještě další ročenky? A kdo je bude psát? Já už s tím „orientačním“ psáním končím.“

Změnilo se toho dost, jak v naší republice, tak i v orientačním běhu. Je možno říci, že mnohé se změnilo k lepšímu, něco je stejné, něco je i horší. Tak to v lidském životě bývá. Z původních spolupracovníků zůstal prakticky jen Zdeněk Lenhart, našli se ale ostatní. Ani časopis Orientační běh nepřestal vycházet, i když má již třetího šéfredaktora.

Doufáme že to, co jsme společnými silami redakčního kolektivu vytvořili, zachytilo všechny ty podstatné změny. Určitě toto dílko není vyčerpávající. To snad není ani možné v podmínkách dobrovolné práce zpracovat. Domníváme se však, že to hlavní, co se za uplynulých 50 let v našem OB událo, je

zde zaznamenáno. Že to bude i pro vás zajímavé čtení. Že se do této publikace podíváte nejen teď, když jste si ji opatřili, ale že se k ní vrátíte se zájmem i později.

Poděkujeme vám, pokud se nám toto podařilo, budeme spokojeni. Nebyla to práce jednoduchá a lehká. Vyžadovala hodně času a péle. Chci proto poděkovat všem autorům jednotlivých kapitol, i těm dalším, kteří pomáhali při získávání potřebných informací.

Poděkování také patří Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně za spolupráci a přístup k archivním materiálům a fotografiím.

Je nutno vzpomenout a vyslovit dík našim sponzorům, kteří svou finanční podporou umožnili vydání této publikace.

Na závěr přejeme všem čtenářům dobré a zajímavé počtení.

Vedoucí redakce

Publikace k 50. výročí OB v České republice byla zpracovaná dle materiálů a archivu COH Zlín, ve spolupráci s Muzeem jihovýchodní Moravy Zlín, dle soukromých archivů a s využitím svazových tiskovin a za podpory ČSOB Praha.

Vydal:	ČSOB Praha společně s COH Zlín
Vedoucí redakce:	Jan Žemlík, COH
Autoři:	Zbyněk Černín, Jaromír Háněl, Michal Jedlička, Zdeněk Lenhart, Ivan Matějů, Pavel Pekárek, Zuzana Perutková, Zdenko Procházka, Tomáš Prokeš, Rudolf Ropek, Pavel Žemlík, sekretariát ROB Praha
Titulní foto:	Petr Kadeřávek
Technická redakce:	Radek Víntr
Tisk:	Zlínské tiskárny, a.s. Zlín - Kudlov
Počet výtisků:	1000 ks
Vyšlo:	Zlín, červen 2000

Naši sponzoři

CZECH PROPERTY
INVESTMENTS a.s.
Praha

zlinterm

